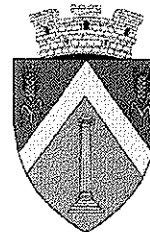




ORAȘUL LUDUȘ

B-dul 1 Decembrie 1918, Nr. 26; Județul Mureș
Tel: 0265-411548, 0265-411716; 0265-412002; Fax: 0265-413402;
e-mail: ludus@ms.e-adm.ro; web: www.ludus.ro
C.U.I. 5669317



OPERATOR DE DATE CU CARACTER PERSONAL 2183

Date cu caracter personal prelucrate în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 2016/679

Nr. 23.887 din 07.04.2023

ANUNȚ

referitor la elaborarea unui proiect de act normativ

(confort Anexei nr.1 la Normele Metodologice din 27 iunie 2022 de aplicare a Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică aprobate prin Hotărârea 831/2022)

Astăzi, 7 aprilie 2023, UAT orașul Luduș anunță deschiderea procedurii de transparență decizională a procesului de elaborare a proiectului următorului act normativ:

- Proiect de hotărâre privind aprobarea Strategiei de dezvoltare locală a orașului Luduș pentru perioada 2021 – 2027 – varianta actualizată

Documentația aferentă proiectului de act normativ include:

- Proiect de hotărâre;
- Referat de aprobare nr. 23.814 / 07.04.2023;
- Raport de specialitate nr. 23.815 / 07.04.2023;
- Strategia de dezvoltare locală a orașului Luduș pentru perioada 2021 – 2027;

Documentația poate fi consultată:

- pe pagina de internet a instituției, la adresa <http://www.ludus.ro>, secțiunea „Informații publice => Transparența decizională - Legea 52/2003”;
- la sediul instituției din Luduș, B-dul 1 Decembrie 1918, nr. 26;
- proiectul de act normativ se poate obține în copie, pe bază de cerere depusă la biroul de relații cu publicul al instituției.

Propuneri, sugestii, opinii cu valoare de recomandare privind proiectul de act normativ supus procedurii de transparență decizională se pot depune până la data de 12.05.2023;

- ca mesaj în format electronic pe adresa de e-mail: ludus@ms.e-adm.ro;
- prin poștă, pe adresa Luduș, B-dul 1 Decembrie 1918, nr. 26;
- la sediul instituției, la Registratură, la adresa Luduș, B-dul 1 Decembrie 1918, nr. 26, între orele 8 - 16.

Materialele transmise vor purta mențiunea: „Propuneri privind proiectul....”.

Propunerile, sugestiile, opiniile cu valoare de recomandare vor fi publicate pe pagina de internet a instituției, la linkul <http://www.ludus.ro> secțiunea „Informații publice => Transparența decizională - Legea 52/2003”. Nepreluarea recomandărilor formulate și înaintate în scris va fi justificată în scris.

Pentru cei interesați există și posibilitatea organizării unei întâlniri în care să se dezbată public proiectul de act normativ, în cazul în care acest lucru este cerut în scris de către o asociație legal constituită sau de către o altă autoritate sau instituție publică până la data de 12.05.2023.

Pentru informații suplimentare, vă stăm la dispoziție la următoarele date de contact: telefon: 0265411716, e-mail: ludus@ms.e-adm.ro, persoană de contact: d-na Năsăudean Anca.



Secretar general al orașului,
Jr. Giurgea Eugenia

T.M./T.M.

Proiect de hotărâre
*privind aprobarea Strategiei de dezvoltare locală a orașului Luduș
pentru perioada 2021-2027 – varianta actualizată*

Consiliul Local al Orașului Luduș întrunit în ședință ordinară de lucru,
Văzând referatul de aprobare nr. 23814 din 07.04.2023 întocmit de către primarul orașului, raportul de specialitate nr. 23815 din 07.04.2023 întocmit de către Serviciul "Achiziții și Implementarea Proiectelor", precum și rapoartele de avizare ale Comisiilor de specialitate "B.F.C. și F.E.", „Juridică”, „U.A.T. și P.M.", „A.D.P.P. și A.P.L.", "Î.C.S.S.A.C.P.S.",

Ținând cont de:

- prevederile art. 25, lit. g din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare;
- Decizia de emiteră a avizului de mediu nr. 9573 din 31.03.2023 eliberată de Agenția pentru Protecția Mediului Mureș,

Cu respectarea procedurilor reglementate de Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

În temeiul dispozițiilor art. 129, alin. (2), lit. "b", lit. "c" și lit. "d", alin. (4), lit. "e", ale art. 139, alin. (1), precum și ale art. 196, alin. (1), lit. "a" din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

Hotărăște:

Art. 1 Se aprobă *Strategia de dezvoltare locală a orașului Luduș pentru perioada 2021-2027 – varianta actualizată*, conform Anexei, care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

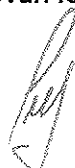
Art. 2 Începând cu data adoptării prezentei, hotărârea Consiliului Local Luduș nr. 112 din 31.08.2022 își încetează aplicabilitatea.

Art. 3 Cu aducerea la îndeplinire se încredințează primarul orașului Luduș, prin compartimentele de specialitate.

Un exemplar din prezenta hotărâre se comunică:

- Instituției Prefectului - județul Mureș,
- Primarului orașului Luduș,
- Serviciului "A.I.P.",
- Spre afișare.

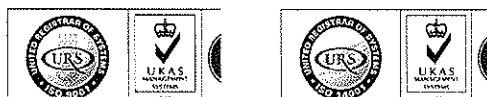
**Inițiator,
Primar,
Moldovan Ioan-Cristian**





ORAȘUL LUDUȘ

Bd. 1 Decembrie 1918, nr. 26, cod poștal 545200, jud. Mureș
Telefon 0265-411716, Fax: 0265-413402
e-mail: ludus@cjmures.ro; web: www.ludus.ro



Operator de date cu caracter personal 2183

Date cu caracter personal prelucrate în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 2016/679

Nr. 23814 din 07.04.2023

Referat de aprobare

*la proiectul de hotărâre privind aprobarea
Strategiei de dezvoltare locală a orașului Luduș
pentru perioada 2021-2027 – varianta actualizată*

Strategia de dezvoltare reprezintă un document-cheie al cărui scop este reprezentat de asigurarea unei viziuni coerente de dezvoltare la nivelul orașului, transpusă într-un portofoliu de propuneri prioritare, ideal sprijinite de comunitate și finanțabile de către Uniunea Europeană.

Strategia de Dezvoltare Locală a Orașului Luduș pentru perioada 2021-2027, aprobată inițial prin hotărârea Consiliului Local nr. 179 din 15.12.2020, a suferit modificări, documentul actualizat fiind aprobat prin hotărârea Consiliului Local nr. 112 din 31.08.2022.

O dată cu lansarea variantei finale a Programului Regiunea Centru aferent perioadei 2021-2027, pentru două dintre prioritățile de finanțare nerambursabilă (mobilitate urbană și patrimoniu) s-a stabilit obligativitatea ca strategia de dezvoltare locală să fie adoptată în urma parcurgerii etapei de evaluare de mediu.

În perioada septembrie 2022 – martie 2023 s-au parcurs etapele prevăzute de H.G. nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, cu modificările și completările ulterioare.

La data de 05.04.2023 Agenția pentru Protecția Mediului Mureș ne-a comunicat decizia de emitere a avizului de mediu necesar adoptării Strategiei de dezvoltare locală a orașului Luduș pentru perioada 2021-2027 (nr. 9573/31.03.2023).

Ținând cont de prevederile art. 25, lit. g din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, propunem aprobarea Strategiei de dezvoltare locală a orașului Luduș pentru perioada 2021-2027 – varianta actualizată, conform anexei.

În temeiul dispozițiilor art. 129, alin. (2), lit. "b", lit. "c" și lit. "d", alin. (4), lit. "e", ale art. 139, alin. (1), precum și ale art. 196, alin. (1), lit. "a" din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, se supune spre dezbateră proiectul de hotărâre întocmit.

**Primarul orașului Luduș,
Moldovan Ioan-Cristian**



ORAȘUL LUDUȘ

Bd. 1 Decembrie 1918, nr. 26, cod poștal 545200, jud. Mureș
Telefon 0265-411716, Fax: 0265-413402
e-mail: ludus@cjmures.ro; web: www.ludus.ro



Operator de date cu caracter personal 2183

Date cu caracter personal prelucrate în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 2016/679

Nr. 23815 din 07.04.2023

Aprobat,
Primar,
Moldovan Ioan Cristian

Raport de specialitate

la proiectul de hotărâre privind aprobarea
Strategiei de dezvoltare locală a orașului Luduș
pentru perioada 2021-2027 – varianta actualizată

Strategia de dezvoltare reprezintă un document-cheie al cărui scop este reprezentat de asigurarea unei viziuni coerente de dezvoltare la nivelul orașului, transpusă într-un portofoliu de propuneri prioritare, ideal sprijinite de comunitate și finanțabile de către Uniunea Europeană.

Având în vedere nevoia accesării de finanțări nerambursabile, la nivelul autorității locale s-a identificat necesitatea actualizării Strategiei de Dezvoltare Locală a Orașului Luduș pentru perioada 2021-2027, aprobată prin hotărârea Consiliului Local nr. 179 din 15.12.2020. Documentația a fost elaborată de S.C. Synesis Partners S.R.L., în baza contractului de servicii nr. 55 din 13.05.2022, documentul strategic actualizat fiind aprobat prin hotărârea Consiliului Local nr. 112 din 31.08.2022.

O dată cu lansarea variantei finale a Programului Regiunea Centru aferent perioadei 2021-2027, pentru două dintre prioritățile de finanțare nerambursabilă (mobilitate urbană și patrimoniu) s-a stabilit obligativitatea ca strategia de dezvoltare locală să fie adoptată în urma parcurgerii etapei de evaluare de mediu.

În urma corespondenței purtate cu Agenția pentru Protecția Mediului Mureș s-a solicitat elaborarea unui raport de mediu, iar în perioada septembrie 2022 – martie 2023 s-au parcurs etapele prevăzute de H.G. nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, cu modificările și completările ulterioare.

La data de 05.04.2023 Agenția pentru Protecția Mediului Mureș ne-a comunicat decizia de emiteră a avizului de mediu necesar adoptării Strategiei de dezvoltare locală a orașului Luduș pentru perioada 2021-2027 (nr. 9573/31.03.2023).

Ținând cont de prevederile art. 25, lit. g din Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, propunem aprobarea Strategiei de dezvoltare locală a orașului Luduș pentru perioada 2021-2027 – varianta actualizată, conform anexei.

În temeiul dispozițiilor art. 129, alin. (2), lit. "b", lit. "c" și lit. "d", alin. (4), lit. "e", ale art. 139, alin. (1), precum și ale art. 196, alin. (1), lit. "a" din O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, se supune spre dezbateră proiectul de hotărâre întocmit.

Serviciul "Achiziții și Implementarea Proiectelor",

Năsăudean Anca



AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

ORAȘUL LUDUȘ

INTRARE NR. 23557 Nr. 9573/31.03.2023

Către, la 05 luna 04 anul 2023

ORAȘUL LUDUȘ

loc. Luduș, B-dul 1 Decembrie 1918, nr. 26, județul Mureș

**DECIZIA DE EMITERE A AVIZULUI DE MEDIU
necesar adoptării Strategia de Dezvoltare Locală a Orașului Luduș pentru perioada
2021 - 2027**

Ca urmare a notificării adresate de ORAȘUL LUDUȘ cu sediul în loc. Luduș, B-dul 1 Decembrie 1918, nr. 26, județul Mureș, înregistrată la Agenția pentru Protecția Mediului Mureș cu nr. 9573 / 22.07.2022, cu privire la inițierea procesului de elaborare a planului: "Strategia de Dezvoltare Locală a Orașului Luduș pentru perioada 2021 - 2027" și la realizarea primei versiuni a acestuia, în scopul emiterii avizului de mediu pentru proiectul de plan promovat de titularul sus menționat, în urma parcurgerii etapelor procedurale prevăzute în H.G. nr.1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe și a analizării documentației tehnice și a completărilor ulterioare, - în temeiul prevederilor articolului nr.25 alin.(4) din H.G. nr.1076/2004. Agenția pentru Protecția Mediului Mureș decide emiterea avizului de mediu pentru proiectul de plan: "Strategia de Dezvoltare Locală a Orașului Luduș pentru perioada 2021 - 2027" promovat de ORAȘUL LUDUȘ.

Decizia Agenției pentru Protecția Mediului Mureș se concretizează în Avizul de Mediu.

I. Motivele care au stat la baza luării deciziei :

- Analizarea calității raportului de mediu și a proiectului de plan pe baza documentației parcurse în procedură, precum și a punctelor de vedere prezentate de autoritățile interesate de efectele implementării planului au condus la concluzia că proiectul de plan propus spre avizare asigură conformarea cu prevederile H.G. nr.1076/2004, integrând considerațiile justificate cu privire la mediu în pregătirea planului spre aprobare/adoptare.
- Poziția manifestată de celelalte autorități consultate pentru desfășurarea procedurii de evaluare de mediu evidențiază un curent de opinie favorabil relativ la efectele implementării planului, astfel cum rezultă din următoarele înscrisuri aflate în documentația procedurii:
 - o Prima versiune a planului - elaborator: SC SYNESIS PARTNERS SRL București
 - o Raport de mediu întocmit de SC E&A CONSULTANT SRL București.
- Concluziile raportului de mediu sunt favorabile implementării planului din perspectiva potențialelor efecte asupra mediului, sens în care relevă că proiectul de plan propus spre avizare „va asigura o minimizare a efectelor negative asociate implementării planului și posibilitatea de îmbunătățire a efectelor pozitive”.
- Pe parcursul derulării procedurii de reglementare, publicul a fost înștiințat asupra depunerii solicitării avizului de mediu, precum și a parcurgerii etapelor procedurale prin anunțuri în presă



AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, mun. Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679



APM I

și pagina de internet a A.P.M. Mureș. Documentația aferentă proiectului a fost accesibilă spre consultare de către public pe toată durata derulării procedurii de reglementare.

Precizăm că nu au existat sesizări și comentarii din partea publicului interesat/potențial afectat pe parcursul procedurii de reglementare.

2. Mențiuni:

În conformitate cu prevederile HG nr. 1076/2004, titularul planului are obligația de a face publică această decizie în termen de 5 zile de la publicarea ei de către APM Mureș pe pagina proprie de internet, printr-un anunț cu următorul conținut, în mass-media și afișare pe pagina proprie de internet, urmând a transmite către APM Mureș documente doveditoare privind mediatizarea anunțului:

“Agenția pentru Protecția Mediului Mureș anunță publicul interesat asupra deciziei de emiteră a avizului de mediu pentru *Strategia de Dezvoltare Locală a Orașului Luduș pentru perioada 2021 - 2027*, titular de plan Orașul Luduș. Decizia de emiteră a avizului de mediu se va afișa pe pagina de internet a APM Mureș <http://apmms.anpm.ro>, la sediul titularului de plan și la sediul APM Mureș.”

Prezenta decizie poate fi contestată în conformitate cu prevederile Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare.

Cu respect,



Șef Serviciu
Avize, Acorduri, Autorizații,

geogr. Cristina PUI

Întocmit,

ing. Olimpia VARADI



AGENȚIA PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI MUREȘ

Strada Podeni nr. 10, mun. Târgu Mureș, jud. Mureș, cod 540253

E-mail: office@apmms.anpm.ro; Tel. 0265/314.984, 0265/314.987 Fax. 0265/314.985

Operator de date cu caracter personal, conform Regulamentului (UE) 2016/679



APM

2



**STRATEGIA DE DEZVOLTARE
LOCALĂ A ORAȘULUI LUDUȘ,
2021-2027**

Actualizată la data de 13.07.2022 de către S.C. Synesis Partners S.R.L.

Manager proiect	Oana-Cătălina ȚĂPURICĂ
Expert planificare strategică	Florin TACHE
Expert programe cu finanțare nerambursabilă	Anela-Georgiana PLEȘCAN
Expert elaborare strategii	Andreea-Alexandra BADEA
Expert analiză teritorială	Simona-Andreea SOCOLEANU
Expert culegere, interpretare și prelucrare date	Costinela-Ionela TUDORACHE
Expert dezvoltare durabilă și protecția mediului	Mirela-Cornelia CREȚU
Expert în demografie și sociologie	Cosmin-Laurențiu STANCIU

CU SPRIJINUL COMPARTIMENTELOR APARATULUI DE SPECIALITATE AL ORAȘULUI LUDUȘ

CUPRINS

Preambul	10
Metodologia de elaborare a strategiei de dezvoltare locală	11
1. ANALIZA SOCIO-ECONOMICĂ	12
1.1 Scurt istoric	14
1.1.1 Evoluția istorică a Orașului Luduș	14
1.1.2 Heraldica locală	15
1.2 Considerații generale privind așezarea și poziția geografică	16
1.2.1 Așezare.....	16
1.2.2 Relieful.....	17
1.3 Profil socio-demografic	21
1.3.1 Profil socio-demografic la nivel regional și județean.....	21
1.3.2 Evoluția demografică a Orașului Luduș	22
1.3.3 Componenta etnică și confesională a Orașului Luduș	28
1.3.4 Comunități sărace, izolate/ marginalizate.....	30
1.4 Infrastructura tehnico-edilitară	33
1.4.1 Infrastructura rutieră	33
1.4.2 Infrastructura de transport și comunicații	35
1.4.3 Alimentarea cu apă	38
1.4.4 Rețeaua de canalizare	40
1.4.5 Alimentarea cu gaze naturale	41
1.4.6 Alimentarea cu energie electrică.....	42
1.5 Profilul economic al orașului	44
1.5.1 Profilul economic la nivelul Regiunii Centru/județului Mureș	44
1.5.2 Profilul economic al Orașului Luduș.....	48
1.6 Infrastructura educațională	53
1.6.1 Infrastructura educațională.....	53
1.7. Condiții climatice și de mediu	58
1.7.1. Modul de colectare al deșeurilor menajere	58

1.7.2. Evoluția cantității de deșeuri colectate selectiv	58
1.8 Agricultura	59
1.8.1 Context județean.....	59
1.8.2. Context local.....	60
1.8.3. Zootehnia	62
1.9. Sănătatea	65
1.9.1. Infrastructura de sănătate	65
1.10. Infrastructura socială și serviciile sociale	69
1.10.1 Serviciile sociale	69
1.11. Administrație și servicii publice.....	72
1.11.1. Administrația locală	72
1.11.2. Servicii publice	72
1.11.3. Urbanism	74
1.12. Turismul și potențialul turistic	77
1.12.1. Turismul și potențialul turistic la nivel de județ	77
1.12.2. Atracțiile turistice ale Orașului Luduș.....	79
1.12.3. Atracții turistice din împrejurimi	81
1.12.4. Infrastructura turistică a Orașului Luduș.....	84
1.13. Cultură, sport și alte activități recreaționale	85
1.13.1. Monumente istorice	85
1.13.2. Cultură.....	85
1.13.3. Sport și alte activități recreaționale.....	89
1.14. Creștere inteligentă și digitalizare	91
1.15. Cooperare și asociații - zona urbană funcțională	92
2. STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ 2021-2027	94
2.1. Corelarea cu strategiile și planurile europene, regionale și județene	95
2.1.1 Corelarea cu strategiile și planurile europene	95
2.1.2 Corelarea cu strategiile și planurile naționale	108
2.1.3 Corelarea cu strategiile și planurile regionale.....	121

2.1.4 Corelarea cu strategiile și planurile locale.....	124
2.2. Viziunea și obiectivele strategice	126
2.3. Analiza SWOT	128
2.4. Măsurile privind dezvoltarea locală pentru perioada 2021 - 2027	139
2.5. Portofoliul de proiecte.....	143
2.6. Mecanismul de prioritizare	160
2.7. Lista de proiecte prioritare și sursele de finanțare	165
2.7.1 Fișe sintetice ale proiectelor prioritare ale Orașului Luduș	166
2.7.2. Surse de finanțare.....	188
2.8. Implementarea, monitorizarea și Evaluarea Strategiei de Dezvoltare Locală	192
2.8.1. Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală	192
2.8.2. Monitorizarea Strategiei de Dezvoltare Locală	193
2.8.3. Evaluarea strategiei și analiza impactului.....	194
2.8.4. Indicatori ai implementării strategiei	194
2.9. Consultare publică	197
2.10. Bibliografie	204

LISTA TABELELOR

Tabelul nr. 1. Componenta unității administrativ-teritoriale.....	17
Tabelul nr. 2. Informații socio-demografice la nivelul Regiunii Centru	21
Tabelul nr. 3. Populația județului Mureș la recensămintele din anii 1992, 2002 și 2011, pe categorii de localități.....	22
Tabelul nr. 4. Situația populației stabile la recensămintele din 1992, 2002 și 2011.....	23
Tabelul nr. 5. Populația după domiciliu la nivelul Orașului Luduș	24
Tabelul nr. 6. Evoluția sporului natural și migrator în perioada 2014-2018	25
Tabelul nr. 7. Populația după domiciliu la 1 ianuarie 2020 pe grupe de vârstă și sexe	26
Tabelul nr. 8. Populația după etnie la nivelul Orașului Luduș la recensământul din anul 2011	28
Tabelul nr. 9. Zone marginalizate	30
Tabelul nr. 10. Rețeaua de drumuri care asigură relația cu teritoriul învecinat	33
Tabelul nr. 11. Lungimea străzilor orășenești în perioada 2014-2019	33
Tabelul nr. 12. Numărul locurilor de parcare/autoturisme la nivelul anului 2019	35
Tabelul nr. 13. Traseele liniilor de transport public.....	36
Tabelul nr. 14. Stații de taxi în Orașul Luduș	37
Tabelul nr. 15. Lungimea rețelei de distribuție a apei potabile.....	39
Tabelul nr. 16. Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor în perioada 2015-2020.....	39
Tabelul nr. 17. Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare	40
Tabelul nr. 18. Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor.....	41
Tabelul nr. 19. Consum gaze naturale în perioada 2014-2018.....	42
Tabelul nr. 20. Resursele de muncă și populația ocupată în județele Regiunii Centru	44
Tabelul nr. 21. Numărul unităților locale active la nivelul județului Mureș.....	45
Tabelul nr. 22. Numărul mediu al salariaților la nivelul județului Mureș în perioada 2014-2018.....	47
Tabelul nr. 23. Numărul șomerilor înregistrați la nivel de județ.....	47
Tabelul nr. 24. Structura cifrei de afaceri pe activități economice în anul 2018	48
Tabelul nr. 25. Structura întreprinderilor active după numărul de angajați în anul 2018.....	50
Tabelul nr. 26. Structura cifrei de afaceri din întreprinderile active, după numărul de angajați, în anul 2018.....	50
Tabelul nr. 27. Numărul șomerilor înregistrați la nivelul Orașului Luduș	51
Tabelul nr. 28. Unitățile de învățământ existente la nivelul Orașului Luduș	53
Tabelul nr. 29. Populația școlară în perioada 2014-2018	56
Tabelul nr. 30. Personalul didactic în perioada 2014-2018.....	56
Tabelul nr. 31. Suprafața fondului funciar după modul de folosință la nivel de județ.....	59
Tabelul nr. 32. Suprafața fondului funciar după modul de folosință la nivelul Orașului Luduș.....	61

Tabelul nr. 33. Efectivul de animale la județul Mureș în perioada 2014-2018.....	63
Tabelul nr. 34. Efectivele de animale la nivelul Orașului Luduș	63
Tabelul nr. 35. Unitățile sanitare din Luduș pe categorii de unități și forme de proprietate	66
Tabelul nr. 36. Personalul medico-sanitar pe categorii și forme de proprietate.....	68
Tabelul nr. 37. Situația anchetelor sociale în perioada 2020-2021	69
Tabelul nr. 38 Evoluția numărului de beneficii înregistrate în conformitate cu prevederile O.U.G. nr.111/20010.....	70
Tabelul nr. 39. Parcurile/spațiile verzi/terenurile de joacă existente în Luduș	75
Tabelul nr. 40. Unități de cazare la nivelul județului Mureș	77
Tabelul nr. 41. Principalii indicatori ai capacității turistice la nivelul județului Mureș	78
Tabelul nr. 42. Lista monumentelor istorice aflate în Orașul Luduș.....	85
Tabelul nr. 43. Cămine culturale/casă de cultură din Orașul Luduș.....	87
Tabelul nr. 44. Activitatea bibliotecilor din Orașul Luduș	88
Tabelul nr. 45. Sinteza oportunităților de finanțare pentru POCIDIF.....	96
Tabelul nr. 46. Sinteza oportunităților de finanțare pentru POT	97
Tabelul nr. 47. Sinteza oportunităților de finanțare pentru POS.....	98
Tabelul nr. 48. Sinteza oportunităților de finanțare pentru POIDS	98
Tabelul nr. 49. Sinteza oportunităților de finanțare pentru PODD.....	99
Tabelul nr. 50. Sinteza oportunităților de finanțare pentru POEO.....	100
Tabelul nr. 51: Sinteza oportunităților de finanțare pentru POTJ	101
Tabelul nr. 52. Obiective strategice și priorități specifice cuprinse în Strategia de Dezvoltare Teritorială a României - România policentrică 2035	111
Tabelul nr. 53: Obiectivele de Dezvoltare Durabilă și ținte aferente	115
Tabelul nr. 54: Fonduri europene și de la bugetul de stat disponibile pentru investiții în infrastructura educațională.....	117
Tabelul nr. 55: Pilonii strategici abordați în cadrul Strategiei pentru Îmbunătățirea Infrastructurii Educaționale 2018 - 2023.....	118
Tabelul nr. 56. Domenii, obiective strategice, priorități specifice și măsuri cuprinse în Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027	122
Tabelul nr. 57. Analiza SWOT a cadrului demografic.....	128
Tabelul nr. 58. Analiza SWOT a infrastructurii	129
Tabelul nr. 59: Analiza SWOT a cadrului economic	130
Tabelul nr. 60. Analiza SWOT a sistemului educațional.....	131
Tabelul nr. 61. Analiza SWOT a condițiilor climatice și de mediu	132
Tabelul nr. 62. Analiza SWOT a sectorului agricol	133
Tabelul nr. 63. Analiza SWOT a sistemului de sănătate	134
Tabelul nr. 64. Analiza SWOT a sistemului de asistență socială.....	135
Tabelul nr. 65. Analiza SWOT a administrației și serviciilor publice.....	135

Tabelul nr. 66. Analiza SWOT a turismului și potențialului turistic	136
Tabelul nr. 67. Analiza SWOT a cadrului cultural, sportive și a activităților recreaționale	137
Tabelul nr. 68. Analiza SWOT a gradului de digitalizare la nivel local	138
Tabelul nr. 69. Portofoliul de proiecte al Orașului Luduș pentru perioada 2021-2027	143
Tabelul nr. 70: Concepte operaționale	160
Tabelul nr. 71. Fișă privind modalitatea de prioritizare a proiectelor, la nivelul UAT Orașul Luduș	163
Tabelul nr. 72. Lista de proiecte prioritare și sursele de finanțare	165
Tabelul nr. 73. Fișă sintetică a proiectului prioritar nr. 1	166
Tabelul nr. 74. Fișă sintetică a proiectului prioritar nr. 2	168
Tabelul nr. 75. Fișă sintetică a proiectului prioritar nr. 3	169
Tabelul nr. 76. Fișă sintetică a proiectului prioritar nr. 4	171
Tabelul nr. 77. Fișă sintetică a proiectului prioritar nr. 5	172
Tabelul nr. 78. Fișă sintetică a proiectului prioritar nr. 6	173
Tabelul nr. 79. Fișă sintetică a proiectului prioritar nr. 7	175
Tabelul nr. 80. Fișă sintetică a proiectului prioritar nr. 8	176
Tabelul nr. 81. Fișă sintetică a proiectului prioritar nr. 9	178
Tabelul nr. 82. Fișă sintetică a proiectului prioritar nr. 10	179
Tabelul nr. 83. Fișă sintetică a proiectului prioritar nr. 11	180
Tabelul nr. 84. Fișă sintetică a proiectului prioritar nr. 12	182
Tabelul nr. 85. Fișă sintetică a proiectului prioritar nr. 13	183
Tabelul nr. 86. Fișă sintetică a proiectului prioritar nr. 14	184
Tabelul nr. 87. Fișă sintetică a proiectului prioritar nr. 15	186

LISTA FIGURILOR

Figura nr. 1. Harta Orașului Luduș	16
Figura nr. 2. Inundabilitate cu risc mare, zona Chețani Luduș	19
Figura nr. 3. Gradul de urbanizare și populația pe medii de rezidență în județele Regiunii Centru	22
Figura nr. 4. Evoluția populației stabile la ultimele 3 recensăminte	23
Figura nr. 5. Evoluția populației după domiciliu în perioada 2017-2022	24
Figura nr. 6. Evoluția sporului natural în perioada 2015-2020	25
Figura nr. 7. Evoluția sporului migrator în perioada 2015-2020	26
Figura nr. 8. Piramida vârstelor	27
Figura nr. 9. Structura populației stabile după etnie la nivelul Orașului Luduș	28
Figura nr. 10. Componenta confesională conform Recensământului din 2011	29

Figura nr. 11. Comunități marginalizate declarate de autoritățile locale	31
Figura nr. 12. Cantitatea de apă potabilă consumată în perioada 2015-2020	40
Figura nr. 13. Consumul de gaze naturale în perioada 2014-2018.....	42
Figura nr. 14. Structura resurselor de muncă și populația ocupată în județele Regiunii Centru	44
Figura nr. 15. Numărul mediu al salariaților din Regiunea Centru pe secțiuni ale economiei.....	45
Figura nr. 16. Numărul unităților locale active în anul 2018 după numărul de salariați, la nivelul județului Mureș.....	46
Figura nr. 17. Numărul mediu de salariați la nivelul județului Mureș.....	47
Figura nr. 18. Numărul șomerilor la nivelul județului Mureș	48
Figura nr. 19. Structura întreprinderilor active pe activități economice	49
Figura nr. 20. Întreprinderi active după numărul de angajați în anul 2018.....	50
Figura nr. 21. Structura cifrei de afaceri din întreprinderile active, după numărul de angajați, în anul 2018	51
Figura nr. 22. Reprezentarea grafică a numărului șomerilor la nivelul Orașului Luduș.....	52
Figura nr. 23. Structura populației școlare în perioada 2014-2018.....	56
Figura nr. 24. Evoluția personalului didactic în perioada 2014-2018.....	57
Figura nr. 25. Structura suprafeței agricole la nivelul județului Mureș în anul 2017.....	60
Figura nr. 26. Structura suprafeței agricole la nivelul Orașului Luduș în anul 2019	62
Figura nr. 27. Repartiția bovinelor, ovinelor și porcinelor la nivelul Orașului Luduș.....	64
Figura nr. 28. Înnoptări în perioada 2017 -2021 la nivelul județului Mureș.....	78
Figura nr. 29. Obiectivele de Dezvoltare Durabilă	114
Figura nr. 30. Alinierea obiectivelor, într-un cadru logic	162
Figura nr. 31. Pașii de urmat pentru implementarea Strategiei	192
Figura nr. 32. Tipuri de monitorizare.....	193
Figura nr. 33. Percepția respondenților asupra stării trotuarelor	198
Figura nr. 34. Percepția respondenților asupra stării șanțurilor	199
Figura nr. 35. Percepția locuitorilor asupra stării drumurilor	199
Figura nr. 36. Gradul de racordare al gospodăriilor la rețeaua de apă.....	200
Figura nr. 37. Percepția locuitorilor asupra turismului local	201
Figura nr. 38. Sediul social al agenților economici chestionați	202
Figura nr. 39. Domeniile de activitate ale agenților economici din Cadru chestionarului	202
Figura nr. 40. Percepție respondenților cu privire la sprijinul acordat de către Primăria Luduș	203

Preambul

Strategia de dezvoltare locală face posibilă coordonarea activă a proceselor de dezvoltare care au loc în teritoriu, luarea în considerare a caracteristicilor locale, a schimbărilor din mediul exterior și promovarea abordării pro-active, realizată într-un mod inovativ, cu privire la procesele de dezvoltare teritorială.

Elaborarea strategiei de dezvoltare locală reprezintă unul din pașii cei mai importanți care susțin procesele de dezvoltare locală. În esență, acest tip de strategie clarifică pe termen mediu și lung care sunt direcțiile și domeniile spre care se orientează efortul de dezvoltare a comunității. Strategia de dezvoltare locală este caracterizată de cel puțin șapte trăsături:

- imagine asupra viitorului,
- creativitate,
- flexibilitate,
- activitate,
- creată pentru acțiune,
- orientare spre schimbare,
- orientare spre un câștig durabil.

Astfel planificarea strategică poate fi definită drept un proces de management care va permite Orașului Luduș să se concentreze asupra alinierii eficiente a resurselor existente și potențiale cu obiectivele stabilite pe termen mediu și lung.

Prezenta strategie de dezvoltare locală reprezintă documentația care stă la baza dezvoltării Orașului Luduș. Dezvoltarea locală se poate defini ca un proces în care demersurile administrației publice sunt unite cu acelea ale oamenilor, cu scopul de a îmbunătăți condițiile sociale, culturale și economice ale comunității.

Dezvoltarea locală este deci cel mai strâns legată de conceptul de parteneriat care asigură accesul la toate resursele necesare, bazându-se atât pe participarea celor care reprezintă anumite interese, cât și pe disponibilitatea administrației publice de a forma parteneriate cu grupuri, organizații sau instituții.

Viziunea de dezvoltare durabilă a Orașului Luduș este totodată concentrată pe dezvoltarea economică, ca rezultat al susținerii mediului de afaceri local dar și pe folosirea oportunităților pe care orașul le are, dezvoltând sectorul serviciilor și valorificând potențialul industrial, devenind o destinație atractivă pentru cei care muncesc și trăiesc aici. Dezvoltarea economică este văzută ca fiind strâns legată de calitatea capitalului uman, ca principală condiție a performanței economice.

Atingerea acestor obiective strategice asociază în mod obligatoriu interesul pentru dezvoltarea unei administrații publice prompte, deschisă către cetățean și eficientă în toate aspectele sale.

Metodologia de elaborare a strategiei de dezvoltare locală

Planificarea strategică este un proces sistematic, prin care comunitățile pot să-și creeze imaginea viitorului și pot concepe etapele necesare în funcție de resursele locale pentru a realiza obiectivele propuse. Elaborarea strategiei de dezvoltare locală a cuprins următoarele etape:

▪ Elaborarea analizei diagnostic a teritoriului acoperit de strategie

În baza documentelor statistice și a informațiilor furnizate de compartimentele de specialitate din cadrul aparatului de specialitate al Orașului Luduș s-a conturat profilul socio-demografic, starea actuală a infrastructurii, profilul economic, infrastructura educațională, serviciile sanitare și sociale, turismul și cultura, dar și alte domenii de interes ale Orașului Luduș.

▪ Elaborarea strategiei de dezvoltare și a portofoliului de proiecte

Pe baza analizei diagnostic a situației teritoriale s-a elaborat strategia de dezvoltare locală, cuprinzând următoarele domenii: infrastructură, educație, sănătate, mediu, cultură, turism, sport, recreere și agrement, asistență socială, administrație, digitalizare ș.a.

În această etapă s-au parcurs următorii pași:

- ➔ s-au analizat nevoile comunității locale în contextul economic și social actual;
- ➔ unitatea administrativ teritorială, împreună cu experții desemnați pentru elaborarea strategiei au elaborat direcțiile strategice de dezvoltare și obiectivele pentru perioada 2021 - 2027;
- ➔ au fost aplicate chestionare la nivelul administrației publice locale, agenților economici și cetățenilor, pentru identificarea nevoilor de dezvoltare ale comunității;
- ➔ echipa de elaborare a strategiei a procedat la colectarea și analiza datelor statistice teritoriale locale;
- ➔ s-a realizat planul strategic de dezvoltare pentru orizontul de timp 2021 - 2027;
- ➔ s-a stabilit complementaritatea strategiei cu alte strategii relevante;
- ➔ au fost organizate întâlniri ale grupului de lucru pentru elaborarea strategiei, în urma cărora au fost validate informațiile colectate și prelucrate de către echipa de elaborare, au fost făcute recomandări de îmbunătățire a documentului și au fost stabilite principiile de planificare strategică pentru perioada următoare;
- ➔ s-a realizat o analiză a factorilor de risc privind implementarea strategiei;
- ➔ s-au stabilit măsuri pentru monitorizarea și evaluarea implementării strategiei.

Pentru conturarea Strategiei Integrate de Dezvoltare a Orașului Luduș, a fost consultată structura Ghidului pentru elaborarea Strategiilor Integrate de Dezvoltare Urbană (SIDU), ghid dezvoltat în cadrul proiectului de elaborare a Politicii Urbane a României, creat cu scopul de a sprijini orașele din România în a deveni verzi și reziliente, competitive și productive, juste și incluzive și bine guvernate. Nu în ultimul rând, acesta oferă posibilitatea de a alinia noile strategii cu direcțiile și obiectivele propuse de prima politică urbană a țării. De altfel, acesta

oferă o serie de instrumente practice în procesul de planificare, astfel încât energiile și eforturile de la nivel local să poată fi canalizate cât mai eficient către creșterea nivelului de participare publică și identificarea proiectelor cu impact major pentru următoarea perioadă de programare.

Din cadrul Ghidului, în plus față de adaptarea structurii Strategiei la structura propusă, au fost avute în vedere următoarele elemente:

- ✓ Conceptul de dezvoltare spațială, prin propunerea unor măsuri de regenerare urbană ca direcție de acțiune;
- ✓ Utilizarea piramidelor nevoilor grupurilor-țintă;
- ✓ Analiza diagnostic pentru fiecare dimensiune urbană.

▪ **Dezbateri publice**

În perioada septembrie-octombrie 2020, documentul a fost supus consultării publice, proces care, din cauza situației epidemiologice, s-a efectuat exclusiv on-line prin publicarea documentelor pe pagina web a primăriei. În perioada mai 2022 - iulie 2022 strategia a fost actualizată în conformitate cu cele mai recente date teritoriale existente, cu noile priorități europene de dezvoltare și cu noile surse de finanțare a proiectelor incluse în cadrul portofoliului de proiecte. În perioada iulie 2022 - august 2022 strategia va parcurge un nou proces de consultare publică, în urma căruia vor fi analizate actualizările realizate asupra strategiei.

Astfel, procesul de elaborare a Strategiei de Dezvoltare a respectat mecanismele specifice aplicării principiului parteneriatului pe întreaga perioadă de elaborare și ulterior de actualizare a strategiei, constând în:

- ✓ constituirea la nivelul UAT Orașul Luduș a unui Grup de Lucru desemnat pentru elaborarea Strategiei;
- ✓ organizarea de consultări regulate ale Grupului de Lucru în toate etapele intermediare relevante pentru procesul de planificare strategică;
- ✓ proiectarea de chestionare diferențiate pentru principalii actori ai comunității și aplicarea acestora anonimă, la nivelul unor eșantioane reprezentative;
- ✓ interpretarea rezultatelor chestionarelor și reflectarea acestora în analiza SWOT și în stabilirea obiectivelor și priorităților de dezvoltare;
- ✓ parcurgerea unui proces de consultare publică, transparent și accesibil tuturor părților interesate;
- ✓ supunerea documentului aprobării organului deliberativ al UAT Orașul Luduș, după finalizarea procesului de consultare publică și includerea în cadrul documentului a recomandărilor primite de la părțile interesate.

▪ **Redactarea documentului final**

Documentul strategic a fost finalizat ținând cont de sugestiile și opiniile formulate din partea factorilor interesați urmând a fi aprobat prin Hotărârea Consiliului Local.



ORAȘ LUDUȘ

ANALIZA SOCIO-ECONOMICĂ

1.1 Scurt istoric

1.1.1 Evoluția istorică a Orașului Luduș

Descoperirile arheologice clasează începuturile Orașului Luduș în preistorie, cu cel puțin 2 milenii înainte de nașterea lui Iisus Hristos. În mileniul I î.d.h., când geto-dacii sunt amintiți ca făcând parte din ramura nord dunăreană a tracilor, pe actualul teritoriu al Ludușului existau două așezări dacice, una Gheja și cealaltă Luduș. Acestea au făcut parte pe vremea regilor Burebista și Decebal din Dacia și se vorbea limba geto-dacă. În timpul stăpânirii romane asupra Daciei (106-274) în spațiul geografic al Ludușului s-au constituit, alături de vechile sate ale dacilor, așezări romane. Atât așezările dacilor, cât și cele ale romanilor din spațiul ludușean, au făcut parte din provincia creată de împăratul Traian, numită în izvoare istorice succesiv, Dacia Felix, Superior, Apulensis, provincie componentă a Imperiului Roman. Sub aspect militar satele de aici erau supravegheate de unități militare care aparțineau regiunii a XIII Gemina cu sediul la Apulum (Alba Iulia). Limba oficială impusă în acea perioadă a fost limba latină.

După retragerea aureliană (271-274) locuitorii daco-romani și apoi românii Ludușului s-au constituit într-o obște sătească de sine stătătoare. Obștea era condusă de un jude, de un sfat al bătrânilor și de jurați. După cucerirea Transilvaniei de către regalitatea maghiară (sec. X-XII), Ludușul a fost transformat într-un simplu sat iobăgesc aflat pe moșia unui maghiar înnobilit de regii Ungariei. Așa este atestat Ludușul în documentele medievale, cea mai veche atestare documentară a Ludușului datează din anul 1241, an în care așezarea și comunitatea umană au avut mult de suferit din cauza jafurilor, incendiilor și crimelor comise de hoarda tătară-mongolă. Începând cu anul 1541, când Transilvania devine principat autonom sub suveranitate otomană, pe la Luduș s-au perindat oștile rivale ale ungarilor care râvneau la domnia principatului, ieniceri și spahii turci în căutare de hrană, hoarde de tătari venite din Crimeea după pradă, cătane imperiale împinse de monarhii habsburgi de la Viena.

Pacea de la Karlowitz (1699) a schimbat stăpânirea asupra Transilvaniei, Ludușul, ca de altfel întregul spațiu intra carpatic, a fost acaparat de habsburgi și încorporat în vastul și multi-naționalul imperiu habsburgic. Între 1699 și 1850 Ludușul a aparținut din punct de vedere administrativ de plasa bogată, comitetul Turda-Arieș din principatul Transilvaniei. Guvernul principatului se afla la Sibiu, iar limba oficială a devenit germana, dar la Luduș se vorbea românește și ungurește. Politica de reforme iluministe, liberale și neoliberale promovată de austrieci a avut urmări însemnate și pentru ludușeni. După anul 1880, Ludușul este ridicat la rangul de comună, iar din anul 1850 devine centru administrativ al plasei Luduș. Crearea imperiului dualist austro-ungar în 1867 și alipirea Transilvaniei la Ungaria a produs o nouă stăpânire asupra Ludușului. Din punct de vedere administrativ a continuat să fie comună, reședința plasei Luduș, componentă a județului Turda-Arieș. Între anii 1866-1918 Ludușul a făcut parte din Ungaria Mare. Aici erau aplicate legile adoptate de parlamentul și guvernul de la Budapesta. În acea perioadă la Luduș își desfășurau activitatea prefectura plasei, postul de jandarmi, circumscripția financiară, iar limba oficială era limba maghiară.

Românii din Luduș au înființat în anul 1891 un departament al Asociațiunii Transilvane pentru Literatură și Cultură a poporului român, prescurtat ASTRA. În anul 1897 Ludușul avea epitetul de orășel înflorător. Între anii 1903-1905 Guvernul de la Budapesta a colonizat la Luduș

câteva sute de familii de etnie maghiară, cu intenția mărturisită public de a schimba raportul demografic în favoarea maghiarilor. În acea perioadă, prin colonizare, au apărut satele Roșiori, Avrămești și Fundătura. Marea Unire de la 1 Decembrie 1918 i-a salvat de primejdia pierderii identității naționale, moment în care limba oficială a redevenit limba română.

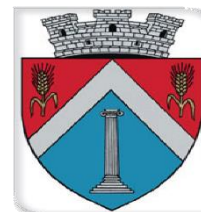
Între anii 1918-1947 Ludușul a rămas tot în categoria comunelor mari, centrul administrativ al plasei Luduș din județul Turda. Dictatul de la Viena din 30 august 1940, prin care Ungaria a răpit nord-vestul Transilvaniei, nu a atins administrativ Ludușul, localitatea rămânând între granițele României. În timpul celui de-al doilea război mondial, pentru o foarte scurtă perioadă de timp, adică între 5 septembrie și 9 octombrie 1944, Ludușul a ajuns sub ocupația armatelor germane și maghiare. Administrația românească a fost dizolvată și a fost impusă o administrație maghiară. În acel scurt timp ocupanții au asasinat 13 evrei și 5 români, printre care și pe notarul primăriei, Mihail Polacek. În data de 9 octombrie 1944 armata română a eliberat Ludușul. Între anii 1948-1950 Ludușul a continuat să fie centrul plasei Luduș. În anul 1951 a fost creat raionul Luduș care a aparținut inițial de județul Cluj, dar ulterior a fost repartizat regiunii Mureș cu reședința la Tg. Mureș. Conducătorii administrației locale erau recrutați numai din membrii Partidului Muncitoresc Român, partid ce și-a luat denumirea de partid comunist în 1965. Ludușul a fost declarat oraș în 1960. În anul 1965 când a fost proclamată Republica Socialistă România, Ludușul era considerat un oraș în plină dezvoltare. În 1968, odată cu noua împărțire administrativ-teritorială a țării, raionul Luduș a fost desființat, Ludușul fiind de atunci oraș de mărime mijlocie al județului Mureș.

În urma alegerilor democratice din anul 1992, a fost constituit Consiliul Local al Orașului Luduș (alcătuit din 19 consilieri) - ca putere locală legislativă, un primar și un viceprimar, ca reprezentanți ai puterii executive locale, a fost numit un secretar al Consiliului Local, ca reprezentant al Guvernului României la Luduș. Din 1992 și până în prezent, Ludușul este organizat ca unitate administrativ-teritorială a României, cu statut de oraș, care funcționează în conformitate cu prevederile Codului Administrativ, aprobat prin Ordonanța Guvernului României, nr. 57/2019.

1.1.2 Heraldica locală

Descrierea stemei

Stema Orașului Luduș, se compune dintr-un scut triunghiular cu marginile rotunjite, în care broșează un căprior de argint. În partea superioară, în câmp roșu, se află două spice de grâu, de aur. În vârful scutului, în câmp albastru, se află o coloană ionică, de argint. Scutul este timbrat de o coroană murală de argint cu 3 turnuri crenelate.



Semnificațiile elementelor însumate

Spicele de grâu reprezintă bogăția pământului și ocupația locuitorilor. Coloana ionică sugerează semnele civilizației antice existente pe aceste locuri. Coroana murală cu 3 turnuri crenelate semnifică faptul că localitatea are rangul de oraș. Stema Orașului Luduș a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.1030 din 2007, publicată în Monitorul Oficial al României în data de 06.09.2007.

1.2 Considerații generale privind așezarea și poziția geografică

1.2.1 Așezare

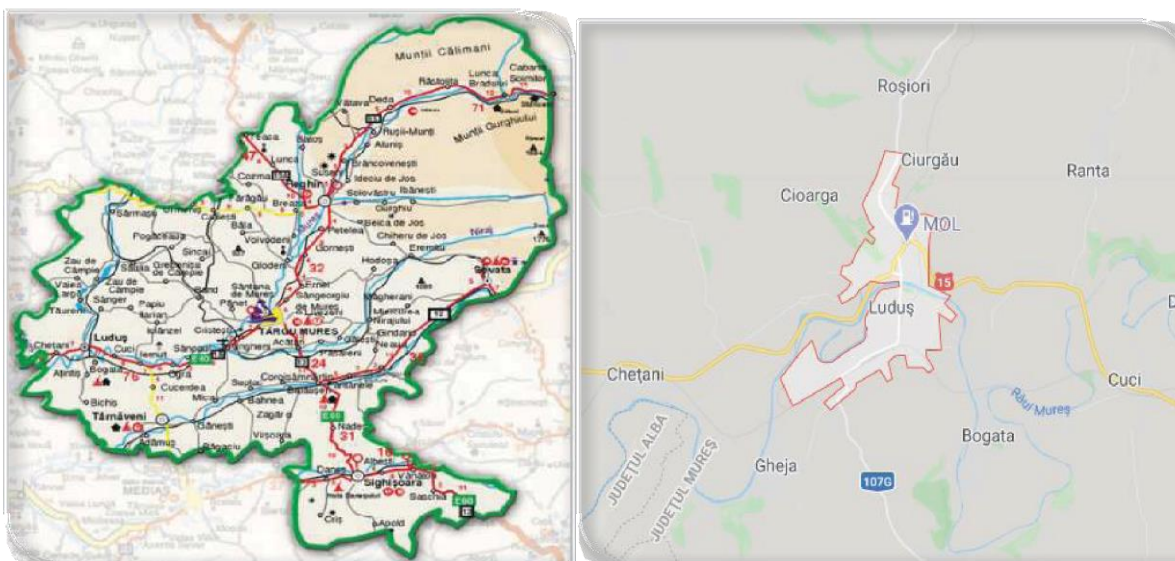


Figura nr. 1. Harta Orașului Luduș

Sursa: Google

Orașul Luduș (în trecut Ludoșul de Mureș; în maghiară Marosludas) este amplasat în partea centrală a Podișului Transilvaniei (la 44 km de municipiul Târgu Mureș). Din punct de vedere administrativ aparține județului Mureș, ocupând peste 67 km² - circa 1% din suprafața județului Mureș.

Județul Mureș se situează în Regiunea Centru, care se învecinează la nord-est cu județul Suceava, la est cu județul Harghita, la sud-est cu județul Brașov, la sud cu județul Sibiu, la vest cu județul Cluj, la nord cu județul Bistrița-Năsăud, iar la sud-vest cu județul Alba.

Orașul Luduș se găsește pe ambele maluri ale râului Mureș, pe Drumul Național DN15, respectiv pe Drumul European E60, între Târgu Mureș și Cluj- Napoca.

Prin întregul potențial disponibil (natural, material și uman) este o componentă importantă a județului din care face parte, armonios integrată în vastul complex funcțional care este Podișul Transilvaniei.

Teritoriul administrativ al Orașului Luduș are următoarele vecinătăți:

- Nord - comuna Sânger;
- Est - comuna Cuci;
- Sud - comuna Bogata;
- Vest - comuna Chețani.

Din punct de vedere administrativ Orașul Luduș are în componența sa șapte localități.

Tabelul nr. 1. Componenta unității administrativ-teritoriale

U.A.T.	Localități componente	
Orașul Luduș	Luduș	
	Avrămești	Fundătura
	Cioarga	Gheja
	Ciurgău	Roșiori

Sursa: UAT Orașul Luduș

1.2.2 Relieful

Relieful teritoriului administrativ al Orașului Luduș este mai ridicat în partea de nord și scade progresiv către sud, iar rețeaua hidrografică urmează configurația acestuia. Se disting, astfel, trei unități de relief, Podișul Târnăveni și două unități colinare urmate către sud de culoarul Mureșului: Colinele Ludușului (vest) și Comlodului (est), trecerea munte - coline - râu de la nord către sud explicând și configurația altitudinilor. Unitățile majore de relief peste care suprapun teritoriului Orașului Luduș sunt Câmpia Transilvaniei, culoarul Mureșului și Podișul Târnăveni.

Rocile care alcătuiesc depozitele sarmațiene din zonă sunt înmagazinate cu gaz metan, iar în zonele de sinclinal sunt îmbibate cu ape de zăcământ, sărate sau iodurate. Gazul metan reprezintă cea mai importantă resursă a subsolului. Se exploatează din domul gazeifer aflat pe teritoriul cătunelor Avrămești-Fundătură.

Acest dom este alcătuit din depozite sedimentare neogene (alternanță de nisipuri și marne) și este erodat și înconjurat de zone de sinclinal.

Rocile sedimentare sunt o altă bogăție a subsolului fiind reprezentate de nisipuri, marne, argile, gresii, luturi de coastă, pietrișuri și balast cu largi utilizări în industria materialelor de construcții.

Rețeaua hidrografică

Orașul Luduș este situat integral în bazinul hidrografic al râului Mureș. Principalele cursuri de apă sunt următoarele:

- Râul Mureș - reprezintă principalul bazin hidrografic care traversează de la est la vest Orașul Luduș, unde colectează apele Pârâului de Câmpie care străbate orașul de la nord la sud; se constată un proces de meandrare și formare a unui număr mare de insule mici. După regularizarea cursului Mureșului la sfârșitul anilor '70, au apărut brațele moarte folosite fie pentru piscicultură, fie au dispărut în urma colmatării cu nămol provenit din spălarea sfeclei de zahăr și transformarea lor în terenuri arabile.
- Pârâul de Câmpie (Ludușelul) și Pârâul Găbud - prezintă cursuri puternic influențate de tectonica regiunii, de poziția domurilor și a sinclinalelor. Prezintă pante mici, cu intense procese de înmlăștinare. Apele freatice din bazinul de recepție a acestora sunt sulfatate sau carbonatate, cu un grad ridicat de mineralizare și duritate.

Clima

Trăsăturile climatice ale Orașului Luduș sunt o consecință a poziției sale în centrul Transilvaniei, fapt care încadrează acest teritoriu în sectorul de climat temperat continental- moderat în cadrul cărora apar tipul de deal și culoar. Climatul prezintă nuanțe de ariditate, verile fiind în general mai secetoase și mai calde. Datorită caracteristicilor reliefului, temperaturile medii anuale scad de la vest la est, având valori cuprinse între 8 - 9° C în partea de vest și 2 - 4° C în est. Precipitațiile sunt, în general, bogate, media acestora fiind de 627,1 mm/an. Privitor la frecvența precipitațiilor, se constată că acestea se încadrează tipului de circulație nord-vestică și vestică, valorile cele mai ridicate aparținând lunilor mai și iunie.

Radiația solară este înregistrată ca fiind aproximativ 110 Kcal/cm² pe an. Maximul înregistrat are loc în luna iulie și valoarea minimă în decembrie. Perioada însorită însumează aproximativ 1.440 - 1.550 ore pe an, numărul zilelor însorite fiind situat între 60 și 85, 48 - 52 % din durata astronomică posibilă. Maximul înregistrat are loc în luna iulie și valoarea minimă în decembrie.

Umiditatea relativă a aerului exprimă saturația procentuală în vapori de apă din atmosferă. În zona colinară, respectiv în colinele Comlodului și Ludușului umiditatea relativă a aerului este de 76%, în timp ce în Culoarul Mureșului umiditatea relativă are o valoare de 70%.

Grosimea medie a stratului de zăpadă se situează între 25 și 40 cm în zona dealurilor. Orașul Luduș este supus în cea mai mare parte a anului circulației maselor de aer dinspre vest și nord-vest, cu intensitate și frecvență mijlocie, viteza medie fiind de 3,1 m/s. În timpul iernii sunt frecvente vânturile dinspre nord-est care ating uneori viteze ce depășesc 50 m/s.

Fauna

Pe teritoriul Orașului Luduș au fost identificate o serie de specii precum: iepurele (*Lepus europaeus*), căprioara, mistrețul, veverița, pârșul (*Glis glis*), nevăstuica (*Mustella nivalis*), orbetele și specii de păsări cum ar fi: porumbelul gulerat (*Columba palambus*), cucul (*Cuculus canorus*), turturica (*Streptotelia turtur*), ciocănitoarea (*Aryobates major*), gaia (*Milvus milvus*), gaița (*Garrulus glandoris*), grangurele (*Oriolus oriolus*), fazanul (*Phasianus colchicus*) etc. Fondul faunistic bogat a determinat dezvoltarea turismului cinegetic la o serie de specii ca iepurele, căprior și păsări. Biotopul apelor curgătoare și lacustre cuprinde diverse specii de pești, cum ar fi: crapul (*Cyprinus carpio*), cleanul (*Lenciscus squalins*), știuca (*Fringilla montifrigilla*), somnul (*Silurus glanis*), racul (*Astacus*), moluște și rațe sălbatice (*Anas platyrhynchos*).

Vegetația

Asociațiile vegetale caracteristice Orașului Luduș au origini diferite ale elementelor floristice care alternează, de la cele nordice, subarctice, continentale-orientale, la cele sudice și sud-estice și endemisme. Vegetația arborescentă este reprezentată de pădurile de gorun (*Quercus petraea*), arbore de origine central-europeană, pe alocuri în amestec cu alte foioase, printre care carpenul (*Carpenus betulus*). În cele două unități de relief reprezentate de Colinele Ludușului și Colinele Comlodului, ca și în

Podișul Târnavelor apar păduri de stejari mezofili, respectiv stejar pedunculat (*Quercus robur*) și cerul (*Quercus cerris*) pe versanții sudici. În zonele colinare apar zone de amestec cu jugastrul (*Acer campestre*), teiul (*Tilia cordata*), paltinul de câmp (*Acer platanoides*), plopul tremurător (*Populus tremula*), cireșul pășăresc (*Cerasus avium*) și în locuri cu umezeală mai ridicată frasinul (*Fraxinus excelsior*). Categoria arbuștilor include specii precum alunul (*Corylus avellana*), cornul (*Cornus mas*), sângerul (*Cornus sanguinea*), lemnul câinesc (*ligustrum vulgare*), păducelul (*Crataegus monogyna*), porumbarul (*Prunus spinosa*), măceșul comun (*Rosa canina*) și în lungul văilor, socul (*Sambucus nigra*). Vegetația caracteristică pajiștilor include specii de iarba vântului (*Agrostis tenuis*), păiuș comun (*Festuca sulcata*), bărboasa (*Botirochloa ischaemum*) și specii ierboase precum floră acidofilă, graminee, lăcrămioare (*Convallaria majolis*) etc. Văile râurilor au caracteristică vegetația de luncă, formată din specii de esență moale: plopul alb (*Populus alba*), răchita comună (*Salix fragilis*), răchita albă (*Salix alba*), ierburi mezofile și higrofile, stuf (*Phragmites*), rogoz (*Carex*), papura (*Tipha*) etc.

Riscuri naturale

Orașul Luduș este expus riscurilor naturale după cum urmează:

- a. **Grad de seismicitate** - Orașul Luduș este situat în zona curbei de maxim grad 7 de seismicitate pe scara Richter.

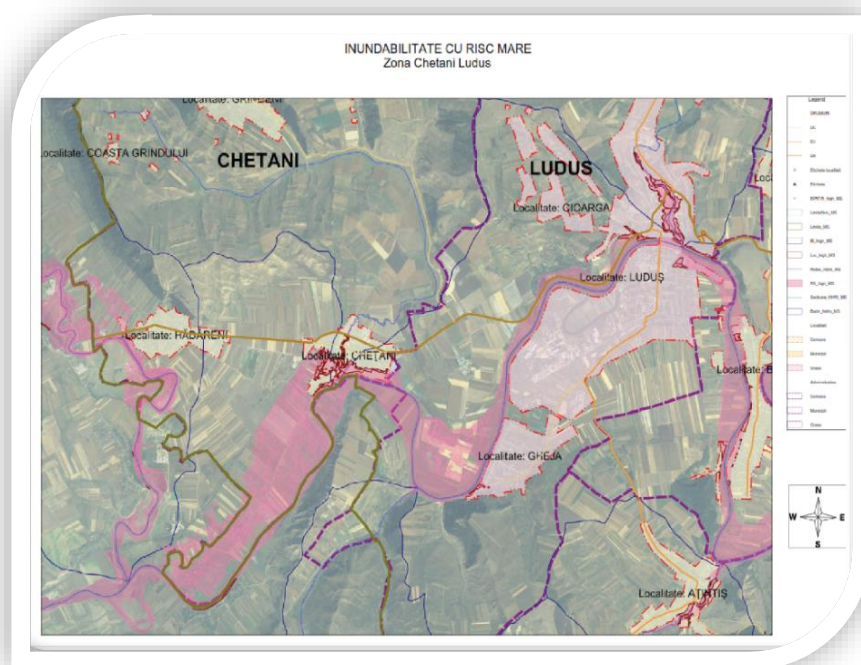


Figura nr. 2: Inundabilitate cu risc mare, zona Chețani Luduș
Sursa: Apele Române¹

¹ Inundabilitate cu risc mare, zona Chețani Luduș, disponibil la: http://www.cjmures.ro/Inundatii/Apele_romane_RS_mare_Zona_Chetani_Ludus.pdf

- b. **Viituri** - cele istorice înregistrate în anii 1970, 1975, 1998 și 1999 au impus necesitatea finalizării lucrărilor de regularizare a Pârâului de Câmpie, ceea ce presupune refacerea podurilor. Lucrările de deviere a râului Mureș au funcționat în condiții bune, cu excepția unor clapete de reținere care nu au fost menținute în stare de funcționare de administratorul lucrărilor de regularizare. Necesitatea lucrărilor de consolidare, înălțare și prelungire a malului Mureșului în zona Orașului Luduș este o măsură prioritară pentru protecția împotriva viiturilor. Nefuncționarea acestor clapete a generat refularea apelor de viitură în zona satului component Gheja.
- c. **Alunecările de teren** - pe ambele laturi ale râului Mureș s-au semnalat alunecări de teren, dar și în zona de vest a localității Gheja, Ciurgău, Roșiori, zone afectate intens de alunecări. Regularizarea râului Mureș a produs o stabilizare a zonei aferente malului drept. Versantul situat la sud-vest de satul component Gheja este afectat de alunecări. Cele mai frecvente apar la Gheja în locul numit „Pe sub râpă” și pe strada Turzii, în oraș.

Alunecările de teren din zona localității Luduș se clasifică astfel:

- alunecări în pătură de sol constau în deplasarea solului înțelenit pe un substrat impermeabil, acestea apar pe suprafețe restrânse primăvara;
- alunecări sub formă de valuri apar pe versanți formați din orizonturi nisipoase și cu strate acvifere etajate și sunt prezente în Fundătura, Avrămești, Roșiori și Luduș;
- alunecări monticulare (glimee), caracterizează versanții pâraielor Cioarga, Fundătura și versantul nordic al râului Mureș între Luduș și localitatea Ghindeni.

1.3 Profil socio-demografic

1.3.1 Profil socio-demografic la nivel regional și județean

Regiunea Centru se întinde pe 34.092 kmp, reprezentând 14,3% din teritoriul național și este bine relaționată teritorial, realizând conexiuni cu 6 din cele 7 regiuni de dezvoltare din România. Numărul populației rezidente în Regiunea Centru la 1 ianuarie 2019 era de 2,32 milioane locuitori, regiunea noastră plasându-se pe poziția a 5-a în rândul celor 8 regiuni de dezvoltare ale României. Densitatea populației la nivel regional, de 68 locuitori/kmp, este cu 13,4 puncte peste media națională. La nivel județean, cea mai scăzută valoare a densității populației se înregistrează în Harghita, iar cea mai ridicată în Brașov.

Tabelul nr. 2. Informații socio-demografice la nivelul Regiunii Centru

Informații fixe	Suprafața (kmp)	Populația rezidentă (01.01.2021)	Densitate populație (loc/kmp)	Număr orașe și	Număr comune	Grad de urbanizare 2021 (%)	Resurse de muncă (mii persoane) 2018	Populația ocupată (mii persoane) 2019
România	238397	1926946	80,8	319	2862	53,9	12238,9	8407,5
Regiunea Centru	34092	2309429	67,7	57	357	57,2	1453,9	1051,8
Alba	6242	322499	51,7	11	67	58,9	199,2	162,5
Brașov	5363	553485	103,2	10	48	70,2	349,5	257,1
Covasna	3710	200864	54,1	5	40	47,2	126,2	82,3
Harghita	6639	300375	45,2	9	58	42,2	189,7	129
Mureș	6714	531357	79,1	11	91	49,1	336	228,2
Sibiu	5432	400849	73,8	11	53	65,0	253,3	192,7

Sursa: Buletin de date și informații statistice (INS)²

Cu o rată de urbanizare de 57,2%, Regiunea Centru se situează peste media națională. Cele mai urbanizate județe sunt Brașov și Sibiu, la polul opus situându-se județul Harghita, cu o pondere de populației urbane de doar 42,2%. Rețeaua de localități din Regiunea Centru este formată din 57 de orașe (dintre care 20 au statut de municipiu) și 357 de comune. Cel mai mare oraș al regiunii, Brașovul, depășește 200.000 de locuitori, 2 orașe au între 100.000 și 200.000 de locuitori (Târgu Mureș și Sibiu), 2 orașe au între 50.000 și 100.000 de locuitori (Alba Iulia și Sfântu Gheorghe), 16 orașe au populația cuprinsă între 20.000 și 50.000 locuitori, restul orașelor având o populație sub 20.000 de locuitori (36 orașe).³

² Buletin de date și informații statistice, trimestrul I 2022, disponibil la: <http://www.adrcentru.ro/dez-reg/bst1-2022/>

³ Buletin de date informative ADR Centru

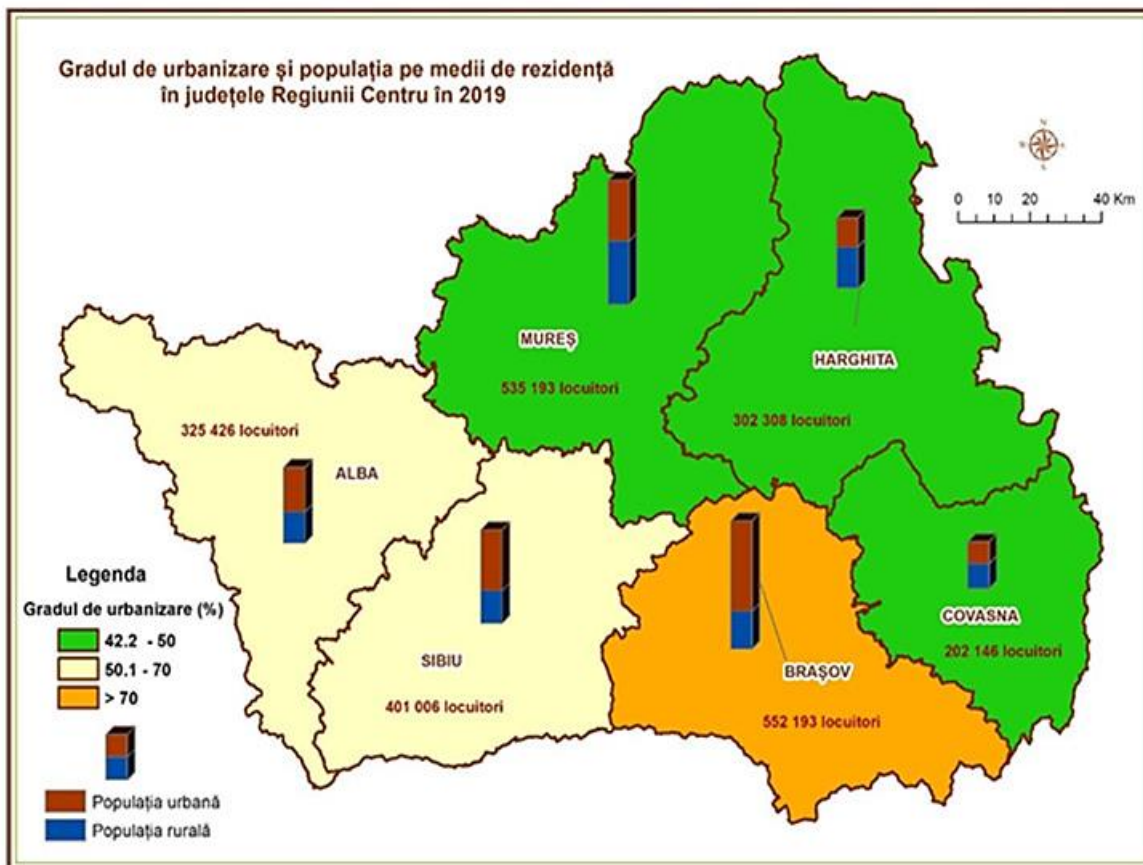


Figura nr. 3. Gradul de urbanizare și populația pe medii de rezidență în județele Regiunii Centru
 Sursa: Buletin de date informative ADR Centru

1.3.2 Evoluția demografică a Orașului Luduș

La 20 octombrie 2011, populația stabilă a județului Mureș era de 550.846 persoane, din care 281.905 femei (51,2%). Față de situația existentă la recensământul anterior, populația stabilă a scăzut cu 30.005 persoane (-5,2%). Această scădere este mai accentuată în rândul persoanelor de sex masculin, al căror număr s-a redus cu 15.365 persoane (-5,4%), în timp ce numărul persoanelor de sex feminin a fost cu 14.640 (-4,9%) mai mic.

Tabelul nr. 3. Populația județului Mureș la recensămintele din anii 1992, 2002 și 2011, pe categorii de localități⁴

Populația la recensămintele	Ianuarie 1992	Martie 2002	Octombrie 2011
Total județ	610.053	580.851	550.846
Municipii și orașe	310.995	283.759	276.773
Comune	299.058	297.092	274.073

Sursa: Recensământul populației 1992, 2002, 2011

⁴ Conform împărțirii administrativ-teritoriale existente la data fiecărui recensământ

Populația Orașului Luduș a înregistrat o scădere continuă încă din anul 1992 și până în anul 2011 conform recensămintelor efectuate. În anul 2002 populația Orașului Luduș a scăzut cu 1292 persoane (-6,88%) față de anul 1992 iar în anul 2011 cu 2169 persoane (-12,4%) comparativ cu 2002. În anul 2011 față de anul 2002 observăm o scădere a populației în localitățile: Luduș (-13,4%), Gheja (-13,19%), Fundătura (-6,56%), Roșiori (-4,4%) dar și o creștere a populației în localitățile: Cioarga (+3,93%), Avrămești (+3,55%), Ciurgău (+3,33%).

Tabelul nr. 4. Situația populației stabile la recensămintele din 1992, 2002 și 2011

Populația stabilă la recensăminte	RPL 1992	RPL 2002	2002 față de 1992		RPL 2011	2011 față de 2002	
			+/-	%		+/-	%
LUDUȘ	16000	14418	-1582	-9,89%	12486	-1932	-13,40%
AVRĂMEȘTI	208	197	-11	-5,29%	204	7	3,55%
CIOARGA	209	229	20	9,57%	238	9	3,93%
CIURGAU	89	90	1	1,12%	93	3	3,33%
FUNDĂTURA	5	183	178	3560,00%	171	-12	-6,56%
GHEJA	1429	1585	156	10,92%	1376	-209	-13,19%
ROȘIORI	849	795	-54	-6,36%	760	-35	-4,40%
ORAȘ LUDUȘ	18789	17497	-1292	-6,88%	15328	-2169	-12,40%

Sursa: Recensământul populației 1992, 2002, 2011

La toate cele trei recensăminte efectuate populația localității Luduș are o pondere de peste 80% din totalul populației Orașului Luduș: 85,15 % la RPL 1992, 82,4% la RPL 2002 și 81,46% la RPL 2011. În anul 2011 ponderea populației aferentă celor 7 localități componente Orașului Luduș este: 81,46% Luduș, 8,98% Gheja, 4,96% Roșiori, 1,55% Cioarga, 1,33% Avrămești, 1,12% Fundătura și 0,61% Ciurgău.

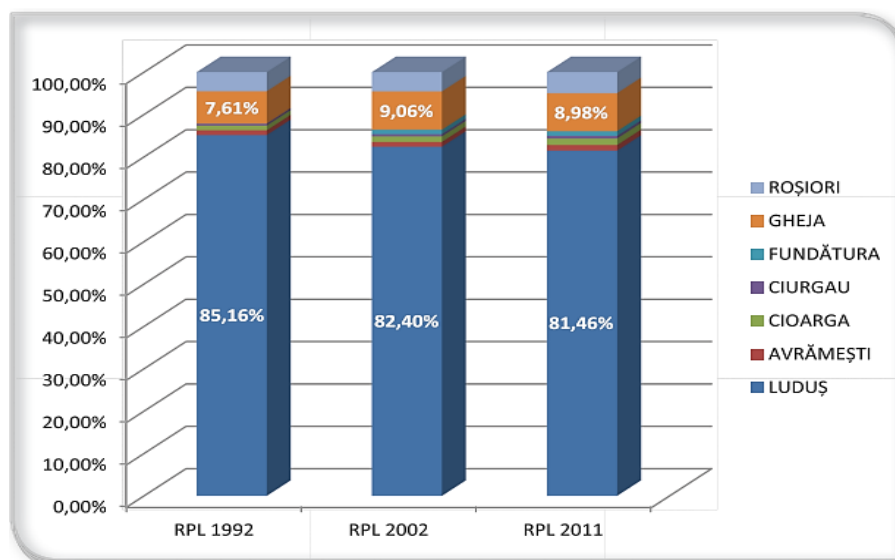


Figura nr. 4. Evoluția populației stabile la ultimele 3 recensăminte

Sursa: Recensământul populației 1992, 2002, 2011

Depopularea reprezintă în continuare o problemă a unității administrativ teritoriale. Trendul descendent înregistrat la recensăminte se păstrează și în ultimii ani în ceea ce privește numărul total al populației stabile după domiciliu la data de 1 ianuarie.

Populația după domiciliu la data de 1 ianuarie a anului de referință reprezintă numărul persoanelor cu cetățenie română și domiciliu pe teritoriul României, delimitat după criterii administrativ-teritoriale. Domiciliul persoanei este adresa la care aceasta declară că are locuința principală, trecută în actul de identitate (CI), așa cum este luată în evidența organelor administrative ale statului.

Tabelul nr. 5. Populația după domiciliu la nivelul Orașului Luduș

Populația după domiciliu la 1 ianuarie	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022
	UM: Număr persoane					
ORAȘ LUDUȘ	17525	17526	17433	17353	17174	16954

Sursa: Institutul Național de Statistică⁵

Putem remarca o scădere a populației după domiciliu cu 1,28% în anul 2022 (-220 persoane) față de anul 2021. În perioada 2017-2020, numărul populației după domiciliu a cunoscut o creștere slab accentuată în anul 2018 față de anul 2017 (1 persoană), apoi se poate remarca un trend descendent la nivelul Orașului Luduș.

Din anul 2018 se remarcă un trend descendent accentuat al populației după domiciliu. Astfel, în anul 2019 numărul populației după domiciliu de la nivelul Orașului Luduș a scăzut cu 0,53% față de anul 2018, în anul 2020 numărul populației a scăzut cu 0,46% față de anul 2019, iar în anul 2021 numărul populației a scăzut cu 1,03% față de anul precedent.

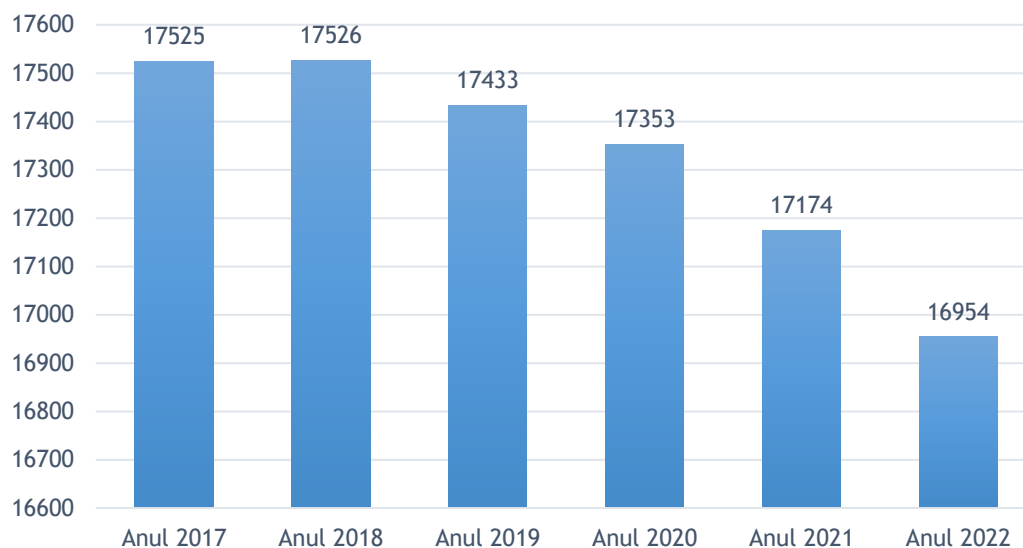


Figura nr. 5. Evoluția populației după domiciliu în perioada 2017-2022

Sursa: Institutul Național de Statistică

⁵ Institutul Național de Statistică, POP107D - POPULAȚIA DUPĂ DOMICILIU la 1 ianuarie pe grupe de vârstă și sexe, județe și localități

Evoluția demografică

În ultimii ani, la nivelul Orașului Luduș fenomenele demografice au înregistrat o evoluție defavorabilă. Din punct de vedere a mișcării naturale a populației (născuții-vii și decedați) se observă că sporul natural (diferența dintre numărul de născuți-vii și numărul persoanelor decedate) a avut valori negative. Astfel, acest indicator a fost în anul 2015 de -28 iar în anul 2020 de -120.

Tabelul nr. 6 Evoluția sporului natural și migrator în perioada 2014-2018

Anul	Născuți-vii ⁶	Decedați ⁷	Sporul natural și migrator	
			Spor natural (inclusiv migrație externă)	Spor migrator
2015	149	177	-28	-33
2016	159	208	-49	-36
2017	159	191	-32	28
2018	168	205	-37	-58
2019	116	224	-108	27
2020	131	251	-120	-64

Sursa: Institutul Național de Statistică

Sporul natural a scăzut în perioada 2015-2010. Acest fenomen este explicat prin faptul că numărul de nașteri a scăzut, iar numărul de decese a crescut. Acest spor negativ indică și accentuarea fenomenului de îmbătrânire a populației, precum și debutul pandemiei de COVID-19, ale cărei efecte negative sunt resimțite și în prezent.

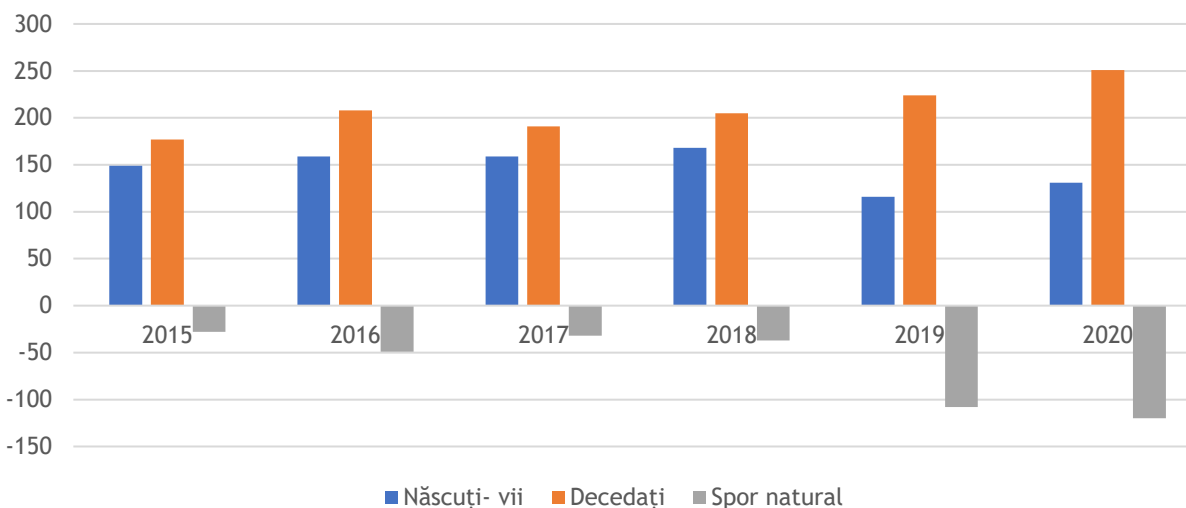


Figura nr. 6. Evoluția sporului natural în perioada 2015-2020

Sursa: Institutul Național de Statistică

⁶ Institutul Național de Statistică, POP201D - Născuți vii pe județe și localități

⁷ Institutul Național de Statistică, POP204C - Născuți morți pe județe și localități

⁸ Institutul Național de Statistică, POP307A - Stabiliri cu domiciliul (inclusiv migrația internațională) pe județe și localități

⁹ Institutul Național de Statistică, POP308A - Plecări cu domiciliul (inclusiv migrația internațională) pe județe și localități

În ceea ce privește mișcarea migratorie a populației, pe orizontul de timp analizat, aceasta a înregistrat valori fluctuante. În anul 2015 sporul migrator, determinat ca diferența dintre persoanele sosite în localitate și cele plecate, a fost de -33, iar în anul 2020 de -64.

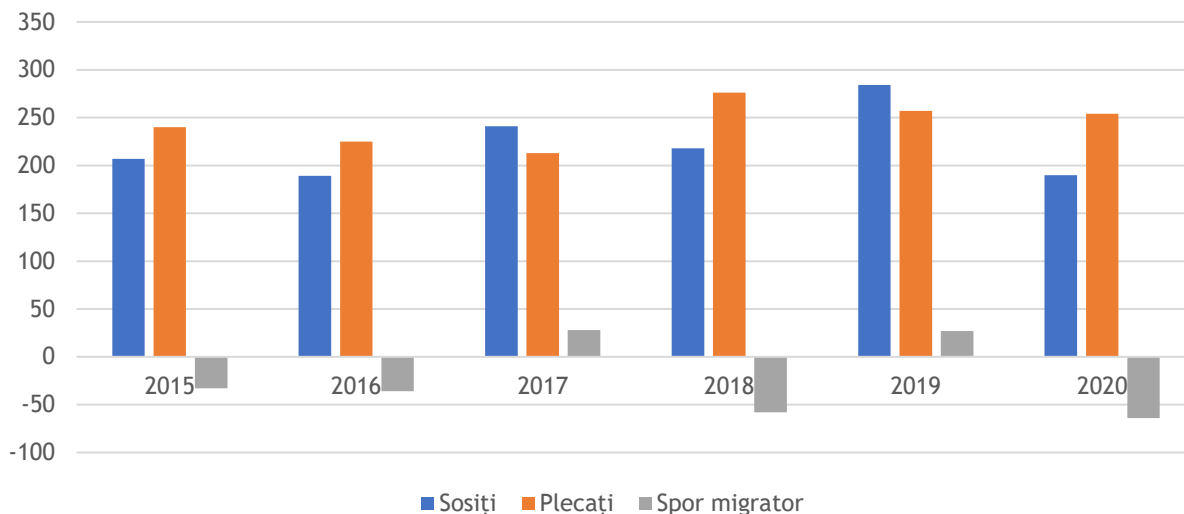


Figura nr. 7. Evoluția sporului migrator în perioada 2015-2020

Sursa: Institutul Național de Statistică

La începutul anului 2022 se înregistra un număr de 8.767 persoane de sex feminin și 8.187 persoane de sex masculin. Observăm așadar, faptul că la nivelul Orașului Luduș, persoanele de sex feminin sunt predominante, reprezentând 51,71% din totalul populației, iar persoanele de sex masculin 48,29%. Structura populației pe grupe majore de vârstă, evidențiază că la nivelul Orașului Luduș persoanele cu vârsta 50-54 ani dețin o pondere de 8,73% în totalul populației, iar persoanele cu vârsta 45-49 ani dețin o pondere de 8,54%. Ponderea cea mai scăzută o înregistrează persoanele cu vârsta de 85 ani și peste, iar în cadrul acestei grupe persoanele de sex feminin dețin o pondere de 67,86%. Indicele de feminitate, calculat ca număr de femei la 100 bărbați, este de 107 persoane de sex feminin la 100 persoane de sex masculin.

Tabelul nr. 7. Populația după domiciliu la 1 ianuarie 2022 pe grupe de vârstă și sexe

Populația după domiciliu la 1 ianuarie 2022 pe grupe de vârstă și sexe			
Grupe de vârstă	Masculin	Feminin	Total
0-4 ani	333	351	684
5-9 ani	379	378	757
10-14 ani	417	410	827
15-19 ani	445	424	869
20-24 ani	424	424	848
25-29 ani	497	444	941
30-34 ani	593	555	1148

Populația după domiciliu la 1 ianuarie 2022 pe grupe de vârstă și sexe			
Grupe de vârstă	Masculin	Feminin	Total
35-39 ani	634	589	1223
40-44 ani	670	694	1364
45-49 ani	758	690	1448
50-54 ani	722	758	1480
55-59 ani	480	541	1021
60-64 ani	507	578	1085
65-69 ani	489	653	1142
70-74 ani	379	480	859
75-79 ani	226	339	565
80-84 ani	144	269	413
85 ani și peste	90	190	280

Sursa: Institutul Național de Statistică¹⁰

Piramida vârstelor rezultă din combinarea a două histograme, fiecare reprezentând efectivul populației de sex feminin, respectiv masculin pe grupe de vârstă, conform datelor privind numărul populației după domiciliu la 1 ianuarie 2020.

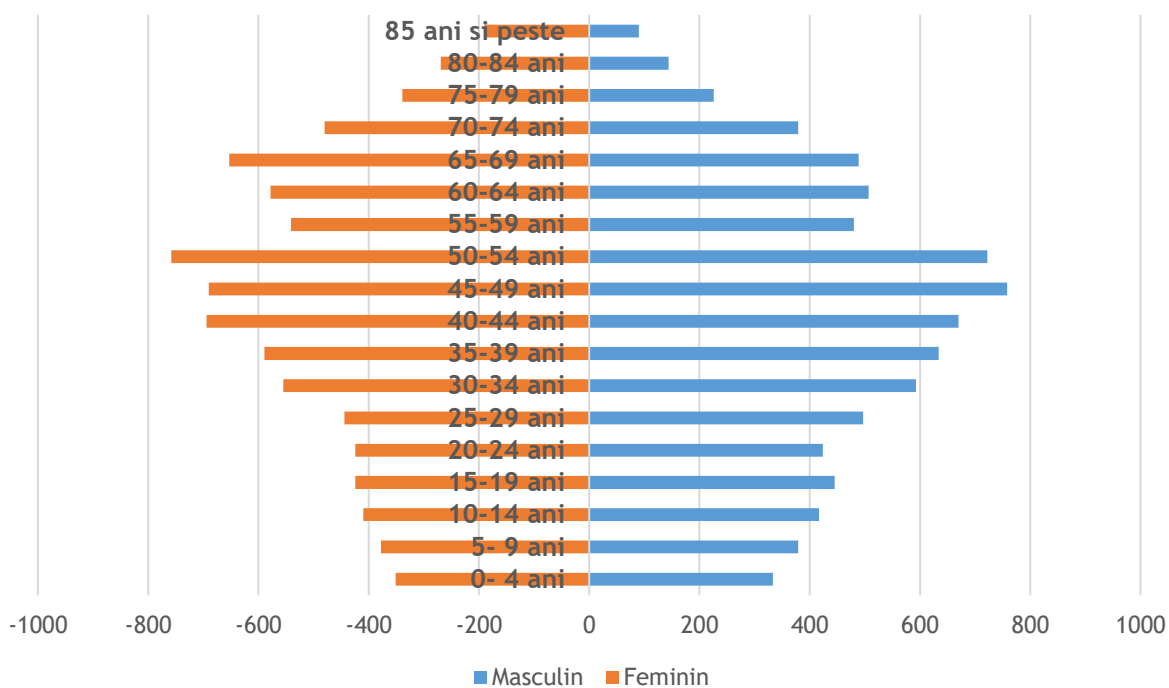


Figura nr. 8. Piramida vârstelor

Sursa: Institutul Național de Statistică

¹⁰ Institutul Național de Statistică , POP107D - Populația după domiciliu la 1 ianuarie pe grupe de vârstă și vârste, sexe, județe și localități

1.3.3. Componenta etnică și confesională a Orașului Luduș

Componenta etnică

În Orașul Luduș, la recensământul din anul 2011, din numărul total de 15.328 persoane ceformează populația stabilă, 10.108 persoane s-au declarat de etnie română, 3557 de etnie maghiară, 963 de etnie romă și 16 altă etnie. Pentru un număr de 684 persoane aceasta caracteristică este indisponibilă datorită faptului că datele pentru aceste persoane au fost colectate din surse administrative.

Tabelul nr. 8. Populația după etnie la nivelul Orașului Luduș la recensământul din anul 2011

Populația după etnie RPL 2011	Luduș	Avrămești	Cioarga	Ciurgău	Fundătura	Gheja	Roșiori	oraș Luduș
români	8551	74	122	24	54	1157	126	10108
maghiari	2664	118	8	40	103	13	611	3557
romi	683	-	107	21	-	152	-	963
altă etnie	13	3	-	-	-	-	-	16
informație indisponibilă	578	9	-	8	14	53	22	684
Total populație stabilă după etnie	12489	204	237	93	171	1375	759	15328

Sursa: Recensământul populației 2011

Structura populației stabile după etnie, calculată ca procent din populație care a declarat această caracteristică, evidențiază că la nivelul Orașului Luduș, populația de etnie română este majoritară (65,94%), urmată de populația de etnie maghiară cu 23,21 %, și de cei de etnie romă, care dețin o pondere de 6,28 %.

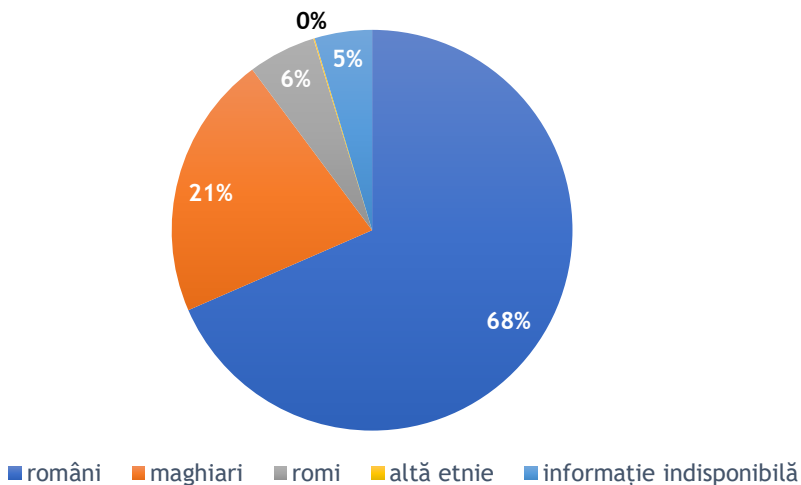


Figura nr. 9. Structura populației stabile după etnie la nivelul Orașului Luduș

Sursa: Recensământul populației 2011

În cadrul localităților componente ale Orașului Luduș, populația de etnie română este majoritară în Luduș: 70,92% urmată de localitatea Gheja cu 15,78 %, iar în localitatea Cioarga 11,11%.

Componența confesională

Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (64,69%), reformați 16,97%, dar există și minorități de: romano-catolici (5,34%), greco-catolici (3,31%), penticostali (2,02%), adventiști de ziua a șaptea 1,15%, martorii lui Iehova 1,13% , altă religie 0,42%, atei 0,06% și 0,25% fără religie. Pentru 4,66% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.¹¹

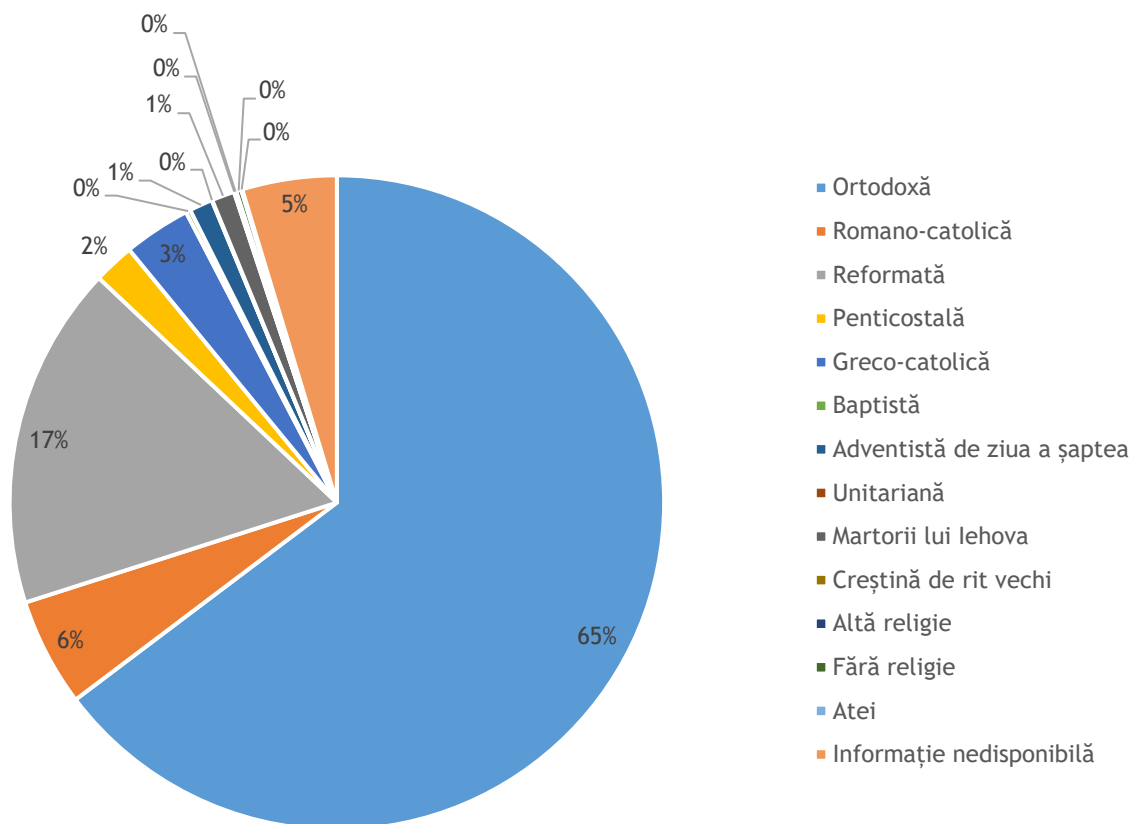


Figura nr. 10. Componența confesională conform Recensământului din 2011

Sursa: Recensământul populației 2011

¹¹ Recensământul populației 2011, disponibil la: <http://www.recensamantromania.ro/>

1.3.4. Comunități sărace, izolate/ marginalizate

Guvernul României și Banca Mondială în studiul „Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate din România” au definit zonele urbane „marginalizate” ca fiind zone din interiorul orașelor și municipiilor care nu satisfac un standard corespunzător pe nici unul din cele trei criterii, adică:

- au deficit de capital uman;
- au un nivel scăzut de ocupare formală;
- oferă condiții improprii de locuire.

Zonele urbane „dezavantajate” sunt, prin definiție, zone din interiorul orașelor și municipiilor care nu ating un standard corespunzător privind capitalul uman (educație, starea de sănătate, mărimea și compoziția gospodăriei), ocuparea și condițiile de locuire.

Distribuția zonelor marginalizate și dezavantajate

Indiferent de tipul din care fac parte, zonele urbane marginalizate (ZUM) sunt adevărate punji de excluziune socială care concentrează persoane cu nivel scăzut de capital uman (nivel scăzut de educație, stare precară de sănătate, număr ridicat de copii), cu nivel scăzut de ocupare în sectorul formal și condiții precare de locuire. Puternica stigmatizare cu care sunt asociate aceste locuri, pe lângă lipsa sau slaba calitate a serviciilor (ex. educație, sănătate, infrastructură utilitară) reduc drastic șansele populației de a scăpa de sărăcie.¹²

- La nivel național, peste o treime (până la 47%) din populație din 5 orașe (Aninoasa județul Hunedoara, Podu Iloaiei - județul Iași, Budești - județul Călărași, Băneasa;
- județul Constanța și Ștefănești - județul Botoșani) trăiesc în zone marginalizate.

Tabelul nr. 9: Zone marginalizate

Regiune	Județ	Oraș	Populația stabilă	% populație în zone nedezavantajate	% populație în zone dezavantajate pe locuire	% populație în zone dezavantajate pe ocupare	% populație în zone dezavantajate pe capital uman	% populație în zone marginalizate	% populație în zone cu instituții sau sub 50 de locuitori
CENTRU	HR	ORAS BORSEC	2.585	37,87	53,69	0,00	8,43	0,00	0,00
CENTRU	HR	ORAS CRISTURU SECUIESC	9.650	61,65	14,39	3,90	15,27	4,79	0,00
CENTRU	HR	ORAS VLAHITA	6.898	43,53	0,00	28,78	20,43	5,93	1,33
CENTRU	MS		276.773	71,51	5,26	6,29	9,81	5,98	1,15
CENTRU	MS	MUNICIPIUL REGHIN	33.281	79,48	1,16	8,98	4,62	5,76	0,01
CENTRU	MS	MUNICIPIUL SIGHISOARA	28.102	64,55	15,22	1,92	9,90	8,12	0,29
CENTRU	MS	MUNICIPIUL TARGU MURES	134.290	86,43	5,22	0,78	3,56	2,29	1,72
CENTRU	MS	MUNICIPIUL TARNAVENI	22.075	55,02	0,80	19,97	7,85	15,44	0,92
CENTRU	MS	ORAS LUDUS	15.328	69,34	2,93	2,97	18,79	5,62	0,35
CENTRU	MS	ORAS MIERCUREA NIRAJULUI	5.554	14,60	0,00	21,57	56,23	6,72	0,88
CENTRU	MS	ORAS SANGEORGII DE PADURE	5.166	16,74	7,30	20,34	44,66	10,47	0,48
CENTRU	MS	ORAS SARMASU	6.942	34,86	1,37	14,55	37,47	11,29	0,46
CENTRU	MS	ORAS SOVATA	10.385	41,62	8,88	19,51	11,68	14,57	3,75
CENTRU	MS	ORAS UNGHENI	6.945	45,37	4,81	11,88	11,75	26,12	0,07

Sursa: Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate din România

¹² Atlas zone urbane marginalizate - pag. 7

Conform informațiilor din tabelul prezentat¹³ 5,62 % din populația Orașului Luduș, aparține zonei marginalizate (populația luată în calcul este de la RPL 2011).

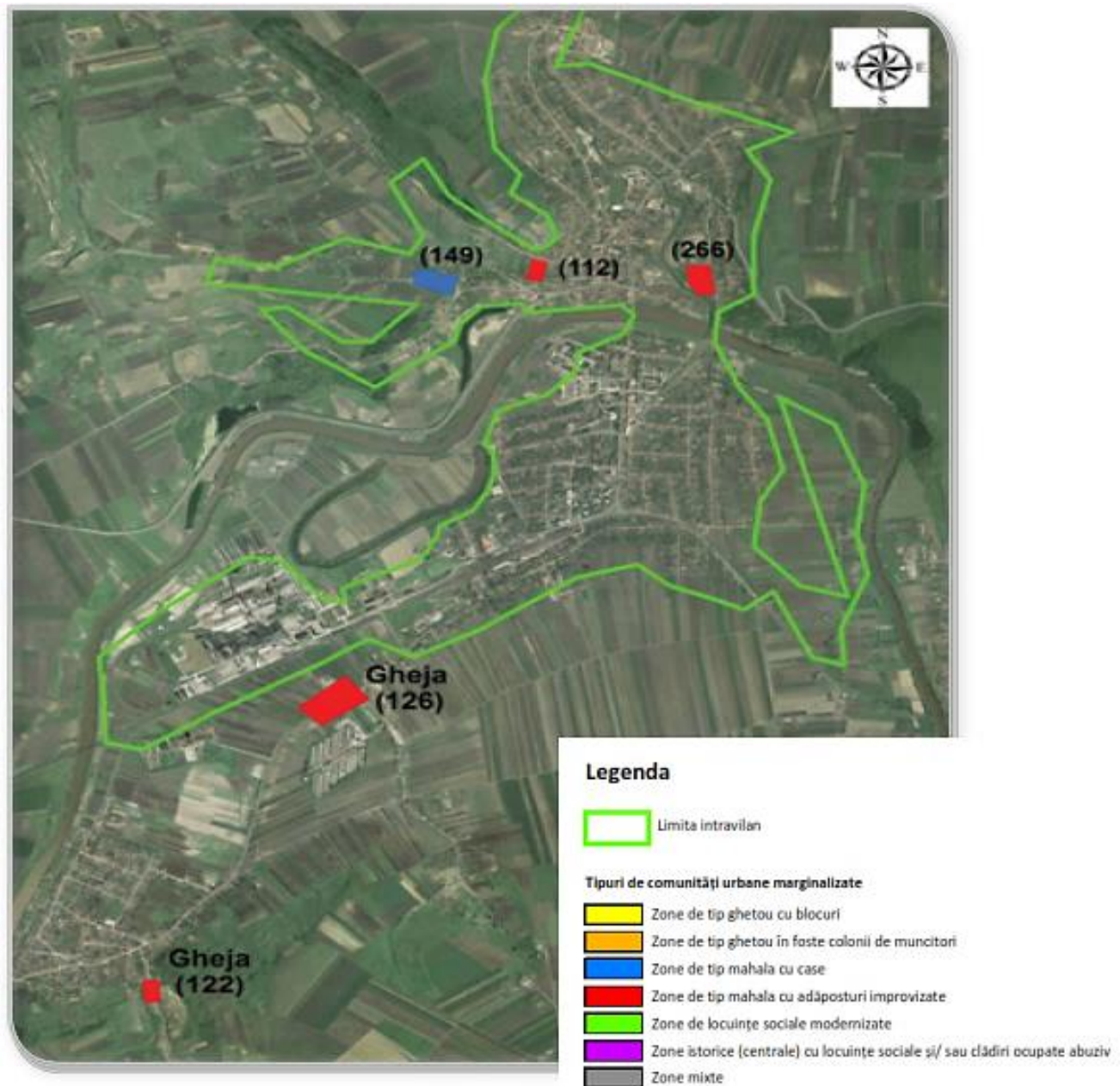


Figura nr. 11. Comunități marginalizate declarate de autoritățile locale

Sursa: Atlasul zonelor urbane marginalizate din România

În prezent numărul locuitorilor din zonele de tip mahala din Orașul Luduș este de 116 din care: mahala cu case (în Cioarga) - 76 locuitori și adăposturi improvizate (Mărășești) - 40 locuitori. De obicei, acestea sunt cartiere vechi, de periferie, care s-au extins după 1990, cu comunități extrem de sărace (rome, dar nu numai). Astfel, pe lângă casele de

¹³ Atlasul zonelor urbane marginalizate din România, disponibil la: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/857001468293738087/pdf/882420WP0P1430085232B000U00900Atlas.pdf>

proastă calitate (din chirpici), au fost ridicate numeroase cocioabe și/sau adăposturi improvizate (din plastic și cartoane cu o oarecare structură din lemn) fie în curțile vechilor case, fie pe domeniul public din imediata vecinătate a cartierului.

Deși casele și adăposturile sunt în general foarte mici, cu o suprafață cuprinsă între 6 și 40 de metri pătrați, în ele locuiesc familii numeroase, cu mulți copii. Casele sunt amplasate haotic, una lângă alta, cu foarte puțin spațiu între ele. În majoritatea cazurilor, aceste zone includ comunități rome tradiționale ale căror membri vorbesc limba romani.

Problemele locuitorilor din zonele de tip mahala cu case/ locuințe improvizate:

- condiții proaste de locuire/ condiții de locuire mizerabile;
- lipsa sau accesul redus la infrastructură;
- lipsa sau venituri reduse;
- poziții marginale și vulnerabile pe piața muncii;
- educație formală scăzută sau deloc în rândul adulților;
- rate ridicate ale abandonului școlar în rândul copiilor (în special în cazul fetelor).¹⁴

¹⁴ Atlasul zonelor urbane marginalizate

1.4 Infrastructura tehnico-edilitară

1.4.1 Infrastructura rutieră

Principalele căi de acces în Luduș sunt reprezentate de DN 15/E 60, care realizează legătura Orașului Luduș cu municipiul Cluj Napoca, în direcția nord-est, respectiv cu municipiul Târgu Mureș, în direcția est, DJ 151 care străbate orașul de la nord la sud, intersectând DN 15 în interiorul localității.

Tabelul nr. 10. Rețeaua de drumuri care asigură relația cu teritoriul învecinat

Rețeaua de drumuri care asigură relația cu teritoriul învecinat			
DN 15/E60	Km 0+000	Km 373+931	Turda (DN 1) - Iernut - Târgu Mureș - Reghin - Toplița - Borsec - Bicaș - Piatra Neamț - Bacău (DN 2)
DJ107G	Km 0+000, DJ 107D (Uioara de Sus)	Km 16+775, Limita Jud. Mureș	Noslac - Căptalan - Copand - Stâna de Mureș - Găbud
DJ151	Km 0+000, Luduș (DN 15)	Km 45+810, Limita Jud. Bistrița - Năsăud	Roșiori - Avrămești - Tăureni - Gaura Sângerului - Zau de Câmpie - Bujor - Miheșu de Câmpie - Balda - Sărmașu - Sărmașel - Sărmașel Gară

Sursa: UAT Orașul Luduș

Cursul Râului Mureș reprezintă o barieră naturală care divizează rețeaua stradală urbană, separând zona istorică de Cartierul nou și zona industrială. Rețeaua stradală internă conține numai o structură de traversare, pe care se suprapune traseul drumului județean 107G (relația cu județul Alba). Pe acest sector al infrastructurii stradale, utilizat atât de fluxurile locale, cât și de cele de tranzit, este permisă inclusiv circulația vehiculelor grele de marfă.

Tabelul nr. 11. Lungimea străzilor orășenești în perioada 2014-2019

Lungimea străzilor orășenești (km)		Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
ORAȘ LUDUȘ	Total ¹⁵	57	65	65	65	65	65
	din care modernizate ¹⁶	32	51	51	52	52	52

Sursa: Institutul Național de statistică

În perioada 2015-2020 au fost modernizate/reabilitate următoarele străzi/parcări/ trotuare:

- Reparații prin plombare DJ 107G pe o suprafață de 5168 mp;
- Realizarea unei structuri rutiere cu un strat de rulare din îmbrăcăminte bituminoasă pe străzile Magnoliei, Mioriței, Grădinilor, Brusturului, Pajiștei, Viorelelor, Castanilor, Nouă, Salcânilor, Dobrogei, Mărășești, Aurel Vlaicu, Viilor, Frăgarilor, Dorului,

¹⁵ Institutul Național de statistică, GOS104A - Lungimea străzilor orășenești pe județe și localități

¹⁶ Institutul Național de statistică, GOS105A - Lungimea străzilor orășenești modernizate, pe județe și localități

Izvorului, Câmpului, 8 Martie (parțial), Școlii, Fundătură, Dosului, Dahu, Avrămești, cu o lungime de 11,407 km;

- Modernizare strada Policlinicii și strada Pieții - 886 ml;
- Modernizare 530 ml lungime drum, din care 425 ml strada Avram Iancu și 105 ml strada Florilor;
- Amenajare trotuare pe străzile Păcii, Republicii, Garofiței, Școala Gimnazială Ioan Vlăduțiu, Liceul Tehnologic, Rândunelelor, Ghiocelilor și Libertății;
- Reparații străzi cu covor asfaltic: Garofiței, Libertății și Brândușei;
- Modernizare strada 1 Mai, lungime 307 m;
- Reparații trotuare strada Republicii;
- Amenajare parcări și alei pietonale Cartierele Dacia, Viitorului, Independenței;
- Reabilitare parcări strada Garofiței și B-dul 1 Decembrie 1918;
- Reabilitare accese și trotuare cartier Luduș Est, străzile Dobrogei, Castanilor, Nouă;
- Reabilitare parcări str. Garofiței, bd. 1 Decembrie 1918;
- Reparații pod cartier Gheja, Strada Castelului;
- Modernizare stradă în lungime de 0,795 km, din care strada Mureșului în lungime de 0,431 km și strada Crângului în lungime de 0,364 km;
- Lucrări de reparații străzi prin plombări 3250 mp;
- Lucrări de reparații strada Plopilor, reparații carosabil prin frezare și asfaltare, amenajare trotuare pavate;
- Lucrări de reparații capitale carosabil str. Tâmplarilor;
- Lucrări de amenajare parcări și alei pietonale cu pavaj: Strada Tâmplarilor, Piața Unirii, strada Garofiței, suprafață totală 2452 mp;
- Amenajare parcări și alei pietonale pe străzile: Principală, Mioriței, Grădinilor, Câmpului, Izvorului și piața din strada Ghiocelilor, 3101 mp.

În curs de implementare prin programul PNDL este un proiect de modernizare străzi de aproximativ 9 km - etapa I , cartier Gheja, lungime 18 străzi modernizate - 4.850 ml: Livezilor, Pomilor, Dumbravei, Castelului, Șoimilor, Șesului, Dezrobirii, Măgurei, Liniștei, Eroilor, Înfundată, Teilor, Horei, Orizontului, Tonorog, Baladei, Busuiocului, Narciselor. La nivelul Orașului Luduș sunt amenajate 1541 locuri de parcare din care 1272 parcări publice și 269 parcări de reședință închiriate. Cunoșcându-se numărul locurilor de parcare și valorile indicatorului „dețineri de autoturisme”, s-a calculat raportul dintre numărul de autoturisme deținute de locuitori și numărul locurilor de parcare disponibile. Această analiza a fost realizată în următoarele ipoteze:

- au fost considerate numai autoturismele înmatriculate la adrese situate în locuințe colective (blocuri);

- au fost considerate locurile de parcare aferente parcărilor publice și celor de reședință închiriate.

Tabelul nr. 12. Numărul locurilor de parcare/autoturisme la nivelul anului 2019

Număr locuri de parcare	Număr autoturisme	Număr autoturisme/ Număr locuri de parcare
1541	2828	1,84

Sursa: UAT Orașul Luduș

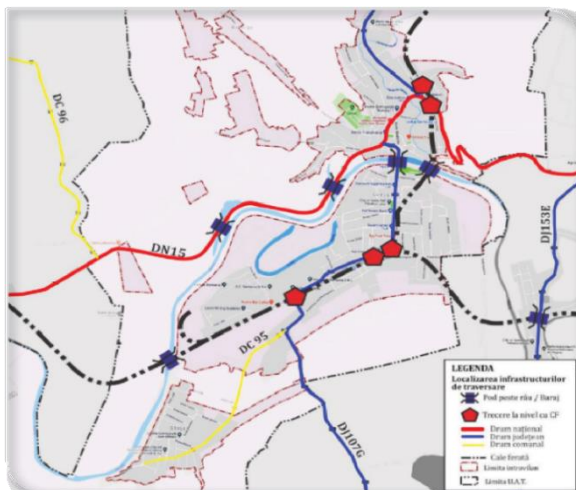
Reiese faptul că unui loc de parcare amenajat îi revin 1,83 autoturisme, ceea ce semnifică un deficit al locurilor de parcare în raport cu necesarul existent. Aceste probleme se manifestă în cartierele de locuințe colective, în care sunt concentrate valori ridicate ale deținerilor de autovehicule: Str. 8 Martie, Str. Principală, Str. Garofiței.

1.4.2 Infrastructura de transport și comunicații

Transport feroviar

Transportul feroviar în Orașul Luduș există încă din anul 1872, când s-a dat în exploatare sectorul de cale ferată Războieni - Târgu Mureș, în lungime de 59,2 km.

În perioada 1886- 1888 a fost construit și dat în exploatare tronsonul de cale ferată Luduș - Măgheruș - Șieu, în lungime de 94 km. Teritoriul de analiză este racordat la rețeaua națională de cale ferată în stația Luduș amplasată pe linia secundară 405: Deda - Reghin - Târgu Mureș - Luduș - Războieni și în halta Luduș Sat Hc pe linia 406: Bistrița Bârgăului - Sărățel - Șieu - Luduș.



În decursul unei zile lucrătoare, în intervalul orar 00:00 - 23:59, stația Luduș reprezintă punct de plecare/sosire pentru 24 de trenuri încadrate în rangurile Regio (R, 20 cazuri) și Interregio (IR, 4 cazuri), în timp ce halta Luduș Sat Hc este tranzitată de 8 trenuri de rang Regio. Rețeaua feroviară secționează teritoriul intravilan al Orașului Luduș pe direcția SV-NE, conducând la reducerea conectivității rețelei stradale urbane (numărul legăturilor posibile

între nodurile rețelei rutiere) pe relațiile Sud-Nord. Intersecția dintre rețeaua de cale ferată și DN 15 (E60) se realizează la nivel, generând timp de așteptare și probleme de siguranța circulației. Alte treceri la nivel sunt situate pe Str. Gării, DJ107G, Str. Răsăritului și Str. Viilor. În figura de mai sus sunt reprezentate aceste infrastructuri de traversare.¹⁷

¹⁷ Plan de mobilitate urbană durabilă al orașului Luduș, disponibil la: [http://ludus.ro/portal/mures/ludus/portal.nsf/6E548395565F336BC225847B0036F703/\\$FILE/ph%204-anexa-PMUD%20Oras%20Ludus_2019_compressed.pdf](http://ludus.ro/portal/mures/ludus/portal.nsf/6E548395565F336BC225847B0036F703/$FILE/ph%204-anexa-PMUD%20Oras%20Ludus_2019_compressed.pdf)

Transport public

Transportul public de persoane interjudețean din Luduș către Cluj Napoca, respectiv Târgu Mureș este asigurat de doi operatori economici: S.C. Rocada S.R.L., respectiv S.C. Simstel S.R.L., cu mașinile din dotare - autocare, autobuze, microbuze.

Transportul public local de persoane este asigurat de S.C. Happy Serv S.R.L. în baza gestiunii delegate, aprobată prin hotărârea Consiliului Local Luduș nr. 206 din 21.09.2010.

Rețeaua de transport public este formată din 3 linii de transport cu lungimea totală a traseelor de 29,3 km.

Tabelul nr. 13. Traseele liniilor de transport public

Nr.linie	Traseu	Lungime (km)
1	Obor - Platformă	10,1
2	Platformă - Stația Eroilor	6,6
3	Obor - Stația Avrămești	12,6

Sursa: Plan de mobilitate urbană durabilă al Orașului Luduș

Transportul public utilizează axa principală de circulație, pe relația Sud-Nord, care asigură legătura între cartierele amplasate la extremitățile teritoriului administrativ Gheja și Avrămești străbătând zona centrală.

Operarea serviciului de transport public, în zilele lucrătoare este realizată în intervalul orar 5:00-23.00. Toate cele 3 linii sunt structurate sub forma unui singur traseu complex, Gheja-Avrămești și retur. Operarea serviciului de transport public local de către S.C. Happy Serv S.R.L. este realizată cu un parc format din 6 autovehicule care au o vechime cuprinsă între 10-15 ani (fiind depășită durata normală de funcționare de 8 ani).

Sectoarele de infrastructură utilizate de mijloacele de transport sunt caracterizate de valori ridicate ale fluxurilor de trafic. La nivelul orelor de vârf de trafic circulația mijloacelor de transport public este afectată de întârzieri care conduc la reducerea vitezei comerciale a transportului public. Reducerea acestei disfuncționalități poate fi realizată prin relocarea fluxurilor de trafic de pe artera reprezentată de B-dul 1 Decembrie 1918, ca urmare a realizării unei infrastructuri noi de traversare a Râului Mureș.

Pe teritoriul orașului sunt amenajate 41 stații de autobuz.

La nivelul rețelei de transport public se întâlnesc atât stații amenajate cu adăposturi pentru călători, cât și stații reprezentate numai prin sisteme de semnalizare verticală, fără să existe informații cu privire la traseele care utilizează stația respectivă sau la programul de circulație.

Facilitățile acordate de Orașul Luduș pentru diferite categorii de utilizatori, potrivit Hotărârii Consiliului Local Nr. 207 / 2014 sunt:

Gratuitate pentru următoarele categorii de utilizatori:

- persoane cu handicap accentuat și grav, inclusiv însoțitorii și asistenții personali ai acestora;
- veteranii de război și văduvele de război;

- persoanele persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și cele deportate în străinătate sau constituite în prizonieri;
- persoanele îndreptățite să beneficieze de prevederile Legii nr.341/ 2004 a recunoștinței față de eroii-martiri și luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române din decembrie 1989, precum și față de persoanele care și-au jertfit viața sau au avut de suferit în urma revoltei muncitorești anticomuniste de la Brașov din noiembrie 1987, cu modificările și completările ulterioare;
- elevii orfani, elevii cu cerințe educaționale speciale, precum și cei pentru care s-a stabilit o măsură de protecție specială;
- elevii din învățământul gimnazial;
- pensionarii cu venituri sub 700 lei, inclusiv.

Reducere cu 50% a tarifului abonamentului de transport public local pentru următoarele categorii de utilizatori:

- persoane cu handicap ușor și mediu;
- pensionarii cu venituri între 701 lei și 1000 lei, inclusiv;
- elevii din învățământul profesional și liceal acreditat/autorizat.

Sistemul de transport public județean este gestionat de Consiliul Județean Mureș, prin operatori privați, pe 15 trasee. Traseele pe care se circulă cu frecvența cea mai ridicată sunt:

- Luduș - Iernut - Târgu Mureș;
- Luduș - Cuci - Iernut;
- Luduș - Bogata.

Cursele asociate Orașului Luduș au capăt de traseu Autogara Lutex, care nu asigură condițiile corespunzătoare din punct de vedere al siguranței și confortului călătorilor.



Transport public auxiliar: Taxi

La nivelul întregului oraș sunt autorizate să funcționeze în regim de taximetrie 27 de autovehicule.

Tabelul nr. 14. Stații de taxi în Orașul Luduș

Nr.crt.	Stația	Reper	Nr. locuri
1	Cartier Dacia	Str.1 Mai	3
2	Cartier Dacia	Str.1Mai colț cu Str. Rândunelelor	3

3	Centru	B-dul 1 Decembrie 1918	2
4	Str. Gh. Barițiu	Lângă statuia Lupa Capitolina	2
5	Str.Mihai Eminescu	Zona intersecției cu strada Viilor	2

Sursa: Plan de mobilitate urbană durabilă al Orașului Luduș

Telecomunicații

orașul este conectat la servicii de telecomunicații, precum:

- rețele de telefonie fixă și mobilă prin operatori economici precum (Romtelecom și RCS&RDS, Vodafone, Orange ș.a.), rețea de televiziune prin cablu (Dolce, RCS&RDS);
- conexiune la internet (Romtelecom și RCS&RDS).

1.4.3 Alimentarea cu apă

Sursa de apă

orașul are sistem centralizat de alimentare cu apă, care asigură apa potabilă din două surse:

- de suprafață, râul Mureș, care alimentează a doua linie operațională din stația de tratare. Stația este realizată în anul 1985 și poate asigura necesarul de apă pentru Orașul Luduș. Din priza de apă de pe Mureș se prelevează un debit de 3.265 m³ / zi, deservind o populație de 16.345 persoane, calitatea apei prelevate se înscrie în categoria A2 (conform „Raport de mediu pe anul 2011”);
- sursa subterană a orașului este apa de adâncime captată prin două drenuri și îmbogățită cu apă de suprafață. Apa din sursă este nepotabilă având indicatorii amoniu, Mg, Ca, Cl și conductivitatea depășiți față de valorile normate.

Sistem de colectare și depozitare

Aducțiunea de apă brută are o lungime de 1,4 km. Aducțiunea este realizată din anul 1986, sectoarele realizate din tuburi de oțel.

De la captare apa brută este pompată în stația de tratare, care are două linii operaționale: linia întâi cu capacitatea de 50 l/s și linia a doua cu capacitatea de 110 l/s. După ozonizare și clorurare apa este înmagazinată într-un rezervor cu capacitatea de 2.500 m³, amplasat pe linia nouă (a doua linie de tratare), de unde este distribuită prin pompă în rețeaua orașului. În teritoriul orașului există rezervoare de înmagazinare a apei potabile, și anume rezervoarele „Cabana”, 2 x 2000 m³ și rezervoarele „Hidrofor” cu capacități de 1 x 300 m³ și 1 x 500 m³.

Sistemul de alimentare cu apă al orașului are două sisteme de pompare:

- sistemul nr.1 aflat în incinta stației de tratare, are 3+1 pompe Cerna 150, Q=220m³/h, H=28m;

- sistemul nr.2 aflat pe rețeaua de distribuție a apei în oraș, care are 4+1 pompe Q=140m³/h, H=55m.

UAT Luduș a implementat proiectul Reabilitare/extindere sisteme de alimentare cu apă potabilă și sisteme de canalizare, stații de pompare apă potabilă, stații de pompare ape uzate și conducte de refulare, care a fost finalizat în decembrie 2016.

Rețeaua de distribuție apă potabilă avea în anul 2020 o lungime totală de 93 km. Observăm o creștere în anul 2016 cu 17,72% a lungimii rețelei de distribuție a apei potabile față de anul 2015, datorată lucrărilor de extindere a rețelei.

Tabelul nr. 15. Lungimea rețelei de distribuție a apei potabile

Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
	UM: Km					
ORAȘ LUDUȘ	79	93	93	93	93	93

Sursa: Institutul Național de Statistică¹⁸

Din totalul de 6102 de locuințe, până în acest moment la sistemul de alimentare cu apă sunt racordate 5.540, adică un procent de 90%.



Tabelul nr. 16. Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor în perioada 2015-2020

Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor - mii mc -		Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
Oraș Luduș	Total	1026	982	912	968	1044	1039
	din care: pentru uz casnic	495	485	516	521	521	550

Sursa: Institutul Național de Statistică¹⁹

¹⁸ Institutul Național de Statistică, GOS106B - Lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile, pe județe și localități

¹⁹ Institutul Național de Statistică, GOS108A - Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor, pe județe și localități

Putem observa din tabelul de mai sus că pentru uz casnic cantitatea de apă potabilă consumată în anul 2020 este de 550 mii mc, aceasta reprezentând aproximativ 52,94% din totalul apei potabile distribuite consumatorilor.

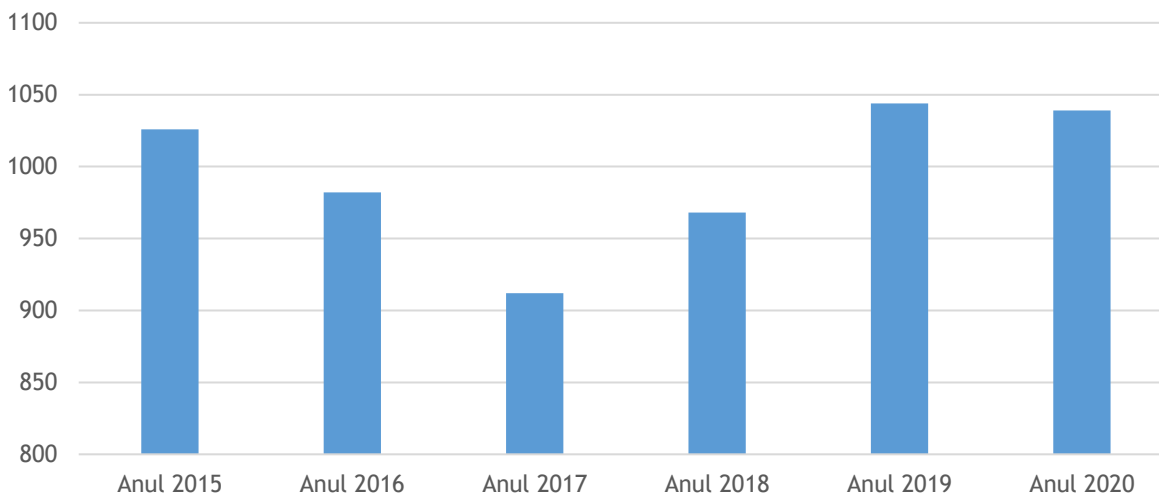


Figura nr. 12. Cantitatea de apă potabilă consumată în perioada 2015-2020

Sursa: Institutul Național de Statistică

1.4.4 Rețeaua de canalizare

Rețeaua de canalizare a orașului avea în anul 2020 o lungime de 63,5 km. Canalizarea apelor uzate din oraș se face în sistem mixt, cca. 60% din rețeaua de canalizare funcționează în sistem separativ și 40% în sistem unitar. Un procent de 90% din totalul locuințelor aparținătoare Orașului Luduș sunt racordate la rețeaua de canalizare.

Vechimea rețelelor depășește 48 de ani, este executată din tuburi din PREMO și din beton, cu diametre cuprinse între 200 - 1200 mm.

Tabelul nr. 17. Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare

Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare[km]	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
ORAȘ LUDUȘ	48,1	63,5	63,5	63,5	63,5	63,5

Sursa: Institutul Național de Statistică²⁰

Cu ajutorul fondurilor europene în anul 2015 a fost construită o stație nouă de epurare prin proiectul „Construirea unei noi stații de epurare în Luduș și Iernut - reabilitarea stației de epurare”, acest proiect făcând parte din proiectul POS Mediu Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în județul Mureș, cofinanțat din Fondul de Coeziune al Uniunii Europene. Datorită tehnologiei moderne implementate, procesele tehnologice din stația de epurare vor fi monitorizate on-line și corectate automat prin intermediul sistemului SCADA - Monitorizare, Control și Achiziții de Date.

²⁰ Institutul Național de Statistică, GOS110A - Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare, pe județe și localități

1.4.5 Alimentarea cu gaze naturale

Județul Mureș se situează pe primul loc în ceea ce privește producția de gaze naturale în România furnizând peste 60% din totalul extras pe țară, și este totodată județul cu cea mai dezvoltată rețea de distribuție a gazului metan. Orașul Luduș face parte din principalele localități pe teritoriul cărora există captări de gaze naturale, aflate în exploatarea ROMGAZ Mediaș, Schela Târgu Mureș. ROMGAZ S.A. deține o importantă exploatare a gazelor naturale (între localitățile Avrămești și Roșiori), ce cuprinde numeroase sonde de extracție gaze naturale, conducte de aducțiune, conducte colectoare, grup pompare și instalații aferente. Teritoriul administrativ al Orașului Luduș este traversat de mai multe conducte de transport gaze naturale de presiune înaltă, operatorul acestora fiind S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A. MEDIAȘ.

Astfel, partea de sud a teritoriului este traversată de următoarele conducte: conductă de racord de presiune înaltă pentru alimentarea SRM Noslac, conductă magistrală cu Dn 500 mm, Ozd - Câmpia Turzii, conductă de racord de presiune înaltă cu Dn 250 mm, pentru alimentarea SRS Luduș.

În partea de nord a teritoriului administrativ al Orașului Luduș se află exploatarea ROMGAZ, iar gazele naturale extrase aici sunt trimise în sistemul TRANSGAZ S.A., în conducta de transport Avrămești - Chețani (având Dn 250 mm) și în conducta de racord de presiune înaltă cu Dn 100 mm pentru alimentarea SRM Sânger. Alimentarea cu gaze naturale a Orașului Luduș se realizează prin intermediul unei stații de reglare măsurare (SRS Luduș), alimentată din conducta de racord cu diametrul de 250 mm.

Conform informațiilor furnizate de S.C. E.ON GAZ DISTRIBUȚIE S.A. (deținătorul licenței de distribuție gaze naturale în Orașul Luduș), situația alimentării cu gaze naturale a Orașului Luduș este următoarea:

- Alimentarea cu gaze naturale a Orașului Luduș și a cartierului Gheja se face prin intermediul unei stații de reglare de sector (SRS) cu capacitatea de 20.000 mc/h.
- Alimentarea cu gaze naturale a cartierului Roșiori se face dintr-o stație de reglare măsurare predare (SRMP), cu capacitatea de 1.200 mc/h.²¹

Tabelul nr. 18. Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor

Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor [km]	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
ORAȘ LUDUȘ	74,6	74,6	74,7	75,6	77,3	69,9

Sursa: Institutul Național de Statistică²²

Observăm din tabelul de mai jos o creștere continuă a consumului de gaze naturale, astfel că în anul 2018 s-a înregistrat o creștere cu 11,8% față de anul 2014. În anul 2018 consumul de gaze natural folosit pentru uz casnic reprezenta 69,46% din totalul consumului de gaze naturale aferent Orașului Luduș.

²¹ Strategia de dezvoltare a orașului Luduș pentru perioada 2014-2020

²² Institutul Național de Statistică, GOS116A - Lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor, pe județe și localități

Tabelul nr. 19. Consum gaze naturale în perioada 2014-2018

Gaze naturale distribuite [mii mc]		Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
ORAȘ LUDUȘ	Total	7415	7598	7880	7682	7645	8119
	din care: pentru uz casnic	5311	5388	5616	5336	5529	5840

Sursa: Institutul Național de Statistică²³

În perioada 2015 - 2017 se observă o creștere continuă a consumului de gaze naturale astfel că în anul 2017 consumul de gaze natural a crescut cu 282 mii mc față de anul 2015. În anul 2018 observăm o ușoară scădere (-2,51%) față de anul 2017, iar în anul 2019 o scădere de 0,48%. În anul 2020 se remarcă o creștere de 6,20% a consumului de gaze naturale.

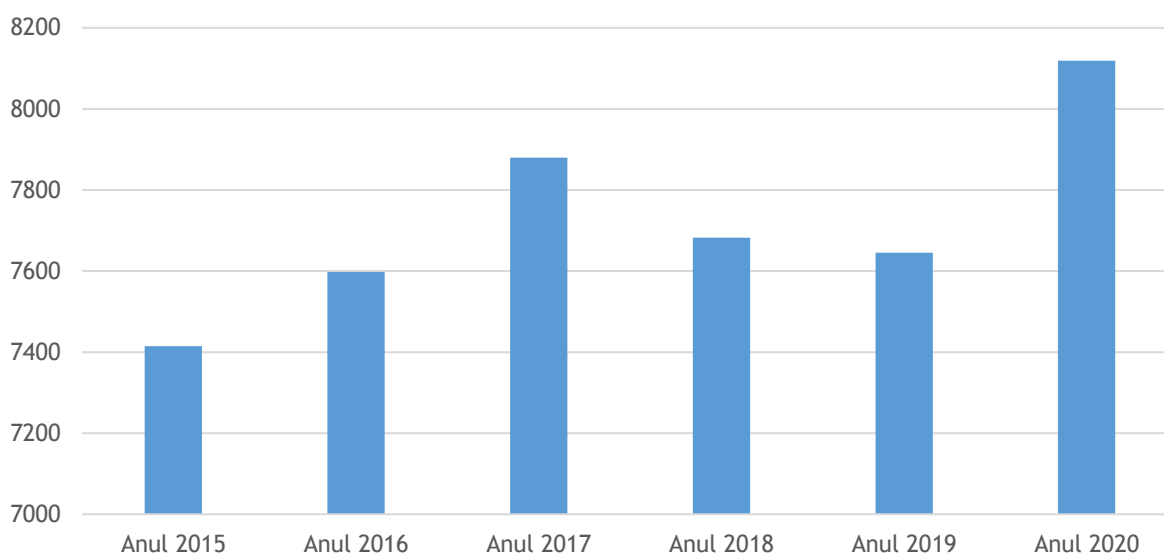


Figura nr. 13. Consumul de gaze naturale în perioada 2014-2018

Sursa: Institutul Național de Statistică

1.4.6 Alimentarea cu energie electrică

Energia electrică este asigurată în Orașul Luduș prin Centrul de exploatare medie de tensiune și joasă tensiune, care aparține sucursalei de distribuție a energiei electrice Tg. Mureș, filiala Brașov a SC ELECTRICA SA. Distribuția energiei electrice se realizează prin rețele electrice de medie tensiune (20KV), postul de transformare medie/joasă tensiune și rețele electrice de joasă tensiune (0.4KV). Rețele electrice de medie tensiune sunt alimentate dintr-o stație de transformare de 110/20KV. UAT Orașul Luduș are în curs de implementare un proiect: „Modernizarea și eficientizarea sistemului de iluminat public” prin Programul Operațional Regional 2014-2020. Obiective specifice ale proiectului sunt:

- Modernizarea sistemului de iluminat public prin instalarea a 2.184 corpuri de iluminat;

²³ Institutul Național de Statistică, GOS118A - Gaze naturale distribuite, după destinație, pe județe și localități

- Asigurarea protecției mediului și a dezvoltării durabile prin instalarea a 127 de surse de energie regenerabilă pentru iluminatul public;
- Implementarea unui sistem de telegestiune a sistemului de iluminat public;
- Scăderea consumului anual de energie din iluminatul public cu peste 50%;
- Scăderea emisiilor anuale de echivalent CO₂ cu peste 50%;
- Scăderea estimată a gazelor cu efect de seră cu peste 30%;
- Creșterea siguranței traficului rutier și pietonal.

1.5 Profilul economic al orașului

1.5.1 Profilul economic la nivelul Regiunii Centru/județului Mureș

Resursele de muncă la nivelul Regiunii Centru totalizează la finele anului 2018 circa 1,45 milioane persoane. Județul Brașov înregistrează cea mai numeroasă resursă de muncă (349,5 mii persoane, reprezentând 63,3% din populația județului). Numărul populației ocupate la nivel regional, în anul 2018, se ridică la 1.051,8 mii persoane. Sectorul serviciilor deține în 2018 cea mai mare pondere din populația ocupată (45,2%), fiind urmat de industrie (30,6%), agricultură (16,9%) și construcții (7,3%).²⁴

Tabelul nr. 20. Resursele de muncă și populația ocupată în județele Regiunii Centru

Resursele de muncă și populația ocupată în județele Regiunii Centru	Populația ocupată	Resurse de muncă
UM: mii persoane		
Sibiu	192,7	253,3
Mureș	228,2	336
Harghita	129	189,7
Covasna	82,3	126,2
Brașov	257,1	349,5
Alba	162,5	199,2
Regiunea Centru	1051,8	1453,9

Sursa: Buletin de date și informații statistice -ADR Centru

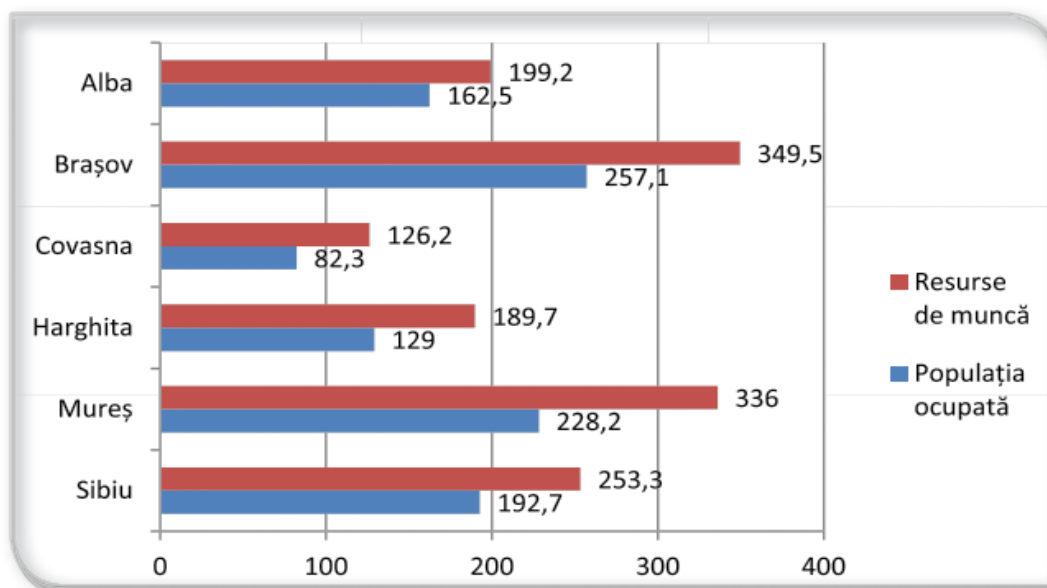


Figura nr. 14. Structura resurselor de muncă și populația ocupată în județele Regiunii Centru

Sursa: Buletin de date și informații statistice -ADR Centru

²⁴ Buletin de date și informații statistice -ADR Centru

Numărul mediu de salariați în anul 2018 la nivelul Regiunii Centru a ajuns la 653 485 persoane, cei mai mulți salariați înregistrându-se în județul Brașov (178 744 persoane), iar cei mai puțini în județul Covasna (50570 persoane). Cele mai mulți salariați lucrează în sectorul terțiar al economiei (54,6%), industria întreprinde 36,3% din totalul salariaților din Regiunea Centru, construcțiile 6,7% din forța salariată de muncă, iar agricultura și silvicultura 2,4%.

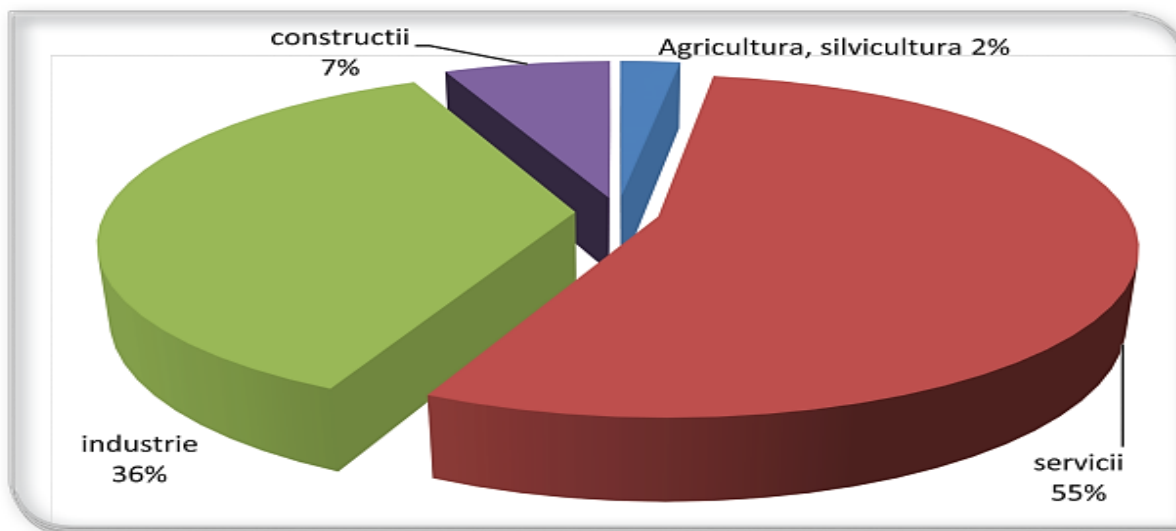


Figura nr. 15. Numărul mediu al salariaților din Regiunea Centru pe secțiuni ale economiei

Sursa: Buletin de date și informații statistice -ADR Centru

Din tabelul de mai jos se observă că 31% din societățile comerciale active în anul 2018 își desfășoară activitatea în comerț, 15,46% în tranzacții imobiliare, 11,95% în industria prelucrătoare, 8,77% în construcții, 9,82% în transport, depozitare și activități de poștă și curierat, în hoteluri și restaurante 6,23% iar domeniul de activitate cu cele mai puține societăți înregistrate în anul 2018 este producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă.

Tabelul nr. 21. Numărul unităților locale active la nivelul județului Mureș

NUMĂR DE UNITĂȚI LOCALE ACTIVE, PE ACTIVITĂȚI ALE ECONOMIEI NAȚIONALE	Total an 2018	din care: pe clase de mărime după numărul de salariați			
		0-9	10-49	50-249	250 și peste
TOTAL JUDEȚ	14371	12602	1463	259	47
Agricultură, silvicultură și pescuit	544	477	63	2	2
Industrie extractivă	31	17	12	2	-
Industrie prelucrătoare	1717	1254	339	101	23
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	27	22	1	1	3
Distribuția apei; salubritate, gestionarea	111	87	14	8	2

NUMĂR DE UNITĂȚI LOCALE ACTIVE, PE ACTIVITĂȚI ALE ECONOMIEI NAȚIONALE	Total an 2018	din care: pe clase de mărime după numărul de salariați			
		0-9	10-49	50-249	250 și peste
deșeurilor, activități de decontaminare					
Construcții	1261	1069	160	32	-
Comerț cu ridicata și amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor	4370	3901	415	48	6
Transport, depozitare și activități de poștă și curierat	1412	1296	102	11	3
Hoteluri și restaurante	895	742	143	10	-
Informații și comunicații	476	424	38	12	2
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	2222	2083	109	24	6
Învățământ	125	119	6	-	-
Sănătate și asistență socială	630	516	30	4	-
Alte activități de servicii colective, sociale și personale	550	595	31	4	-

Sursa: Buletin de date și informații statistice -ADR Centru

Din totalul unităților active în anul 2018 la nivelul județului Mureș 87,69% au între 0-9 salariați, 10,18% au între 10-49 de salariați, 1,8% au între 50-250 de salariați iar 0,33% au peste 250 de salariați.

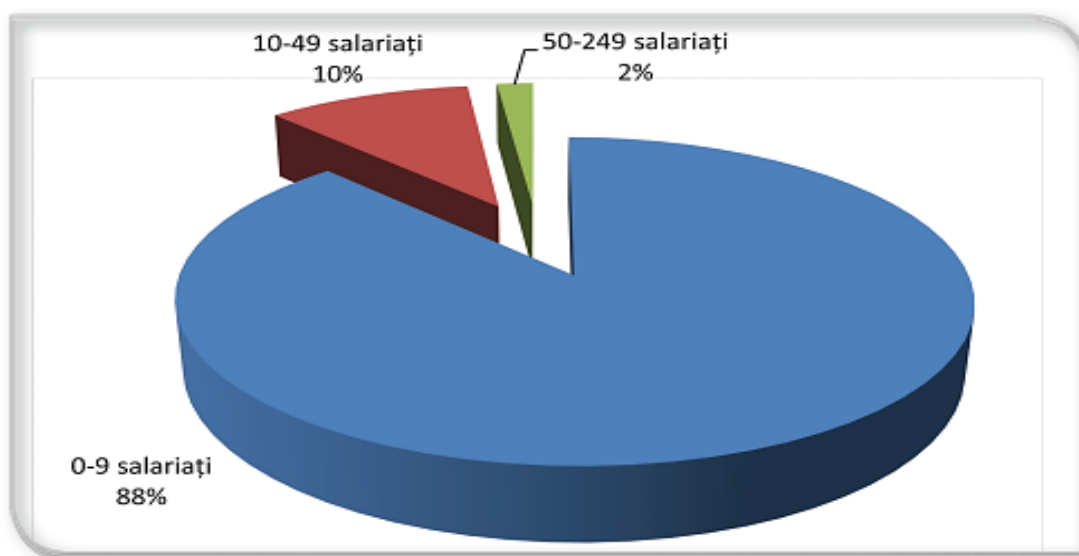


Figura nr. 16. Numărul unităților locale active în anul 2018 după numărul de salariați, la nivelul județului Mureș

Sursa: Buletin de date și informații statistice -ADR Centru

În anul 2018 la nivelul județului Mureș numărul mediu al salariaților a fost de 133237 persoane. Numărul mediu al salariaților a crescut în perioada 2014-2018 cu un ritm mediu anual de 3561 de persoane.

Tabelul nr. 22. Numărul mediu al salariaților la nivelul județului Mureș în perioada 2014-2018

Numărul mediu al salariaților pe județ					
Județ	Anul2014	Anul2015	Anul2016	Anul2017	Anul2018
Mureș	118991	122045	123128	129099	133237

Sursa: Buletin de date și informații statistice -ADR Centru

În anul 2018 față de anul 2014 numărul mediu al salariaților a crescut cu 14246 de persoane (+11,97%).

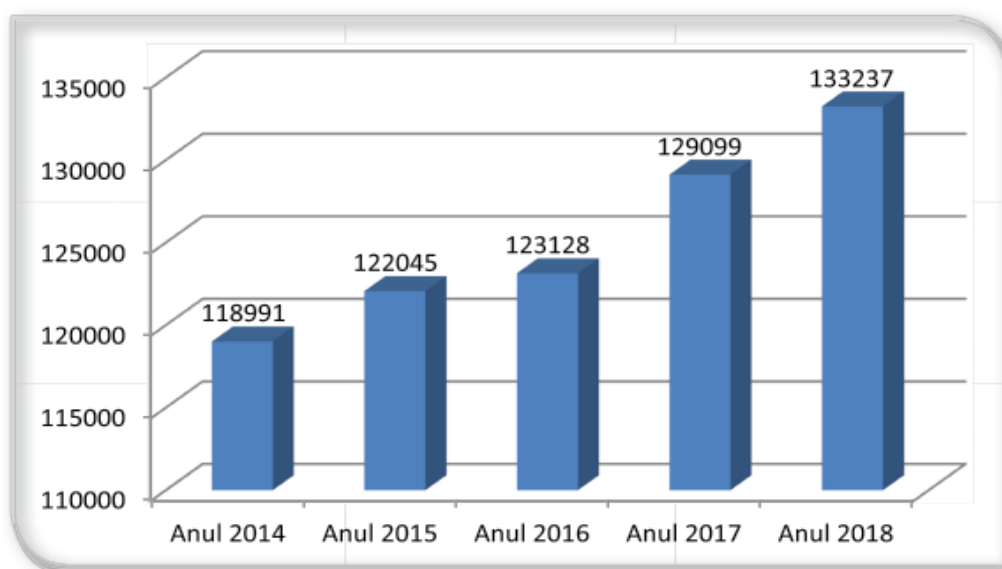


Figura nr. 17. Numărul mediu de salariați la nivelul județului Mureș

Sursa: Buletin de date și informații statistice -ADR Centru

Numărul persoanelor înregistrate ca șomeri la Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă, s-a redus în perioada 2015-2019 la nivel de județ cu un ritm mediu anual de 1.253 persoane. În anul 2019 față de anul 2015 numărul șomerilor s-a redus cu 44%.

Tabelul nr. 23. Numărul șomerilor înregistrați la nivel de județ

Șomeri înregistrați la nivel de județ						
Județ	Sexe	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
Mureș	Total	11384	10924	9314	7126	6372
	Masculin	6727	6445	5817	4260	3540
	Feminin	4657	4479	3497	2866	2832

Sursa: Buletin de date și informații statistice -ADR Centru

Putem remarca că numărul șomerilor este mai ridicat la nivelul sexului masculin.

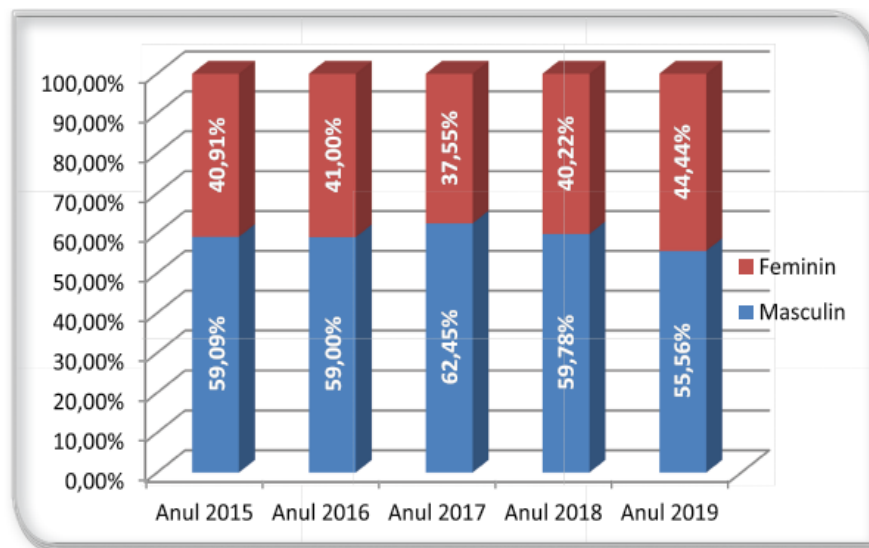


Figura nr. 18. Numărul șomerilor la nivelul județului Mureș

1.5.2 Profilul economic al Orașului Luduș

Din informațiile existente la Ministerul Finanțelor în Orașul Luduș la sfârșitul anului 2018 erau active 321 de întreprinderi care au asigurat un loc de muncă unui număr de 2238 de persoane. Dintre acestea 108 de întreprinderi își desfășoară activitatea în comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea autovehiculelor și motocicletelor, iar domeniul de activitate cu cele mai puține firme înregistrate (1 întreprindere) este învățământul.

Tabelul nr. 24. Structura cifrei de afaceri pe activități economice în anul 2018

Structura cifrei de afaceri pe activități economice			
Activități economice	Număr firme	Cifra de afaceri	Pondere cifra de afaceri
Agricultură silvicultură și pescuit	13	9812662	1,36%
Industria prelucrătoare	33	425518076	59,12%
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	3	724171	0,10%
Construcții	31	8751441	1,22%
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; reparația autovehiculelor și motocicletelor	108	213795995	29,70%
Transport și depozitare	31	25522523	3,55%
Hoteluri și restaurante	22	15977605	2,22%
Informații și comunicații	4	222412	0,03%
Intermedieri financiare și asigurări	6	1561489	0,22%

Structura cifrei de afaceri pe activități economice			
Activități economice	Număr firme	Cifra de afaceri	Pondere cifra de afaceri
Tranzacții imobiliare	8	3716659	0,52%
Activități profesionale, științifice și tehnice	30	8938291	1,24%
Activități de servicii administra- tive și activități de servicii suport	11	1979682	0,28%
Învățământ	1	186208	0,03%
Sănătate și asistență socială	5	857050	0,12%
Activități de spectacole, culturale și recreative	7	1433163	0,20%
Alte activități de servicii	8	771333	0,11%

Sursa: Buletin de date și informații statistice -ADR Centru

Analizând din tabelul de mai sus cifra de afaceri înregistrată pe fiecare domeniu de activitate observăm că ponderea cea mai mare și anume 59,12% este în înregistrate de firmele care își desfășoară activitatea în industria prelucrătoare.

Chiar dacă 108 de întreprinderi își desfășoară activitatea în domeniul comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, acestea înregistrează 29,70% din totalul cifrei de afaceri. Pe locul al treilea ca și pondere a cifrei de afaceri este transportul și depozitarea cu 3,55%. Domeniul de activitate cu cea mai mică pondere a cifrei de afaceri înregistrată în anul 2018 este învățământul (0,03%).

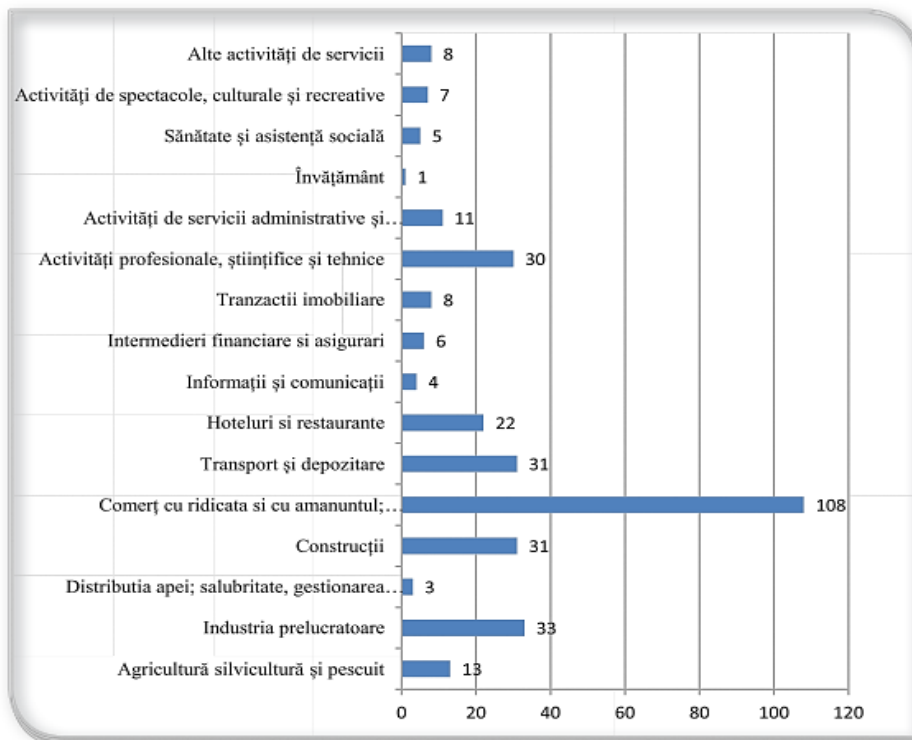


Figura nr. 19. Structura întreprinderilor active pe activități economice
Sursa: Buletin de date și informații statistice -ADR Centru

Din cele 321 de întreprinderi active 273 de firme (85,05%) au între 0-9 angajați, 41 de întreprinderi (12,77%) au între 10-49 de angajați și 7 întreprinderi (2,18%) au între 50-249 de angajați.

Tabelul nr. 25. Structura întreprinderilor active după numărul de angajați în anul 2018

Structura întreprinderilor active după numărul de angajați în anul 2018	
Nr. angajați	Număr firme
0-9 angajați	273
10-49 angajați	41
50-249 angajați	7

Sursa: Buletin de date și informații statistice -ADR Centru

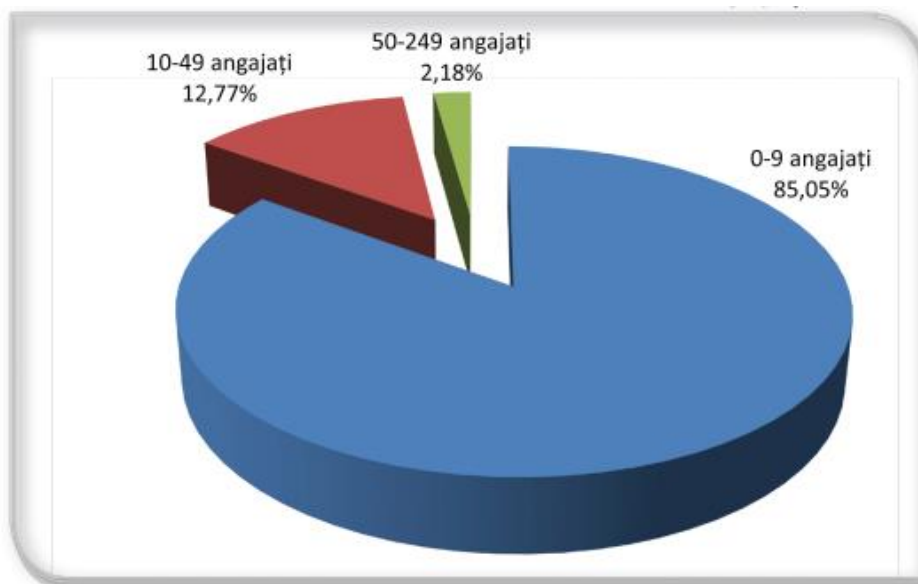


Figura nr. 20. Întreprinderi active după numărul de angajați în anul 2018

Sursa: Buletin de date și informații statistice -ADR Centru

Cele 273 de firme care au între 0-9 angajați au obținut o cifră de afaceri în anul 2018 de 103.505.066 lei.

Tabelul nr. 26. Structura cifrei de afaceri din întreprinderile active, după numărul de angajați, în anul 2018

Structura cifrei de afaceri din întreprinderile active, după numărul de angajați, în anul 2018	
0-9 angajați	103.505.066
10-49 angajați	134.857.627
50-249 angajați	481.406.067

Sursa: Buletin de date și informații statistice -ADR Centru

În anul 2018 cifra de afaceri înregistrată de cele 321 de întreprinderi active a fost de 719.768.760 lei. Din totalul cifrei de afaceri 66,88% a fost înregistrată de către întreprinderile cu 50-249 angajați, 18,74% de către întreprinderile 10-49 de angajați iar 14,38% de către întreprinderile cu 0-9 de angajați.

Din totalul cifrei de afaceri în anul 2018 o pondere de 29,92% a fost înregistrată de către firma VITAFOAM ROMANIA SRL al cărei domeniu de activitate este fabricarea materialelor plastice în forme primare, iar 23,78% a fost înregistrată de către firma TEREOS ROMANIA SA al cărei domeniu de activitate este fabricarea zahărului.

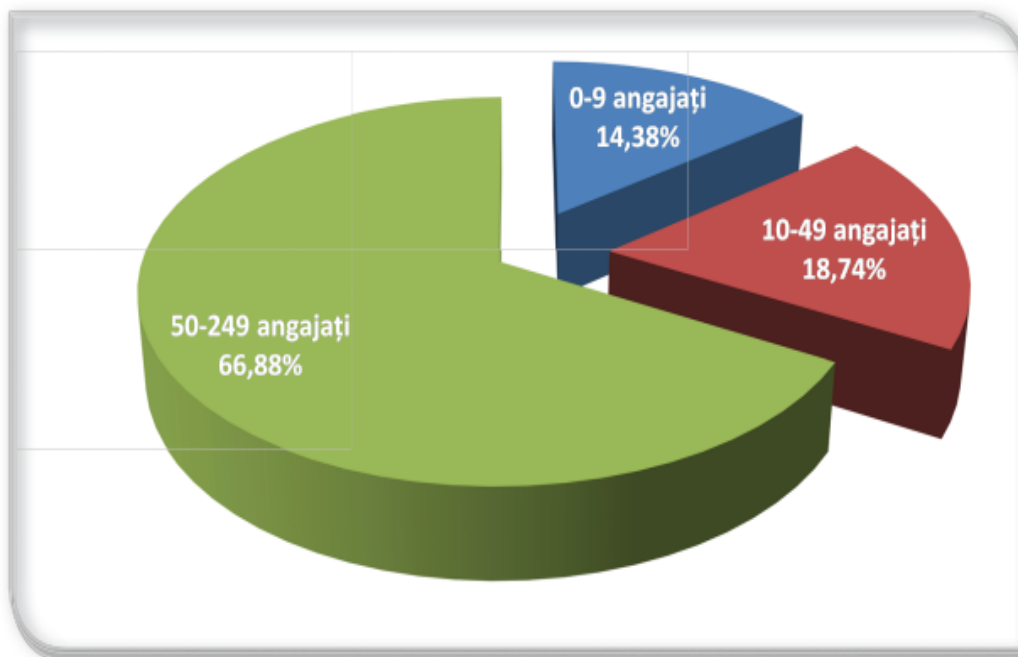


Figura nr. 21. Structura cifrei de afaceri din întreprinderile active, după numărul de angajați, în anul 2018

Sursa: Buletin de date și informații statistice -ADR Centru

La nivelul Orașului Luduș în anul 2015 erau 319 șomeri înregistrați la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, iar în anul 2019 numărul lor a ajuns la 90 persoane, deci s-a redus numărul lor cu 229 persoane (-71,79%) față de anul 2015.

Tabelul nr. 27. Numărul șomerilor înregistrați la nivelul Orașului Luduș

Șomeri înregistrați la nivelul Orașului Luduș							
Județ	Localitate	Sexe	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
Mureș	ORAȘ LUDUȘ	Total	319	223	150	110	90
		Masculin	193	152	78	73	56
		Feminin	126	71	72	37	34

Sursa: Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

La nivelul anului 2019 din numărul șomerilor 62,22% este reprezentat de sexul masculin, iar 37,78% de sexul feminin.

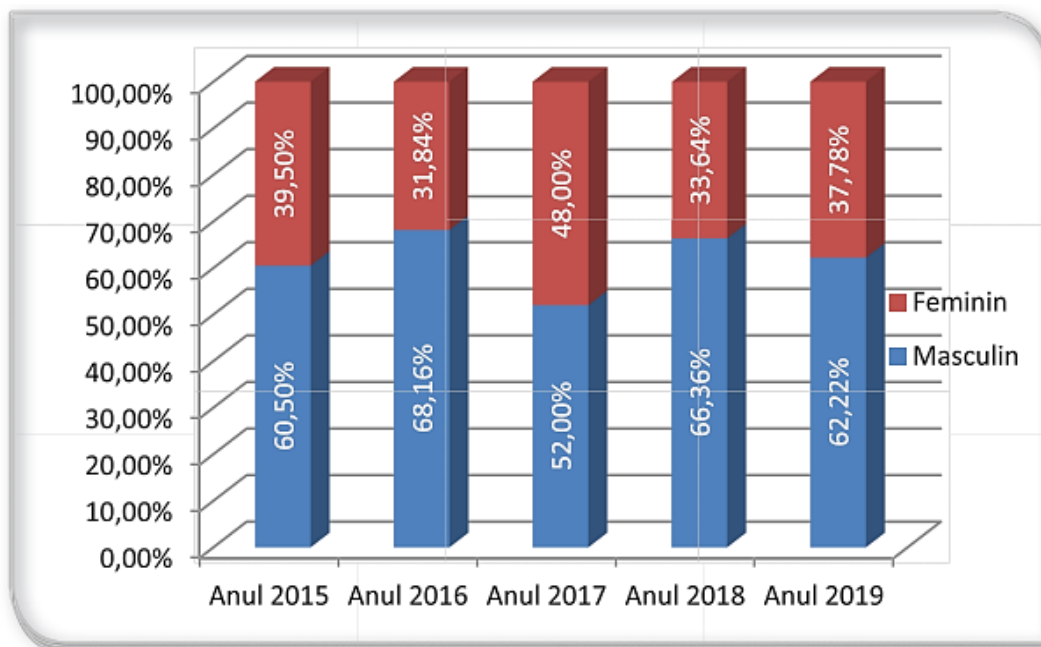


Figura nr. 22. Reprezentarea grafică a numărului șomerilor la nivelul Orașului Luduș

Sursa: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Mureș

Caracteristic pentru zona Luduș este faptul că industria se desfășoară doar în perimetrul Orașului Luduș, profilul industrial fiind determinat de industria alimentară, prelucrarea lemnului, confecții-textile, prelucrarea cauciucului.

Industria mai este reprezentată în această zonă de prelucrarea sârmei, a sticlei, de prelucrarea lemnului, și materiale de construcții. Neutilizarea în totalitate a unor capacități de producție existente și desființarea altora, migrația forței de muncă spre alte zone din țară și străinătate sau lipsa resurselor financiare necesare înlocuirii echipamentelor și tehnologiilor învechite, reprezintă factori de regres pentru dezvoltarea industrială a zonei.

Redistribuirea spațiilor industriale dezafectate ar putea revigora activitatea acestui sector, prin orientarea lor spre activități economice profitabile.

Disponibilitățile în ce privește suprafețele agricole ar putea oferi posibilitatea dezvoltării industriei alimentare prin investiții în acest domeniu. În această zonă, cu bogată experiență în domeniul zootehniei (complexe de creșterea și îngrășarea animalelor, aflate în conservare), cu existența marilor suprafețe piscicole, este favorizată dezvoltarea industriei alimentare.



1.6 Infrastructura educațională

1.6.1 Infrastructura educațională

Procesul de învățământ este asigurat în Orașul Luduș de o grădiniță, două școli gimnaziale și un liceu, cu următoarea componență:

Tabelul nr. 28. Unitățile de învățământ existente la nivelul Orașului Luduș

Nr. crt.	Unitatea de învățământ	Adresa	Personalitate juridică /Arondată	Acreditată Autorizată	Învățământ public / privat
ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR					
1.	Grădinița „Căsuța Fermecată”	Str. Rândunelelor, nr. 3bis	cu personalitate juridică	acreditată	Public
ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR ȘI GIMNAZIAL					
1.	Școala Gimnazială nr. 1	Str. Republicii, nr. 55	cu personalitate juridică	acreditată	Public
2.	Școala Gimnazială „Ioan Vlăduțiu”	Str. Crinului, nr. 2	cu personalitate juridică	acreditată	Public
ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL					
1.	Liceul Tehnologic nr. 1	Str. Crinului, nr. 2	cu personalitate juridică	acreditată	Public

Sursa: UAT Orașul Luduș

Grădinița „Căsuța Fermecată”, are în componență următoarele structuri:

- Grădinița cu program normal nr. 1 Luduș;
- Grădinița cu program prelungit nr. 1 Luduș;
- Grădinița cu program normal nr. 2 Luduș;
- Grădinița cu program normal Gheja;
- Grădinița cu program normal Roșiori.

Grădinița „Căsuța Fermecată” a fost construită în anul 1974, are o suprafață construită de 737 mp. și regim de înălțime P+E. Clădirea în care se desfășoară activitatea preșcolară are în componență următoarele săli: 6 săli de clasă, 1 sală de mese-cantină, un birou pentru director, o cancelarie și o magazie-depozit.

Grădinița cu program normal nr. 1 Luduș a fost construită în anul 1960 și are o suprafață de 167 mp.

Grădinița cu program prelungit nr. 1 Luduș a fost construită în anul 1960 și are o suprafață de 326 mp. Clădirea are în componență următoarele săli: 3 săli de clasă, o bucătărie, un birou și o magazie.

Grădinița cu program normal nr. 2 Luduș a fost construită în anul 1964, are o suprafață de 175 mp și regim de înălțime P+E. Clădirea este formată din 4 săli de clasă, un birou și o cancelarie.

Grădinița cu program normal Gheja a fost construită în anul 1898 și are o suprafață de 351 mp. Unitatea de învățământ își desfășoară activitatea în 4 săli de clasă.

Grădinița cu program normal Roșiori a fost construită în anul 1976 și are o suprafață de 202mp. Activitatea preșcolară se desfășoară în 3 săli de clasă.

Școala gimnazială Nr.1 Luduș are acreditate 2 niveluri de învățământ primar și gimnazial.

Unitatea de învățământ își desfășoară activitatea în mai multe corpuri de clădiri:

- Local 1: anul 1962, suprafață construită 705 mp;
- Local 2: anul 1910, suprafață construită 1196 mp;
- Local 3: anul 1912, suprafață construită 474 mp;
- Local 4: anul 1960, suprafață construită 60 mp;
- Sală sport: anul 2004, suprafață construită 1117 mp;
- Atelier întreținere: anul 1955, suprafață construită 207 mp.



Activitatea școlară se desfășoară în 28 de săli de clasă, un laborator de informatică, 1 laborator de fizică-chimie și un laborator de biologie. La nivel de școală există un cabinet stomatologic și un cabinet psiholog.

Școala Gimnazială „Ioan Vlăduțiu” Luduș

Școala are acreditate 3 niveluri de învățământ: preșcolar, primar și gimnazial. Unitatea de învățământ deține mai multe corpuri de clădiri:

- Clădire A construită în anul 1960, suprafață construită 809 mp;
- Sală sport construită în anul 1970, suprafață construită 240 mp;
- Sală festivă construită în anul 1970, suprafață construită 100 mp;
- Clădire - Parohia greco-catolică construită în anul 1980, suprafața construită 270 mp;
- Clădire - internat Liceul Tehnologic Nr.1. Luduș construită în anul 1980, suprafață construită 2674 mp;
- Atelier întreținere construit în anul 1990, suprafață construită 40 mp.

În anul școlar 2019-2020 la Școala Gimnazială „Ioan Vlăduțiu” Luduș au studiat un efectiv de 748 de elevi, dintre care 380 elevi la ciclul primar - 84 elevi la cele 3 clase pregătitoare și 296 elevi la clasele I-IV, iar la clasele V-VIII studiază un număr de 368 elevi.

În școală predau 48 de cadre didactice, din care 15 învățători, 33 de profesori calificați și un psiholog școlar.²⁵

În prezent este în curs de implementare proiectul „Extinderea și echiparea structurii educaționale a Școlii gimnaziale Ioan Vlăduțiu, Orașul Luduș, județul Mureș”, proiect finanțat din fonduri europene prin Programul Operațional Regional. Obiectivele specifice ale proiectului sunt:

²⁵ www.scoalaioanvladutiu.ro

1. Realizarea unei infrastructuri școlare corespunzătoare aparținând sistemului educațional obligatoriu, prin reabilitarea și extinderea clădirii Școlii Gimnaziale Ioan Vlăduțiu din Orașul Luduș, județul Mureș.
2. Asigurarea de spații de învățământ suficiente și conforme cerințelor actuale, astfel capacitatea clădirii va fi de 22 săli de clasă și trei laboratoare.
3. Dotarea celor 8 săli de clasă nou construite și a laboratorului de informatică cu obiecte de inventar/mijloacele fixe necesare desfășurării în condiții optime a activității didactice.
4. Creșterea gradului de participare la învățământul primar și gimnazial, cu cel puțin 5% al copiilor, aparținând grupurilor care se află în risc sporit de abandon școlar și de părăsire timpurie a școlii.
5. Asigurarea facilităților pentru desfășurarea programului de tip „Școala după școală”.



Liceul Tehnologic nr. 1 Luduș are acreditate 2 niveluri de învățământ: liceal și profesional. Activitatea se desfășoară în 3 corpuri de clădire:

- Clădire A construită în anul 1968 , suprafață construită 762 mp;
- Clădire B construită în anul 1980, suprafață construită 675 mp;
- Clădire sală sport și ateliere școlare construită în anul 1980, suprafața construită 928 mp.

Activitatea liceală se desfășoară în 42 săli de clasă, 3 laboratoare de informatică, 2 laboratoare de fizică, 1 laborator de chimie și 1 laborator de biologie. În prezent este în curs de evaluare un proiect „Modernizarea, extinderea și echiparea Liceului Tehnologic nr. 1”.

Clubul copiilor Luduș își desfășoară activitatea în 2 clădiri: o clădire construită în anul 1920 cu o suprafață construită de 196 mp și în sala sport Luduș construită în anul 2007 cu o suprafață de 207 mp. Clubul copiilor beneficiază de șapte cercuri didactice, pe următoarele specializări: muzică vocal-instrumentală, șah, judo și skandenberg, foto și informatică, dans modern și atelierul fanteziei, tenis de masă, limba engleză. În UAT Luduș mai există în curs de implementare un proiect „Construcția și echiparea infrastructurii pentru educația timpurie (creșă)” finanțat prin Programul Operațional Regional. Prin acest proiect se va construi și dota o creșă cu 41 de locuri:

- regim de înălțime - D + P; suprafață construită - 1.129,67 m²;
- capacitatea creșei va fi de 41 de copii, structurați pe o grupă specială cu 5 copii, 2 grupe mijlocii cu câte 9 copii/grupă și 2 grupe mari cu câte 9 copii/grupă;
- un spațiu de joacă în exterior în suprafață de 148,68 mp, pavat cu pavaj din cauciuc și echipat corespunzător.

Din tabelul de mai jos putem observa că populația școlară a înregistrat în anul 2016 o creștere cu 1,93% (+53 persoane) față de anul 2014 ajungând în anul 2018 să scadă cu 189 de persoane (-6,75%).

Tabelul nr. 29. Populația școlară în perioada 2014-2018

Populația școlară pe niveluri de educație în Orașul Luduș						
Niveluri de instruire	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
Total	2676	2800	2686	2611	2588	2555
Copii înscriși în grădinițe	336	353	355	377	388	407
Elevi înscriși în învățământul primar	763	742	747	707	678	641
Elevi înscriși în învățământul gimnazial	652	770	657	644	660	621
Elevi înscriși în învățământul liceal	776	761	766	743	726	729
Elevi înscriși în învățământul profesional	149	174	161	140	136	157

Sursa: Institutul Național de Statistică²⁶

În anul 2020 ponderea cea mai mare în populația școlară o reprezintă elevii înscriși în învățământul liceal (28,53%), iar cea mai mică elevii înscriși în învățământul profesional (6,14%).

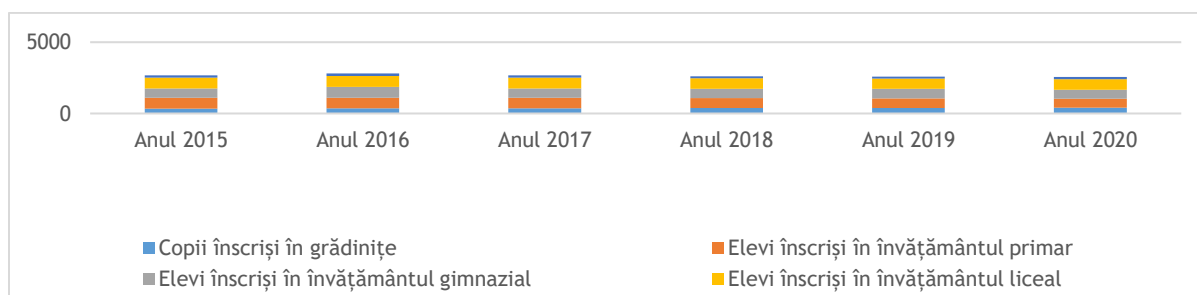


Figura nr. 23. Structura populației școlare în perioada 2014-2018

Sursa: Institutul Național de Statistică

Personalul didactic angajat în sistemul de învățământ din Luduș a scăzut în perioada 2014-2018 cu un ritm mediu anual de -13 persoane.

Tabelul nr. 30. Personalul didactic în perioada 2014-2018

Personalul didactic pe niveluri de educație								
Niveluri de instruire	Județ	Localitate	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
			UM: Număr persoane					
Total	Mureș	ORAȘ LUDUȘ	184	182	183	156	175	176
Învățământ preșcolar			27	27	27	29	29	33
Învățământ primar			34	35	34	31	30	30
Învățământ gimnazial			66	57	60	48	67	65
Învățământ liceal			57	63	62	48	49	48

Sursa: Institutul Național de Statistică²⁷

²⁶ Institutul Național de Statistică, SCL103D - Populația școlară, pe niveluri de educație, județe și localități

²⁷ Institutul Național de Statistică, SCL104D - Personalul didactic, pe niveluri de educație, județe și localități

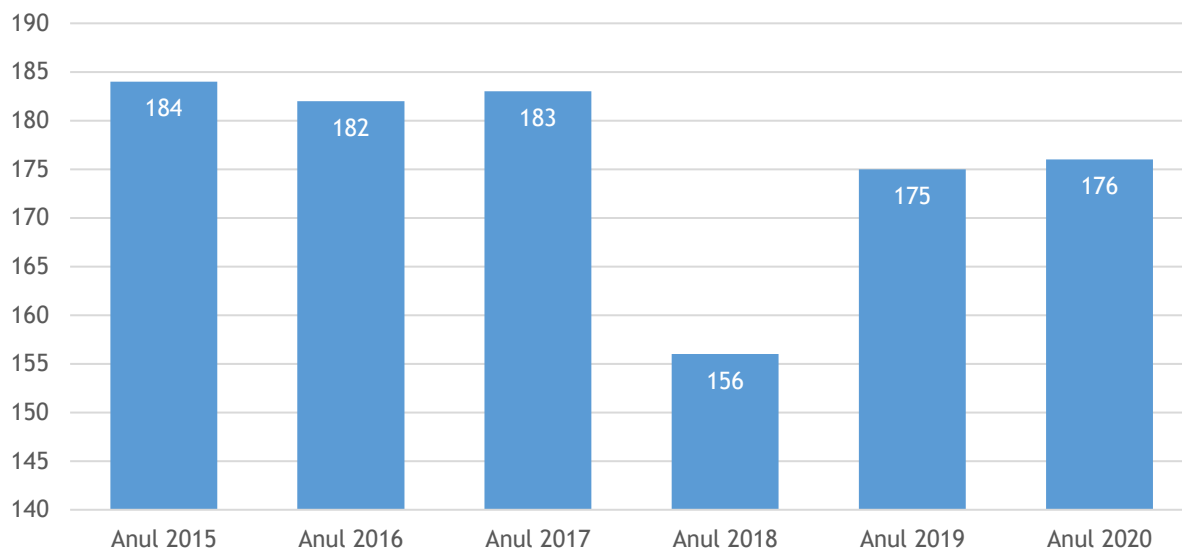


Figura nr. 24. Evoluția personalului didactic în perioada 2014-2018

Sursa: Institutul Național de Statistică

Putem remarca o scădere a populației școlare și la nivel de județ, astfel că în anul 2018 populația școlară (pentru aceleași niveluri de instruire existente și la nivel de oraș) a scăzut cu 5,86% față de anul 2014. Populația școlară a Orașului Luduș în anul 2018 a reprezentat 3,18% din populația școlară la nivel de județ.

1.7. Condiții climatice și de mediu

1.7.1. Modul de colectare al deșeurilor menajere

Colectarea deșeurilor în Orașul Luduș se face de către S.C. SYLEVYSALUBRISERVSRL. Conform contractului nr.832/27.03.2019 încheiat între Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Ecolect Mureș și S.C. SYLEVY SALUBRISERV SRL - S.C. BRAI CATA SRL, reprezentată prin liderul asocierii S.C. SYLEVY SALUBRISERV SRL.

Obiectul contractului este colectarea separată și transportul separat al deșeurilor menajere și al deșeurilor similare provenind din activități comerciale din industrie și instituții, inclusiv fracții colectate separat, fără a aduce atingere fluxului de deșeuri din echipamente electrice și electronice, baterii și acumulatori din zona 1 Sânpaul.

Începând din noiembrie 2019 Primăria Orașului Luduș a venit în sprijinul cetățenilor cu un nou program de colectare al resturilor vegetale. Toate deșeurile rezultate pe teritoriul administrativ al Orașului Luduș sunt colectate în aceeași zi, selectiv cu trei mijloace de transport distincte. Din bugetul local au fost realizate platforme subterane de colectare a deșeurilor municipale pe străzile:

- str. Rândunelelor, str. Bradului, str. Ghiocilor, str. Independenței, str. Brândușei;
- str. Zăvoiuului (în anul 2015);
- str. Independenței, str. Zăvoiuului (în anul 2016);
- str. Crinului, str. Garofiței (în anul 2017);
- str. Crinului (în anul 2018);
- str. Policlinicii (în anul 2019).

1.7.2. Evoluția cantității de deșeuri colectate selectiv

În perioada 2018-2021 se remarcă o creștere accentuată a cantității de deșeuri colectate. Astfel, în anul 2019 colectarea selectivă a deșeurilor a crescut cu 30% față de anul 2018. În anul 2020 s-a înregistrat o creștere procentuală considerabilă a cantității de deșeuri colectate față de anul 2019, în valoare de 75,21%. În anul 2020 cantitatea de deșeuri colectată selectiv a continuat să crească, fiind colectate cu 5.467.561.620 kg de deșeuri în plus față de anul precedent. Creșterile înregistrate în perioada de referință se datorează reglementărilor naționale privind mediul și managementul deșeurilor, aliniate cu standardele și practicile europene, care propun o abordare nouă a problemicii deșeurilor, precum și crearea unei infrastructuri aferente adecvate, moderne și flexibile. Prin urmare, trendul ascendent înregistrat reflectă eforturile autorităților publice locale în ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii de gestionare a deșeurilor și colectare selectivă.

1.8 Agricultură

1.8.1 Context județean

Suprafața totală a județului Mureș în anul 2014 era de 671.388 ha, din care 496.971 ha (74,02%) este în proprietate privată. Din suprafața totală, 411.131 (61,24%) o reprezintă terenurile agricole, iar 260.257 ha (38,76%) sunt terenuri neagricole.

În anul 2017 suprafața agricolă a județului Mureș era de 408.838 ha din care 92,15% se află în proprietate privată iar 7,85% este proprietatea statului. Terenul arabil reprezintă 54,33% din suprafața agricolă, pășunile 25,99% iar fânețele 17,96%. Suprafața agricolă neutilizată 692 ha în anul 2017 se compune din: 20 ha pajiști, 14 ha vii abandonate și 450 ha livezi îndeclin.²⁸

Tabelul nr. 31. Suprafața fondului funciar după modul de folosință la nivel de județ

Situația fondului funciar la 31.12.2017 (ha)				
Nr.crt.	Modul de folosință pentru suprafața agricolă/neagricolă	Total general	din care:	
			Sector privat	Sector stat
1	Arabil	222.103	221.292	811
2	Pășuni	106.255	75.513	30.742
3	Pășuni natural din fondul forestier	2.711	2.296	415
4	Fânețe	73.409	72.869	540
5	Vii total + hameiști	1.151	1.151	-
6	- vii pe rod	917	917	-
7	- hamei total	212	212	-
8	- hamei pe rod	212	212	-
9	Livezi total	4.964	4.963	1
10	- livezi pe rod	2.718	2.718	-
11	Arbuști fructiferi total	237	237	-
12	- arbuști fructiferi pe rod	141	141	-
13	Alte plantații ornamentale	27	23	4
14	Plantații de duzi pitici	13	13	-
15	Suprafață agricolă neutilizată	692	692	-
16	Suprafață agricolă totală	408.838	376.740	32.098
17	Păduri	213.618	96.695	116.923
18	Ape	5.957	2.722	3.235
19	Drumuri	9.660	3.806	5.854

²⁸ Raportul de activitate al Direcției pentru agricultură a județului Mureș

Situația fondului funciar la 31.12.2017 (ha)				
Nr.crt.	Modul de folosință pentru supra-fața agricolă/neagricolă	Total general	din care:	
			Sector privat	Sector stat
20	Curți construcții	19.774	16.952	2.822
21	Teren neproductiv	12.725	10.497	2.228
22	Suprafață neagricolă total	261.734	130.672	131.062
23	Total general	670.545	517.376	153.169
24	Suprafață agricolă ptr.irigat	108	83	25
25	- arabil	78	53	25
26	- livezi	30	30	-

Sursa: Raportul de activitate al Direcției pentru agricultură a județului Mureș

Ponderea cea mai importantă din totalul de 261.734 ha suprafață neagricolă este ocupată cu păduri și anume 213618 ha (45,26% fiind în proprietate privată). Apele ocupă 5957 ha (2,28% din total suprafață neagricolă), construcțiile ocupă 19.774 ha (7,55% din suprafața neagricolă), drumurile sunt desfășurate pe o suprafață de 9660 ha (3,69%), iar suprafața terenurilor neproductive este de 12725 ha (4,86% din suprafața neagricolă).

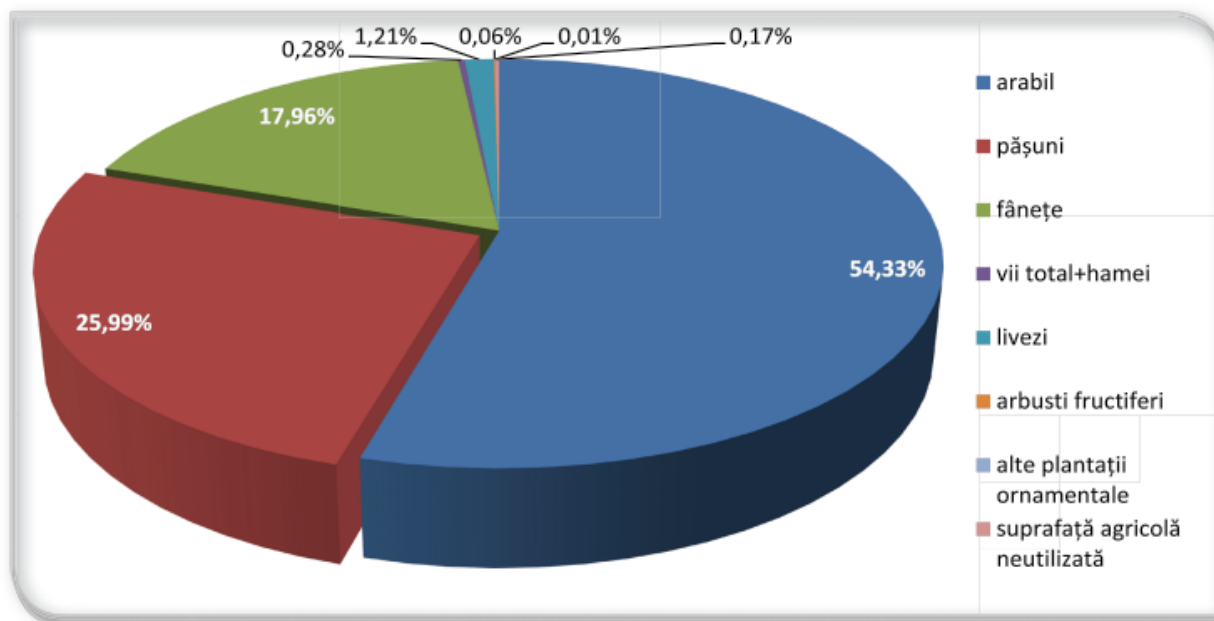


Figura nr. 25. Structura suprafeței agricole la nivelul județului Mureș în anul 2017

Sursa: Raportul de activitate al Direcției pentru agricultură a județului Mureș

1.8.2. Context local

În anul 2019 suprafața agricolă a Orașului Luduș era de 4818 ha din care 97,51% se află în proprietate privată iar 2,79% este proprietatea statului. Terenul arabil reprezintă 74,6% din suprafața agricolă, pășunile 10,17%, fânețele 15,17% și 0,06% vii și pepiniere viticole.

Ponderea cea mai importantă din totalul de 1738 ha suprafață neagrăcolă este ocupată cu construcții, 711 ha (85,23% fiind în proprietate privată).

Pădurile și altă vegetație forestieră ocupă 318 ha (18,3% din total suprafață neagrăcolă), apele și bălțile ocupă 165 ha (9,49% din total suprafață neagrăcolă), căile de comunicații și căile ferate sunt desfășurate pe o suprafață de 251 ha (14,44%), iar suprafața terenurilor degradate și neproductive este de 293 ha (16,86%).

Tabelul nr. 32. Suprafața fondului funciar după modul de folosință la nivelul Orașului Luduș

Modul de folosință pentru suprafața agricolă/neagrăcolă	An 2014		An 2019	
	Total	UM: Ha	Total	UM: Ha
		din care proprietate privată		din care proprietate privată
Total	6725	5953	6556	5731
Agricolă	5113	5046	4818	4698
Arabilă	3596	3545	3594	3531
Pășuni	490	488	490	452
Fânețe	1024	1010	731	712
Vii și pepiniere viticole	3	3	3	3
Terenuri neagrăcolă total	1612	907	1738	1033
Păduri și altă vegetație forestieră	318	127	318	127
Ocupată cu ape, bălți	165	7	165	7
Ocupată cu construcții	711	606	711	606
Căi de comunicații și căi ferate	251	24	251	24
Terenuri degradate și neproductive	167	143	293	269

Sursa: Raportul de activitate al Direcției pentru agricultură a județului Mureș

Față de anul 2014 suprafața agricolă s-a redus cu 295 ha (fânețele înregistrând o scădere cu 293 ha, iar terenul arabil o scădere cu 2 ha), iar terenurile neagrăcolă au înregistrat o creștere cu 126 ha.

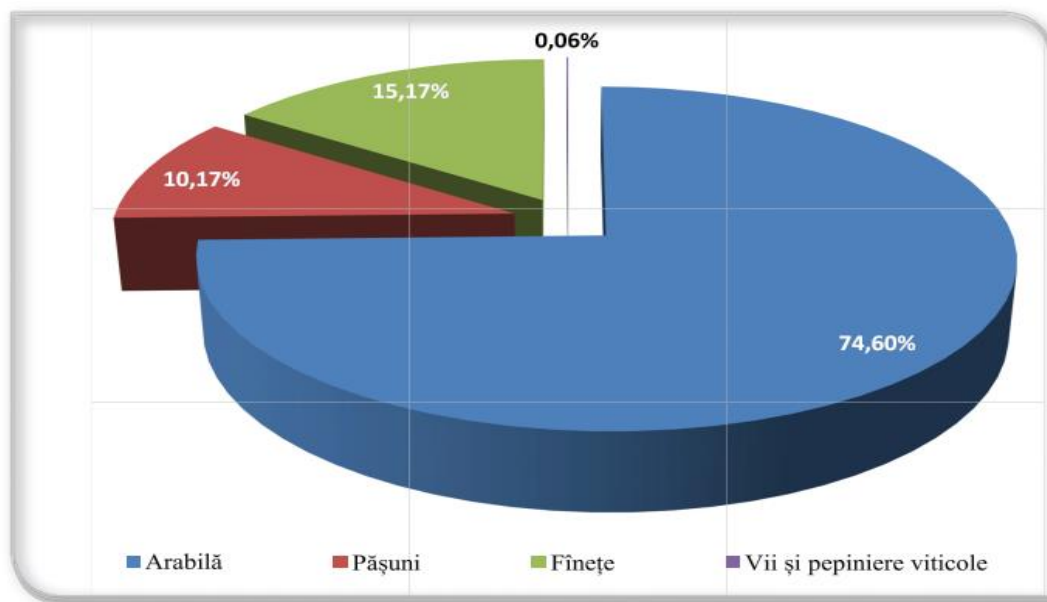


Figura nr. 26. Structura suprafeței agricole la nivelul Orașului Luduș în anul 2019

Sursa: Raportul de activitate al Direcției pentru agricultură a județului Mureș

UAT Luduș are în implementare un proiect “Reconstrucție ecologică forestieră pe terenuri degradate Perimetrul de ameliorare «Coasta lui Papuc»”, proiect care este finanțat de guvernul României. Prin proiect se vor realiza lucrări de reconstrucție ecologică forestieră pe o suprafață de 10,56 ha teren degradat, prin împădurire cu specii forestiere caracteristice zonei, cu respectarea principiului biodiversității (lucrări de pregătire a terenului și a solului, plantarea puieților, îngrijirea plantațiilor prin lucrări de completări și întrețineri, până la realizarea stării de masiv).

De asemenea un alt proiect este în curs de implementare „Modernizare piață - construire hală agroalimentară în Orașul Luduș”, proiect prin care se va construi o hală agroalimentară conformă standardelor în vigoare, cu o suprafață construită desfășurată de 886 mp, regim de înălțime P+E. Astfel vor fi asigurate condiții optime pentru desfășurarea activității de comerț cu produse agroalimentare, în condiții igienico-sanitare ridicate la standardele actuale ale Uniunii Europene.

1.8.3. Zootehnia

Context județean

La nivelul județului Mureș în anul 2018 s-a înregistrat o creștere de 5,23% a numărului de ovine față de anul 2014, și o creștere de 2,47% a numărului de caprine față de anul 2014. Celelalte categorii de animale înregistrează o scădere a numărului de capete existent în anul 2018 față de anul 2014 și anume: - 26,82% în dreptul porcinelor, -16,22% la păsări, -23,12% la cabaline , -9,27% la familiile de albine și -0,22% la bovine.²⁹

²⁹ Anuarul statistic al județului Mureș anul 2019

Tabelul nr. 33. Efectivul de animale la județul Mureș în perioada 2014-2018

Numărul animalelor la	An 2014	An 2015	An 2016	An 2017	An 2018
data de 1 decembrie	UM: capete				
Bovine	69107	70032	70724	71313	68953
Porcine	116759	120234	118515	94615	85441
Ovine	449783	457936	468054	467932	473318
Caprine	43299	45663	45368	44948	44369
Cabaline	12565	12370	12638	10870	9660
Păsări	1834656	1663950	1626876	1648672	1536995
Albine- familii	72858	81710	78145	67105	66106

Sursa: Anuarul statistic al județului Mureș anul 2019

Context local

La nivelul Orașului Luduș efectivele de animale erau formate din: 925 capete bovine, 1404 porcine, 5649 ovine și 43 capete caprine. Pe lângă efectivele enumerate în tabelul de mai jos la nivel de oraș mai există 65 cabaline, 15.302 păsări, 740 familii de albine și 2 bivoli.

Tabelul nr. 34. Efectivele de animale la nivelul Orașului Luduș

Numărul animalelor la data de 1 decembrie	An 2019			
	Um: capete			
	Bovine	Porcine	Ovine	Caprine
LUDUȘ	276	344	779	36
AVRĂMEȘTI	115	125	372	
CIOARGA	46	53	564	5
CIURGĂU	68	44	212	
FUNDĂTURA	48	75	341	
GHEJA	81	63	1998	2
ROȘIORI	291	340	1383	
Total	925	1404	5649	43

Sursa: Anuarul statistic al județului Mureș anul 2019

Din graficul de mai jos putem observa repartiția efectivelor de animale la nivel de oraș (bovine, ovine și porcine) și anume: 31,46% din bovine se aflau în Roșiori, 35,37 % din ovine se regăseau în Gheja, iar 32,59% din porcine se regăseau în Luduș.

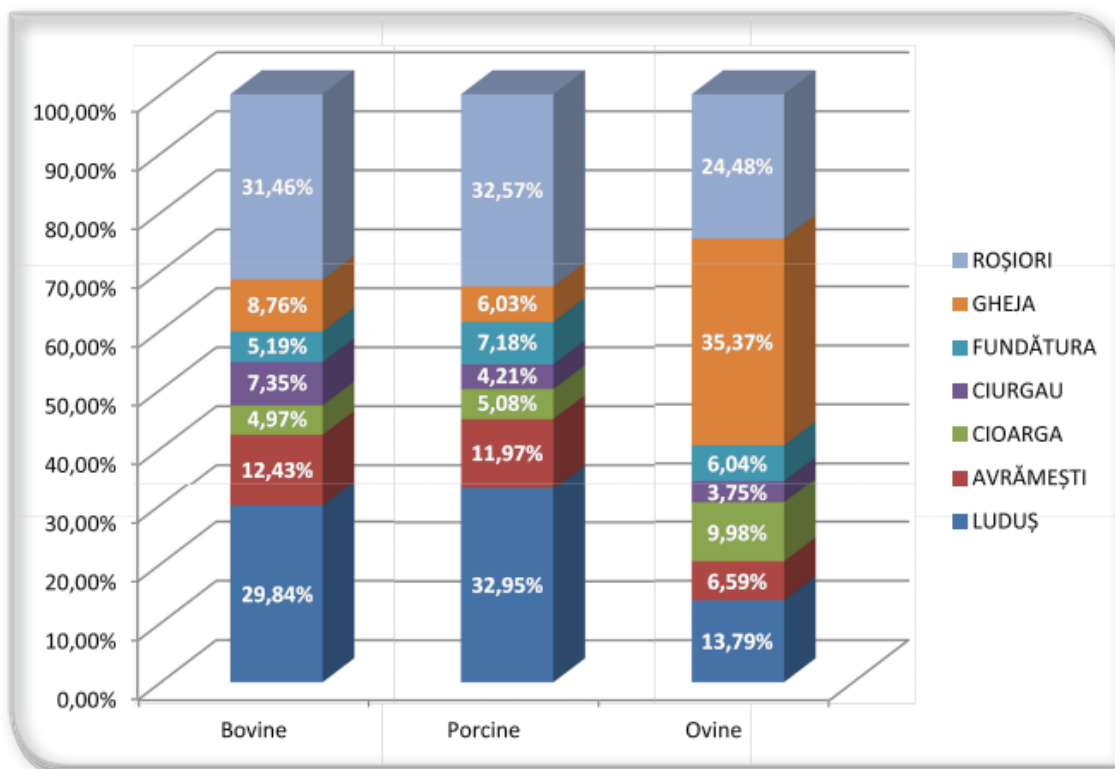


Figura nr. 27. Repartiția bovinelor, ovinelor și porcinelor la nivelul Orașului Luduș
Sursa: Anuarul statistic al județului Mureș anul 2019

1.9. Sănătatea

1.9.1. Infrastructura de sănătate

Context județean

La nivelul județului Mureș în anul 2018 funcționau următoarele unități sanitare: 15 spitale (din care 6 private), 6 ambulatorii de specialitate (4 private), 10 ambulatorii integrate spitalului (1 privat), 35 policlinici private, 5 dispensare medicale publice, 3 centre de sănătate mintală publice, 1 unitate medico-socială publică, 3 centre medicale de specialitate (2 private), 82 cabinete medicale școlare publice, 300 cabinete medicale de familie private, 460 cabinete stomatologice (din care 459 private), 8 cabinete stomatologice școlare, 352 cabinete medicale de specialitate private, 238 farmacii (din care 227 private), 52 puncte farmaceutice private, 11 depozite farmaceutice private, 178 laboratoare medicale (din care 123 private), 55 laboratoare de tehnică dentară private, 1 centru de transfuzie și 45 de tipuri de alte cabinete medicale (din care 38 private).³⁰

Conform informațiilor din Anuarul statistic la județului Mureș în anul 2019 față de anul 2013 au fost evidențiate următoarele: policlinicile private au înregistrat o scădere cu 18,6%, cabinetele medicale de familie o scădere cu 5,36%, iar numărul cabinetelor stomatologice a crescut cu 20,73%.

Personalul medico-sanitar în anul 2018 la nivelul județului era compus din 2570 medici (din care 380 medici de familie, 558 stomatologi, 434 farmaciști, 4380 personal sanitar mediu, 87 moașe, 2566 personal sanitar auxiliar și 706 alte tipuri de personal sanitar cu studii superioare).

Context local

Pentru asigurarea sănătății umane, în Orașul Luduș în anul 2018 funcționau următoarele unități sanitare: 1 spital public „Dr. Valer Russu” cu ambulatoriu de specialitate, 1 dispensar medical public, 3 cabinete medicale școlare publice, 8 cabinete medicale de familie private, 11 cabinete stomatologice private, 4 farmacii (1 publică și 3 private), 7 laboratoare medicale (6 publice și 1 privat) și 4 laboratoare de tehnică dentară private.



³⁰ Anuarul statistic al județului Mureș – ediția 2019

Tabelul nr. 35. Unitățile sanitare din Luduș pe categorii de unități și forme de proprietate

Categoriile de unități sanitare	Forme de proprietate	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
Spitale	Proprietate publică	1	1	1	1	1	1
Ambulatorii integrate spitalului	Proprietate publică	1	1	1	1	1	1
Dispensare medicale	Proprietate publică	1	1	1	1	1	1
Cabinete medicale școlare	Proprietate publică	4	4	3	3	3	6
Cabinete medicale de familie	Proprietate privată	8	8	8	8	8	8
Societate medicală civilă	Proprietate privată	2	2	2	1	1	1
Cabinete stomatologice	Proprietate privată	9	10	10	11	11	9
Societate civilă medicală de specialitate	Proprietate privată	:	:	:	1	1	1
Farmacii	Proprietate publică	1	1	1	1	1	1
	Proprietate privată	11	9	3	3	3	3
Laboratoare medicale	Proprietate publică	6	6	6	6	6	6
	Proprietate privată	1	1	1	1	1	1
Laboratoare de tehnică dentară	Proprietate privată	4	4	4	4	4	4

Sursa: Institutul Național de statistică³¹

În anul 1930, s-a înființat primul spital din Luduș și Câmpia Transilvaniei de către Dr. Valer Russu. Spitalul avea 20 de paturi și a fost folosit, mulți ani ca și Casă de nașteri.

În prezent în cadrul spitalului „Dr. Valer Russu” funcționează următoarele secții și

³¹ Institutul Național de Statistică, SAN101B - Unități sanitare pe categorii de unități, forme de proprietate, județe și localități

compartimente:

- secția chirurgie;
- secția medicina internă;
- compartiment îngrijiri paleative;
- compartiment boli infecțioase;
- secția obstetrică - ginecologie;
- compartiment neonatologie;
- secția pediatrie;
- compartiment primiri urgențe;
- secția psihiatrie cronici;
- compartiment de prevenire și control al infecțiilor nozocomiale.

Cabinetele medicale care funcționează în cadrul ambulatorului de specialitate sunt: ORL, medicină internă, chirurgie generală, pediatrie, obstetrică-ginecologie, neurologie, dermato-venerologie, psihiatrie, oftalmologie, endocrinologie, gastroenterologie, ortopedie-traumatologie, planificare familială, diabet zaharat-nutriție și boli metabolice, boli infecțioase, pneumologie, TBC, urologie și cardiologie.

În anul 2016 a fost implementat prin fonduri europene (programul POR) proiectul intitulat: „Modernizarea și dotarea ambulatoriului Spitalului Orășenesc Dr. Valer Russu”.

Lucrările de modernizare realizate au fost:

- modernizarea și consolidarea construcției existente, ridicarea gradului de finisaj a spațiilor la standardele actuale;
- refacerea integrală a instalațiilor electrice de curenți tari;
- modernizare sistem de protecție la fenomene tranzitorii și la trăsnet;
- reabilitare și modernizare instalații de curenți slabi;
- dotare și mobilare cu aparatură și echipamente a cabinetelor medicale;
- reabilitare grupuri sanitare;
- montare 2 lifturi de persoane.

În cadrul spitalului funcționează 4 laboratoare:

- laboratorul de analize medicale;
- laboratorul de radiologie și imagistică medicală;
- laboratorul anatomie patologică;
- laborator Recuperare, Medicină Fizică și Balneologie (bază de tratament).

În anul 2020 la nivelul Orașului Luduș personalul medico-sanitar era format din 64 medici (din care 8 medici de familie), 9 stomatologi, 17 farmaciști, 177 personal sanitar mediu.

Tabelul nr. 36. Personalul medico-sanitar pe categorii și forme de proprietate

Categoriile de cadre medico-sanitare	Forme de proprietate	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
Medici	Proprietate publică	48	51	50	47	51	49
	Proprietate privată	12	12	12	12	12	15
din total medici: medici de familie	Proprietate publică	1	:	:	:	:	:
	Proprietate privată	9	8	8	8	8	8
Stomatologi	Proprietate publică	1	1	1	1	1	1
	Proprietate privată	11	10	10	11	11	8
Farmaciști	Proprietate publică	2	1	2	2	2	2
	Proprietate privată	15	15	15	15	15	15
Personal sanitar mediu	Proprietate publică	122	129	128	127	133	146
	Proprietate privată	17	14	16	12	12	31

Sursa: Institutul Național de statistică³²

³² Institutul Național de Statistică, SAN104B - Personalul medico-sanitar pe categorii, forme de proprietate, județe și localități

1.10. Infrastructura socială și serviciile sociale

1.10.1 Serviciile sociale

Direcția de Asistență Socială

Direcția de Asistență Socială are responsabilitatea dezvoltării și diversificării serviciilor sociale în funcție de nevoile sociale identificate, cu scopul prioritar de a menține funcționalitatea socială a persoanei, urmărind menținerea și reinsertia în mediul propriu de viață, familial și comunitar. În anul 2021 față de anul 2020 numărul solicitărilor de anchete sociale în vederea evaluării pentru stabilirea unui grad de handicap a scăzut cu 2,38%, astfel în anul 2021 s-au efectuat un număr de 164 anchete sociale pentru stabilirea unui grad de handicap, iar în anul 2020 s-au întocmit un număr de 168 anchete sociale.

În anul 2021 în cadrul Primăriei Orașului Luduș au fost demarate 7 anchete sociale în vederea angajării de asistenți personali ai persoanelor cu handicap.³³

Tabelul nr. 37. Situația anchetelor sociale în perioada 2020-2021

Situația anchetelor sociale în perioada 2020-2021		
Tip solicitare	2020	2021
Anchete sociale evaluare/reevaluare/internare centre rezidențiale pentru Comisia de Evaluare a Persoanelor cu Handicap pentru Adulți	168	164
Anchete sociale evaluare/reevaluare pentru Comisia de Protecția Copilului	24	21
Anchete sociale pentru însoțitorii persoanelor cu handicap care solicită rovinietă și card de parcare	23	44
Monitorizare copii cu handicap	71	60
Contract cu familia copilului cu dezabilități		17
Anchetă socială tutelă	1	
Monitorizare tutelă	11	10
Referat acordare indemnizație îngrijire	41	32
Dispoziții de acordare indemnizație îngrijire	41	32
Dispoziții de încetare a indemnizației de îngrijire	31	8
Anchetă socială în vederea angajării ca asistent personal	6	7
Borderou pentru plata indemnizației de îngrijire	12	12

Sursa: Raportul privind starea economică, socială și de mediu a Orașului Luduș, an 2021

Evoluția numărului de beneficii înregistrate în conformitate cu prevederile O.U.G. nr.111/20010, privind concediul și indemnizația pentru creșterea copilului este

³³ Raportul privind starea economică, socială și de mediu a orașului Luduș, an 2021

prezentată în tabelul de mai jos.

Tabelul nr. 38 Evoluția numărului de beneficii înregistrate în conformitate cu prevederile O.U.G. nr.111/20010

Tip beneficiu social	2020	2021
Indemnizația pentru creșterea copilului în vârstă de până la 2 ani sau de până la 3 ani în cazul copilului cu handicap/ Stimulentul pentru creșterea copilului	135 dosare	146 dosare
Alocația de stat pentru copii	135 dosare	-
Alocația pentru susținerea familiei	107 dosare în evidența SPAS/ 512 beneficiari	80 dosare în evidența SPAS

Sursa: Raportul privind starea economică, socială și de mediu a Orașului Luduș, an 2021

De asemenea, pe baza O.U.G. nr. 27/27.08.2013, pentru modificarea și completarea O.U.G. nr.70/2011 și a H.G. nr.778/09.10.2013, Primăria acordă ajutoare pentru încălzirea locuințelor.

În anul 2019 au fost înregistrate 104 solicitări de ajutor pentru încălzirea locuinței cu combustibil solid, față de anul 2018 când au fost înregistrate 120 de astfel de solicitări și 99 solicitări de ajutor pentru încălzirea locuinței cu gaze naturale (în anul 2018 au fost înregistrate 103 solicitări).

Scăderea numărului de solicitări și a ajutoarelor acordate pentru încălzirea locuinței cu lemne, gaz, etc. se datorează modificărilor legislative, a măsurilor de verificare a situațiilor declarate de către solicitanți, lipsa documentelor de proprietate/închiriere, deținerea unor bunuri mobile sau imobile, etc.

Activitățile desfășurate pe linie de autoritate tutelară în anul 2019 au fost:

- 10 dispoziții numire curator adulți/2 dispoziții numire curator copii;
- 3 autorizări reprezentare interese majori/4 autorizări reprezentare interese minori;
- 4 contracte de întreținere;
- 21 anchete sociale la solicitarea instanței de judecată - divorț.

În perioada 01.01.2019 - 31.12.2019 Direcția de Asistență Socială a acordat servicii sociale pentru persoane vârstnice prin angajații Centrului Servicii la Domiciliu pentru persoane vârstnice, cât și prin compartimentul Asistență Medicală Comunitară și Școlară. În anul 2019 au beneficiat de serviciile furnizate de îngrijitorii la domiciliu un număr 13 persoane vârstnice. Îngrijirile la domiciliu oferă persoanelor vârstnice aflate în situație de dependență socio- medicală servicii de natură medicală și socială la domiciliul beneficiarilor:

- Servicii de bază pentru activitățile zilnice: ajutor pentru igiena corporală, îmbrăcare/ dezbrăcare, igiena eliminărilor, hrănire și hidratare, transfer și mobilizare, deplasare în interior, comunicare;

- Servicii de suport pentru activitățile instrumentale ale vieții de zi cu zi: ajutor pentru prepararea hranei, efectuarea de cumpărături, activități de menaj, însoțirea în mijloacele de transport, companie, activități de administrare și gestionare.

Creșa orășenească este organizată în regim de zi și asigură îngrijirea copiilor cu respectarea tuturor măsurilor de securitate, igienă, servicii de îngrijire și supraveghere a copiilor cu vârsta cuprinsă între 2-3 ani.

Pe perioada anului școlar 2018-2019, creșa a oferit servicii de îngrijire unui număr de 32 de copii, iar în anul școlar 2019-2020 au fost înregistrate un număr de 61 de solicitări din care numai 40 de cereri au fost aprobate.

Compartimentul de Asistență medicală comunitară și școlară

Scopul asistenței medicale comunitare este de a asigura furnizarea de servicii integrate, medicale și sociale, flexibile și adecvate nevoilor beneficiarilor, acordate în mediul în care aceștia trăiesc, prevenție și monitorizare a serviciilor. Asistența medicală comunitară cuprinde în principal următoarele tipuri de activități:

- activități de identificare a problemelor medico-sociale ale comunității;
- educația pentru sănătate și profilaxia bolilor prin promovarea unui stil de viață și mediu sănătos;
- mobilizarea populației pentru participarea la programele de vaccinare și controale medicale profilactice;
- promovarea sănătății reproducerii și planificarea familială;
- îngrijirea și asistență la domiciliu, curativă și de recuperare în vederea reinsertiei sociale, acordarea de îngrijiri paliative la domiciliu.

În anul 2019 activitatea asistentului medical comunitar și a mediatorului sanitar, din cadrul Compartimentului Asistență medicală comunitară și școlară a avut următoarele direcții:

- Promovarea unor atitudini și comportamente favorabile unui stil de viață sănătos;
- Promovarea sănătății reproducerii și a planificării familiale;
- Educarea comunității pentru sănătate;
- Activități de prevenire și profilaxie primară, secundară și terțiară;
- Alte activități: identificarea familiilor cu risc socio-medical din cadrul comunității; sprijinirea membrilor comunității în obținerea actelor de identitate; identificarea și semnalarea cazurilor potențiale de abandon din familiile de romi; identificarea copiilor de vârstă școlară care nu frecventează cursuri de învățământ; etc.
- Campanii de informare, educare și conștientizare din domeniul promovării sănătății.

În anul 2019, asistentul medical comunitar, în baza competențelor și atribuțiilor stabilite prin fișa postului, s-a adresat prin măsură de sănătate publică unui număr de 636 din totalul de persoane catagrafiate.

1.11. Administrație și servicii publice

1.11.1. Administrația locală

Orașul Luduș este unitate administrativ - teritorială cu personalitate juridică, posedă un patrimoniu și are inițiativă în ceea ce privește administrarea intereselor publice locale, exercitând, în condițiile legii, autoritatea în limitele administrativ - teritoriale stabilite.

În conformitate cu prevederile Constituției României și ale Legii nr.215/2001 administrația publică a Orașului Luduș se întemeiază pe principiile autonomiei locale, descentralizării serviciilor publice, eligibilității autorităților administrației publice locale, legalității și consultării cetățenilor în probleme locale de interes deosebit.

Primăria Orașului Luduș este o instituție publică organizată ca o structură funcțională cu activitate permanentă, formată din Primar, Viceprimar, Secretarul orașului și Aparatul de specialitate al Primarului, care duce la îndeplinire hotărârile consiliului local și dispozițiile Primarului, soluționând problemele curente ale colectivității locale.³⁴

Activitățile desfășurate în cadrul Unității administrativ teritoriale a Orașului Luduș sunt asigurate de către doi demnitari (un primar și un viceprimar, aleși în condițiile legii), 69 de funcționari publici și 129 de angajați ca personal contractual.

Viceprimarul este subordonat primarului și înlocuitorul de drept al acestuia, care îi poate delega atribuțiile sale. În exercitarea atribuțiilor ce le revin primarul emite dispoziții, iar consiliul local adoptă hotărâri.

Consiliul Local al Orașului Luduș este autoritatea deliberativă a administrației publice, care funcționează autonom, asigură realizarea autonomiei locale și rezolvarea treburilor publice din oraș, în condițiile prevăzute de lege. Consiliul local este format din 16 consilieri. Primarul îndeplinește o funcție de autoritate publică. El este șeful administrației publice locale și al aparatului de specialitate al autorității administrației publice locale, pe care îl conduce și îl controlează.

1.11.2. Servicii publice

Serviciul Public Comunitar Local de Evidență a Persoanelor Luduș, a fost înființat în anul 2005 în baza H.C.L. Luduș nr.11/2005. În data de 18.10.2016, prin H.C.L nr.84, Serviciul Public Comunitar Local de Evidență a Persoanelor Luduș, a fost transformat în Biroul Serviciul Public Comunitar Local de Evidență a Persoanelor Luduș.

Angajații din cadrul biroului Serviciul Public Comunitar Local de Evidență a Persoanelor Luduș desfășoară următoarele activități:

- Activități pe linie de management;
- Activități pe linie de evidența persoanelor;
- Activități pe linie de stare civilă;

³⁴ Regulamentul de organizare și funcționare al aparatului de specialitate al primarului orașului Luduș

- Activități pe linie de informatică;
- Activități pe linie de secretariat.

Biroul Poliția locală

În îndeplinirea atribuțiilor ce îi revin, personalul Biroului Poliția locală desfășoară activități pentru:

- asigurarea ordinii și liniștii publice;
- asigurarea respectării legislației rutiere conform competenței;
- asigurarea unei circulații fluente și în siguranță pe raza orașului;
- asigurarea pazei și protecției obiectivelor de interes local;
- asigurarea respectării legislației în domeniul urbanismului și disciplinei în construcții;
- respectarea normelor legale privind protecția mediului;
- prevenirea și combaterea încălcării normelor legale privind curățenia pe raza orașului;
- respectarea legislației în domeniul evidenței populației și alte activități stabilite prin legi, hotărâri de guvern sau hotărâri ale consiliului local.

Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență Luduș

Acest serviciu asigură, alături de celelalte structuri existente, intervenția pentru stingerea incendiilor, salvarea, acordarea primului ajutor și protecția persoanelor, a animalelor, a bunurilor de orice natură, periclitate de incendiu sau de orice altă situație de urgență, cum ar fi: accidentele majore pe căile rutiere, feroviare, inundațiile, cutremurele, alunecările de teren, accidentele tehnologice, chimice, biologice, exploziile, efectele negative ale fenomenelor meteorologice (furtuni, viscole, înzăpeziri, polei, ploi torențiale, îngheț, secetă, temperaturi deosebit de scăzute sau deosebit de ridicate).

Anul 2015 s-a aflat sub egida modernizării și eficientizării activităților din domeniul situațiilor de urgență, prin deschiderea unui punct de lucru I.S.U. - S.M.U.R.D. la Luduș. Existența acestei subunități I.S.U. - S.M.U.R.D., alături de S.V.S.U., la Luduș a redus substanțial timpul de răspuns și intervenție, precum și pierderile de vieți omenești și pagubele materiale produse în urma situațiilor de urgență.

În anul 2019 s-a desfășurat o amplă campanie de informare și instruire privind cunoașterea și respectarea regulilor și măsurilor de apărare împotriva incendiilor și a celor de protecție civilă, verificându-se totodată modul de aplicare a normelor și reglementărilor tehnice și a dispozițiilor care privesc protecția în situații de urgență în școli și alte instituții ale orașului.

Un mare accent s-a pus în primul rând pe exercițiile de evacuare în situații de urgență în școli, grădinițe și secțiile Spitalului Orășenesc Luduș. Astfel au fost organizate 14 astfel de exerciții pe parcursul anului 2019.

Direcția drumuri, intervenții-transport și zone verzi are în subordine

- Biroul zone verzi;
- Biroul drumuri, intervenții și transport.

Domeniul public și privat este întreținut prin grija direcției drumuri, intervenții-transport și zone verzi care are achiziționate utilajele necesare desfășurării acestui serviciu: buldoexcavatoare, tractoare, autoutilitare, camion, mașini de tuns, tractoraș pentru cosit.

Activitatea de măturat, spălat, stropire și întreținere căi publice este delegată firmei S.C.Administrativ Serv Luduș S.R.L. în baza contractului nr.76 din 20.12.2017.

Direcția de administrare publică locală și administrarea domeniului public are în subordine

- Serviciul piețe, sală de sport, bazin sportiv și stadion;
- Serviciul investiții, achiziții și domeniul public;
- Biroul buget, finanțe, contabilitate, resurse umane;
- Biroul impozite și taxe locale.

1.11.3. Urbanism

Serviciul Arhitectură, Urbanism și Amenajarea teritoriului funcționează în baza legii nr.50/1991, republicată, privind autorizarea lucrărilor de construcții, a Ordinului Ministrului Dezvoltării Regionale și Locuințelor nr.839/2009, a legii nr.350/2001 privind amenajareateritoriului și urbanism, cu modificările și completările ulterioare, a Legii nr.10/1995 privind calitatea în construcții cu modificările și completările ulterioare.

Activitatea Serviciului Arhitectură, Urbanism și Amenajarea teritoriului s-a concretizat în îndeplinirea obiectivelor stabilite prin ROI (Regulament de Ordine Internă) și ROF (Regulament de Organizare și Funcționare) cu respectarea întocmai a legislației specifice în domeniul autorizării lucrărilor de construcții și al urbanismului, și anume:

- Verificarea conținutului documentațiilor depuse;
- Analiza compatibilității scopului declarat pentru care s-a solicitat emiterea certificatelor de urbanism cu reglementările din documentațiile urbanistice legal aprobate și ale regulamentelor aferente ale acestora, ori ale planurilor de amenajare a teritoriului, legal aprobate, referitoare la imobilele pentru care s-a solicitat certificatul de urbanism, formulându-se condițiile și restricțiile specifice amplasamentului, obligatorii pentru realizarea investiției;
- stabilirea avizelor și acordurilor legale necesare autorizării;
- sintetizarea condițiilor din avizele și acordurile obținute de către solicitanți, în corelare cu proiectul de autorizare a execuției lucrărilor de construcții, verificându-

se modul de îndeplinire a condițiilor impuse de către avizatori;

- eliberarea în termen legal a certificatelor de urbanism, autorizațiile de construire/ desființare solicitate conform legii;
- colaborarea cu Biroul ITL (Impozite și taxe locale) în vederea regularizării taxelor pentru autorizațiile de construire emise și a impunerii în evidențele fiscale a construcțiilor finalizate.

În anul 2019 au fost eliberate:

- 251 Certificate de urbanism;
- 116 Autorizații de construire;
- 59 Recepții la terminarea lucrărilor;
- 65 Declarații pentru regularizarea taxei autorizațiilor de construire;
- 98 Certificate de evidențiere/reevidențiere/radiere a construcțiilor;
- 24 Adeverințe nomenclatură stradală.

În cadrul serviciului își desfășoară activitatea compartimentul Acorduri și Control Comercial. În anul 2019:

- au fost eliberate 63 Acorduri de funcționare;
- au fost suspendate 5 Acordului de funcționare;
- au fost anulate 112 Acordului de funcționare;
- au fost modificate 30 Acordului de funcționare.

Planul Urbanistic General al Orașului Luduș este în faza de actualizare.

În tabelul de mai jos sunt enumerate parcurile/spațiile verzi/terenurile de joacă care există în Luduș conform inventarului domeniului public.

Tabelul nr. 39. Parcurile/spațiile verzi/terenurile de joacă existente în Luduș

Denumirea bunului	Elemente de identificare	Suprafață construită (mp)
Parcul cu ceas	Luduș, B-dul 1 Decembrie 1918	225
Parcul public	Luduș, B-dul 1 Decembrie 1918	800
Parcul public	Luduș, B-dul 1 Decembrie 1918	4597
Parcul Tineretului	Luduș, B-dul 1 Decembrie 1918	24.375
Parcul Unirii	Luduș, Str.Piața Unirii	2625
Spațiu verde	Luduș, Str.1 Mai, nr.11	2800

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORAȘULUI LUDUȘ PENTRU PERIOADA 2021-2027

Denumirea bunului	Elemente de identificare	Suprafață construită (mp)
Spațiu verde	Luduș, Str. 1 Mai, nr.10	3.500
Spațiu verde	Luduș, B-dul 1 Decembrie 1918	40
Spațiu verde	Luduș, Str.Viitorului	1780
Spațiu verde	Luduș, Str. Zăvoiului	1270
Spațiu verde	Luduș, Str.Gheorghe Barițiu	300
Teren de joacă	Luduș, Str. Rândunelelor	320
Teren de joacă	Luduș, B-dul 1 Decembrie 1918	260
Teren de sport	Luduș, B-dul 1 Decembrie 1918	3055
Stadionul Mureșul	Luduș, Str.8 Martie	15.381
Teren de tenis	Luduș, Str.Crângului	1.200
Teren de sport	Gheja, Str.Păcii	800

Sursa: Planul Urbanistic General al Orașului Luduș

1.12. Turismul și potențialul turistic

1.12.1. Turismul și potențialul turistic la nivel de județ

Potențialul turistic și frumusețea județului Mureș dispun acum de două platforme de promovare. Asociația Visit Mureș a lansat în luna mai 2019 aplicația pentru smartphone Visit Mureș și website-ul www.visit-mures.com care prezintă, într-o manieră accesibilă și atractivă, numeroasele puncte de interes de care dispune județul.

Scopul instrumentelor media lansate este de a facilita accesul publicului la atracțiile culturale și naturale pe care județul Mureș le oferă din abundență. Platforma www.visit-mures.com oferă informații în limbile română, maghiară și engleză și atracțiile fiind grupate în patru categorii majore: Patrimoniul, Trasee, Ținuturi legendare și Outdoor.

Astfel, secțiunea Patrimoniul oferă o prezentare a diferitelor ere istorice prin castele, catedrale, biserici și case, atât din zona urbană, cât și din cea rurală. Printre castelele și cetățile prezentate se numără cetatea Sighișoara, castelul Bethlen - Criș, castelul Teleki - Gornești, Cetatea Medievală din Târgu Mureș sau Cetatea Țărănească din Saschiz.

Tabelul nr. 40. Unități de cazare la nivelul județului Mureș

Tipuri de structuri de primire turistică	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020	Anul 2021
Total	362	362	337	363	350
Hoteluri	56	58	57	58	57
Hosteluri	6	6	6	6	6
Moteluri	19	19	18	18	18
Vile turistice	21	20	19	21	23
Cabane turistice	5	5	4	4	3
Bungalouri	61	61	61	61	61
Sate de vacanță	1	1	1	1	1
Campinguri	5	5	5	5	4
Căsuțe turistice	2	2	1	2	2
Tabere de elevi și preșcolari	3	3	3	3	3
Pensiuni turistice	125	122	113	133	121
Pensiuni agroturistice	58	60	49	51	51

Sursa: Institutul Național de Statistică³⁵

La nivel de județ se remarcă o creștere de 3,58% a unităților de cazare existente în anul

³⁵ Institutul Național de Statistică, TUR101C - Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică pe tipuri de structuri, județe și localități

2021 față de cele din 2020 și anume: -1,72% la hosteluri, -25,00% la cabane turistice, -20,00% la campinguri și -9,02% la pensiuni agroturistice. Singura creștere înregistrată în anul 2021 a fost cea a numărului de vile turistice, numărul acestora fiind cu 9,52% mai mare față de anul precedent. Scăderea numărului de unități turistice se datorează restricțiilor impuse pe timpul pandemiei COVID-19, turismul aflându-se printre cele mai afectate domenii.

Capacitatea de cazare turistică în funcțiune (exprimată în locuri-zile) reprezintă numărul de locuri de cazare puse la dispoziția turiștilor de către unitatea de cazare turistică, ținând cont de numărul de zile cât sunt deschise unitățile în perioada considerată.

Indicele de utilizare a capacității de cazare turistică în funcțiune exprimă raportul dintre numărul total de înnoptări realizate și capacitatea de cazare turistică în funcțiune, din perioada respectivă.

Tabelul nr. 41. Principalii indicatori ai capacității turistice la nivelul județului Mureș

Principalii indicatori ai capacității turistice	2017	2018	2019	2020	2021
Capacitatea de cazare:					
locuri ³⁶	11491	11686	10801	11276	11234
în funcțiune (mii locuri zile) ³⁷	3092343	3036391	2975486	1848025	2527048
Înnoptări - mii ³⁸	1082007	1061998	1164244	493040	729613

Sursa: Institutul Național de Statistică

Din tabelul de mai sus se observă că indicele de utilizare a capacității în funcțiune la nivelde județului Mureș a crescut în anul 2018 față de anul 2014 cu 18,64%.

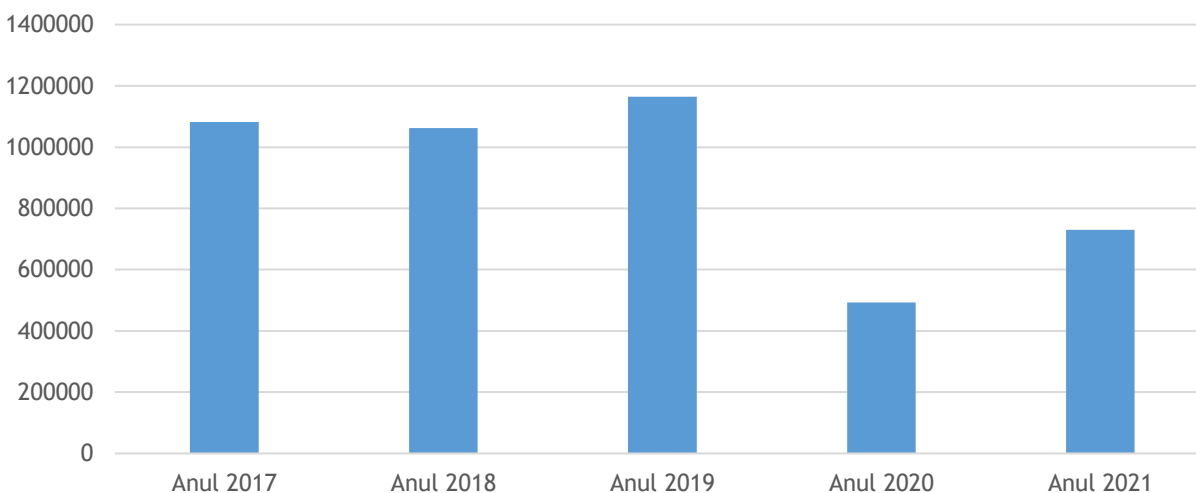


Figura nr. 28. Înnoptări în perioada 2017 -2021 la nivelul județului Mureș

Sursa: Institutul Național de Statistică

³⁶ Institutul Național de Statistică, TUR102C - Capacitatea de cazare turistică existentă pe tipuri de structuri de primire turistică, județe și localități

³⁷ Institutul Național de Statistică, TUR103D - Capacitatea de cazare turistică în funcțiune pe tipuri de structuri de primire turistică, județe și localități

³⁸ Institutul Național de Statistică, TUR105E - Înnoptări în structuri de primire turistică pe tipuri de structuri, județe și localități

1.12.2. Atracțiile turistice ale Orașului Luduș

Printre atracțiile turistice ale Orașului Luduș cele mai importante sunt:

- Necropola de la Gheja;
- Situl arheologic de la Luduș;
- Castelul Bánffy din Gheja.

Conacul Bánffy

Conacul Bánffy din Gheja rămâne un reper arhitectural important pentru localitate. A fost construit de Győrffy de Losád în jurul lui 1868 (anul căsătoriei sale în Gheja; ulterior a avut doi fii), apoi a trecut la Sándor Bethlen de Bethlen în jurul anului 1881 (perioada când i s-au născut la Gheja doi fii). În anii 1890 castelul a devenit posesiunea lui János Bánffy de Losoncz,

deși se pare că există o suprapunere cu perioada în care castelul a aparținut familiei Bethlen. Istoricul celor două familii sugerează că edificiul a devenit proprietatea lui Bánffy la câțiva ani după ce a fost construit. Se poate ca, timp de un deceniu, castelul să fi fost folosit în comune familiile Bethlen și Bánffy. Renumitul clown elvețian Grock a petrecut o vreme la castel ca profesor particular de limba franceză, călărie și tenis al copiilor lui Bethlen Sándor și distrându-i cu acrobații. Biografia lui Grock e sumară și amintește de „cei trei fii ai lui Kálmán Bethlen” (deși au fost doar doi), de fapt, unul dintre fii se numea Kálmán, iar tatăl lor Sándor.



Castelul este înălțat pe un dâmb ușor înclinat, construcția constând din două corpuri poligonale legate între ele de clădirea propriu-zisă. La parterul construcției cu două nivele se întinde un coridor cu coloane dorice, iar la etaj o loggia cu coloane fără capitel. Așezarea simetrică a bazei a avut ca rezultat o fațadă frumoasă, la axul căreia s-a construit unhol impunător.

Transformările de mai târziu au stricat frumusețea fațadei simetrice. Forma hexagonală a

bastioanelor, pervazurile geamurilor acestora, ornamentele colțurilor, precum și acoperișul sub formă de plan frânt sunt caracteristice stilului baroc. În ansamblul lor, cele trei corpuri de clădire dau construcției o aură romantică.

Castelul este încadrat în lista Monumentelor Istorice din România în categoria de importanță B, Cod LMI: MS-II-m- B-15680. În jurul castelului există un parc cu arbori ornamentali și olivadă, ambele însumând 45 hectare. Caii pentru trăsuri și călărie își

aveau grajdurile între Gheja și Luduș, în locul numit „La bolboană”, iar animalele de muncă și atelajele la „Hodaie”, la hotarul numit Răzoare. Cele două familii de nobili din Gheja, Bánffy și Bethlen, dețineau peste 700 de hectare de teren.

După plecarea familiei Bánffy, domeniul a fost administrat de un anume I. Moldovan. Terenul arabil a fost împărțit la reforma agrară cu precădere veteranilor și văduvelor de război. Domeniul a fost deținut, în ordine, de baronii Bánffy Béla, János (senior), János (junior). Ultimii proprietari ai castelului înainte de naționalizare a fost familia Losonczi. Parcul a fost parcelat pentru construcția de locuințe, rămânând doar 15 hectare de livadă care au fost folosite de CAP (Cooperativa Agricolă de Producție) până în 1990. Castelul a fost naționalizat în 1948 și a fost preluat de Gospodăria Agricolă Colectivă (GAC), care a instalat aici birouri și a folosit pivnița, magaziile și grajdurile. În anul 1955 GAC-ul și-a mutat sediul, iar în 1960 castelul a fost preluat de Ministerul Sănătății. După amenajare și conectarea la utilități, aici a fost amenajată secția de psihiatrie a spitalului orășenesc, având 120 de paturi. După 1990, spitalul a primit 0.5 hectare din suprafața livezii.

În anul 1995, baroneasa Bánffy Éva a revendicat posesiunile familiei. I s-au restituit o parte dintre ele, iar pentru altele (inclusiv castelul din Gheja) i s-a recunoscut dreptul de posesiune. După moartea sa, în 2009, moștenitor a devenit Bánffy Imre, băiatul fratelui său János.

Conform Repertoriului Arheologic Național, în Luduș sunt inventariate 6 situri arheologice:

Așezarea Bodrogkeresztúr de la Luduș

„Fabrica de Spirt”, malul stâng al Mureșului - locuire civilă din epoca bronzului. Al. Popa încadrează fragmentele ceramice în faza III a culturii Tisa.

Așezare aparținând culturii Coțofeni de la Luduș

„Izvor” (Ciurgău, La Rozmany), lângă fostul CAP - locuire civilă din epoca bronzului.

Așezarea de epoca bronzului de la Luduș, la abator - locuire civilă.



Situl arheologic de la Luduș - „Fabrica de zahăr”

Situl arheologic este situat pe terenul fabricii de zahăr și al topitoriei de in - locuire civilă, cu o suprafață de 5 ha. În acest sit au fost descoperite o necropolă Hallstadt, un tezaur monetar roman (sec. II), o așezare din epoca romană (sec. II-III), o așezare și necropolă din epoca romano-bizantină (sec. IV-V), o așezare și necropolă din epoca medievală timpurie (sec. XI-XII).

Situl arheologic de la Luduș-Bara, la NV de oraș - locuire civilă.

Aici au fost investigate așezări din epoca bronzului timpuriu (cultura Coțofeni), epoca migrațiilor (sec. IV), epoca medievală timpurie.

Așezarea romană de la Luduș

„Ferma legumicolă”, în stânga șoselei naționale Târgu Mureș - Turda - Cluj Napoca spre Chețani - locuire civilă din epoca romană.

La Gheja sunt inventariate 3 situri arheologice:

→ Necropola de incinerare de la Gheja-Gară - descoperire funerară

Aici a fost descoperit un mormânt din epoca bronzului timpuriu, faza culturală Bodrogkeresztúr, precum și o necropolă de incinerare din epoca migrațiilor, secolul IV. Suprafața sitului este de 0.2 ha, iar starea de conservare este bună.

→ Așezare aparținând epocii bronzului de la Gheja - locuire civilă

Situl se află pe oterasă, în punctul Gheja bătrână și aparține epocii bronzului mijlociu, faza culturală Sighișoara - Wietenberg.

→ Mormântul de la Gheja

„Cariera de piatră” - descoperire funerară. Dată necunoscută, faza culturală neprecizată.³⁹

1.12.3. Atracții turistice din împrejurimi

Cheile Turzii

Cheile Turzii alcătuiesc o arie protejată de interes național ce corespunde categoriei a IV-a IUCN (rezervație naturală de tip mixt), aflată în județul Cluj, la o distanță de 6 km vest de municipiul Turda, de-a lungul văii Hășdate. Au o lungime de 1.300 m și o înălțime a pereților de până la 200 m. Cheile ocupă o suprafață de 324 ha și s-au format prin erodarea rocii de calcar jurasic de către râul Hășdate. Cheile Turzii oferă un peisaj carstic de o rară sălbăticie: stânci înalte și abrupte, creste ascuțite, turnuri de piatră, vâlcele pietroase, grohotișuri, arcade etc. Conține peste 1.000 de specii de plante,



³⁹ Strategia de dezvoltare locală a orașului Luduș pentru perioada 2014-2020

animale, fluturi unele reprezentând elemente rare ca usturoiul sălbatic, acvila de stâncă, șogârțul de baltă, tisa, scorușul, garofița albă, fluturașul de stâncă. Se cunosc în Cheile Turzii aproximativ 50-60 de peșteri, arcade (resturile peșterilor prăbușite) sau firide, în general au dimensiuni mici (8 depășesc 20 m lungime, cea mai mare atingând 123 m).

Salina Turda

Salina Turda se găsește în zona Durgău-Valea Sărată din Turda. Intrarea în salină (prin galeria de acces Franz Josef) se făcea până în anul 2010 din str. Salinelor 54A (cartierul TurdaNouă), în prezent prin noua și moderna intrare din centrul turistic Salina-Durgău (Aleea Durgău nr.7).

Salina Turda este înscrisă pe lista monumentelor istorice din județul Cluj, elaborată de Ministerul Culturii din România în anul 2015 (cod LMI CJ-II-m-A-07801). Salina Turda deține în prezent săli de tratament, un amfiteatru, săli de sport, dar și o „roată panoramică”, de undese pot admira stalactitele din sare.

Ștrand Durgău Turda

Aflat în imediată apropiere de Salina Turda, Ștrandul Durgău Turda este un ștrand cu apă sărată unde atât localnicii, cât și turiștii, se pot bucura de momente de relaxare într-un cadru natural liniștit. Ștrandul a fost amenajat în jurul Lacului Ocnei și Lacului Rotund, două lacuri mineralizate care s-au format în urma prăbușirii unor vechi exploatări de sare. Lacurile au un conținut ridicat de sare gemă (clorură de sodiu), astfel că fenomenul de heliotermie devine foarte intens.⁴⁰



Cetatea medievală Târgu Mureș

Cetatea medievală (în maghiară marosvásárhelyi vár) se află în centrul municipiului Târgu Mureș. Ansamblul cetății datează din secolul al XV-lea și se întinde pe o suprafață de 4,3 ha, sub formă de incintă fortificată cu 7 bastioane unite prin ziduri. În interiorul fortificației se găsește Biserica Reformată din Cetate și Muzeul de Istorie și Arheologie. Atât cetatea cu clădirile interioare (MS-II-a-A-15475), cât și ansamblul urban (MS-II-a-A-15454) din jurul ei se află pe lista monumentelor istorice. Cetatea



⁴⁰ <https://cluj.com>

actuală a fost construită pe locul unei alte fortificații ridicate în secolul XV (1492) și care a aparținut voievodului Transilvaniei, Báthory István. Aceasta primă cetate a fost distrusă în 1601, în timpul lui Mihai Viteazul, în urma invaziei condusă de Giorgio Basta. Poetul renascentist maghiar, Bálint Balassi la bătălia din Sânpaul din 9 iulie 1575 a căzut prizonier al principelui Ștefan Báthory și a fost ținut în cetatea din Târgu Mureș. Ulterior Báthory l-a luat cu el în Regatul Poloniei și Lituaniei, de unde l-a eliberat în 1577. O parte din secuii revoltați de decizia Dietei Transilvaniei care a refuzat restaurarea drepturilor lor de libertate, în urma fărșangului sângerous au fost torturați în 1596 în cetatea din Târgu Mureș. Între anii 1602 și 1652 s-a construit actuala cetate, de formă pentagonală, având 5 din cele 7 bastioane construite de breslele din oraș, utilizând ca materiale de construcție piatra de râu și cărămida. În anul 2011 a fost începută o amplă reabilitare finanțată de Uniunea Europeană, prin care s-a urmărit valorificarea cetății prin restaurarea componentelor artistice (picturi, stucaturi, fresce, elemente decorative exterioare, tâmplării) și remodelarea plasticii fațadelor-zidurile exterioare și interne, amenajarea căilor de acces pietonale, amenajări peisagistice și parc arheologic pentru evidențierea obiectivului reabilitat. Totodată, în 2018 a început restaurarea interioară și exterioară a Bisericii Reformate din Cetate din fondurile alocate de Guvernul Ungariei și enoriașii reformați.

Palatul Culturii și Palatul Administrativ din Târgu Mureș

Palatul Culturii este simbolul orașului Târgu Mureș. Acesta a fost construit în doi ani (1911-1913) și găzduiește mai multe instituții de cultură - Filarmonica de Stat, Biblioteca Județeană, Muzeul de Artă, Galeriile de Artă și Muzeul de Istorie. La exterior palatul este împodobit cu mozaicuri și basoreliefuluri în bronz și piatră, vitralii și fresce. De la înființarea acestuia, Palatul Culturii a fost un loc în care s-au desfășurat principalele activități culturale din oraș, lucru care se întâmplă și astăzi.



Palatul Administrativ a fost prima clădire modernă a secolului XX. din centrul orașului. Edificiul a fost construit între anii 1905-1907 din inițiativa primarului György Bernády. Clădirea are un turn înalt de 55 m, iar acoperișul și decorațiile externe sunt acoperite cu o majolică colorată în nuanțe de verde și galben muștar. Timp de 55 de ani a fost sediu al primăriei. Clădirea are o valoare arhitecturală însemnată, fiind sub umbrela stilului Secession. Din 1962 până în prezent clădirea este sediul administrativ al Consiliului Județean Mureș și al Prefecturii Mureș.

Grădina zoologică din Târgu Mureș

Punctul zoologic din Târgu Mureș a fost înființat în anii '60 și prezintă un loc de atracție pentru populația locală și pentru turiști. La înființare grădina avea o suprafață de 600-700 mp, care în 1965 s-a mărit la 20 hectare. În prezent suprafața grădinii are 40 ha, cu o semirezervație de 5 ha pentru urși și lupi, o semirezervație pentru ierbivore europene de 10

ha, pavilion pentru feline, pavilion pentru păsări de baltă, pavilion african, pentru adăpostirea girafelor și elefanților, un padoc de 1,5 ha pentru aceste animale.

1.12.4. Infrastructura turistică a Orașului Luduș

Structurile de primire turistice cu funcțiuni de cazare clasificate la nivelul Orașului Luduș sunt: 1 hotel, 1 pensiune, 2 moteluri și 2 unități clasificate - camere de închiriat.

Hotel Sabis - 3 stele

Hotelul dispune de 36 de camere de cazare dintre care 30 camere duble, 3 camere single și 3 apartamente. Hotelul Sabis oferă o gamă completă de servicii de înaltă calitate, precum și posibilitatea organizării de evenimente locale și internaționale.



Pensiunea turistică Dana - 2 stele



Pensiunea Dana este situată în centrul orașului la aproximativ 50 de m de șoseaua E60, și este compusă din 12 camere-capacitate 30 locuri după cum urmează: 2 camere cu pat dublu + supliment copii, 4 camere cu 2 paturi și 6 camere cu 3 paturi.

Motel LA MOL - 2 stele

Unitatea este situată în Luduș, str. Republicii nr 56 pe E60, lângă benzinăria Mol la intrarea în oraș din sensul Târgu Mures - Cluj. Clădirea are 3 etaje + mansardă, 9 camere pe un etaj și 3 camere la mansardă.

Motel SALCÂMUL - 2 stele

Se află pe DN E60, Km. 56 și dispune de 11 camere (spații) cu un total de 22 locuri. Restaurantul motelului cu o capacitate de 100 de persoane este compus din 3 saloane, iar vara clienții se pot bucura de natură luând masa în grădina motelului, grădină cu o capacitate de 150 de persoane.



Camere de închiriat Romeo și Julieta - 3 stele

Restaurantul Romeo și Julieta pe lângă cele 2 săli concepute pentru organizarea de evenimente dispune și de 16 camere de cazare. Camere de închiriat AMIDON - 1 stea.

1.13. Cultură, sport și alte activități recreaționale

1.13.1. Monumente istorice

Conform listei monumentelor istorice publicată de Ministerul Culturii în Orașul Luduș din punct de vedere valoric sunt 7 monumente istorice reprezentative pentru patrimoniul cultural local (grupa B). Din punct de vedere structural din cele 7 monumente istorice care se regăsesc la nivel de oraș 6 sunt monumente de arheologie și unul este monumente de arhitectură.⁴¹

Tabelul nr. 42. Lista monumentelor istorice aflate în Orașul Luduș

Nr. crt.	Cod LMI	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
1	MS-I-s-B-15378	Necropola de la Gheja	Localitate componentă Gheja, oraș Luduș	la marginea de est a satului	sec.IV p. Chr.
2	MS -II-m-B-15680	Castelul Bánffy	Localitate componentă Gheja, oraș Luduș	Str.Castelului, nr.3 la marginea satului	înc. Sec. XIX
3	MS-I-s-B -15392	Situl arheologic de la Luduș	oraș Luduș	Fabrica de zahăr	
4	MS -I-m-B-15392.01	Așezare	oraș Luduș	Fabrica de zahăr, pe terenul fabricii de zahăr și al topitoriei de in	sec. XI
5	MS -I-m-B-15392.02	Necropolă	oraș Luduș	Fabrica de zahăr, pe terenul fabricii de zahăr și al topitoriei de in	sec. XI
6	MS -I-m-B-15392.03	Așezare	oraș Luduș	Fabrica de zahăr, pe terenul fabricii de zahăr și al topitoriei de in	sec.IV-V
7	MS -I-m-B-15392.04	Necropolă	oraș Luduș	Fabrica de zahăr, pe terenul fabricii de zahăr și al topitoriei de in	sec.IV-V

Sursa: Lista Monumentelor istorice 2015

1.13.2. Cultură

În cursul anului 2019, Casa de Cultura „Pompeiu Hărășteanu” a inițiat și organizat, în regie proprie sau în parteneriat cu alte instituții publice numeroase evenimente și manifestări culturale-artistice, printre cele mai importante menționăm:

⁴¹ Lista Monumentelor istorice 2015

- Ziua Culturii Naționale - 15 ianuarie: Momente artistice susținute de elevi ai Liceului Tehnologic Nr.1 precum și o ceremonie de comemorare a poetului Mihai Eminescu în fața statuii sale din Parcul Primăriei;
- „Hai sa dăm mână cu mână” - spectacol folcloric dedicat Zilei Unirii Principatelor Române susținut de către Ansamblul Profesionist „Mureșul” din Târgu Mureș, împreună cu 4 soliste;
- Ziua Culturii Maghiare - 22 ianuarie;
- Sărbătorirea Zilei Europei - 9 Mai și manifestare dedicată comemorării poetului George Coșbuc în parteneriat cu Liceul Tehnologic Nr. 1 Luduș;
- Sărbătorirea Zilei Eroilor - Ceremonie religioasă și depuneri de coroane în cinstea eroilor;
- Sărbătorirea Zilei Internaționale a Persoanelor Vârstnice și a cuplurilor care au împlinit 50 de ani de căsătorie (Nunta de Aur);
- Sărbătorirea Zilei Armatei Române - 25 octombrie;
- Festivalul internațional de folclor „Șir de Mărgăritare”, ediția a XVI-a;
- Manifestări cu ocazia Zilei Naționale a României - 1 Decembrie: ceremonii religioase și civile, depuneri de coroane de flori, spectacol folcloric.

Pe lângă aceste activități au mai fost susținute în parteneriat cu unitățile de învățământ, Biblioteca orașenească și Protopopiatul Ortodox Luduș și alte activități educativ-culturale: lansare de carte, expoziția de icoane susținută de artistul plastic Marcel Naste, precum și evenimente de divertisment pentru tineri: spectacol magie, spectacol de circ și de animație pentru preșcolari și elevi de clasele primare. De asemenea, instituția publică de cultură asigură desfășurarea zilnică în condiții optime a programelor de repetiții pentru cercurile de pian și canto ale ansamblurilor de dansuri populare.

Ansamluri de dansuri populare din Luduș

Ansamblul folcloric „Ardealul” și Ansamblul de dansuri populare Hajdina din Luduș Ansamblul a fost înființat în luna martie a anului 2000. Pe scena Casei de Cultură „Pompeiu Hărășteanu” din Luduș s-a desfășurat pe 2 aprilie 2017, spectacolul aniversar la împlinirea a 17 de ani de la constituirea Ansamblul Folcloric „Ardealul”, datorată coregrafilor Petru și Mariana Pop, care au construit o veritabilă instituție de promovare a jocului și tradițiilor populare și care-i conduc destinele spre binele culturii populare din zonă.⁴²



⁴² www.ludusonline

Conform inventarului domeniului public în Luduș există 2 cămine culturale și o casă de cultură.

Tabelul nr. 43. Cămine culturale/casă de cultură din Orașul Luduș

Denumirea bunului	Localitatea	Suprafață construită
Căminul cultural	Gheja	369 mp
Căminul cultural	Roșiori	257 mp
Casa de cultură	Luduș	1.047 mp

Sursa: UAT Orașul Luduș



În anul 2017 din buget local au fost reparate acoperișurile celor 2 cămine culturale din Gheja și Roșiori. În anul 2018 la căminul cultural din Gheja au fost amenajate grupurile sanitare iar la căminul cultural din Roșiori au avut loc reparații capitale. Proiectul „Reabilitare, modernizare, extindere și dotare Casă de Cultură din Orașul Luduș, județul Mureș” este depus spre finanțare prin programul POR. Activitățile proiectului constau în

realizarea unui nou circuit unitar specific instituțiilor culturale, redimensionarea spațiilor existente, reamenajarea și modernizarea acestora, extinderea pe verticală a imobilului pentru amenajarea unei biblioteci.

Cinematograful „Flacăra” din Luduș

În anul 2009 prin Hotărârea Consiliului Local nr. 145/2009, Consiliul local Luduș aprobă Protocolul prin care Primăria orașului preia de la RADEF (Regia Autonomă de Distribuție și Exploatare a Filmelor) „România Film” imobilul Cinematograful „Flacăra” în domeniul public al orașului. Prin aceeași Hotărâre de Consiliu Local a fost aprobată trecerea în domeniul privat al UAT Luduș și în administrarea Consiliului local bunurile mobile aflate în inventarul Cinematografului „Flacăra”, precum și preluarea activului și pasivului aferent cinematografului. Cinematograful Flacăra e cuprins în lista sinteză a CNI (Compania Națională de Investiții) în vederea finanțării pentru reabilitarea și dotarea cinematografului.

Biblioteca Orășenească Luduș

Biblioteca Orășenească Luduș este o instituție de cultură integrată în sistemul național de biblioteci publice, a cărei misiune și obiective sunt orientate pentru a servi interesele de informare, educație permanentă, studiu, dezvoltarea personalității, lectură și

recreere exprimate de membrii Orașului Luduș. Biblioteca orășenească funcționează sub autoritatea UAT Orașului Luduș, care îi asigură resursele financiare necesare bunei funcționări.

Biblioteca oferă utilizatorilor acces liber, nelimitat și în mod nediscriminatoriu la colecțiile proprii de documente și la bazele de date deținute.

În calitate de instituție de cultură de tip enciclopedic, de parte integrantă din sistemul informațional, Biblioteca Orășenească își îndeplinește misiunea care și-a asumat-o față de comunitatea utilizatorilor ludușeni prin următoarele atribuții:

- constituie, organizează, dezvoltă, conservă și pune la dispoziția utilizatorilor colecții de tip enciclopedic din toate categoriile de documente de bibliotecă, în mod corespunzător dimensiunii și structurii socio-profesionale a populației din oraș;
- asigură servicii pentru lectură, informare, studiu, documentare, recreere;
- organizează instrumente de comunicare a colecțiilor în sistem traditional și informatizat și îndrumă utilizatorii în folosirea acestor surse de informare, documentare și orientare în sistemul de servicii oferite de bibliotecă;
- oferă servicii de informare bibliografică și documentară;
- în funcție de posibilități oferă accesul utilizatorilor la alte baze de date sau documente de bibliotecă prin schimb interbibliotecar și alte servicii la distanță;
- organizează și colaborează la programele de diversificare și modernizare a serviciilor de bibliotecă;
- coordonează metodologic bibliotecile publice comunale din zonă, prin acțiuni specifice de îndrumare profesională prin proiecte și programe;
- inițiază, organizează și desfășoară proiecte și programe în parteneriat cultural-educational cu instituții și autorități de profil din județ și din țară.

În cele 4 biblioteci existente în Orașul Luduș (din care una este publică), în anul 2018 celor 2868 de cititori activi li s-au eliberat un număr de 21319 de volume.

Tabelul nr. 44. Activitatea bibliotecilor din Orașul Luduș

Categorii de biblioteci	Județ	Localitate	Anul 2018			
			UM: Număr	Volume existente în biblioteci	Cititori activi la biblioteci	Volume eliberate
Total	Mureș	ORAȘ LUDUȘ	4	117300	2868	21319
Publice			1			

Sursa: UAT Orașul Luduș

1.13.3. Sport și alte activități recreaționale

La nivelul Orașului Luduș diferitele activități sportive se desfășoară în cadrul celor 3 cluburi sportive și Stadionul Mureș.

Clubul sportiv - ACS MUREȘUL LUDUȘ

Asociația Clubul Sportiv Mureșul Luduș are în componență secții de tenis de masă, baschet, handbal și fotbal (echipele activează în ligile a IV-a și a V-a, ultimele din sistemul competițional al FRF, aferente sportului județean), respectiv 252 de sportivi legitimați la toate grupele de vârstă.

Club sportiv Viitorul

Începând din anul 2015, „Bazinul de înot didactic” din Orașul Luduș a devenit o atracție pentru cei care sunt amatori de mișcare într-un ambianță deosebit de plăcut. Cu o afinență mai mare în perioadele cu temperaturi mai scăzute, bazinul își dovedește utilitatea și în timpul verii când Mureșul, aflat la câțiva pași distanță, nu reușește să facă o concurență notabilă.



Atletic Club SPORTIN Luduș

Înființat după 1989, Athletic Club SPORTIN Luduș, s-a impus în activitățile sportive ale orașului prin sportivii săi de valoare și prin performanțele la nivel național. În anul 2018 în cadrul proiectului „Calendar competițional de performanță 2018”, sportivii clubului au participat la Campionatul Național de cros J2, J3, C1, C2, C3; la Campionatul Național de Semimaraton, la Campionatul Național de atletism în aer liber și la organizarea și participarea la concursul Interjudețean de cros pentru copii, juniori și masters „Trofeul Ella Kovács, ediția XIV-a ROMÂNIA 100”.

Stadionul Mureșul

Stadionul Mureșul are o suprafață de 15.381 mp și o capacitate de 1.500 de locuri.

Parcul Tineretului

UAT Luduș a finalizat proiectul finanțat prin fonduri europene prin programul POR „Modernizare, amenajare și dotare Parcul Tineretului”. Rezultatele care au fost obținute prin implementarea proiectului sunt:

- un teren cu suprafața de 22.792 mp amenajat ca spațiu verde;
- un spațiu de joacă pentru copii amenajat în interiorul spațiului verde;
- un teren de sport multifuncțional echipat cu dotări specifice, amenajat în interiorul spațiului verde;
- un spațiu funcțional construit, în suprafață de 287 mp;
- sistem wireless montat în cadrul spațiului verde, sistem de sonorizarea ambientală montat în cadrul spațiului verde;
- 1.305 mp alei pietonale pavate, amenajate în cadrul spațiului verde;
- 540 mp pistă alergare elastică, amenajată în cadrul spațiului verde;
- 40 bănci, 6 seturi mobilier urban, montate în interiorul spațiului verde, 8 cișmele montate în interiorul spațiului verde, 10 suporturi rastel pentru biciclete amplasate în interiorul spațiului verde, 40 seturi coșuri de gunoi colectare selectivă amplasate în cadrul spațiului verde, afișaj informativ realizat în cadrul spațiului verde;
- un sistem de irigații montat în cadrul spațiului verde.



Activități de pescuit recreativ/sportiv pe brațul mort al râului Mureș

Brațul Mort al râului Mureș este un habitat piscicol natural, având acces din strada Crinului și se află în domeniul public al UAT Orașului Luduș, administrarea, întreținerea și exploatarea acestui bun desfășurându-se sub autoritatea deliberativă și executivă a Orașului Luduș, prin Serviciul Piețe, Sala de sport, Bazin Sportiv și Stadion din cadrul Primăriei Orașului Luduș.⁴³

Lacul de pescuit -are o suprafață de aproximativ 10 ha luciu de apă, o lungime de 1.4 km, cu adâncimea ce variază între 1.5 și 4.5 m, specia predominantă ce poate fi pescuită fiind crapul comun și crapul oglindă. Balta mai prezintă și o populație de somn, biban, caras, știucă și ten. Se poate pescui pe un mal, în locurile amenajate sau neamenajate. A fost reabilitat drumul de acces care era impracticabil pe anumite porțiuni, s-a toaletat malul interior, au fost amenajate 20 de standuri de pescuit cu dale de beton recuperate de la vechile trotuare.

⁴³ Regulament de organizare și funcționare a activităților de pescuit recreativ/sportiv pe brațul mort al râului Mureș

1.14. Creștere inteligentă și digitalizare

Servicii publice on-line

Începând din aprilie 2020, Primăria Orașului Luduș a pus la dispoziția cetățenilor Ghișeul online, o platformă pentru depunerea online a documentelor. În acest moment platformaonline poate fi folosită pentru Acces Informație Publică, Adeverințe (toate tipurile), Autorizație (toate tipurile), Avize (toate tipurile), Cerere (toate tipurile), Certificate (toate tipurile), Petiție, Declarație (toate tipurile). Administrația locală Luduș intenționează să extindă lista documentelor ce vor putea fi obținute fără să mai fie necesară deplasarea la ghișeele instituției. De asemenea prin intermediul serviciului on-line impozite și taxe se pot achita taxele, impozitele și amenzile.

Wi-fi în spații publice

Orașul Luduș a primit o solicitare de alocare a sumei de 72.000 de lei pentru instalarea rețelei Wi-Fi public în oraș conform Acordului de Grant prin mecanismul pentru interconectarea Europei. Acordul a fost încheiat între Orașul Luduș și Agenția Executivă pentru Inovare și Rețele (INEA) delegată din partea Comisiei Europene. Prin acest program se pune în aplicare acțiunea Comisiei Europene intitulată „WiFi4EU Promovarea conectivității la internet în comunitățile locale”.

1.15. Cooperare și asociații - Zona urbană funcțională

În ceea ce privește implicarea și cooperarea autorității locale cu alte entități de interes, amintim apartenența la asociațiile de dezvoltare intracomunitare. Asociațiile de dezvoltare intercomunitară se constituie în condițiile legii, în scopul realizării în comun a unor proiecte de dezvoltare de interes zonal sau regional ori al furnizării în comun a unor servicii publice.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Aqua Invest Mureș

Orașul Luduș face parte din Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Aqua Invest Mureș cu atribuții în domeniul apă-canalizare.

Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „ECOLECT MUREȘ”

Asociația s-a înființat în luna anul 2008, sub denumirea de Asociația de Dezvoltare Intercomunitară „ECOLECT MUREȘ” și este constituită în scopul înființării, organizării, reglementării, finanțării, exploatarei, monitorizării și gestionării în comun a serviciului de salubritate a localităților pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre, precum și realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional, destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării, după caz, a sistemelor de utilități publice aferente. Membrii Asociației de Dezvoltare Intercomunitară „ECOLECT MUREȘ” sunt reprezentați de cele 102 unități administrativ teritoriale (UAT) ale județului Mureș și Consiliul județean Mureș, printre care și Orașul Luduș.

Principalele obiective ale Asociației cu privire la gestionarea deșeurilor municipale sunt cele care conduc la îndeplinirea țintelor asumate de România prin Tratatul de Aderare la Uniunea Europeană precum asigurarea colectării deșeurilor generate de întreaga populație, implementarea colectării separate a deșeurilor menajere, asigurarea de capacități suficiente de sortare și reciclare a deșeurilor, asigurarea de capacități de tratare a deșeurilor biodegradabile, depozitarea deșeurilor care nu pot fi valorificate în depozite conforme, delegarea gestiunii serviciilor de colectare, transport, tratare și depozitarea deșeurilor municipale.⁴⁴

Asociația Orașelor din România

Asociația pentru Urgențe Medicale Luduș

Asociația pentru Urgențe Medicale Luduș a fost fondată în 2019. Asociația a luat naștere ca urmare a unei fructuoase colaborări între managementul unei companii private din Luduș și personalul Compartimentului de Primiri Urgențe din localitate. Medicina de urgență este o necesitate, însă una foarte costisitoare.

Pe lângă personal bine instruit, este nevoie de o mulțime de aparate, dispozitive, medicamente, consumabile și acces rapid la secția de primiri a urgențelor. Orașul Luduș a continuat și în anul 2019 relațiile de înfrățire și cooperare cu localitățile Urhida și Lucias din Ungaria stabilite prin HCL 133/2009 și HCL 115/27.04.2010.

⁴⁴ <https://www.adiecolectms.ro/>

Un concept deosebit de important în arhitectura noilor direcții de dezvoltare a comunităților umane la nivel european, aplicabil și în cazul Orașului Luduș este cel de **zonă urbană funcțională**.

Zona urbană funcțională constituie un concept de dezvoltare spațială care prevede tratarea ca un tot unitar a orașelor/municipiilor, împreună cu zonele periurbane și limitrofe acestora cu care acestea au dezvoltat de-a lungul timpului legături organice (spre exemplu, localitățile care sunt puternic conectate funcțional cu orașul - (distanță mică între localități - mai puțin de 20 km, număr mare de navetiști, activități economice interconectate, etc.). Zona urbană funcțională a Orașului Luduș se compune din orașul reședință **Luduș**, localitățile aparținătoare **Avrămești, Cioarga, Ciurgău, Fundătura, Gheja și Roșiori**, precum și din localitățile periurbane **Bogata, Chețani și Ațintiș**.

Între localitățile aparținătoare, respectiv localitățile periurbane și orașul Luduș se stabilesc relații intense specifice zonei urbane funcționale, respectiv:

- distanța între localități este mică, sub 20 de kilometri;
- există rute de transport care asigură o conexiune bună între localitățile în cauză și orașul reședință Luduș;
- există fluxuri constante de navetiști, majoritatea populației active din localitățile în cauză desfășurându-și activitatea lucrativă în Orașul Luduș;
- o pondere importantă din absolvenții de școală gimnazială din localitățile în cauză optează pentru a-ți continua studiile la liceele existente în Orașul Luduș;
- majoritatea serviciilor publice care nu sunt disponibile la nivel de localitate de rang inferior sunt concentrate în Orașul Luduș, făcând necesară deplasare frecventă a locuitorilor din localitățile satelit către orașul reședință;
- dezvoltarea economică și socială a întregului perimetru delimitat de zona periurbană gravitează și este direct influențată de activitatea economică existentă la nivelul orașului reședință.

Având în vedere toate aceste elemente, sunt întrunite condițiile minime pentru declararea zonei formată din orașul reședință **Luduș**, localitățile aparținătoare **Avrămești, Cioarga, Ciurgău, Fundătura, Gheja și Roșiori**, precum și din localitățile periurbane **Bogata, Chețani și Ațintiș** ca **zonă urbană funcțională a Orașului Luduș**. Avantajele apartenenței localităților mai sus menționate la zona urbană funcțională constau în accesul extins la linii de finanțare și la oportunități de dezvoltare teritorială (ex. dezvoltarea unui sistem de transport public regulat) suplimentare. Astfel, scopul principal al sprijinului conceput de Uniunea Europeană pentru zonele urbane funcționale constă în eliminarea disparităților de dezvoltare între localitățile aparținătoare zonei și în dezvoltarea unor mecanisme teritoriale care să consolideze dezvoltarea organică a acestuia, mobilitatea intra-teritorială și reziliența comunităților locale vizate.

Existența zonei urbane funcționale face posibilă crearea unor grupuri de acțiune locală la nivel urban, specifice mecanismului DLRC (dezvoltare locală sub responsabilitatea comunității), care asigură alte oportunități de finanțare, în special pentru zonele urbane marginalizate din cadrul zonei urbane funcționale, sau pentru comunitățile aflate în risc de excluziune socială.



ORAȘ LUDUȘ

**STRATEGIA
DE DEZVOLTARE
LOCALĂ
2021-2027**

2.1. Corelarea cu strategiile și planurile europene, regionale și județene

Pentru elaborarea proiectelor cuprinse în prezenta strategie este necesară analiza politicilor și existente. Astfel, prin analiză a fost urmărită corelarea cu strategiile și planurile naționale, regionale și locale, cu scopul de a identifica domeniile cheie de intervenție, precum și obiectivele și prioritățile specifice vizate în perioada următoare.

2.1.1. Corelarea cu strategiile și planurile europene

Programele Operaționale ale Uniunii Europene pentru perioada 2021-2027

Elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Orașului Luduș, județul Mureș, pentru perioada 2021-2027 are loc într-un context european în care, urmare a acordului Parlamentului European din 16 decembrie 2020, Consiliul UE a adoptat, la 17 decembrie 2020, Regulamentul privind noul Cadru Financiar Multianual (CFM) 2021-2027 și pachetul de relansare economică Next Generation EU (NGEU). Uniunea Europeană propune un buget pe termen lung, pragmatic și modern pentru perioada 2021-2027, ca răspuns la realitatea actuală, în care se așteaptă ca Europa să joace un rol mai important în asigurarea securității și a stabilității într-o lume instabilă, într-un moment în care Brexit va lăsa un gol considerabil în bugetul Uniunii Europene.

Strategia cuprinde analiza politicilor de dezvoltare, fiind urmărită corelarea cu strategiile și planurile regionale, convergența cu politicile naționale și, cel mai important, corespondența cu politicile comunitare de alocare a fondurilor nerambursabile ale Uniunii Europene. La nivel european, perioada de programare 2021-2027 va aborda cinci priorități investiționale:

- *O Europă mai inteligentă*, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii;
- *O Europă mai verde*, fără emisii de carbon, prin punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice;
- *O Europă conectată*, cu rețele strategice de transport și digitale;
- *O Europă mai socială*, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate;
- *O Europă mai apropiată de cetățenii săi*, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

România va beneficia de 9 Programe Operaționale, respectiv:

1. Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF);
2. Programul Operațional Transport (POT);

3. 8 Programe Operaționale Regionale (POR);
4. Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO);
5. Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS);
6. Programul Operațional Sănătate (POS);
7. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD);
8. Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ);
9. Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT).

Pentru a beneficia de alocările financiare aferente celor 9 programe operaționale, România va trebui să îndeplinească mai multe condiții favorizante, printre care:

- mecanisme eficiente de monitorizare a pieței achizițiilor publice;
- instrumente și capacități pentru aplicarea eficiente a normelor privind ajutoarele de stat;
- aplicare și implementare eficiente a Cartei drepturilor fundamentale a UE;
- implementarea și aplicarea Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități (UNCRPD).

Arhitectura propusă pentru programele operaționale în perioada 2021-2027 este redată în cele ce urmează.

Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF) are o alocare financiară totală de aprox. 1.900 mil. Euro din care: 1.615 mil. Euro din Fondul European de Dezvoltare Regională și 285 mil. Euro din Bugetul de Stat. În tabelul prezentat mai jos, au fost sintetizate oportunitățile de finanțare:

Tabelul nr. 45. Sinteza oportunităților de finanțare pentru POCIDIF

Axa Prioritară	Denumire
AP 1.	Integrarea ecosistemului național de CDI în Spațiul de Cercetare European și Internațional
AP 2.	Crearea și promovarea unui sistem atractiv de inovare în economie pentru toate tipurile de inovare
AP 3.	Dezvoltarea capacității de CDI a institutelor de învățământ superior
AP 4.	Dezvoltarea capacității de CDI a INCD-urilor/ICAR-urilor
AP 5.	Dezvoltarea capacității de CDI a întreprinderilor mari
AP 6.	Dezvoltarea de mari infrastructuri CDI, inclusiv transfer tehnologic
AP 7.	Digitizarea în educație
AP 8.	Digitizarea în cultură
AP 9.	Digitizarea în administrația publică centrală

AP 10.	Stimularea accesului la finanțare al IMM-urilor prin utilizarea Instrumentelor Financiare
---------------	---

Sursa: Autorul, adaptare după Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

În urma consultărilor publice, se ia în considerare modificarea listei de beneficiari eligibili, prin includerea universităților, școlilor și/sau a altor instituții similare în cadrul AP 7.

Programul Operațional Transport are ca principale obiective consolidarea rețelei primare de transport; îmbunătățirea conectivității și a accesibilității; îmbunătățirea mobilității urbane; îmbunătățirea condițiilor de circulație.

Referitor la condițiile favorizante, marea provocare a fost constituită de elaborarea „Planului investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pentru perioada 2020-2030” - documentul strategic care conține investițiile în infrastructura de transport, la nivel național, orientate spre dezvoltarea coridoarelor europene de transport care traversează România.

Documentul prevede, ca măsură importantă alocarea, în medie, a 2% din PIB pentru infrastructura de transport pentru următorii 4 ani, dar și lansarea și corelarea cu Planul Național de Redresare și Reziliență.

Alocarea financiară totală este de aproximativ 8,3 miliarde euro, dintre care: 2,3 miliarde euro vor fi finanțate din Fondul European de Dezvoltare Regională, 2,5 miliarde euro din Fondul de Coeziune și 3,4 de la Bugetul de Stat.

În tabelul prezentat mai jos, au fost sintetizate oportunitățile de finanțare:

Tabelul nr. 46. Sinteza oportunităților de finanțare pentru POT

<i>Axa Prioritară</i>	Denumire
AP 1.	Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport rutier
AP 2.	Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritorială
AP 3.	Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport pe calea ferată
AP 4.	Îmbunătățirea mobilității naționale, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată
AP 5.	Îmbunătățirea conectivității prin creșterea gradului de utilizare a transportului cu metroul în regiunea București-Ilfov
AP 6.	Îmbunătățirea conectivității și mobilității urbane, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată
AP 7.	Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal
AP 8.	Creșterea gradului de utilizare a căilor navigabile și a porturilor

AP 9. Creșterea gradului de siguranță și securitate pe rețeaua rutieră de transport

Sursa: Autorul, adaptare după Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

Programul Operațional Sănătate reprezintă o abordare multifond (FEDR și FSE+), cuprinzând o multitudine de intervenții: măsuri sistemice, servicii medicale, achiziție de tehnologii de vârf, infrastructură, abordări inovative în domeniul medical, programe de instruire cu puternic accent practic, digitalizare.

În tabelul prezentat mai jos, au fost sintetizate oportunitățile de finanțare:

Tabelul nr. 47. Sinteza oportunităților de finanțare pentru POS

<i>Axa Prioritară</i>	<i>Denumire</i>
AP 1.	Investiții pentru construirea spitalelor regionale și infrastructuri spitalicești noi cu impact teritorial major
AP 2.	Servicii de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu
AP 3.	Servicii de reabilitare, paliativă și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și profilului epidemiologic al morbidității
AP 4.	Creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii
AP 5.	Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical
AP 6.	Digitalizarea sistemului medical
AP 7.	Măsuri care susțin cercetarea, informatizarea în sănătate și utilizarea de metode moderne de investigare, intervenție, tratament

Sursa: Autorul, adaptare după Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială își propune obiective precum creșterea accesului la servicii sociale pentru populația vulnerabilă; creșterea calității serviciilor sociale destinate persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile; reducerea gradului de excluziune socială pentru grupurile vulnerabile; creșterea capacității sistemului național de asistență socială de a răspunde la nevoile populației vulnerabile.

Alocarea totală este de 3,4 miliarde euro, dintre care 2,39 miliarde vor proveni din Fondul Social European (FSE+), 574 milioane euro din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) și 519 milioane de euro de la Bugetul de Stat.

Tabelul nr. 48. Sinteza oportunităților de finanțare pentru POIDS

<i>Axa Prioritară</i>	<i>Denumire</i>
AP 1.	Dezvoltare Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității
AP 2.	Protejarea dreptului la demnitate socială

AP 3.	Sprrijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces redus la servicii sociale
AP 4.	Reducerea disparităților dintre copiii la risc de sărăcie și/sau excluziune socială și ceilalți copii
AP 5.	Servicii de suport pentru persoane vârstnice
AP 6.1.	Sprrijin pentru persoanele cu dizabilități (I)
AP 6.2.	Sprrijin pentru persoanele cu dizabilități (II)
AP 7.	Servicii sociale și de suport acordate altor grupuri vulnerabile
AP 8.	Ajutorarea persoanelor defavorizate

Sursa: Autorul, adaptare după Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

Programul Operațional Dezvoltare Durabilă are obiective precum promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră; dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E; promovarea managementului durabil al apei și promovarea tranziției către o economie circulară. Domeniile finanțate sunt: eficiență energetică, rețele transport energie și stocare; apă/apă uzată; managementul deșeurilor; biodiversitate; calitatea aerului; situri contaminate; managementul riscurilor.

În tabelul prezentat mai jos, au fost sintetizate oportunitățile de finanțare:

Tabelul nr. 49. Sinteza oportunităților de finanțare pentru PODD

Axa Prioritară	Denumire
AP 1.	Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și a soluțiilor de stocare
AP 2.	Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară
AP 3.	Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și remediarea siturilor contaminate
AP 4.	Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor

Sursa: Autorul, adaptare după Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

Ca o clarificare, noțiunea de rețele inteligente („smart grid”) de la nivelul promovării eficienței energetice nu se referă doar la energie, ci de exemplu, și la proiectele de apă, care pot conține astfel de elemente, mențiunea urmând a fi făcută și în cadrul programului operațional.

Programul Operațional Educație și Ocupare are ca domenii de intervenție ocuparea tinerilor, educație și ocupare, prin obiective precum îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă; modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii pentru a evalua și anticipa necesarul de competențe, îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație

și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale;

Alocarea financiară a POEO este de 3,8 miliarde euro, din care 3,2 miliarde euro provin din Fondul Social European (FSE+) și 581 milioane euro de la Bugetul de Stat.

În tabelul prezentat mai jos, au fost sintetizate oportunitățile de finanțare:

Tabelul nr. 50. Sinteza oportunităților de finanțare pentru POEO

Axa Prioritară	Denumire
AP 1.	Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii
AP 2.	Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională
AP 3.	Creșterea calității ofertei de educație și formare profesională pentru asigurarea echității sistemului și o mai bună adaptare la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic
AP 4.	Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic
AP 5.	Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți
AP 6.	Antreprenoriat și economie socială
AP 7.	Susținerea reformelor pe piața muncii în acord cu dinamica pieței muncii
AP 8.	Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității
AP 9.	Asistență tehnică pentru facilitarea și eficientizarea managementului Programului

Sursa: Autorul, adaptare după Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime pentru România sprijină operatorii în tranziția către un pescuit durabil și ajută comunitățile din zonele de coastă să își diversifice economiile finanțează proiecte care creează noi locuri de muncă și îmbunătățesc calitatea vieții în regiunile de coastă ale Europei facilitează accesul la finanțare.

Măsurile finanțate din FEPAM vor fi corelate și completate cu intervențiile din cadrul celorlalte programe operaționale, pentru:

- îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol și a sectorului de pescuit și acvacultură;
- sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele;
- protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor;
- promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă.

Programul Operațional pentru Tranziție Justă are stabilite obiective în următoarele direcții: procese și produse sustenabile, diversificare și creștere economică; recalificare/perfecționare și noi oportunități de angajare; tehnologii și infrastructuri pentru o energie curată.

Alocarea financiară este de aproximativ 2,030 mld. Euro, dintre care: 766 milioane euro din Fondul de Tranziție Justă, 1 miliard euro din Next Generation EU și 265 milioane euro din Bugetul de stat.

În tabelul prezentat mai jos, au fost sintetizate oportunitățile de finanțare:

Tabelul nr. 51: Sinteza oportunităților de finanțare pentru POTJ

Axa Prioritară	Denumire
AP 1.	O tranziție justă prin dezvoltarea spiritului antreprenorial, a IMM-urilor, a cercetării și inovării și a digitalizării
AP 2.	O tranziție justă prin investiții în tehnologii și infrastructuri pentru o energie curată cu emisii reduse
AP 3.	O tranziție justă prin reducerea poluării și consolidarea economiei circulare
AP 4.	O tranziție justă bazată pe creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă

Sursa: Autorul, adaptare după Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene

Toate proiectele de dezvoltare care vor fi incluse în Strategia de Dezvoltare a Orașului Luduș au în vedere, în conformitate cu direcțiile trasate prin Programele Operaționale 2021-2027, să contribuie la atingerea obiectivelor orizontale, constând în **dezvoltare durabilă, egalitate de șanse, îmbătrânire activă, inovație și TIC.**

Programul Interreg Europe 2021-2027

Reprezintă unul dintre instrumentele de punere în aplicare a politicii de coeziune a UE. Prin această politică, UE urmărește o dezvoltare armonioasă în întreaga Uniune, prin îmbunătățirea coeziunii economice, sociale și teritoriale pentru a stimula dezvoltarea regiunilor din UE și a statelor membre.

Obiectivul acestui program este acela de a îmbunătăți implementarea politicilor și programelor de dezvoltare regională, în principal a programelor din cadrul obiectivului investiții pentru creștere economică și locuri de muncă prin promovarea schimbului de experiență și a învățării politicilor printre actorii de relevanță regională.⁴⁵

Aria eligibilă pentru acest program se întinde pe întreg teritoriul UE plus alte două state partenere cu statut special (Norvegia și Elveția). Prin intermediul acestui program se

⁴⁵ Interreg Europe 2021-2027, preluat de pe <https://www.interregeurope.eu/about-us/2021-2027/> la data de 10.01.2022

au în vedere acțiuni în mai multe domenii, precum: *cercetare, dezvoltare, inovare, digitalizare, informatizare, IMM, antreprenariat, energie, riscuri, apă/apă uzată, economie circulară/ deșeuri, biodiversitate/infrastructura verde, calitatea aerului, mobilitate urbană, transport, piața muncii, educație, sănătate, turism, cultură*⁴⁶.

Programul Interreg URBACT IV 2021-2027

Programul are drept obiectiv promovarea dezvoltării urbane durabile integrate prin cooperare. În cadrul acestui program pot participa toate statele din UE și alte 2 state partenere, acestea fiind Norvegia și Elveția. Obiectivul de politică: *O mai bună guvernare a cooperării (ISO1): (iv) prin consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate de a implementa strategii macroregionale și strategii pentru bazinul mării, precum și alte strategii teritoriale.*

De asemenea, Programul Interreg URBACT IV *promovează dezvoltarea urbană durabilă integrată, prin cooperare, prin acțiuni pentru consolidarea capacității de natură trans-tematică prin intermediul rețelelor transnaționale și activități generale de consolidare a capacității și schimb de cunoștințe.* Temele ce pot fi abordate în cadrul rețelelor transnaționale sunt din sfera largă a dezvoltării urbane durabile integrate, vizând: dezvoltare teritorială (mobilitate, valori culturale, zone prioritare, spațiul public, planificare urbană, regenerare urbană), economie (antreprenariat și IMM-uri, cercetare și inovare, locuri de muncă), mediu (economie circulară, reducere emisiilor de carbon, adaptare climatică, eficiență energetică, managementul deșeurilor), guvernare (promovarea valorilor orașului, sănătate, economie socială, participare, integrare) și incluziune (educație, îmbătrânirea populației, migrarea, minorități, sărăcie, tineri).

Strategia UE în domeniul biodiversității pentru 2030

Pune accent pe refacerea naturii, care va constitui un element central al planului UE de redresare în urma pandemiei de coronavirus, oferind oportunități imediate de afaceri și de investiții pentru relansarea economiei europene, prin 3 sectoare economice cheie: construcțiile; agricultura; produsele alimentare și băuturile. Aceste sectoare depind în mare măsură de natură și generează peste 7.000 de miliarde de euro.

Obiectivele constau în refacerea ecosistemelor terestre și marine degradate de pe întreg teritoriul Europei, prin:

- deblocarea a 20 de miliarde EUR pe an pentru biodiversitate din diferite surse, inclusiv fonduri UE și finanțare națională și privată. Aspectele legate de capitalul

⁴⁶ Acord de Parteneriat pentru perioada de programare 2021-2027, preluat de pe <https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/>

natural și de biodiversitate vor fi integrate în practicile comerciale;

- luarea măsurilor necesare pentru ca UE să devină lider mondial în abordarea crizei globale a biodiversității. Comisia va mobiliza toate instrumentele de acțiune externă și parteneriatele internaționale pentru a obține un nou cadru ambițios al ONU privind biodiversitatea la Conferința părților la Convenția privind diversitatea biologică din 2021.

Strategia Europeană Pentru Tineret 2019 - 2027

Strategia a fost adoptată printr-o Rezoluție a Consiliului Uniunii Europene din 26 noiembrie 2018 și este în vigoare pentru perioada 2019 -2027. Documentul are în vedere trei direcții de acțiune:

- încurajarea implicării și participării tinerilor în viața civică și democratică;
- conectarea tinerilor la nivelul Uniunii Europene și dincolo de ea în vederea creșterii implicării voluntare, a încurajării mobilităților de învățare, solidarității și înțelegerii interculturale;
- sprijinirea tinerilor prin calitatea, inovarea și recunoașterea lucrului de tineret.

Totodată, strategia cuprinde 11 obiective europene pentru tineret, respectiv: *O Uniune Europeană mai conectată cu tinerii, Egalitate pentru toate genurile, Societăți incluzive, Informare și dialog constructiv, Sănătate mintală și bunăstare, Dezvoltarea tinerilor în mediul rural, Locuri de muncă de calitate pentru toți, Învățământ de calitate, Spații ale tinerilor și participare pentru toți, O Europă verde și durabilă, Organizații de/pentru tineret și programe europene.*

Strategia Orizont Europa

Constituie viitorul program-cadru pentru cercetare și inovare (C&I) al Uniunii Europene pentru perioada 2021-2027. Este inițiativa emblematică a UE, menită să sprijine C&I din etapa de concept până la comercializare și completează finanțarea națională și regională. Orizont Europa reprezintă continuarea programului Orizont 2020 al UE.

Structura propusă a programului Orizont Europa presupune trei piloni: excelență științifică; provocări globale și competitivitate industrială europeană; Europă inovatoare.

Bugetul pe termen lung al UE pentru perioada 2021-2027 și pachetul de redresare este un buget care capacitează redresarea după COVID-19, iar acest buget va permite UE să asigure în anii următori o finanțare fără precedent, în valoare de 1,8 mii de miliarde EUR, pentru a sprijini redresarea în urma pandemiei de COVID-19 și prioritățile pe termen lung ale UE în diferite domenii de politică.

Concluzionând, prin elaborarea prezentului capitol s-a urmărit identificarea acelor planuri și strategii europene care nu au fost menționate în cadrul capitolelor anterioare și cu care Strategia de Dezvoltare Locală a Orașului Luduș pentru perioada 2021-2027 se corelează. Dintre acestea, au fost abordate succint următoarele:

- ✓ *Programele Operaționale ale Uniunii Europene*
- ✓ *Programul Interreg Europe 2021-2027*
- ✓ *Programul Interreg URBACT IV 2021-2027*
- ✓ *Strategia UE în domeniul biodiversității pentru 2030*
- ✓ *Strategia Europeană Pentru Tineret 2019 - 2027*
- ✓ *Strategia Orizont Europa*

De asemenea, pentru a realiza o prezentare actuală a contextului general, Strategia a luat în calcul și impactul socio-economic extins produs de către pandemia mondială a virusului SARSCoV-2. Pandemia COVID-19 reprezintă o urgență majoră și un șoc economic, în materie de sănătate publică și economie, pentru cetățenii, societățile și economiile mondiale.

Epidemia de COVID-19 care a izbucnit la sfârșitul anului 2019 a fost declarată pandemie de Organizația Mondială a Sănătății (OMS) la 11 martie 2020, fiind prima pandemie cauzată de un coronavirus.

Coronavirusul (COVID-19) este o boală infecțioasă, cauzată de un coronavirus de tip nou descoperit, cunoscut sub numele de sindrom respirator acut sever (SARSCoV-2). Această pandemie s-a demonstrat a fi un șoc din punct de vedere socio-economic, cu impact asupra lucrătorilor din toate ramurile economiei naționale și a tuturor tipurilor de afaceri, în special asupra IMM-urilor și economiei informale, cu o reducere fără precedent a activității economice și a timpului de muncă.

Trebuie menționat că pandemia s-a dovedit a avea un efect în lanț, astfel că afectarea adusă economiei, a atras după sine o cascadă de probleme, la nivelul mediului de afaceri, societății civile, autorităților publice locale.

Impactul economic resimțit este concretizat într-o încetinire economică generală, care include volatilitatea și eroziunea pieței financiare, deteriorarea creditelor, continua creștere a intervenției guvernamentale, creșterea șomajului, creșterea nivelurilor stocurilor, reducerea producției din cauza scăderii cererii, creșterea numărului concedierilor, reglarea pieței de imobiliare. Reglarea pieței de imobiliare s-a petrecut ca urmare a impactului pandemiei asupra muncii de birou - mulți dintre salariații din România implicați în lucrul la companii multinaționale, lucrează de acasă încă din 2020, de la debutul pandemiei. Acest lucru a generat exodul multora dintre ei către localitățile natale, ceea ce presupune, pe de-o parte creșterea veniturilor și consumului

din mediul rural sau mediul urban din regiunile mai puțin dezvoltate, concomitent cu reglarea prețurilor din zona urbană dezvoltată.

Societățile care activează în industriile de turism, ospitalitate, agrement și retail au înregistrat scăderi majore ale veniturilor cauzate de măsurile impuse de carantină, de închiderea școlilor, precum și de schimbările din comportamentul consumatorilor, efect al distanțării sociale. În vreme ce unele domenii de activitate sunt într-un puternic declin, alte domenii de activitate s-au dezvoltat, în principal cele bazate pe digitalizare, IT, servicii financiare, servicii de îngrijire la domiciliu a copiilor, dezvoltare reieșită din descoperirea unor noi nevoi la nivelul societății.

Totodată, în ciuda dorinței unui răspuns comun la nivelul Uniunii Europene în ce privește măsurile adoptate, pandemia a afectat transporturile și producția. Munca intracomunitară a fost complet redefinită, fiecare stat membru al Uniunii Europene definindu-și propriile reguli pentru accesul în spațiul său, contribuind la apariția discrepanțelor în legislația interstatală.

La nivel de producție, putem spune că s-au accentuat vulnerabilitățile piețelor, astfel că producția este puternic afectată de ritmul lent în care se tranzacționează bunurile.

Însăși structura economiei românești a predispus la vulnerabilități, în ce privește impactul COVID-19: prelucrarea resurselor primare și construcțiile de mașini, principalele domenii care contribuie la formarea PIB-ului, sunt printre cele mai serios lovite de recesiune, iar sectorul serviciilor este supus restricțiilor aferente pandemiei.

Economia românească înregistrează una dintre cele mai mari contracții din Europa, de 12,3% (conform Eurostat), fiind devansată doar de statele al căror PIB se bazează pe turism (Spania, Croația, Grecia, Ungaria, Portugalia, Franța, Italia).⁴⁷

Din punct de vedere economic, statele au învățat că inerția opririi și repornirii economiei este extrem de costisitoare, o economie/afacere se repornește cu costuri mari, într-o manieră imprevizibilă, iar de multe ori, a reduce capacitatea s-a dovedit a fi mai rentabil pe termen mediu și lung decât stoparea activității.

Conform estimărilor Comisiei Europene, referitor la **impactul asupra mediului de afaceri**, aproximativ 91% dintre companiile de la nivelul Uniunii Europene se simt afectate de pandemia de Coronavirus, cu un impact total mediu de -10.2% la nivelul anului 2020, în România. În cifre, impactul mediu estimat de o organizație tipică este de 100.000 de Euro, cu până la 100% din cifra de afaceri.

Cele mai vizibile efecte ale epidemiei de COVID-19 sunt reducerea cifrei de afaceri și impactul produs de suspendarea activităților companiei. Microîntreprinderile tind să fie cele mai afectate de efectele epidemiei de COVID-19, multe dintre ele fiind puse în situația de a stopa activitatea. Totuși, ele sunt mai puțin sensibile la efectele cauzate

⁴⁷ În conformitate cu un studiu realizat de Deloitte, disponibil la adresa <https://www2.deloitte.com/ro/en/pages/business-continuity/articles/economia-romaneasca-la-rasceura-intre-contractia-economica-provocata-depandemie-si-oportunitatile-oferite-de-sprijinul-financiar-al-uniunii-europene.html>, consultat la data de 30.03.2021

de indisponibilitatea personalului, probabil și datorită faptului că aceste organizații tind să aibă foarte puțini angajați.

Conform unui studiu realizat de UNICEF⁴⁸, vizând **impactul asupra societății civile**, perturbările provocate de COVID-19 și măsurile aferente de limitare a răspândirii pandemiei afectează copiii, familiile și mediul extins. Ca reacții de urgență sunt închise unele servicii publice, bazându-se considerabil pe alte servicii, care deseori sunt deja la limita capacității funcționale. Mediile familiale marcate de sărăcie sau resurse limitate sunt afectate cel mai puternic de măsurile aplicate pentru a preveni și controla răspândirea COVID-19, cum ar fi restricțiile de circulație și folosire a transportului public, care duc la reducerea venitului/ocupării forței de muncă, închiderea școlilor, accesul la serviciile și asistența socială, foame și izolare socială. Mediile familiale cu un nivel de stres ridicat sporesc probabilitatea abuzurilor în familie, precum și a conflictelor și violenței domestice și a nemulțumirii populației.

Crearea unor sisteme de educație reziliente în contextul pandemiei de COVID-19 reprezintă o altă provocare a noilor vremuri pe care societățile le trăiesc.

“Pandemia de COVID-19 a dus la închiderea școlilor în 20 de țări, iar acest lucru a afectat un număr total de 49,8 milioane de copii, începând de la preșcolari până la liceeni. Pandemia a afectat profund educația și a agravat inechitățile sociale existente în regiune. Copiii din familii cu venituri reduse, copiii care locuiesc în zonele rurale cu infrastructură deficitară, copiii din cadrul minorităților etnice și lingvistice, copiii cu dizabilități, copiii aflați în conflict cu legea, copiii și tinerii care nu frecventează instituțiile educaționale, băieții și fetele care locuiesc în condiții dificile sau în cămine abuzive se confruntau deja cu bariere semnificative pentru participarea la educație și învățare și aveau parte de educație și de avantaje sociale mai reduse decât cei de aceeași vârstă”⁴⁹.

Trebuie realizată totodată distincția între învățământ online și învățământ la distanță. Predarea la distanță în situații de urgență (sau învățarea la distanță în situații de urgență) ilustrează situația în care cursurile sunt oferite prin învățare la distanță, ca răspuns la o criză, mai degrabă decât să fi fost planificate sau organizate în scopul educației la distanță. Se referă la o trecere bruscă (și adesea grăbită) de la învățarea în cadrul unei clase la educație la distanță și/ sau clase virtuale. Mulți solicită să se facă o distincție între învățarea online, bazată pe pedagogia incluzivă și învățarea la distanță, în recunoașterea faptului că învățarea online a fost planificată și organizată,

⁴⁸ Studiu realizat de UNICEF, în perioada pandemiei de COVID-19. Copiii și îngrijirea alternativă. Măsuri de răspuns imediat, disponibil la adresa https://resourcecentre.savethechildren.net/node/17330/pdf/covid-19_tn_romanian.pdf, consultat la data de 30.03.2021

⁴⁹ Biroul Regional UNICEF pentru Europa și Asia Centrală, 2020, Crearea unor sisteme de educație reziliente în contextul pandemiei de COVID-19: Considerente pentru factorii de decizie de la nivel național, local și de unitate școlară, material disponibil la adresa <https://www.unicef.org/romania/media/2836/file/Crearea%20unor%20sisteme%20de%20educa%C5%A3ie%20reziliente%20%C3%AEn%20contextul%20pandemiei%20de%20COVID-19.pdf>, consultat la data de 31.03.2021

în timp ce învățarea la distanță se referă mai ales la utilizarea tehnologiei pentru a efectua sarcini concepute pentru predarea în clasă.⁵⁰

Conștientizând impactul psihologic pe care pandemia COVID-19 a produs-o în rândul societății civile, Comitetul Economic și Social European (CESE) a lansat o secțiune online, intitulată „Societatea civilă împotriva pandemiei de COVID-19”, care include peste 50 de relatări despre redresare, solidaritate și măsuri practice din timpul pandemiei cauzate de coronavirus. Lansată la 2 iulie 2020, aceasta prezintă inițiative ale membrilor CESE, prin intermediul organizațiilor lor locale din statele membre, pentru a face față crizei provocate de pandemia de COVID-19.

Criza provocată de COVID-19 a scos în evidență, de asemenea, importanța reformelor și a investițiilor în domeniul sănătății, precum și al creșterii nivelului de pregătire pentru situații de criză și a capacității de reacție la criză, în special prin îmbunătățirea continuității activității și a serviciului public, a accesibilității și capacității sistemelor de sănătate și de îngrijire, a eficacității administrației publice și a sistemelor naționale.

Impactul asupra autorităților publice locale s-a manifestat mai ales prin forțarea digitalizării serviciilor, produsă de pandemie. Pandemia a determinat necesitatea digitalizării rapide a serviciilor, inclusiv a celor oferite de către autoritățile publice. Deși este un aspect pozitiv și solicitat de multă vreme de către cetățeni, digitalizarea încă nu este standardizată la nivelul instituțiilor publice, ceea ce atrage sincope în funcționalitatea acestora.

Totodată, a avut loc **digitalizarea medicinei**, prin apariția sau după caz, dezvoltarea serviciilor de telemedicină. Telemedicina reprezintă furnizarea de la distanță a serviciilor de asistență medicală, bazată pe utilizarea tehnologiei informației și a comunicațiilor, în situații în care cadrul medical și pacientul se află în locații diferite. Cu ajutorul tehnologiilor moderne de comunicație, medicii pot consulta, trata și monitoriza pacienți aflați la distanță, fără a fi compromise standardele asistenței medicale.

Conform ultimului raport de țară, România a realizat progrese limitate în ceea ce privește îmbunătățirea accesului la asistență medicală și a eficienței sectorului sănătății din punctul de vedere al costurilor. A crescut numărul nevoilor medicale care nu au putut fi acoperite de sistemul de sănătate, cu diferențe mari între zonele urbane și cele rurale și cu o acoperire redusă în cazul grupurilor cu venituri mici și cel al persoanelor vârstnice. Cheltuielile pentru sănătate în România sunt cele mai scăzute din UE atât pe cap de locuitor (1,029 EUR, media UE fiind de 2,884 EUR), cât și ca procent din PIB (5% față de 9,8% în UE).⁵¹ Ponderele cheltuielilor pentru sănătate finanțate din bani publici (79,5%) este în concordanță cu media UE (79,3%), cu excepția cheltuielilor pentru medicamentele prescrise în cadrul asistenței medicale ambulatorii. De altfel, ultimul raport de țară precizează că formele de îngrijire preventivă,

⁵⁰ idem

⁵¹

ambulatorie și comunitară sunt în continuare subfinanțate și nu fac obiectul unor măsuri de politică publică care să fie adaptate într-o măsură suficientă nevoilor.⁵²

Referitor la **intervenția Uniunii Europene**, prin diferite măsuri de reducere a impactului produs de pandemia COVID-19, UE a avut un răspuns fără precedent, care se traduce prin alocarea bugetului UE pe termen lung pentru perioada 2021-2027 în cuantum de 1.211 trilioane Euro, căruia i se adaugă o alocare financiară de 806.9 miliarde de Euro, printr-un instrument financiar temporar, NextGenerationEU.

Spre deosebire de prioritățile urmărite de UE prin bugetele alocate în perioada 1980-prezent, care erau alocate preponderent către agricultură și coeziune, obiectivele perioadei 2021-2027 constau în alocarea a 31,9% din buget către educație, cercetare, protecția frontierelor. Restul sumei, respectiv 30,5% este direcționată către politicile de coeziune, iar 30,9% către agricultură.⁵³

De asemenea, statele membre care trebuie să mobilizeze mijloace financiare semnificative pentru a combate consecințele economice și sociale negative ale epidemiei de COVID-19 de pe teritoriul lor pot apela la Instrumentul european de sprijin temporar pentru atenuarea riscurilor de șomaj într-o situație de urgență (**SURE**). Astfel, statele membre afectate pot primi de la UE asistență financiară de până la 100 de miliarde EUR, sub formă de împrumuturi, bani cu care să facă față creșterii bruște a cheltuielilor publice pentru menținerea locurilor de muncă. Instrumentul SURE este un element esențial al strategiei cuprinzătoare elaborate de UE pentru protejarea cetățenilor și atenuarea consecințelor socioeconomice foarte grave ale pandemiei de COVID-19. Instrumentul SURE acționează ca o a doua linie de apărare, sprijinind schemele de șomaj tehnic și măsurile similare, pentru a ajuta statele membre să protejeze locurile de muncă și, prin urmare, angajații și lucrătorii independenți, împotriva riscului de șomaj și de pierdere a veniturilor.⁵⁴

2.1.2. Corelarea cu strategiile și planurile naționale

Planul Național de Redresare și Reziliență al României⁵⁵

Obiectivul general al PNRR al României este dezvoltarea României prin realizarea unor programe și proiecte esențiale, care să sprijine reziliența, nivelul de pregătire pentru situații de criză, capacitatea de adaptare și potențialul de creștere, prin reforme majore și investiții cheie cu fonduri din Mecanismul de Redresare și Reziliență.

⁵² În conformitate cu informațiile cuprinse în Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)

⁵³ Informații disponibile la adresa: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d3e77637-a963-11eb-9585-01aa75ed71a1/language-ro%3c>, accesat la data de 21.08.2021

⁵⁴ Informații disponibile la adresa: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/financial-assistance-eu/funding-mechanisms-and-facilities/sure_ro, accesat la data de 21.08.2021

⁵⁵ Informațiile privind Planul Național de Redresare și Reziliență sunt fundamentate pe versiunea din 28 octombrie 2021 a documentului, disponibil online: <https://mfe.gov.ro/pnrr/>, accesat la data: 14.04.2022

Obiectivul specific al PNRR este și el corelat cu cel al mecanismului, detaliat în Regulament, și anume de a atrage fondurile puse la dispoziție de Uniunea Europeană prin NextGenerationEU în vederea atingerii jaloanelor și a țintelor în materie de reforme și investiții.

PNRR al României este structurat pe 15 componente care acoperă toți cei 6 piloni prevăzuți prin Regulament, respectiv:

- I. Tranziția verde:
 - ✓ C1. Managementul apei
 - ✓ C2. Păduri și protecția biodiversității
 - ✓ C3. Managementul deșeurilor
 - ✓ C4. Transport sustenabil
 - ✓ C5. Valul Renovării
 - ✓ C6. Energie
- II. Transformare digitală
 - ✓ C7. Transformare digitală
- III. Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii
 - ✓ C8. Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii
 - ✓ C9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare
- IV. Coeziune socială și teritorială
 - ✓ C10. Fondul local
 - ✓ C11. Turism și cultură
- V. Sănătate, precum și reziliența economică, socială și instituțională
 - ✓ C12. Sănătate
 - ✓ C13. Reforme sociale
 - ✓ C14. Bună guvernare
- VI. Politici pentru noua generație
 - ✓ C15. Educație

În elaborarea PNRR s-a urmărit asigurarea efectului de potențare și completare reciprocă între intervențiile incluse în PNRR și măsurile incluse în cadrul strategiilor și planurilor interne, cu scopul de consolidare a acestora din urmă. De asemenea, reformele și investițiile propuse în PNRR urmăresc să asigure continuitatea reformelor începute în perioada anterioară crizei sanitare, cu adăugarea unor angajamente și măsuri noi, care corespund priorităților actuale și au un caracter de sprijin reciproc.

Programul național de investiții Anghel Saligny⁵⁶

⁵⁶ Guvernul României (2021), Ordonanță de Urgență pentru aprobarea Programului național de investiții „Anghel Saligny”, disponibil online: <https://www.mdlpa.ro/uploads/articole/attachments/6151bbc554214183914086.pdf>, accesat la data: 14.04.2022

Programul național de investiții "Anghel Saligny" este coordonat de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației. Valoarea programului derulat de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației în perioada 2021-2028 este de 50.000.000 mii lei, limită maximă în baza căreia se pot încheia contracte de finanțare multianuale.

În cadrul programului se pot realiza obiective de investiții necesare pentru echiparea unităților administrativ-teritoriale cu dotări tehnico-edilitare și de acces la căile de comunicație, în conformitate cu reglementările cuprinse în Planul de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a - Rețeaua de localități, aprobat prin Legea nr. 351/2001, cu modificările și completările ulterioare.

Pot fi finanțate prin acest program obiectivele de investiții care nu sunt incluse la finanțare în programele derulate din fonduri externe nerambursabile în perioada de programare 2021-2027 sau prin alte programe naționale sau comunitare, inclusiv din contracte de împrumut semnate cu instituții de credit sau instituții financiare interne sau internaționale.

Beneficiarii programului sunt unitățile administrativ-teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale, precum și unitățile administrativ-teritoriale membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, constituite conform legii, pentru investițiile realizate prin asociațiile de dezvoltare intercomunitară.

În cadrul programului se pot realiza obiective de investiții care constau în realizarea de construcții noi sau de lucrări de construire, reconstruire, consolidare, reparație, modernizare, modificare, extindere, reabilitare, după caz, schimbare de destinație, protejare, restaurare, conservare la construcții existente și care se încadrează în cel puțin una dintre următoarele categorii de investiții:

- ✓ alimentări cu apă și stații de tratare a apei;
- ✓ sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate, inclusiv canalizare pluvială și sisteme de captare a apelor pluviale;
- ✓ drumurile publice clasificate și încadrate în conformitate cu prevederile legale în vigoare ca drumuri județene, drumuri de interes local, respectiv drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților, precum și variante ocolitoare ale localităților;
- ✓ poduri, podețe, pasaje sau punți pietonale, inclusiv pentru biciclete și trotinete electrice;
- ✓ sisteme de distribuție a gazelor naturale, inclusiv a bransamentelor, precum și a racordului la sistemul de transport al gazelor naturale.

Strategia de Dezvoltare Teritorială a României (SDTR) - România policentrică 2035

Strategia de dezvoltare teritorială a României este un document strategic, care stabilește procesele de dezvoltare de la nivelul teritoriului, în acord cu dinamicele teritoriale, tendințele pentru orizontul de timp 2035 și țintele europene de dezvoltare cu relevanță teritorială.

Având ca reper situația actuală a teritoriului național și oportunitățile de dezvoltare, SDTR propune o serie de obiective de dezvoltare cu relevanță pentru diferite zone de

la nivelul teritoriului național, cu o sferă de impact diferită în funcție de specificul geografic și caracteristicile socio-economice, funcționale și culturale ale teritoriului.

Astfel, demersurile strategice cuprinse de Strategia de Dezvoltare Teritorială a României sunt încadrate în 5 obiective generale de o importanță deosebită pentru teritoriul național. Obiectivele generale sunt declinate într-un pachet de obiective specifice care formează cadrul strategic de obiective al Strategiei de dezvoltare teritorială a României, așa cum este prezentat în tabelul de mai jos:

Tabelul nr. 52. Obiective strategice și priorități specifice cuprinse în Strategia de Dezvoltare Teritorială a României - România policentrică 2035

Obiectiv strategic	Priorități specifice
OG. 1 Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband	OS 1.1 Dezvoltarea unei rețele de transport eficientă și diversificată capabilă să asigure gestionarea fluxurilor de oameni și mărfuri generate de schimburile economice între teritoriul național și piețele din spațiul european
	OS 1.3 Consolidarea infrastructurii de transport a energiei și conectarea acesteia la proiectele pan-europene cu impact regional și național
	OS 1.2 Dezvoltarea și extinderea infrastructurii portuare și aeroportuare, precum și a legăturii acestora cu centrele urbane naționale în scopul consolidării poziției României de nod logistic regional
OG. 2 Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și incluzive	OS 2.1 Asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a localităților urbane și rurale
	OS 2.2 Asigurarea unei accesibilități crescute la nivelul teritoriului și a unei conectivități eficiente între orașele mari și zona urbană funcțională.
	OS 2.3 Creșterea atractivității spațiilor urbane și rurale prin îmbunătățirea funcțiilor rezidențiale, dezvoltarea unor spații publice de calitate și a unor servicii de transport adaptate nevoilor și specificului local
	OS 2.4 Furnizarea unor servicii sociale de calitate prin asigurarea unei diversificări a acestor servicii la nivelul teritoriului și îmbunătățirea gradului de acces a populației.
OG. 3 Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane	OS 3.1 Dezvoltarea unor centre urbane specializate și inteligente cu vocație de poli internaționale și racordarea lor eficientă la rețeaua urbană europeană
	OS 3.2 Încurajarea dezvoltării zonelor urbane funcționale în jurul orașelor cu rol polarizator la nivelul teritoriului
	OS 3.3 Consolidarea rolului localităților rurale cu potențial de polarizare în scopul asigurării unei accesibilități crescute a populației rurale la servicii de interes general
	OS 3.4 Sprijinirea dezvoltării sistemelor urbane și axelor de dezvoltare de la nivelul teritoriului prin asigurarea unor intervenții integrate teritorial

Obiectiv strategic	Priorități specifice
OG. 4 Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială	OS 4.1 Protejarea patrimoniului și promovarea măsurilor de regenerare a capitalului natural
	OS 4.2 Protejarea și reabilitarea patrimoniului construit în scopul conservării identității naționale și creșterii atractivității spațiilor culturale cu potențial turistic deosebit
	OS 4.3 Reducerea vulnerabilității zonelor supuse riscurilor naturale
	OS 4.4 Asigurarea echilibrului în dezvoltarea mediului rural și urban prin protejarea resurselor funciare agricole și forestiere și limitarea extinderii intravilanului localităților
OG. 5 Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială.	OS 5.1 Consolidarea capacității structurilor de guvernare la niveluri multiple și diversificarea formelor de cooperare între structurile administrației publice
	OS 5.2 Consolidarea instrumentelor de planificare spațială și a instituțiilor cu rol în gestionarea și planificarea proceselor de dezvoltare a teritoriului (sau de amenajare a teritoriului)
	OS 5.3 Consolidarea capacității de cooperare și planificare în domeniul transfrontalier și transnațional

Sursa: Strategia de Dezvoltare Teritorială a României - România policentrică 2035

De asemenea, SDTR stabilește 10 linii directe de planificare care constituie un cadru național de referință pentru direcționarea documentațiilor cu caracter strategic și planurilor de dezvoltare care au un impact teritorial, respectiv:

1. Încurajarea concentrării locuirii în intravilanul unităților administrativ - teritoriale și limitarea dezvoltării urbane în zone care nu sunt deja echipate cu infrastructura tehnico-edilitară.

Scopul urmărit este un teritoriu național cu o calitate a locuirii crescută și costuri reduse pentru infrastructura de bază. Lipsa echipării cu infrastructură edilitară a zonelor rezidențiale duce la dezechilibru în dezvoltarea teritoriului.

2. Încurajarea concentrării activităților industriale în parcuri tehnologice amplasate la limita exterioară a intravilanului unităților administrativ - teritoriale.

Scopul urmărit este un teritoriu național cu zone productive separate de cele rezidențiale, pentru optimizarea activităților umane. Disparitățile funcționale care apar prin mixarea zonelor industriale și a celor rezidențiale duc la scăderea nivelului de trai și la probleme sociale, astfel că separarea celor două funcțiuni duce la o dezvoltare teritorială echilibrată. În același timp, concentrarea activităților industriale contribuie la economii de aglomerație.

3. Încurajarea construirii în zone industriale dezafectate (brownfields) și limitarea extinderii nejustificate a intravilanului ca urmare a dinamicii populației și a dinamicii economice - interzicerea construirii în zone verzi.

Scopul urmărit este un teritoriu național cu resurse naturale protejate, folosind eficient spațiul deja construit. Crearea de locuri de muncă și consolidarea funcțiilor recreative pot veni în completarea conservării capitalului natural.

4. Încurajarea locuirii sustenabile în centrele istorice ale localităților orașelor prin operațiuni de regenerare urbană integrată a centrelor istorice.

Scopul urmărit este un teritoriu național cu zone rezidențiale concentrate, pentru evitarea dispersiei locuirii în teritoriu. Tendința de migrație spre periferia orașelor pentru dezvoltarea ansamblurilor rezidențiale poate duce la un dezechilibru funcțional și social, activitățile din centrele orașelor (istorice sau nu) limitându-se astfel doar la furnizarea de servicii. Planurile și strategiile trebuie să acorde prioritate regenerării centrelor istorice vizând în special menținerea funcțiilor rezidențiale și comerciale, dezvoltarea ofertei de servicii (comerciale, turistice, culturale), creșterea accesibilității acestor zone, amenajarea unor spații publice de calitate, consolidarea și renovarea clădirilor.

5. Dezvoltarea complementarității între zonele urbane și zonele rurale.

Scopul urmărit este păstrarea specificului fiecărui tip de zonă și dezvoltarea acelor elemente proprii de potențial în vederea asigurării unei sinergii între zonele urbane și rurale. Va fi încurajată dezvoltarea activităților de tip agricultură urbană, acolo unde condițiile locale o permit. Vor fi susținute cu prioritate localitățile cu caracter rural (sate aparținătoare, localități componente) din cadrul orașelor și municipiilor în vederea dezvoltării acestor activități specifice de tip productiv și turistic. Se vor identifica, crea și proteja centurile verzi din jurul localităților urbane.

6. Încurajarea dezvoltării care utilizează energie verde și interzicerea construirii de imobile care utilizează în exploatare exclusiv combustibili fosili.

Scopul urmărit este un teritoriu național eficient și sustenabil din punct de vedere energetic, în condițiile riscului energetic crescut la nivel european. Prețul energiei și emisiile în creștere atrag atenția asupra necesității aplicării unor soluții durabile în materie de energie, inclusiv în dezvoltarea teritorială.

7. Luarea măsurilor necesare pentru diminuarea efectelor negative ale riscurilor naturale și industriale.

Scopul urmărit este asigurarea condițiilor necesare pentru o reziliență teritorială ridicată în fața riscurilor naturale și industriale. Planurile și strategiile vor identifica toate posibilele riscuri pentru zona studiată și propune măsuri de prevenire și diminuare a efectelor acestor riscuri.

8. Încurajarea transportului sustenabil și obligativitatea elaborării planurilor de mobilitate.

Scopul urmărit este un teritoriu național cu mobilitate crescută, în condițiile accesibilității actuale reduse care împiedică dezvoltarea. Dimensiunea transportului în contextul dezvoltării are un rol esențial și se referă la conectivitate și accesibilitate. Numărul căilor de transport și varietatea tipurilor de transport sunt două aspecte cheie necesare asigurării unei astfel de dezvoltări. Ca și în cazul populației, conectivitatea și accesibilitatea sunt factori care contează în atragerea investițiilor. Se va încuraja dezvoltarea transportului public prin identificarea soluțiilor optime pentru asigurarea unei accesibilități locale și regionale și care contribuie la reducerea emisiilor de dioxid de carbon.

9. Încurajarea planificării și proiectării de calitate și limitarea derogării de la planurile de dezvoltare urbană și teritorială în vigoare.

Scopul urmărit este un teritoriu național ordonat, cu dezvoltare planificată exclusiv de profesioniști calificați. Dezvoltarea uneori haotică a teritoriului național din ultimii 25 de

ani a creat o serie de probleme pe toate palierele unei planificări logice și echilibrate, iar respectarea normelor europene de planificare va contribui la o dezvoltare teritorială ordonată și creșterea calității vieții. Se vor încuraja soluțiile tehnice care promovează designul de calitate în arhitectură și urbanism.

10. Încurajarea implicării cetățenilor și comunităților în elaborarea strategiilor de dezvoltare și obligativitatea consultării publicului asupra fiecărei etape ale acestora.

Scopul urmărit este creșterea transparenței procesului de dezvoltare teritorială și urbană, pentru asigurarea controlului democratic asupra dezvoltării României. Buna funcționare și dezvoltare a teritoriului nu se poate face decât prin colaborarea tuturor actorilor implicați în procesul de elaborare a strategiilor de dezvoltare și implicarea publicului larg.

Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

Răspunsul României la Agenda 2030 a ONU, relevantă și pentru politicile UE, este translatat prin Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030. În cadrul documentului programatic, Strategia pornește de la premisa că dezvoltarea durabilă prezintă un cadru de gândire care, odată însușit de către cetățean, va ajuta la crearea unei societăți mai echitabile, definită prin echilibru și solidaritate și care să poată face față schimbărilor aduse de probleme actuale globale, regionale și naționale, inclusiv scăderea demografică. Cele 17 obiective de dezvoltare durabilă sunt prezentate mai jos⁵⁷:



Figura nr. 29: Obiectivele de Dezvoltare Durabilă

Sursa: Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

Țintele specifice fiecărui obiectiv, care vor trebui atinse până în anul 2030, sunt prezentate în cadrul tabelului de mai jos:

⁵⁷Informații disponibile la adresa: <https://www.edu.ro/sites/default/files/Strategia-nationala-pentru-dezvoltarea-durabila-a-Rom%C3%A2niei-2030.pdf>, accesat la data de 09.08.2021

Tabelul nr. 53: Obiectivele de Dezvoltare Durabilă și ținte aferente

Obiectiv	Ținte 2030
 <p>1 FĂRĂ SĂRĂCIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de cetățeni care trăiesc în sărăcie relativă • Consolidarea sistemului național unitar a serviciilor de intervenție de urgență, reabilitare ulterioară și compensare a pierderilor în caz de calamități naturale, accidente industriale sau evenimente climatice extreme.
 <p>2 FOAMETE „ZERO”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Eradicarea malnutriției și menținerea ratei obezității sub 10% • Finalizarea cadastrului agricol • Dublarea ponderii agriculturii în PIB-ul României • Menținerea și rentabilizarea unor ocupații și metode tradiționale de valorificare a plantelor medicinale și fructelor de pădure în zona montană.
 <p>3 SĂNĂTATE ȘI BUNĂSTARE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Digitalizarea completă a sistemului de sănătate • Creșterea acoperirii vaccinale până la nivelul minim recomandat de OMS pentru fiecare vaccin • Promovarea conștientizării bolilor psihice, reducerea stigmatului și crearea unui mediu în care cetățenii afectați se simt acceptați și unde pot cere ajutor • Stoparea îmbolnăvirii de tuberculoză și combaterea hepatitei și a altor boli transmisibile • Reducerea cu o treime a mortalității premature cauzate de bolile netransmisibile • Reducerea consumului de substanțe nocive
 <p>4 EDUCAȚIE DE CALITATE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional • Învățământ axat pe competențe prin măsuri precum creșterea ponderii de materii opționale • Accentuarea rolului educației civice cu accent pe fenomenul de violență în școli • Organizarea învățământului profesional și tehnic în campusuri special amenajate și dotate; • Extinderea rețelei de centre comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale • Creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor
 <p>5 EGALITATE DE GEN</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Continuarea reducerii disparității salariale dintre sexe • Eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, în sferele publice și private, inclusiv a traficului, exploatării sexuale și a altor tipuri de exploatare • Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică
 <p>6 APĂ CURATĂ ȘI SANITATE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea substanțială a eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele și asigurarea unui proces durabil de captare și furnizare a apei potabile, pentru a face față deficitului de apă • Conectarea gospodăriilor populației din orașe, comune și sate compacte la rețeaua de apă potabilă și canalizare în proporție de cel puțin 90% • Creșterea accesului la apă potabilă pentru grupurile vulnerabile și marginalizate

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORĂȘULUI LUDUS PENTRU PERIOADA 2021-2027

<p>7 ENERGIE CURATĂ ȘI LA PREȚURI ACCESIBILE</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Extinderea rețelelor de transport și distribuție pentru energie electrică și gaze naturale • Asigurarea securității cibernetice a platformelor de monitorizare a rețelelor de producție, transport și distribuție a energiei electrice și gazelor naturale • Sporirea considerabilă a eficienței energetice (cu minimum 27% comparativ cu scenariul de status-quo) • Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu conținut scăzut de carbon în sectorul transporturilor (autovehicule electrice), inclusiv combustibili alternativi
<p>8 MUNCA DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul prin startup, creativitatea și inovația • Realizarea unui turism competitiv pe termen lung, dezvoltarea agroturismului, ecoturismului, turismului rural, balnear și cultural și îmbunătățirea imaginii României ca destinație turistică • Consolidarea capacității instituțiilor financiare interne pentru a încuraja și a extinde accesul la servicii bancare, de asigurări și servicii financiare pentru toți
<p>9 INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Stimularea economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric, • Întărirea cercetării științifice, • Creșterea accesului întreprinderilor mici industriale și de altă natură la servicii financiare, inclusiv la credite accesibile, și integrarea acestora în lanțuri valorice și piețe externe
<p>10 INEGALITĂȚI REDUSE</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Adoptarea politicilor, în special fiscale, salariale și de protecție socială, în scopul reducerii progresive a inegalităților • Reducerea discriminării prin acordarea de sprijin organizațiilor neguvernamentale care activează în domeniul drepturilor omului
<p>11 ORAȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, în special prin extinderea rețelelor de transport public, • Elaborarea și punerea în aplicare a unui program general de planificare spațială și amenajare a teritoriului în corelare cu strategiile sectoriale la nivel național • Educarea și responsabilizarea populației pentru situații de risc seismic • Reducerea efectelor pe care poluarea atmosferică le are asupra sănătății umane și a mediului prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului
<p>12 CONSUM ȘI PRODUȚIE RESPONSABILĂ</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Reciclarea în proporție de 55% a deșeurilor municipale până în 2025 și 60% până în 2030 • Reciclarea în proporție de 65% a deșeurilor de ambalaje până în 2025 • Colectarea separată a deșeurilor menajere periculoase până în 2022, a deșeurilor biologice până în 2023 și materialele textile până în 2025 • Stabilirea de scheme obligatorii de răspundere extinsă a producătorilor pentru toate ambalajele până în 2024

 <p>13 ACȚIUNE CLIMATICĂ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea capacității de reacție rapidă la fenomene meteorologice extreme intempestive de mare intensitate
 <p>14 VIAȚĂ ACVATICĂ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prevenirea și reducerea semnificativă a poluării marine de toate tipurile, • Dezvoltarea responsabilă și sustenabilă a activităților de pescuit la speciile sălbatice și de acvacultură cu respectarea cotelor și metodelor stabilite prin lege
 <p>15 VIAȚĂ TERESTRĂ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Conservarea și protejarea zonelor umede, între care se află și Rezervația Biosferei Delta Dunării • Asigurarea conservării ecosistemelor montane, • Susținerea instituțiilor și infrastructurilor de cercetare-dezvoltare • Combaterea deșertificării, restaurarea terenurilor și solurilor degradate, inclusiv a terenurilor afectate de deșertificare, secetă și inundații
 <p>16 PACE, JUSTITIE ȘI INSTITUȚII EFICIENTE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asigurarea și susținerea dialogului cu minoritățile naționale în vederea îmbunătățirii actului decizional, • Reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență și ratelor de deces conexe • Stoparea abuzului, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor • Dezvoltarea instituțiilor eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile
 <p>17 PARTENERIAȚE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aderarea României la Zona Euro, la spațiul Schengen și la Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică

Sursa: Adaptare a Autorului, Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

Referitor la politicile relevante de la nivel național, au fost analizate, de asemenea, prevederile următoarelor Strategii:

- Strategia pentru Îmbunătățirea Infrastructurii Educaționale 2018 - 2023
- Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030.

Strategia pentru Îmbunătățirea Infrastructurii Educaționale 2018 - 2023 reprezintă o analiză multidimensională, care a fost realizată cu sprijin și asistență tehnică din partea Băncii Mondiale.

Tabelul nr. 54: Fonduri europene și de la bugetul de stat disponibile pentru investiții în infrastructura educațională

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORĂȘULUI LUDUS PENTRU PERIOADA 2021-2027

Program	Fonduri Europene (milioane Euro)		Fonduri naționale (milioane Euro)	Total (milioane Euro)	
	FEDR	FEADR	Bugetul de stat și bugetele locale		
POR 2014-2020	AP 10	297	0	55	352
	PI 4.4	65	0	11,5	76,5
Total POR		362	0	66,5	428,5
PNDR (2015-2023)		0	150	27	177
PNDL (2015- 2019)		0	0	240	240
Total		362	150	333,5	845,5

Sursa: Strategia pentru Îmbunătățirea Infrastructurii Educaționale 2018 - 2023

Misiunea strategică a Strategiei este reprezentată de asigurarea unui acces echitabil la medii de învățare sigure și flexibile, care facilitează inovarea în predare și învățare prin utilizarea unui model decizional transparent, bazat pe date concrete.

Pilonii strategici abordați sunt prezentați mai jos:

Tabelul nr. 55: Pilonii strategici abordați în cadrul Strategiei pentru Îmbunătățirea Infrastructurii Educaționale 2018 - 2023

Pilon strategic	Obiective strategice	Indicator de rezultat
<i>Pilonul 1 Acces la serviciile educaționale</i>	<p>Îmbunătățirea accesului la servicii educaționale în zonele insuficient deservite și în unitățile de învățământ supraaglomerate.</p> <p>Creșterea capacității de școlarizare în învățământul antepreșcolar și preșcolar.</p> <p>Îmbunătățirea condițiilor de cazare și posibilităților de transport pentru elevi și studenți.</p>	<p>Indicator 1: 100.000 de persoane beneficiare de acces la servicii educaționale îmbunătățite până în 2023</p>
<i>Pilonul 2 Calitate, condiții de siguranță și funcționare a spațiilor de învățare</i>	<p>Dezvoltarea și actualizarea cadrului legislativ al infrastructurii școlare pentru asigurarea unui mediu propice pentru spațiile de învățare.</p> <p>Îmbunătățirea calității condițiilor de siguranță și de funcționare a spațiilor de învățare</p>	<p>Indicator 2: Reducerea procentului unităților de învățământ/instituțiilor de învățământ superior care funcționează fără avize sau autorizații (indicele privind caracterul adecvat al utilităților)</p> <p>Indicator 3: Reducerea procentului unităților de învățământ/instituțiilor de învățământ superior vulnerabile la risc seismic mare</p>

Pilonul 3
Calitatea și
relevanța
mediilor de
învățare

Asigurarea și dezvoltarea unor medii de învățare de calitate care să sprijine procesul de învățare. Îmbunătățirea calității și relevanței mediilor de învățare pentru stimularea dezvoltării competențelor solicitate pe piața forței de muncă sau fundamentale pentru succesul în viață și în societate

Indicator 4:

Reducerea procentului de unități de învățământ/instituțiilor de învățământ superior care nu dispun de facilități (biblioteci, laboratoare, săli de sport, ateliere de practică)

Indicator 5:

Creșterea calității și relevanței mediilor de învățare pentru 20.000 de persoane până în 2023

Sursa: Strategia pentru Îmbunătățirea Infrastructurii Educaționale 2018 - 2023

Răspunsul României la Agenda 2030 a ONU, relevantă și pentru politicile UE, este translatat prin Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030.

Programele de investiții ale Companiei Naționale de Investiții (CNI)⁵⁸

S.C. Compania Națională de Investiții “C.N.I.” S.A reprezintă o instituție subordonată Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (MDLPA), ce derulează programele de investiții de interes public sau social în domeniul construcțiilor, programe realizate de către Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației și care au ca surse de finanțare, conform OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare: bugetul de stat, alocate prin Legea anuală a Bugetului de Stat; venituri proprii constituite potrivit prevederilor art.43 din Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, cu modificările ulterioare; bugetul Consiliilor Locale, sau alte surse legal constituite.

Pentru implementarea acestor programe de investiții, S.C. Compania Națională de Investiții “C.N.I.” S.A a asigurat, în anul 2020, supravegherea proiectării și executării construcțiilor, a derulării programelor de interes public sau social în domeniul construcțiilor și recepția lucrărilor de investiții, precum și prestarea de servicii specifice pentru investitorii care finanțează realizarea Programului Național de Construcții de Interes Public sau Social.

În ceea ce privește implementarea programelor de investiții de interes public sau social în domeniul construcțiilor, activitatea CNI este împărțită pe două paliere și a constat în: activitatea de promovare investiții cuprinse în cadrul programului; activitatea de derulare a finanțării și de realizare a investițiilor din cadrul programului. În cadrul celor 2 programe implementate de CNI, rezultatele înregistrate la sfârșitul lunii decembrie 2020 se prezintă după cum urmează:

- ✓ total obiective de investiții finalizate pe parcursul anului 2020: 88 de obiective de investiții;
- ✓ total contracte de proiectare și execuție/ execuție încheiate pe parcursul anului 2020: 223 contracte pentru obiective de investiții noi;

⁵⁸ Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (2020), *Raport de activitate*, disponibil online: <https://www.mdlpa.ro/pages/rapoarteanualedeactivitate>, accesat la data: 14.04.2022

- ✓ la data de 31.12.2020 se aflau în derulare un total de 523 de obiective de investiții (inclusiv cele contractate pe parcursul anului 2020).

De asemenea, în perioada de programare anterioară, la nivel național s-a elaborat **Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România 2020**.

Documentul a vizat în mod direct sectorul TIC propunându-și să contribuie la dezvoltarea economică și creșterea competitivității României, atât prin acțiuni directe precum susținerea sectorului de e-Commerce și a dezvoltării efective a sectorului TIC românesc, cât și prin acțiuni indirecte precum creșterea eficienței și reducerea costurilor sectorului public din România, îmbunătățirea productivității sectorului privat prin reducerea barierelor administrative în relația cu statul, îmbunătățirea competitivității forței de muncă din România și nu numai. Pentru structurarea abordării României în legătură cu obiectivele agendei digitale, strategia națională a propus 4 domenii de acțiune:

- a) eGuvernare, Interoperabilitate, Securitate Cibernetică, Cloud Computing, Open Data, Big Data și Media Sociale;
- b) TIC în Educație, Sănătate, Cultură și Incluziune;
- c) eCommerce, Cercetare-Dezvoltare și Inovare în TIC;
- d) Broadband și infrastructură de servicii digitale⁵⁹.

Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 asigură, prin obiectivele stabilite la nivel național, realizarea obiectivelor UE privind schimbările climatice. La nivel european, combaterea schimbărilor climatice se efectuează prin 5 dimensiuni - securitate energetică, decarbonare, eficiență energetică, piața internă a energiei și cercetare, inovare și competitivitate.

Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 integrează cu prioritate obiectivele și direcțiile stabilite prin strategiile specifice în domeniul energetic, respectiv al schimbărilor climatice, bazându-se în același timp pe documentele programatice inițiate și de alte ministere/autorități.

Strategia națională de renovare pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice, cât și private, și transformarea sa treptată într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050 are ca principale obiective:

- ✓ îmbunătățirea performanței energetice a fondului existent de clădiri prin reducerea consumului de energie, a emisiilor de carbon și extinderea utilizării surselor regenerabile de energie la clădiri;
- ✓ îmbunătățirea calității vieții pentru toți utilizatorii prin îmbunătățirea

⁵⁹ (2015), Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România 2020, disponibil online:

<https://epale.ec.europa.eu/sites/default/files/strategia-nationala-agenda-digitala-pentru-romania-20202c-20-feb.2015.pdf>, accesat la: 13.04.2022

- confortului termic, a condițiilor de igienă, a siguranței și calității aerului;
- ✓ reducerea nivelului sărăciei energetice și asigurarea unei încălziri accesibile financiar pentru familiile cu venituri modeste;
- ✓ eficientizarea mecanismelor de finanțare privind renovarea fondului construit;
- ✓ dezvoltarea competențelor profesionale privind eficiența energetică în clădiri și susținerea inovării;
- ✓ creșterea calității fondului construit prin îmbunătățirea siguranței clădirilor și asigurarea calității arhitecturale și de integrare în mediul urban a intervențiilor de renovare.

Concluzionând, prin elaborarea prezentului capitol s-a urmărit identificarea principalelor politici naționale cu care Strategia de Dezvoltare Locală a Orașului Luduș pentru perioada 2021-2027 se corelează. Dintre acestea, au fost abordate succint următoarele:

- ✓ *Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă României 2030*
- ✓ *Strategia pentru Îmbunătățirea Infrastructurii Educaționale 2018 - 2023*
- ✓ *Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România 2020*
- ✓ *Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030*
- ✓ *Strategia națională de renovare pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice, cât și private, și transformarea sa treptată într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050*
- ✓ *Planul Național de Redresare și Reziliență al României*
- ✓ *Programele guvernamentale de investiții*

2.1.3. Corelarea cu strategiile și planurile regionale

Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru

Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru reprezintă principalul document de planificare și programare elaborat la nivel regional prin care se stabilește viziunea de dezvoltare, obiectivul global și obiectivele specifice ce trebuie atinse până la finalul perioadei de programare, propunând în același timp direcțiile de acțiune și măsurile necesare pentru atingerea obiectivelor.

Viziunea care stă la baza dezvoltării regionale este ambiția ca, pe termen mediu, „Regiunea Centru să devină o regiune curată, atractivă pentru locuitorii săi și turism, cu o economie competitivă bazată pe cunoaștere și inovare, în care grija pentru exploatarea și utilizarea durabilă a resurselor să se afle în atenția fiecărui cetățean”.

Obiectivul global al Strategiei de Dezvoltare este ca Regiunea Centru să atingă în anul 2027 un nivel de convergență economică de 70% față de media Uniunii Europene.

Astfel, Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pune accentul pe 6 domenii strategice

de dezvoltare, fiecare dintre acestea grupând un număr de priorități și măsuri specifice:

- Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană durabilă;
- Competitivitate economică, cercetare-dezvoltare și inovare;
- Resurse umane, incluziune socială, ocupare și sănătate;
- Mediu, eficiență energetică și schimbări climatice;
- Turism și patrimoniu cultural;
- Dezvoltarea rurală, agricultura și silvicultura.

În tabelul următor sunt redate obiectivele și prioritățile strategice aferente fiecăruia dintre domeniile menționate anterior:

Tabelul nr. 56. Domenii, obiective strategice, priorități specifice și măsuri cuprinse în Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027

Domeniu strategic	Obiectiv strategic	Priorități specifice
1. Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană durabilă	Os.1 Creșterea coeziunii teritoriale și reducerea disparităților intraregionale prin îmbunătățirea infrastructurii regionale de transport și comunicații și sprijinirea dezvoltării urbane integrate	P.1.1 Întărirea capacității administrative a autorităților publice locale în vederea implementării principiilor dezvoltării urbane integrate și sprijinirea cooperării la nivel microregional
		P.1.2 Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport regional; dezvoltarea infrastructurii de internet, în mod special a infrastructurii de bandă largă
		P.1.3 Consolidarea rolului și funcțiilor așezărilor urbane din Regiunea Centru ca actori importanți în asigurarea coeziunii teritoriale, sociale și a creșterii economice bazată pe cunoaștere
		P.1.4 Sprijinirea mobilității urbane durabile
		P.1.5 Extinderea digitalizării serviciilor administrației publice locale și implementarea de soluții SMART City
		P.1.6 Regenerarea economică și socială a orașelor mici precum și a localităților urbane monoindustriale
2. Competitivitate economică, cercetare-dezvoltare, inovare și specializare inteligentă	Os.2 Tranziția spre o economie regională bazată pe cunoaștere prin modernizarea tehnologică și digitalizarea întreprinderilor, intensificarea cooperării	P.2.1 Promovarea unui mediu de afaceri inovativ pentru o dezvoltare economică inteligentă
		P.2.2 Extinderea și diversificarea infrastructurii regionale și locale de afaceri, susținerea clusterelor și dezvoltarea rețelelor de cooperare economică

	<p>economice și prin creșterea contribuției cercetării-dezvoltării-inovării la dezvoltarea economică a Regiunii Centru</p>	<p>P.2.3 Susținerea sectorului regional de cercetare-dezvoltare pentru o creștere economică inteligentă</p> <p>P.2.4 Creșterea gradului de internaționalizare a economiei și sectorului regional de CDI</p>
<p>3. „Resurse umane, incluziune socială, ocupare și sănătate”</p>	<p>Os.3 Creșterea coeziunii sociale a Regiunii Centru prin îmbunătățirea incluziunii sociale, creșterea accesului la servicii de educație, sănătate și facilitarea integrării pe piața muncii</p>	<p>P.3.1 Îmbunătățirea calității, eficacității și relevanței ofertei educaționale regionale, a serviciilor și accesului la educație la toate nivelurile</p> <p>P.3.2 Sprijinirea măsurilor active de ocupare și modernizarea pieței muncii</p> <p>P.3.3 Dezvoltarea infrastructurii, creșterea accesului și îmbunătățirea serviciilor acordate persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile</p> <p>P.3.4. Extinderea și modernizarea infrastructurii de sănătate, creșterea accesului și îmbunătățirea serviciilor de sănătate, cercetare-dezvoltare, inovare în sănătate</p>
<p>4. Mediu, eficiență energetică și schimbări climatice</p>	<p>Os.4 Creșterea calității vieții locuitorilor Regiunii Centru prin reducerea emisiilor de CO2 și o mai bună gestionare a resurselor, conservarea biodiversității și creșterea adaptării la schimbările climatice</p>	<p>P.4.1 Creșterea calității mediului înconjurător din așezările urbane și rurale din Regiunea Centru</p> <p>P.4.2 Creșterea eficienței utilizării energiei și a altor resurse materiale</p> <p>P.4.3 Protejarea și conservarea biodiversității regionale</p> <p>P.4.4 Diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale</p>
<p>5.Turism și patrimoniu cultural</p>	<p>Os.5 Dezvoltarea sectorului turistic și a sectoarelor economice conexe prin valorificarea potențialului natural și antropic al Regiunii Centru și susținerea activităților culturale și recreative</p>	<p>P.5.1 Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural-istoric, valorificarea patrimoniului turistic natural și creșterea utilizării potențialului balnear</p> <p>P.5.2 Modernizarea și extinderea infrastructurii regionale de cazare și de agrement și îmbunătățirea serviciilor specifice</p> <p>P.5.3 Susținerea turismului de nișă, dezvoltarea activităților conexe turismului și integrarea activităților turistice</p> <p>P.5.4 Asigurarea forței calificate de muncă în turism</p>
<p>6. Dezvoltarea rurală, agricultura și silvicultura</p>	<p>Os.6 Obiectiv strategic: Dezvoltarea durabilă a zonelor rurale din Regiunea Centru prin valorificarea potențialului natural și uman al acestora</p>	<p>P.6.1 Eficientizarea sectorului agroalimentar și îmbunătățirea pregătirii profesionale a fermierilor</p> <p>P.6.2 Susținerea activităților agricole în zonele montane</p> <p>P.6.3 Valorificarea superioară, într-o manieră</p>

		durabilă, a potențialului silvic regional
		P.6.4 Creșterea atractivității economice și diversificarea activităților economice în localitățile rurale
		P.6.5 Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale
		P.6.6 Dezvoltarea infrastructurii sociale, cultural-recreative și susținerea dezvoltării comunitare

Sursa: Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027⁶⁰

2.1.4. Corelarea cu strategiile și planurile locale

Planul de mobilitate urbană durabilă al Orașului Luduș

La orizontul anului 2024, sistemul de transport și mobilitate al Orașului Luduș va fi accesibil și eficient, va susține dezvoltarea socio-economică locală și va fi prietenos cu mediul înconjurător. Obiectivele strategice din domeniul mobilității care contribuie la atingerea viziunii urmăresc:

Accesibilitatea, care reprezintă ușurința cu care oamenii sau bunurile materiale pot ajunge dintr-un punct de origine într-un punct de destinație utilizând modurile de transport disponibile la nivelul teritoriului, a căror conexiune în raport cu criteriul ales este favorabilă intereselor beneficiarului transferului sau ale exploatării sistemului. Modul în care orașele facilitează accesul prin formele lor urbane și sistemelor de transport disponibile, prezintă impact direct asupra dezvoltării urbane și bunăstării populației, componente prin care se descrie calitatea vieții.

Prin acest obiectiv strategic, se urmărește ca sistemul de transport din Orașul Luduș să asigure accesibilitate ridicată pentru toate categoriile de utilizatori.

Eficiența economică se referă la sprijinul sistemului de transport în desfășurarea activităților economice, cu impact pe termen lung prin generarea de venituri și locuri de muncă în Orașul Luduș. Funcționarea sistemului de transport, astfel încât să se asigure parametrii de eficacitate, eficiență și calitate a deplasărilor persoanelor și bunurilor către/ de la unitățile economice și zonele turistice constituie unul dintre pilonii dezvoltării durabile.

Siguranța reprezintă noțiunea inversă vulnerabilității participanților la trafic la implicare în accidente de circulație (soldate cu răni sau pierderi de vieții omenești, respectiv pagube materiale). Strategia Națională de Siguranță Rutieră pentru perioada 2016 - 2020 are ca obiectiv general reducerea la jumătate a numărului de decese provenite din accidente rutiere până în anul 2020 față de anul 2010. Atingerea acestei

⁶⁰ Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027, disponibil la: <http://www.adrcentru.ro/wp-content/uploads/2021/10/4.-Strategia-de-Dezvoltare-Regionala.pdf>

ținte propuse la nivel național este posibilă prin transpunerea obiectivului la nivel local și cuantificarea rezultatelor.

Protejarea mediului se referă la desfășurarea activității de transport prin asigurarea unui schimb între satisfacerea nevoilor de mobilitate manifestate la nivelul Orașului Luduș și impactul asupra mediului. Obiectivul privind protecția mediului, care se exprimă prin reducerea valorilor indicatorilor asociați (emisii de substanțe poluante, gaze cu efect de seră, zgomot) contribuie la atingerea dezvoltării urbane durabile și implicit la creșterea calității vieții.

Calitatea vieții se referă la calitatea mediului urban, coroborată cu aspecte privind accesibilitatea teritoriului și a serviciilor de transport, siguranța cetățenilor, calitatea aerului, eficiența economică a serviciilor de transport.

2.2. Viziunea și obiectivele strategice

În 2027, Orașul Luduș, va fi un oraș inteligent, mai accesibil, și orientat spre dezvoltare durabilă.

Viziunea comunității locale pentru următorii 6 ani (2021 - 2027), este strâns legată de creșterea calității vieții cetățenilor.

- **oraș inteligent** - un oraș inteligent sau smart city este un concept de dezvoltare urbană care integrează tehnologii și sisteme pentru a administra în mod eficient și securizat resursele unui oraș, în vederea îmbunătățirii calității vieții cetățenilor, dezvoltării comunității și protejării mediului. Acestea includ, dar nu sunt limitate la: sisteme de transport, spitale, rețele de distribuție a apei, administrarea deșeurilor, școli, biblioteci, alte servicii ale comunității
- **oraș mai accesibil** - o bună conectivitate înseamnă că oamenii, investitorii și turiștii pot ajunge cât mai ușor și într-un timp cât mai scurt în Orașul Luduș. O bună conectivitate înseamnă și că cetățenii pot ajunge mai ușor în țară sau străinătate. Cu cât fluxul acesta este mai mare și mai intens cu atât dezvoltarea economică crește. De aceea este importantă infrastructura rutieră, pentru fluxul oamenilor și bunurilor din zonele urbane spre zonele rurale și invers.
- **oraș orientat spre dezvoltarea durabilă** - oricât de dezvoltat ar fi teritoriul local, nu poate fi considerat cu adevărat dezvoltat dacă își lasă parte din cetățeni în urmă. Comunităților marginalizate din comună trebuie să li se acorde atenție specială, iar cel mai ușor în furnizarea de servicii sociale este parteneriatul public-privat între Primărie și ONG-uri, fapt ce facilitează un grad de incluziune socială mai ridicat. Strategia de dezvoltare locală presupune măsuri pentru susținerea economică, socială și de mediu în baza Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030.

Obiectivele strategice și măsurile propuse pentru perioada 2021 - 2027 sunt în acord cu obiectivele Politicii de Coeziune pentru perioada 2021 - 2027:

- **Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii;
- **Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice;
- **Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale;
- **Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate;
- **Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Astfel, plecând de la viziunea comunității locale asupra dezvoltării localității pe orizontul de

În timpul perioadei 2021-2027, s-au conturat următoarele obiective strategice în concordanță cu planurile și strategiile la nivel comunitar și național și asigurând corespondența cu programele și strategiile regionale, județene și locale astfel:

Direcții strategice:

- DS 1 - Dezvoltare urbană durabilă
- DS 2 - Dezvoltare economică și competitivitate
- DS 3 - Mediu, energie, schimbări climatice
- DS 4 - Educație
- DS 5 - Sănătate și incluziune socială
- DS 6 - Turism, patrimoniu cultural și culte
- DS 7 - Capacitate administrativă
- DS 8 - Agricultură, silvicultură

2.3. Analiza SWOT

Această analiză este esențială deoarece aduce o contribuție importantă asupra identificării măsurilor ulterioare în procesul de planificare în vederea atingerii obiectivelor strategiei de dezvoltare locală.

Analiza SWOT grupează informațiile în două categorii principale:

- Factori interni - punctele tari și punctele slabe;
- Factori externi - oportunități și amenințări provenite din mediul extern.

Punctele tari și punctele slabe sunt elemente interne asupra cărora există un control direct, în timp ce oportunitățile și amenințările vin din mediul exterior și pot influența pozitiv sau negativ activitatea aparatului administrativ.

Acest instrument reflectă o imagine de ansamblu astfel încât punctele tari și oportunitățile să poată fi valorificate, pe de o parte și pe de altă parte punctele slabe și amenințările să poată fi diminuate sau chiar eliminate.

Tabelul nr. 57. Analiza SWOT a cadrului demografic

DEMOGRAFIE - CAPITAL UMAN	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Rata șomajului s-a redus cu 71,79% în 2019 față de anul 2015 • Rata redusă a infracționalității • Număr relativ mare de tineri cu studii liceale și superioare • Disponibilitate de angajare în diferite meserii • Procent echilibrat al structurii pe sexe: bărbați 48,44 %, femei 51,56% 	<ul style="list-style-type: none"> • Depopulare - numărul populației este în continuă scădere în ultimii 10 de ani • Fenomen accentuat de îmbătrânire al populației • Spor natural negativ (- 120 persoane în 2020), tendință anuală • Valori negative ale sporului migrator (-68 pers. în 2020), în general persoanele cu studii superioare migrează spre marile orașe și străinătate • Îmbătrânirea populației • Adaptarea lentă a populației mature și vârstnice la schimbările și provocările lumii actuale • 2,93% din populație locuiește în zone dezavantajate pe locuire • 5,62% din populație locuiește în zone marginalizate • Procent ridicat al persoanelor care locuiesc în zone dezavantajate pe capital uman: 18,79%
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • Accesarea de programe de finanțare pentru stoparea fenomenului migratoriu • Dezvoltarea infrastructurii rutiere și a utilităților tehnico-edilitare pentru creșterea calității vieții • Îmbunătățirea serviciilor publice pentru creșterea calității vieții locuitorilor • Atragerea investitorilor și/sau promovarea 	<ul style="list-style-type: none"> • Migrația locuitorilor în mediul urban sau în afara țării • Reducerea numărului locurilor de muncă și creșterea șomajului • Recesiune economică • Crize generate de epidemii sau pandemii • Abandonul școlar în condițiile înrăutățirii nivelului

<p>antreprenoriatului</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programele de finanțare din fonduri structurale privind dezvoltarea capacității umane (POCU 2021 - 2027) 	<p>de trai și a creșterii excluziunii sociale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Creșterea raportului de dependență a vârstnicilor față de fondurile sociale • Ponderea populației inactive este în creștere, generalizată la nivel național și regional (pensionări, dificultăți de angajare pentru tineri) • Declinul demografic preconizat pentru Regiunea Centru până în 2050 și eventualele consecințe negative la nivel local.
--	---

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 58. Analiza SWOT a infrastructurii

INFRASTRUCTURĂ	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Accesibilitate - traversarea orașului de Drumul European E60, Târgu Mureș - Cluj- Napoca • Tranzitare cale ferată: linia secunda- ră 405: Deda - Reghin - Târgu Mureș - Luduș - Războieni și în halta Luduș Sat Hc pe linia 406: Bistrița Bârgăului - Sărățel - Șieu - Luduș • Accesul la populației la transportul feroviar • Iluminatul public modern și eficient prin implementarea proiectului • „Modernizarea și eficientizarea sistemului de iluminat public” finanțat prin POR 2014 - 2020 • Investițiile în rețeaua de apă și canalizare • Investițiile realizate pentru asfaltarea drumurilor/străzilor • Existența unei stații noi de epurare • Acces ridicat la infrastructura de comunicații IT, telefonie fixă și mobile • Planul de mobilitate urbană durabilă conceput pentru a satisface nevoia de mobilitate a cetățenilor și operatorilor economici din Luduș 	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa pistelor de biciclete • Degradarea trotuarelor și a podurilor strategice • Căile de rulare pentru transportul public sunt degradate • Podul peste râul Mureș amplasat pe str. 1 Decembrie 1918, este degradat • Lipsa transportului ecologic • Stațiile de transport public • Lipsa unui sistem de management al traficului • Multe spații publice nu sunt accesibile pentru persoanele cu dizabilități • Nu există parcări de tip Park&Ride, iar parcările de reședință sunt insuficiente • Există pericolul de inundații și alune- cări de teren.
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • Existența programelor de infrastructură finanțate din fondurile UE • Programe guvernamentale în vederea dezvoltării infrastructurii • Posibilitatea atragerii de fonduri în vederea dezvoltării infrastructurii care să asigure prevenirea pe inundații și calamități naturale • Deschiderea administrației publice locale pentru implementarea de proiecte • Master Planul pentru Sectorul Apă și Apă Uzată la 	<ul style="list-style-type: none"> • Calamități naturale - pericol de inundații, care pot degrada infrastructura • Schimbările climatice reprezintă o amenințare pentru cadrul natural: temperaturile cresc, tiparele precipitațiilor se schimbă fapt ce contribuie la distrugerea infrastructurii • Costul ridicat al documentațiilor preliminare și necesitatea cofinanțării proiectelor poate împiedica accesarea fondurilor europene • Instabilitate legislativă și monetară

<p>nivelul județului Mureș</p> <ul style="list-style-type: none"> • Posibilitatea realizării de parteneriate public-privat în vederea dezvoltării infrastructurii din oraș 	<ul style="list-style-type: none"> • Instabilitate politică • Apariția de disfuncționalități în implementarea proiectelor de infrastructură
---	---

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 59: Analiza SWOT a cadrului economic

ECONOMIE	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Amplasare teritorială favorabilă față de rețelele de transport din județ • Existența forței de muncă disponibilă în oraș • Diversitatea domeniilor economice reprezentate de către micii agenți economici (peste 321 de întreprinderi ce activează 16 domenii diferite) 	<ul style="list-style-type: none"> • Capacitatea redusă a administrației pentru susținerea proiectelor de investiție în resursa umană și a celor de dezvoltare locală • Interes scăzut al agenților economici locali pentru formarea profesională a angajaților • Numărul redus al investitorilor străini • Măsuri insuficiente de promovare a orașului pentru atragerea investitorilor • Inexistența unei strategii în ceea ce privește stimularea înființării de IMM-uri promovarea insuficientă a produselor locale • Scăderea constantă a cererii și oferte de servicii în plan local • Inexistența pieței de materii prime și a celei de desfacere a produselor pe raza orașului • Lipsa unui agent economic local specializat în strategii de marketing care să acorde consultanță în domeniu pentru agenții economici • Măsuri insuficiente pentru susținerea antreprenoriatului local, al start-up-urilor • Lipsa promovării conceptului de economie circulară • Migrarea populației, în special a celor calificați către centrele urbane mai mari sau chiar în străinătate • Lipsa unui parc industrial
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • Programe finanțate din Fondurile Structurale și de Coeziune pentru calificare, necalificare, specializare în diverse meserii • Oportunități de finanțare a agenților economici locali • Oportunități de finanțare în cadrul grupurilor locale de acțiune • Cofinanțarea din resurse guvernamentale a proiectelor de dezvoltare a infrastructurii 	<ul style="list-style-type: none"> • Legislație în continuă schimbare; • Politică nefavorabilă pentru dezvoltarea afacerilor • Adaptabilitate scăzută la schimbare atât a mediului privat cât și a forței de muncă • Capacitate redusă de susținere financiară • Condițiile UE dificil de îndeplinit de către agenții economici autohtoni

urbane și a activităților generatoare de venit • Diversificarea activităților economice în special în sectorul serviciilor • Promovarea și stimularea formelor asociative • Utilizarea tehnologiilor noi în toate domeniile și posibilitatea înființării unui parc industrial	• Insuficienta pregătire în vederea accesării și implementării proiectelor europene • Criza economică națională sau mondială • Epidemii sau pandemii cu efect nefavorabil • Încălzirea globală ce provoacă numeroase fenomene meteorologice extreme care pot afecta negativ unele domenii economice
--	--

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 60. Analiza SWOT a sistemului educațional

EDUCAȚIE ȘI ÎNVĂȚĂMÂNT	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Existența unui management educațional responsabil cu implicare directă • Comunicare formală și informală bună • Monitorizarea activității de formare este corespunzătoare și urmărește cunoașterea culturii organizaționale a școlii • Existența personalului didactic specializat • Situația generală la învățatură prezintă rezultate bune • Rata scăzută a abandonului școlar 	<ul style="list-style-type: none"> • Populație școlară în scădere • Învățământul profesional insuficient promovat și dezvoltat • Personal didactic calificat în scădere • Infrastructură educațională deficitară • Inexistența unui campus școlar • Motivația cadrelor didactice este relativ scăzută • Accesul dificil din punct de vedere material la activitățile de perfecționare • Fonduri insuficiente pentru premiarea performanței școlare • Manuale școlare insuficiente • Material didactic insuficient • Inexistența unui centru de tip after-school
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • O bună colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean • Accesarea fondurilor europene nerambursabile pentru îmbunătățirea infrastructurii și a programelor școlare • Dezvoltarea parteneriatelor public-private în procesul educațional și a formării profesionale • Posibilitatea preluării și adaptării metodelor de bună practică din țările Uniunii Europene cu privire la activitățile didactice • Posibilitatea participării elevilor și/sau a cadrelor didactice în schimburi de experiență internaționale 	<ul style="list-style-type: none"> • Incoerența politicilor educaționale la nivel educațional • Schimbările prea dese de strategie în cadrul sistemului de învățământ • Motivarea morală și salarială nu ajută cadrul didactic în activitate • Programe școlare prea încărcate • Scăderea nivelului de trai: elevi, profesori, părinți • Creșterea numărului de șomeri în rândul părinților • Slaba motivație a elevilor pentru învățatură • Migrația copiilor de grădiniță din satele

	aparținătoare spre oraș la grupe cu program prelungit <ul style="list-style-type: none"> • Migrarea cadrelor didactice • Existența pe piață a unor jocuri foarte violente • Scăderea populației școlare datorită declinului natalității • Comasarea claselor școlare datorită scăderii numărului de elevi • Riscuri generate de epidemii sau pandemii • Creșterea analfabetismului funcțional
--	---

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 61. Analiza SWOT a condițiilor climatice și de mediu

CONDIȚII CLIMATICE ȘI DE MEDIU	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Așezarea geografică a orașului într-o zonă cu un cadru natural deosebit • Potențial pentru practicarea agriculturii ecologice durabile • Climat temperat-continental • Depozite naturale de gaz metan • Fond faunistic bogat • Oportunități de valorificare a energiei alternative • Diverse atracții naturale • Acces la surse de apă importante • Existența sistemului centralizat de alimentare cu apă, canalizare și stației de epurare • Spații verzi amenajate • Platforme subterane de colectare a deșeurilor 	<ul style="list-style-type: none"> • Inexistența unui sistem performant de colectare selectivă a deșeurilor • Inexistența unei stații de compost și transfer a deșeurilor • Starea tehnică a rețelei de alimentare cu apă, canalizare, stației de epurare • Eroziunea solului din cauza inundațiilor • Lipsa preocupărilor privind compostarea deșeurilor biodegradabile • Lipsa infrastructurii de monitorizare-permanentă a factorilor de mediu • Lipsa modalităților de producere a energiei alternative • Slaba conștientizare a populației și a agenților economici în problematica protecției mediului • Inexistența dotărilor pentru situații de urgență • Neexistența unui plan de ecologizare- local în parteneriat cu agenții economici • Ignoranța populației cu privire la colectarea selectivă, a depozitării deșeurilor în locuri special amenajate și în general a protecției mediului • Producția/utilizarea foarte slabă a energiei regenerabile • Lipsa platformelor de gunoi amenajate
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • Surse de finanțare Protecția Mediului • Posibilitatea dezvoltării prin bugetul local a unui sistem de management al deșeurilor 	<ul style="list-style-type: none"> • Fenomene meteo extreme care conduc la inundații și calamități naturale • Existența pe raza orașului a unui important bazin

<ul style="list-style-type: none"> • Proiecte naționale și europene pentru gestionarea deșeurilor • Linii de finanțare pentru dotarea administrației publice locale cu utilaje pentru situații de urgență • Existența unei strategii naționale de protecția mediului • Implicarea comunității în acțiunile de colectare selectivă a deșeurilor • Posibilitatea finanțării din bugetul local, sau național a unor instalații de tip energie alternativă care să ofere independența energetică instituțiilor publice • Existența unor game variate de surse de energie regenerabilă la prețuri acceptabile ce pot fi utilizate • Utilizarea instrumentelor de gestionare a riscurilor • Surse de finanțare privind Economia Circulară 	<p>hidrografic</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reducerea investițiilor publice • Orientarea programelor guvernamentale • Factorul antropic care poate contribui la distrugerea ariilor naturale protejate • Creșterea gradului de poluare datorită activităților economice și a creșterii numărului de autovehicule • Diminuarea surselor de apă potabilă • Scăderea suprafețelor cultivate conform practicilor agricole ecologice și creșterea impactului negativ asupra mediului ca rezultat al intensificării agriculturii
---	--

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 62. Analiza SWOT a sectorului agricol

AGRICULTURĂ	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Reconstrucție ecologică forestieră pe terenuri degradate Perimetrul de ameliorare «Coasta lui Papuc» , proiect finanțat de Guvernul României • Piața agroalimentară modernizată • Terenurile arabile au o pondere de 74,60%, restul fiind ocupate de 10,17% pășune, 15,17% fânețe, 0,06% vii • Dezvoltarea fermelor locale prin accesarea fondurilor europene • Existența societăților cu activități productive 	<ul style="list-style-type: none"> • Reducerea suprafețelor agricole datorită urbanizării • Grad redus de asociere a proprietarilor agricoli • Nu există rețele de achiziționare a produselor agricole și animalelor • Slaba utilizare a soiurilor și raselor autohtone, adaptate la condițiilor locale • Acces redus la sistemul de creditare pentru sectorul agricol, pentru inițiativă de afaceri în mediul rural • Interesul scăzut al tinerilor pentru practicarea agriculturii • Structuri și sisteme slab dezvoltate pentru transferul de cunoștințe, consiliere, consultanță și inovare • Acces redus la terenurile agricole cauzat de prețurile ridicate • Dotări tehnice deficitare și insuficiente în silvicultură • Lipsa digitalizării în agricultură • Parteneriat public-privat slab dezvoltat • Reticența agricultorilor de a se organiza în structuri asociative cu rol economic

	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa pieței de desfacere pentru unele produse precum și prețuri de vânzare scăzute datorate lipsei de asociere
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • Investiții privind dezvoltarea unei piețe agroalimentare locale • Tendință de creștere a sectorului de produse ecologice • Creșterea interesului consumatorilor pentru alimentele naturale și sănătoase • Demersuri legislative pentru sprijinirea zonelor montane • Înființarea de forme asociative cu rol economic și cooperarea între fermieri • Creșterea valorii nete adăugate la nivelul fermelor zootehnice și mixte • Existența fondurilor europene ce pot fi absorbite în vederea impulsivării afacerilor în agricultură ex. Programul Național de Dezvoltare Rurală / Planul Național Strategic • Adaptarea cerințelor de formare, cercetare/consultanță în raport cu nevoile fermierilor 	<ul style="list-style-type: none"> • Îmbătrânirea forței de muncă în agricultură și depopulare • Prezența animalelor sălbatice - urși, cerbi, mistreți care distrug culturile • Degradarea solurilor • Cadrul legislativ instabil • Slaba informare a agricultorilor cu privire la normele europene • Creșterea numărului de fenomene climatice extreme și a intensității acestora • Răspândirea bolilor contagioase severe în rândul animalelor și păsărilor (ex. pesta porcină, gripa aviară etc.) • Reticența fermierilor în utilizarea noilor tehnologii

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 63. Analiza SWOT a sistemului de sănătate

SISTEMUL DE SĂNĂTATE	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Existența și buna funcționare a spitalului cu ambulatoriu și a cabinetelor individuale de medicină de familie care acoperă populația orașului • Profesionalismul medicilor de familie • Existența de farmacii • Punct de lucru ISU-SMURD 	<ul style="list-style-type: none"> • Slaba dotare a spitalului și a ambulatoriului • Slaba educație sanitară a comunității • Dotarea insuficientă a cabinetelor medicale • Neînsușirea normelor de educație sanitară pentru o mare parte din populație • Slaba comunicare în toate domeniile de prevenire • Lipsa unui centru de recuperare • Caracterul pavilionar al spitalului, astfel secțiile spitalului sunt dispersate în oraș ca locație • Clădirile secțiilor spitalului sunt vechi și degradate, afectând astfel condițiile de spitalizare și actul medical • Lipsa unui centru de recuperare modern
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI

<ul style="list-style-type: none"> • Fonduri europene nerambursabile pentru construirea de spitale și centre medicale • Sprijin financiar nerambursabil pentru mediul privat • Existența legislației pentru acord- area de finanțare, subvenționare, cofinanțare din partea administrației locale și centrale pentru serviciile sociale • Dezvoltarea de parteneriate care să favorizeze dezvoltarea de servicii de calitate 	<ul style="list-style-type: none"> • Costurile ridicate ale serviciilor medicale și a medicamentelor • Creșterea numărului de bolnavi cronici • Legislația în domeniu în continuă- schimbare • Slaba receptivitate a pacienților la programele naționale de sănătate • Creșterea numărului de îmbolnăviri datorate factorilor de mediu • Creșterea nevoii sociale care poate conduce la supraîncărcarea personalu- lui • Restrângerea/încetarea activității ONG-urilor furnizoare de servicii sociale din lipsa resurselor financiare • Crize sanitare generate de epidemii sau pandemii
--	--

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 64. Analiza SWOT a sistemului de asistență socială

ASISTENȚA SOCIALĂ	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Existența serviciului de asistență socială în subordinea Primăriei • Pondere medie a populației cu nevoi de asistare • Informare operativă cu privire la toate formele de ajutor de stat • Administrația locală asigură serviciile minimale pentru protecție socială 	<ul style="list-style-type: none"> • Personal insuficient în structurile de resort ale administrației publice locale • Inexistența unui centru de permanență pentru persoane vârstnice • Percepția greșită a scopului asistenței sociale din partea populației • Inexistența unor servicii specializate adresate persoanelor vârstnice • Lipsa spiritului civic și de voluntariat
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • Construirea și dotarea unui centru de permanență pentru bătrâni • Existența la nivel național a programelor de asistență socială • Posibilitatea înființării unor magazine de tip economat 	<ul style="list-style-type: none"> • Migrația continuă a persoanelor active a condus la apariția fenomenului în care copii sunt în grija rudelor • Costurile ridicate generează dificultăți în dotarea diverselor obiective de asistență socială • Sistemul de ajutor social nu încurajează reintegrarea activă

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 65. Analiza SWOT a administrației și serviciilor publice

ADMINISTRAȚIE ȘI SERVICII PUBLICE	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Experiența unei Primării moderne la standarde europene • Experiența în administrație a primarului, consiliului local și personalului de specialitate • Implicarea activă în problemele societății • Existența spațiului adecvat pentru buna desfășurare a activităților administrative • Existența logisticii necesare în cadrul Primăriei • Pregătirea continuă a personalului Primăriei • Campanii de informare și instruire privind cunoașterea regulilor și măsurilor de apărare împotriva incendiilor și protecție civilă • Exerciții de evacuare în sistem de urgență în școli, grădinițe și spital 	<ul style="list-style-type: none"> • Desele schimbări legislative • Insuficiența comunicării între instituțiile publice de la diferite nivele • Necorelarea normelor metodologice cu legile emise • Interpretări eronate privind impozitele și taxele locale • Inexistența sau slaba funcționare a unor servicii publice de interes local • Inexistența dotărilor moderne pentru situații de urgență
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • Cursuri de calificare și pregătire pentru funcționarii primăriei • Finanțări europene pentru dezvoltarea capacității administrative • Creșterea autonomiei locale • Implementarea de proiecte pentru mediatizarea legislației • Aplicarea principiului transparenței în activitatea instituțiilor publice 	<ul style="list-style-type: none"> • Capacitate redusă de autofinanțare • Politici discriminatorii în alocarea resurselor financiare de la nivele superioare • Reducerea gradului de colectare a impozitelor și taxelor locale

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 66. Analiza SWOT a turismului și potențialului turistic

TURISMUL ȘI POTENȚIALUL TURISTIC	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Acces facil datorită legăturilor de transport • Obiective turistice: Castelul Bánffy din Gheja • Existența unei unități de cazare de tip hotel, a unei unități de cazare de tip pensiune, a două unități de cazare de tip moteluri și a două unități de cazare de tip cameră de închiriat • Distanță redusă față de aeroporturi 	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastructură turistică slab dezvoltată • Lipsa unei strategii de dezvoltare a turismului local • Pregătire profesională redusă • Accesul la servicii de sănătate scăzut • Turism de tip tranzit • Percepția slabă a unei „dezvoltări durabile” a turismului și implicit a importanței protecției mediului și a patrimoniului cultural-istoric și arhitectural specific • Fonduri alocate pentru promovarea turismului neacoperitoare, insuficiente și

	subdimensionate
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • Accesarea programelor de finanțare naționale, fonduri europene sau a fondurilor norvegiene care sprijină dezvoltarea activităților de turism • Fructificarea potențialului de activități recreaționale (sporturi extreme, echitație, înot etc.) • Dezvoltarea serviciilor de divertisment și agrement • Realizarea de parteneriate externe și interne de colaborare în domeniul turismului • Măsuri pentru atragerea operatorilor economici de a activa în domeniul turismului • Acțiuni comune de promovare a turismului - cu comunele învecinate • Înființarea de pensiuni agroturistice • Introducerea sistemului de management al calității și în turismul rural 	<ul style="list-style-type: none"> • Instabilitate legislativă • Resurse financiare limitate pentru dezvoltarea infrastructurii turistice • Lipsa intabulării terenurilor • Distrugerea cadrului natural • Intensificarea traficului • Nerespectarea principiilor „dezvoltării durabile” • Constrângeri financiare

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 67. Analiza SWOT a cadrului cultural, sportive și a activităților recreaționale

CULTURĂ, SPORT ȘI ALTE ACTIVITĂȚI RECREAȚIONALE	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • În oraș funcționează două cămine culturale (în Gheja și Roșiori) și o casă de cultură • Ansambluri de dansuri populare • Existența evenimentelor și manifestărilor cultural-artistice • Existența a două cluburi sportive • Existența unui bazin de înot didactic • Parcul Tineretului modernizat și dotat: 22.792 mp spațiu verde, 1305 mp alei pietonale pavate, 540 mp pistă alergare elastică 	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa dotărilor pentru căminele culturale constituie un impediment în desfășurarea unor activități mai complexe • Populația de vârstă a doua manifestă tot mai puțin interes pentru activitățile sportive și culturale • Număr redus de facilități culturale (cinematograf, muzeu etc.) • Biblioteca tradițională este din ce în ce mai puțin utilizată • Implicare slabă a mediului de afaceri în promovarea culturii • Zone cu potențial de petrecere a timpului liber • Facilități reduse special dedicate tineretului sau turiștilor • Număr redus al al manifestărilor cu scop caritabil
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • Posibilitatea programelor de finanțare naționale, fonduri europene sau a fondurilor norvegiene care sprijină dezvoltarea 	<ul style="list-style-type: none"> • Discrepanțe între domeniul cultural și nevoile, respectiv interesele comunității, pierderea

activităților culturale și sportive <ul style="list-style-type: none"> • Informatizarea bibliotecilor și a serviciilor oferite de acestea • Conștientizarea interesului sectorului privat pentru implicarea în restaurarea și conservarea patrimoniului cultural • Crearea de parteneriate cu instituții de învățământ din Uniunea Europeană în vederea schimbului de experiență • Accesarea granturilor SEE și Norvegiene pentru dezvoltarea culturală 	relevanței actului cultural pentru comunitate <ul style="list-style-type: none"> • Fonduri limitate pentru dezvoltarea infrastructurii culturale și sportive
---	---

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 68. Analiza SWOT a gradului de digitalizare la nivel local

DIGITALIZARE	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • WI-FI în spații publice • Platformă pentru depunerea online a documentelor (autorizații, avize, declarații etc) • Plata on-line a taxelor, impozitelor și amenziilor 	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa strategiei de dezvoltare Smart City • Platforma digitală implementată nu acoperă digitalizarea unei categorii foarte largi de servicii publice precum: siguranța publică, sistem de monitorizare, servicii și utilități publice, monitorizare energie, mediu, iluminat public, registrul agricol • Lipsa unui management de monitorizare a traficului • Lipsa digitalizării în școli • Lipsa unui sistem GIS (Sistem Informațional Geografic) care analizează locații spațiale și organizează straturi de informații în vizualizări utilizând hărți și scene 3D • Lipsa unui sistem de management informatizat pentru transportul public • Lipsa unei aplicații informatice care să ofere informații în timp real cu privire la probleme de trafic • Servicii de e-administrație slab dezvoltate
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<ul style="list-style-type: none"> • Accesarea unor surse de finanțare nerambursabilă prin Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare 2021 - 2027 • Creșterea gradului de digitalizare al serviciilor publice • Implementarea unor soluții Smart City • Accesare de finanțări nerambursabile pentru crearea Strategiei Smart City și implementarea unor soluții digitale integrate 	<ul style="list-style-type: none"> • Legislație instabilă • Reticența populației în utilizarea soluțiilor digitale • Investiții financiare prea mari în raport cu gradul de uzură morală al noilor tehnologii • Lipsa fondurilor pentru implementarea unor soluții digitale integrate

2.4. Măsuri privind dezvoltarea locală pentru perioada 2021 - 2027

Pentru fiecare direcție strategică au fost stabilite obiective specifice și măsuri concrete în acord cu viziunea Orașului Luduș și a politicilor europene, naționale, regionale și locale astfel:

DIRECȚIA STRATEGICĂ 1 - DEZVOLTARE URBANĂ DURABILĂ

Obiectivul strategic nr. 1.1. - Dezvoltare urbană durabilă prin creșterea nivelului de trai și îmbunătățirea accesibilității - rețelele de drumuri vor contribui, pe termen mediu la creșterea fluxurilor de capital, a mobilității forței de muncă, a accesibilității zonale, determinând o dezvoltare durabilă a acesteia și evident, crearea de noi oportunități de muncă

- ➔ *Măsura 1.1.1. Intervenții majore asupra rețelei stradale*
- ➔ *Măsura 1.1.2. Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport public pentru creșterea accesibilității*
- ➔ *Măsura 1.1.3. Dezvoltarea unor sisteme alternative de mobilitate*
- ➔ *Măsura 1.1.4. Managementul traficului*

Obiectivul strategic nr. 1.2. - Îmbunătățirea conectivității digitale

- ➔ *Măsura 1.2.1. Extinderea digitalizării serviciilor administrației publice locale și implementarea de soluții SMART City*
- ➔ *Măsura 1.2.2. Dezvoltarea infrastructurii TIC, în mod special infrastructura de bandă largă și îmbunătățirea conectivității digitale*

DIRECȚIA STRATEGICĂ 2 - DEZVOLTARE ECONOMICĂ ȘI COMPETITIVITATE

Obiectivul strategic nr. 2.1. - Creșterea rolului economic al orașului și creșterea competitivității - prin crearea unui mediu economic competitiv și atractiv investițiilor promovând dezvoltarea economică durabilă

- ➔ *Măsura 2.1.1. Atragerea de noi investitori*
- ➔ *Măsura 2.1.2. Crearea infrastructurii pentru dezvoltarea afacerilor*
- ➔ *Măsura 2.1.3. Măsuri pentru susținerea și dezvoltarea activităților economice*
- ➔ *Măsura 2.1.4. Creșterea competitivității prin inovare, digitalizare și dezvoltare economică*
- ➔ *Măsura 2.1.5. Valorificarea durabilă a resurselor naturale în vederea creșterii atractivității și competitivității sectoarelor economice principale*

DIRECȚIA STRATEGICĂ 3 - MEDIU, ENERGIE, SCHIMBĂRI CLIMATICE

Obiectivul strategic nr. 3.1. - Dezvoltarea unei comunități locale prietenoase cu mediul - un oraș mai verde, fără emisii de carbon, ce utilizează surse regenerabile și alternative de energie și propune măsuri pentru combaterea schimbărilor climatice

- ➔ *Măsura 3.1.1. Extinderea și modernizarea infrastructurii tehnice de mediu la nivel regional (alimentare cu apă, canalizare și epurare ape uzate, gestionare deșeuri)*
- ➔ *Măsura 3.1.2. Ecologizarea și reabilitarea siturilor contaminate, refacerea terenurilor degradate, creșterea suprafeței spațiilor verzi*
- ➔ *Măsura 3.1.3. Reducerea emisiilor de carbon prin îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor și a sistemelor de transport*
- ➔ *Măsura 3.1.4. Promovarea utilizării energiei din surse regenerabile*
- ➔ *Măsura 3.1.5. Creșterea eficienței utilizării resurselor și sprijinirea tranziției către economia circulară (informare și conștientizare, parteneriate locale, dezvoltare proiecte pilot etc)*
- ➔ *Măsura 3.1.6. Protejarea și conservarea biodiversității*
- ➔ *Măsura 3.1.7. Atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea la schimbările climatice, prevenirea riscurilor naturale*
- ➔ *Măsura 3.1.8. Investiții în asigurarea/îmbunătățirea unor sisteme de iluminat public performant și eficient energetic*

DIRECȚIA STRATEGICĂ 4 - EDUCAȚIE ȘI FORMARE POFESIONALĂ

Obiectivul strategic nr. 4.1. - Îmbunătățirea sistemului educațional

- ➔ *Măsura 4.1.1. Îmbunătățirea infrastructurii educaționale și asigurarea unui proces de învățare modern adaptat cerințelor pieței*
- ➔ *Măsura 4.1.2. Adaptarea serviciilor educaționale adresate elevilor și cadrelor didactice pentru fiecare nivel educațional*
- ➔ *Măsura 4.1.3. Creșterea competențelor digitale ale elevilor prin dezvoltarea infrastructurii și dotărilor specifice*
- ➔ *Măsura 4.1.4. Creșterea accesului la serviciile de educație pentru persoanele aparținând grupurilor vulnerabile*
- ➔ *Măsura 4.1.5. Modernizarea și îmbunătățirea accesului la infrastructura sportivă educațională*

Obiectivul strategic nr. 4.2. - Creșterea participării la programele de formare și învățare pe tot parcursul vieții

- ➔ *Măsura 4.2.1. Îmbunătățirea sistemelor de învățământ și formare profesională pentru piața muncii*
- ➔ *Măsura 4.2.2. Creșterea participării și îmbunătățirea ofertei pentru formarea profesională continuă (centre comunitare pentru învățare permanentă)*
- ➔ *Măsura 4.2.3. Creșterea accesului la serviciile de formare profesională pentru persoanele aparținând grupurilor vulnerabile*
- ➔ *Măsura 4.2.4. Stimularea reconversiei profesionale a forței de muncă și a perfecționării profesionale*
- ➔ *Măsura 4.2.5. Susținerea formării profesionale a personalului din domeniul asistenței sociale*

DIRECȚIA STRATEGICĂ 5 - SĂNĂTATE ȘI INCLUZIUNE SOCIALĂ

Obiectivul strategic nr. 5.1. - Dezvoltarea serviciilor sanitare și sociale

- ➔ *Măsura 5.1.1. Modernizarea și dezvoltarea serviciilor de sănătate*
- ➔ *Măsura 5.1.2. Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii sociale (centre de zi, centre rezidențiale, centre multifuncționale)*
- ➔ *Măsura 5.1.3. Dezvoltarea infrastructurii sociale, cultural-recreative și susținereadezvoltării comunitare*
- ➔ *Măsura 5.1.4. Asigurarea condițiilor de locuire temporară pentru persoanele vulnerabile*
- ➔ *Măsura 5.1.5. Facilitarea integrării socio-economice a persoanelor vulnerabile și a comunităților marginalizate*
- ➔ *Măsura 5.1.6. Dezvoltarea și diversificarea serviciilor sociale integrate*
- ➔ *Măsura 5.1.7. Creșterea accesului la servicii medicale de bază pentru persoanelevulnerabile și comunitățile marginalizate*
- ➔ *Măsura 5.1.8. Diminuarea efectelor negative ale îmbătrânirii demografice (ex. programe de îngrijire la domiciliu, cabinete medicale mobile)*

DIRECȚIA STRATEGICĂ 6 - TURISM, PATRIMONIUL CULTURAL ȘI CULTE

Obiectivul strategic nr. 6.1. - Teritoriu local atractiv pentru turism, cultură și sport

- ➔ *Măsura 6.1.1. Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural-istoric, valorificarea patrimoniului turistic*
- ➔ *Măsura 6.1.2. Îmbunătățirea accesibilității zonelor turistice accesibilitate rutieră, sisteme de transport mai puțin poluante (transport public, piste pentru biciclete, interconectare moduri transport)*

- ➔ *Măsura 6.1.3. Modernizarea și extinderea infrastructurii turistice și îmbunătățirea serviciilor specifice (inclusiv reabilitarea spațiilor cu destinație culturală și dezvoltarea infrastructurii culturale inovatoare)*
- ➔ *Măsura 6.1.4. Promovarea activităților sportive prin dezvoltarea/reabilitarea/dotarea infrastructurilor sportive*
- ➔ *Măsura 6.1.5. Sprijinirea inițiativelor sportive Măsura 6.1.6. Susținerea lăcașelor de cult*

DIRECȚIA STRATEGICĂ 7 - CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ

Obiectivul strategic nr. 7.1. - Creșterea capacității instituționale

- ➔ *Măsura 7.1.1. Dezvoltarea resurselor umane din cadrul administrației publice locale*
- ➔ *Măsura 7.1.2. Îmbunătățirea serviciilor de e-administrație*
- ➔ *Măsura 7.1.3. Creșterea eficienței activității administrației publice locale*
- ➔ *Măsura 7.1.4. Modernizarea administrației locale în vederea creșterii accesului populației la servicii publice*
- ➔ *Măsura 7.1.5.. Promovarea unui mod de lucru transparent, pozitiv și participativ al guvernării locale pentru îndeplinirea obiectivelor din strategia de dezvoltare locală*
- ➔ *Măsura 7.1.6. Dezvoltarea, modernizarea și diversificarea serviciilor publice de interes local*
- ➔ **Obiectivul strategic nr. 7.2. - Dezvoltarea cooperării și asocierii**
- ➔ *Măsura 7.2.1. Încurajarea și promovarea parteneriatului public-privat*
- ➔ *Măsura 7.2.2. Încurajarea schimburilor de experiență și bune practice*

DIRECȚIA STRATEGICĂ 8 - AGRICULTURĂ LOCALĂ

Obiectivul strategic 8.1. Promovarea și susținerea agriculturii locale

- ➔ *Măsura 8.1.1. Promovarea și susținerea agriculturii locale*
- ➔ *Măsura 8.1.2. Măsuri privind creșterea gradului de asociere*

2.5. Portofoliul de proiecte

Viziunea de dezvoltare, obiectivele strategice și măsurile concrete stabilite pe baza nevoilor comunității au condus la conturarea unui portofoliu de proiecte cuprinzător, care răspunde fiecărei direcții strategice din cadrul documentului de față, astfel:

Tabelul nr. 69. Portofoliul de proiecte al Orașului Luduș pentru perioada 2021-2027

Nr. crt	Obiectiv strategic/ Denumire investiție	Sursă finanțare	Stadiu	Termen estimativ de implementare
DIRECȚIA STRATEGICĂ 1 - DEZVOLTARE URBANĂ DURABILĂ				
1.	Modernizare cale de rulare a infrastructurii rutiere pe care circulă transportul public	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
2.	Modernizarea/reabilitare străzi fără transport public	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
3.	Reabilitare pod peste râul Mureș, amplasat pe str. 1 Decembrie 1918	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
4.	Realizare pod nou peste râul Mureș	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
5.	Amenajare infrastructură rutieră de legătură între str. Pârâului (Cartier Gheja) și limita județului Alba	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
6.	Realizare străzi în noile zone rezidențiale	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
7.	Realizarea unui plan multianual pentru lucrări necesare de reparații/mentenanță a rețelei pietonale/ stradale, cu priorizare în funcție de zonă, complexitate și resurse financiare	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORAȘULUI LUDUȘ PENTRU PERIOADA 2021-2027

	necesare			
8.	Plantarea de perdele vegetale verzi (aliniamente de arbori și arbuști) de-a lungul principalelor artere rutiere în vederea reducerii emisiilor de CO2 și a poluării generate de traficul rutier	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
9.	Studiu de oportunitate privind organizarea sistemului de transport public cu mijloace ecologice în Orașul Luduș	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
10.	Achiziționare autobuze ecologice pentru serviciul de transport public local	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
11.	Amenajare stații de transport public	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
12.	Realizare infrastructură pentru transportul în comun - depou pentru vehiculele de transport public	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
13.	Realizare infrastructură pentru transportul în comun - terminal intermodal de călători	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
14.	Implementare sistem de management informatizat pentru transportul public	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
15.	Derularea de campanii de informare publică referitoare la utilizarea transportului public	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
16.	Reglementarea logisticii de aprovizionare	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORĂȘULUI LUDUS PENTRU PERIOADA 2021-2027

		nerambursabile		
17.	Reorganizarea traseelor pentru accesul vehiculelor cu masa totală maximă autorizată mai mare de 3,5 tone	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
18.	Realizarea unor trasee pietonale	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
19.	Dezvoltarea rețelei de piste dedicate circulației bicicletelor	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
20.	Sistem de închiriere biciclete (bike sharing)	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
21.	Amenajare zonă cu prioritate pentru pietoni (“shared space” - spații partajate)	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
22.	Dezvoltarea infrastructurii necesare utilizării autovehiculelor electrice și hibride	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
23.	Achiziția de mijloace de transport electrice în parcul de autovehicule gestionat de autoritatea publică locală	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
24.	Accesibilizarea spațiilor publice pentru persoanele cu dizabilități	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
25.	Plan local de acțiune pentru încurajarea utilizării vehiculelor electrice, inclusiv pentru companiile private	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORĂȘULUI LUDUS PENTRU PERIOADA 2021-2027

		nerambursabile		
26.	Adaptarea regulamente- lor de transport urban cu taxi în vederea stimulării achiziționării de vehicule electrice/hibrid în cazul furnizorilor de servicii de taxi	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
27.	Implementarea unui sistem de management al traficului	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
28.	Realizarea unei aplicații informatice care să ofere informații în timp real cu privire la probleme de trafic	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
29.	Amenajare parcare colectivă de tip Park&Ride	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
30.	Construire parcări de reședință	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
31.	Elaborare politică de parcare la nivel urban	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
32.	Studiu de trafic/circulație la nivel urban	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
33.	Elaborarea și implementare de reglementări privind introducerea de restricții ale vitezei de circulație în zonele vulnerabile	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
34.	Elaborare și implementare reglementări privind programul de realizare a serviciilor de utilități publice	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORAȘULUI LUDUȘ PENTRU PERIOADA 2021-2027

		alte surse nerambursabile		
35.	Derulare campanii de educație rutieră adresate tinerilor	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
36.	Derulare campanii de educație rutieră adresate tuturor categoriilor de participanți la trafic (conducători auto, pietoni, bicicliști)	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
37.	Dezvoltarea unei structuri interne având responsabilități de monitorizare a implementării PMUD al Orașului Luduș	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
38.	Încheierea unui contract de servicii publice conform Regulamentului CE 1370 pentru transportul public de călători	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect PMUD	2021 - 2027
39.	Achiziția de mijloace de transport electrice în parcul de autovehicule gestionat de autoritatea publică locală	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
40.	Achiziționare autobuze ecologice pentru serviciul de transport public local	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
41.	Reabilitare și construire poduri, podețe și punți pietonale	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
42.	Modernizare și reabilitare drumuri agricole de exploatație și forestiere	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORĂȘULUI LUDUS PENTRU PERIOADA 2021-2027

43.	Preluarea în domeniul public a unor străzi din domeniu privat în noile cartiere de locuit	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
44.	Amenajări peisagistice, crearea, modernizarea, extinderea de terase verzi, parcuri și spații verzi, aliniamente plantate	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
45.	Realizarea de sisteme de întreținere a spațiilor verzi și a vegetației naturale în zonele adiacente piețelor agroalimentare urbane	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
46.	Refacerea șanțurilor de scurgere (decolmatare și execuții de șanțuri noi) de-a lungul drumurilor	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
47.	Regularizare pârâuri	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
48.	Modernizare și extindere sistem de siguranță și supraveghere video	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
49.	Digitalizarea serviciilor administrației publice locale	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
50.	Creșterea competitivității prin inovare, digitalizare și dezvoltare economică	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
51.	Implementarea unor soluții Smart City	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORĂȘULUI LUDUS PENTRU PERIOADA 2021-2027

52.	Crearea unei strategii Smart City	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
53.	Implementarea sistemului digital al Registrului agricol	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
54.	Creșterea capacității administrației publice locale de management integrat al resurselor culturale și naturale, inclusiv prin implementarea de soluții inovative	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
55.	Dezvoltarea serviciilor de administrație	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
56.	Digitalizarea serviciilor publice la nivel local	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
57.	Acces gratuit la WI-FI în spațiile publice	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
58.	Stimularea dezvoltării tehnologiei informațiilor și comunicațiilor	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
59.	Reabilitarea și modernizarea zonei centrale a orașului	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
60.	Dezvoltare urbană durabilă în spațiul public spațiile publice din interiorul ansamblurilor de locuințe colective, respectiv, ansambluri de locuințe sau zone cu locuințe de tip condominiu	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORĂȘULUI LUDUȘ PENTRU PERIOADA 2021-2027

61.	Dezvoltarea urbană a zonei autogării	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
62.	Dezvoltarea urbană integrată a zonei rezidențiale periferice destructurate, a zonelor de blocuri degradate și așezărilor informale	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
63.	Amenajare grădini, parcuri publice și parcuri dendrologice în Orașul Luduș	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
64.	Reconversia funcțională a imobilelor degradate, parțial utilizate, sau neutilizate, pentru instituții publice, locuințe sociale și alte destinații publice	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
65.	Construirea/amenajarea/ extinderea/ reabilitarea unei zone de promenadă pieton- ală, puncte de belvedere și spații destinate recreerii, dar și activităților comerciale, precum cafenele, restaurante și altele asemenea	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
DIRECȚIA STRATEGICĂ 2 - DEZVOLTARE ECONOMICĂ ȘI COMPETITIVITATE				
66.	Promovarea orașului în mediul de afaceri pentru atragerea investitorilor	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
67.	Facilitarea accesului la utilități pentru operatorii economici	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
68.	Promovarea programelor guvernamentale și/sau europene pentru stimularea înființării sau modernizării întreprinderilor	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
69.	Promovarea culturii antreprenoriale în rândul populației	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/	Idee de proiect	2021 - 2027

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORĂȘULUI LUDUS PENTRU PERIOADA 2021-2027

		alte surse nerambursabile		
70.	Promovarea și dezvoltarea economiei circulare	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
DIRECȚIA STRATEGICĂ 3 - MEDIU, ENERGIE, SCHIMBĂRI CLIMATICE				
71.	Creșterea eficienței energetice în clădiri rezidențiale	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
72.	Creșterea eficienței energetice în clădirile publice	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ granturile SEE și Norvegiene	Idee de proiect	2021 - 2027
73.	Îmbunătățirea izolației termice a anvelopei clădirilor publice, inclusiv măsuri de consolidare a acesteia	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
74.	Utilizarea surselor regenerabile de energie pentru asigurarea necesarului de energie termică pentru încălzire și prepararea apei calde de consum în clădirile publice	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
75.	Realizarea unei strategii pentru eficiență energetică	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
76.	Plantarea de perdele vegetale verzi	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
77.	Crearea, modernizarea, extinderea și întreținerea de amenajări peisagistice, parcuri, spații verzi, aliniamente plantate	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
78.	Extinderea și îmbunătățirea rețelei publice de apă și/sau stații de tratare a	Bugetul local / Bugetul de Stat/	Idee de	2021 - 2027

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORĂȘULUI LUDUS PENTRU PERIOADA 2021-2027

	apei	Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	proiect	
79.	Extinderea și îmbunătățirea rețelei publice de apă uzată și/sau stații de epurare a apelor uzate	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
80.	Sistem de telegestiune și monitorizare pentru iluminatul stradal	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
81.	Reabilitarea, modernizarea și extinderea sistemului de iluminat public	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
82.	Trecerea rețelelor electrice în subteran	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
83.	Înlocuirea sistemelor de iluminat public cu incandescență cu iluminat prin utilizarea unor lămpi cu eficiență energetică ridicată, durată mare de viață și asigurarea confortului corespunzător, inclusiv prin reabilitarea instalațiilor electrice - stâlpi, rețele, inclusiv telegestiune	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
84.	Dezvoltarea infrastructurii prietenoase cu mediul	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
85.	Dezvoltarea unui sistem eficient de management al deșeurilor	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
86.	Realizarea de sisteme ecologice de colectare a deșeurilor vegetale și menajere și de colectare selectivă a materialelor reciclabile	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse	Idee de proiect	2021 - 2027

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORĂȘULUI LUDUS PENTRU PERIOADA 2021-2027

		nerambursabile		
87.	Amenajare centre de colectare selectivă a deșeurilor	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
88.	Protejarea și îmbunătățirea factorilor de mediu	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
89.	Activități de ecologizare a râurilor	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
DIRECȚIA STRATEGICĂ 4 - EDUCAȚIE ȘI FORMARE POFESIONALĂ				
90.	Construire grădiniță	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
91.	Înființarea și modernizarea (inclusiv dotarea) infrastructurii de tip after-school	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
92.	Construcția/reabilitarea/modernizarea/echiparea infrastructurii educaționale pentru învățământul general obligatoriu (școli I- VIII)	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
93.	Construire creșă	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
94.	Construire centru educațional multifuncțional	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
95.	Înființarea/dezvoltarea infrastructurii pentru educația non - formală	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/	Idee de proiect	2021 - 2027

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORĂȘULUI LUDUS PENTRU PERIOADA 2021-2027

		alte surse nerambursabile		
96.	Modernizarea cabinetelor medicale școlare	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
97.	Învățare pe tot parcusul vieții	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
98.	Centru comunitar pentru învățare permanentă	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
99.	Creșterea competențelor digitale ale elevilor prin dezvoltarea infrastructurii și dotărilor specifice	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
100.	Modernizarea și îmbunătățirea accesului la infrastructura sportivă educațională	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
DIRECȚIA STRATEGICĂ 5 - SĂNĂTATE ȘI INCLUZIUNE SOCIALĂ				
101.	Construire și dotare infra- structură de sănătate (spital)	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
102.	Extindere, reabilitare și modernizare imobil cu destinația de centru multifuncțional	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
103.	Modernizarea și dotarea Școlii Gimnaziale nr. 1	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
104.	Reabilitare imobil cu destinația centru de	Bugetul local / Bugetul de Stat/	Idee de	2021 - 2027

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORĂȘULUI LUDUS PENTRU PERIOADA 2021-2027

	zi pentru persoane vârstnice	Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	proiect	
105.	Înființare centru medical de permanență	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
106.	Înființarea, dezvoltarea sau extinderea/ diversificarea/ modernizarea serviciilor de suport existente destinate persoanelor din grupuri vulnerabile bazate pe nevoile specifice ale acestora	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ granturile SEE și Norvegiene	Idee de proiect	2021 - 2027
107.	Investiții în achiziționarea, renovarea sau construcția de locuințe destinate grupurilor vulnerabile și a tinerilor	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ granturile SEE și Norvegiene	Idee de proiect	2021 - 2027
108.	Sprrijinirea dezvoltării/furnizării de servicii sociale/furnizarea de servicii, inclusiv în cadrul centrelor comunitare integrate (medico-sociale)	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
109.	Sprrijinirea și dezvoltarea întreprinderilor sociale	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
110.	Înființarea/construirea/ modernizarea și/ sau dotarea infrastructurii sociale destinate serviciilor sociale de tip nerezidențial - centre de zi	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
111.	Înființarea/construirea/ modernizarea și/ sau dotarea centre și/sau unități de îngrijire la domiciliu	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
112.	Înființare/modernizare centre de preparare și distribuire a hranei pentru persoane în risc de sărăcie	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
113.	Construire centru de rezidență pentru persoane adulte și cu dizabilități	Bugetul local / Bugetul de Stat/	Idee de proiect	2021 - 2027

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORĂȘULUI LUDUS PENTRU PERIOADA 2021-2027

		Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile		
DIRECȚIA STRATEGICĂ 6 - TURISM, PATRIMONIU CULTURAL ȘI CULTE				
114.	Amenajare și dotare teren de tenis str. Crângului	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
115.	Amenajare tribune Stadionul Mureșul	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
116.	Restaurare și punere în valoare Castel Bánffy	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
117.	Revitalizare Brațul Mort al râului Mureș	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
118.	Modernizarea, renovarea și/ sau dotarea căminului cultural din localitatea Gheja	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
119.	Modernizarea, renovarea și/ sau dotarea căminului cultural din localitatea Roșiori	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
120.	Restaurarea și conservarea clădirilor/ monumentelor din patrimoniu cultural imobil de interes local	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
121.	Promovarea valorilor etno-folclorice în comunitatea locală prin achiziționarea de dotări specifice	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORĂȘULUI LUDUS PENTRU PERIOADA 2021-2027

122.	Restaurarea, protecția, conservarea și valorificarea durabilă a obiectivelor de patrimoniu	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
123.	Restaurarea monumentelor istorice, respectiv a obiectivelor cu statut de monument istoric	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ Granturi Norvegiene	Idee de proiect	2021 - 2027
124.	Dezvoltarea activităților culturale și artistice	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
125.	Renovarea, consolidarea și reabilitarea clădirilor existente, a clădirilor cu rol social-administrativ, a celor destinate serviciilor, inclusiv comerciale de proximitate, centre culturale și pentru expoziții, amenajarea de scuaruri și spații, structuri de socializare și recreere în aer liber sau în construcții ușoare	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
126.	Acordarea de sprijin financiar nerambursabil de la bugetul local pentru acțiuni culturale, sportive și educaționale	Bugetul local	Proiect recurent	2021 - 2027
127.	Amenajare spații de joacă pentru copii și dotarea acestora cu echipamente specifice, precum și amenajarea de zone și echipamente pentru activități sportive de întreținere în aer liber	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
128.	Construcția/extinderea/ reabilitarea infrastructurii turistice dezvoltată de autoritatea publică locală ca instrument de punere în valoare a potențialului turistic local	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
129.	Amenajare și promovare trasee tematice sau turistice	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
DIRECȚIA STRATEGICĂ 7 - CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ				
130.	Dezvoltarea resurselor umane din aparatul de specialitate al autorității publice locale	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse	Idee de proiect	2021 - 2027

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORĂȘULUI LUDUS PENTRU PERIOADA 2021-2027

		nerambursabile		
131.	Creșterea eficienței activității administrației publice locale	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
132.	Modernizarea administrației locale în vederea creșterii accesului populației la servicii publice	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
133.	Achiziționarea de echipamente și /sau accesorii pentru serviciul de întreținere a domeniului public	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
134.	Construire remiză pentru gararea echipamentelor și depozitarea accesoriilor aferente serviciului întreținere a domeniului public	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
135.	Construire/extindere/reabilitare/modernizare a sediilor/ clădirilor publice din subordinea administrației publice locale	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
136.	Încurajarea înființării și organizării de forme asociative	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
137.	Participarea UAT în cadrul unor programe de schimb de experiență și bune practici	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
DIRECȚIA STRATEGICĂ 8 - AGRICULTURĂ LOCALĂ				
138.	Construire platformă pentru depozitarea în condiții de siguranță a gunoiului de grajd	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/ alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027
139.	Sprejinierea înființării grupurilor de producători agricoli	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene/	Idee de proiect	2021 - 2027

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORAȘULUI LUDUȘ PENTRU PERIOADA 2021-2027

		alte surse nerambursabile		
140.	Construire piață agroalimentară	Bugetul local / Bugetul de Stat / Fonduri Europene / alte surse nerambursabile	Idee de proiect	2021 - 2027

2.6. Mecanismul de prioritizare

O activitate foarte importantă în implementarea cu succes a proiectului o reprezintă elaborarea unor criterii de prioritizare a investițiilor. În acest sens, se recomandă a se avea în vedere următorii doi pași:

1. *Elaborarea unei metodologii de prioritizare a investițiilor de la nivelul UAT Orașul Luduș, în conformitate cu normele legale aflate în vigoare și cu respectarea principiilor bune-guvernante;*
2. *Concretizarea și delimitarea criteriilor concrete de prioritizare a investițiilor în sectoarele considerate relevante pentru dezvoltarea UAT Orașul Luduș.*

Fundamentarea metodologiei, precum și concretizarea și delimitarea criteriilor concrete de prioritizare a investițiilor respectă criteriile legale stabilite prin HG nr. 225/2014, Norme Metodologice din 26 martie 2014 privind prioritizarea proiectelor de investiții publice, cât și principiile generale investiționale, corelate cu nevoile locale și centrale. Mecanismul de prioritizare este centrat pe ideea de oportunitate și de sporire a gradului de beneficii sociale. Prioritizarea investițiilor reprezintă unul dintre conceptele cu care operează dezvoltarea locală. În continuare, se va realiza prezentarea unor termeni, prin definirea unor concepte operaționale, pentru a explica demersul metodologic adoptat. Astfel:

Tabelul nr. 70: Concepte operaționale

Investiție	Investiția este efortul financiar actual făcut pentru un viitor mai bun, creat prin dezvoltare și modernizare, având ca sursă de finanțare renunțarea la consumuri actuale sigure, dar mici și neperformante, în favoarea unor consumuri viitoare mai mari și într-o structură modernă, mai aproape de opțiunile utilizatorilor, dar probabile. ⁶¹ Noțiunea de investiție, într-o accepțiune largă, este sinonimă cu: alocare, plasare, dotare, iar într-un sens mai restrâns (financiar-contabil) reprezintă o cheltuială facultativă pentru obținerea de bunuri materiale cu valoare mare și durata de folosință îndelungată.
Prioritizare	Prioritatea reprezintă o însușire de a fi primul într-o succesiune temporală, în consecință prioritizarea reprezintă <i>întâietatea acordată</i> , în acest caz, unor proiecte.

Sursa: Autorul

În conformitate cu Normele Metodologice din 26 martie 2014 privind prioritizarea proiectelor de investiții publice, aprobate prin HG nr. 225/2014, de la nivel guvernamental se stabilesc patru principii, cărora li se adaugă un principiu auxiliar, prin care se realizează prioritizarea proiectelor de investiții publice:

1. **Oportunitatea proiectului în contextul strategiilor sectoriale sau naționale**, al cărui scop este să stabilească dacă țintele proiectului sunt relevante;
2. **Justificarea economică și socială**, al cărui scop este să stabilească dacă proiectul este justificat economic prin studiul de (pre)fezabilitate sau, după caz, memoriul tehnico-economic sau nota de fundamentare;
3. **Suportabilitatea și sustenabilitatea financiară**, al cărui scop este să stabilească

⁶¹ G. Prelipcean, Fundamente economice ale investițiilor, Ed. Universității, Suceava 2000, pag. 4

dacă cerințele totale de finanțare ale proiectului respectă o estimare realistă a resurselor disponibile pentru sector/sub sector;

4. **Aranjamente pentru implementare/ Performanța în implementare**, al cărui scop este să stabilească cât de bine s-a făcut actuala pregătire a proiectului.

Principiul auxiliar face referire la cât de avansat este proiectul ca timp rămas, respectiv câți ani au mai rămas sau stadiu fizic, respectiv cât mai este de implementat.

Alt document consultat și care stă la baza stabilirea mecanismului de prioritizare este reprezentat de Ghidul pentru planificarea și fundamentarea procesului decizional din administrația publică locală.

Amintim, dintre criteriile de prioritizare promovate prin Ghid, următoarele:

- Existența unei Strategii de Dezvoltare Locală;
- Modul de formulare și etapizare a politicilor publice și a planurilor de investiții;
- Existența unui Plan Strategic Instituțional;
- Necesitatea analizei impactului economic, social și asupra mediului.

Pentru implementarea **mechanismului de prioritizare**, se recomandă a se avea în vedere:

- **Corelarea cu strategiile naționale de investiții** → sprijinirea procesului de corelare între strategiile naționale de investiții în infrastructură publică în vederea fundamentării prioritizării investițiilor din surse de finanțare existente și furnizarea de asistență în procesul de identificare și prioritizare a viitoarelor investiții finanțate la nivelul Orașului Luduș;
- **Criterii de prioritizare a proiectelor** → fundamentarea formulării unor criterii pentru prioritizarea proiectelor cu scopul de a încuraja investiții complementare pliate pe investiții din fonduri UE și de la bugetul de stat. Criteriile se vor stabili în funcție de scorul obținut la analiza stadiului proiectului (stadiu de idee vs. în stadii de dezvoltare avansate-documentații aflate în lucru - exemplu de prioritizare: un proiect în stadiu PT este prioritizat, comparativ cu un proiect aflat în stadiu de idee, pentru care nu s-au demarat documentații specifice). De asemenea, se va analiza *in concreto* justificarea economică și socială a proiectului, în sensul raportării proiectului la dimensiuni precum: cost- beneficiu, dimensiunea grupului-țintă, durata de timp necesara obținerii avizelor, durata implementării, sustenabilitate financiară pe termen mediu și lung;
- **Politica de infrastructură municipală** → sprijinirea procesului de elaborare și revizuire a strategiilor, planurilor și investițiilor în domeniile de interes, care stau la baza accesării instrumentelor structurale;
- **Raportarea la experiențele anterioare** → în scopul de a decela dificultățile care pot surveni în implementare, se va face apel la proiecte deja implementate, pentru eliminarea unor pași care ar putea genera întârzieri în derularea proiectului.

În scopul prioritizării proiectelor de investiții la nivelul Orașului Luduș, se recomandă totodată utilizarea următoarei scheme logice de acțiune privind alinierea obiectivelor:

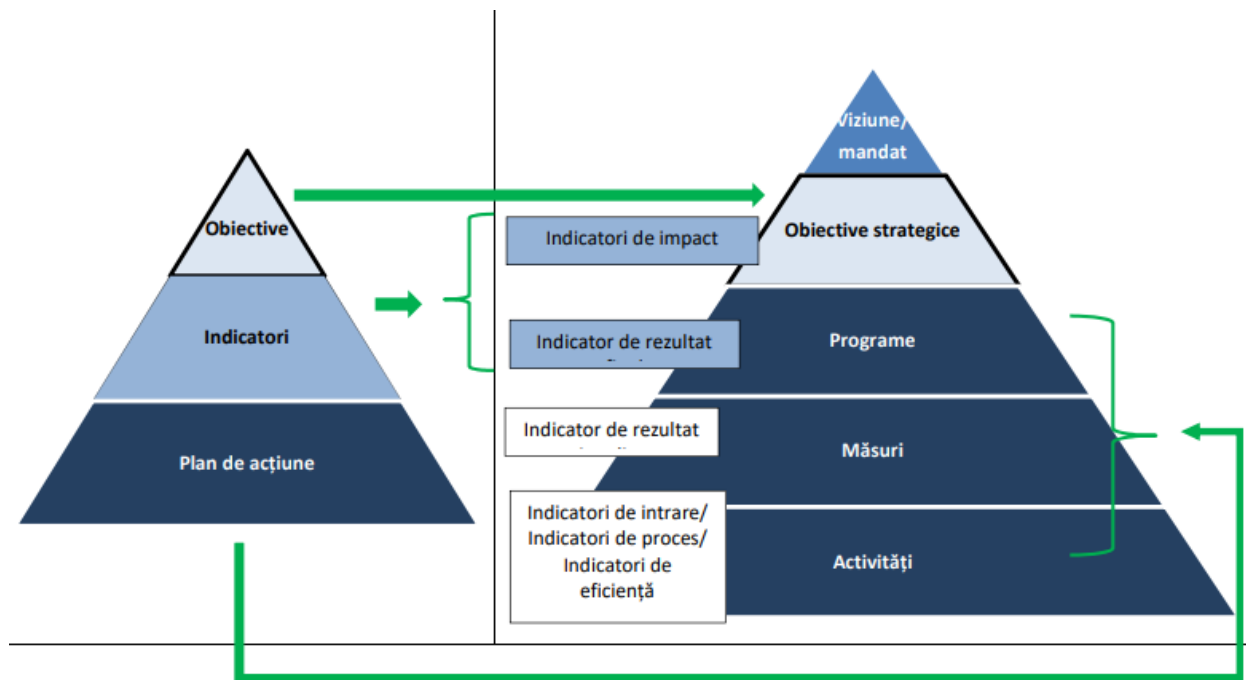


Figura nr. 30. Alinierea obiectivelor, într-un cadru logic

Sursa: Ghidul de monitorizare a strategiilor, Servicii de asistență pentru Guvernul României în vederea creării unei Unități de Strategie, Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare/ Banca Mondială

De asemenea, este oportună utilizarea unor tehnici, metode și criterii de priorizare:

- Constituirea unui grup de lucru/comitet, pentru stabilirea unor oportunități de finanțare;
- Potențialul de impact trans-sectorial multiplicator, de rezolvare în lanț a unor situații problematice la nivel social, economic ;
- Influența asupra creșterii eficienței energetice;
- Contribuția la conservarea biodiversității și reducerea poluării aerului, solului, apei;
- Încadrarea în obiectivele strategice formulate în cadrul Strategiei;
- Capacitatea de a crea valoare adăugată;
- Analiza ex-ante a proiectului de investiții;
- Informare și consultare publică;
- Analiza ex-post a proiectului de investiții.

Mai jos, este prezentată propunerea de fișă privind modalitatea de priorizare a proiectelor, la nivelul UAT Orașul Luduș:

Tabelul nr. 71. Fișă privind modalitatea de prioritizare a proiectelor, la nivelul UAT Orașul Luduș

Principii strategice	Cerințe/ criterii	Punctaje acordate	Aspecte de metodologie
1. Zonă de interes turistic (5 puncte)	1.1. Obiectiv aflat în apropierea unei stațiuni de interes național, general, local 5 puncte	0 puncte - obiectivele nu sunt aflate în apropierea unei stațiuni de interes național, general, local 5 puncte - obiectivele sunt aflate în apropierea unei stațiuni de interes național, general, local	Identificarea în cadrul Strategiei a obiectivelor cu care proiectul se află în concordanță
2. Areal protejat (5 puncte)	2.1 Obiectiv aflat în apropierea unui areal protejat 5 puncte	0 puncte - obiectivele nu sunt aflate în apropierea unui areal protejat 5 puncte -	
3. Resurse turistice antropice (10 puncte)			
4. Accesul general la infrastructura majoră (20 puncte)			
5. Necesitatea economică și beneficii sociale (20 puncte)	5.1. Existența unui SF/raport tehnic/ memoriu 10 puncte	0 puncte - inexistența documentului 10 puncte - existența unui document valid	Se vor detalia minimum 5 indicatori cost- beneficiu
	5.2. Justificare socială și plus-valoare adusă comunității 10 puncte	0 puncte - proiect fără beneficii sociale 10 puncte - proiect care demonstrează beneficiile aduse comunității	
6. Sustenabilitatea economico-financiară (20 puncte)	6.1. Reparabilitatea sursei de finanțare - 10 puncte	0 puncte - buget de stat 5 puncte - buget local+ buget de stat 10 puncte - fonduri nerambursabile	
	6.2. Sustenabilitatea și autosustenabilitatea 10 puncte	0 puncte - proiectul nu generează venituri 5- proiectul generează venituri reduse, autosustenabilitatea fiind redusă 10 puncte- - proiectul generează venituri fiind autosustenabil	
7. Relevanța și oportunitatea	7.1. Aspecte concrete de evaluare și	0 puncte - nu există indicatori	

Principii strategice	Cerințe/ criterii	Punctaje acordate	Aspecte de metodologie
pentru dezvoltarea sustenabilă (20 puncte)	monitorizare 10 puncte	5 puncte - indicatorii nu sunt măsurabili în mod concret 10 puncte - indicatorii sunt corect formulați și măsurabili	
	7.2. Existența unei structuri de management care se asigură de implementarea proiectului 10 puncte	0 puncte - nu au fost desemnate persoane responsabile 5 puncte - au fost desemnate persoane responsabile 10 puncte - au fost desemnate persoane responsabile cu experiență în implementarea proiectelor	

Sursa: Autorul

2.7. Lista de proiecte prioritare și sursele de finanțare

Lista proiectelor prioritare selectate din portofoliul de proiecte, în urma aplicării mecanismului de prioritizare este următoarea:

Tabelul nr. 72. Lista de proiecte prioritare și sursele de finanțare

Nr. Crt.	Denumirea proiectului	Valoare estimată (lei)	Sursa de finanțare
1	Restaurarea și punerea în valoare a Castelului Banffy	30.000.000	POR Centru 2021-2027 PNRR Ministerul Culturii Buget local
2	Extindere, modernizare și dotare unități de învățământ preșcolar	15.000.000	POR Centru 2021-2027 PNRR Buget local
3	Modernizarea și dotarea Școlii Gimnaziale nr. 1	15.000.000	POR Centru 2021-2027 PNRR Buget local
4	Modernizarea, extinderea și echiparea Liceului Tehnologic nr. 1	15.000.000	POR Centru 2021-2027 PNRR Buget local
5	Construire și dotare infrastructură de sănătate (spital)	25.000.000	POR Centru 2021-2027 POS 2021-2027 PODD 2021-2027 PNRR Buget local
6	Reabilitare imobil cu destinația centru de zi pentru persoane vârstnice	5.000.000	POR Centru 2021-2027 POIDS 2021-2027 Buget local
7	Extindere, reabilitare și modernizare imobil cu destinația de centru multifuncțional	10.000.000	POR Centru 2021-2027 POIDS 2021-2027 Buget local
8	Revitalizare Brațul Mort al râului Mureș	2.000.000	POR Centru 2021-2027 PODD 2021-2027 PNRR Buget local
9	Regenerarea spațiilor publice	5.000.000	POR Centru 2021-2027 AFM PNRR Buget local
10	Dezvoltarea rețelei de piste dedicate circulației bicicletelor	4.000.000	POR Centru 2021-2027 AFM

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORAȘULUI LUDUȘ PENTRU PERIOADA 2021-2027

Nr. Crt.	Denumirea proiectului	Valoare estimată (lei)	Sursa de finanțare
			PNRR Buget local
11	Sistem de închiriere biciclete (bike-sharing)	3.500.000	POR Centru 2021-2027 PNRR Buget local
12	Amenajare zonă cu prioritate pentru pietoni ("shared space" - spații partajate)	5.000.000	POR Centru 2021-2027 PNRR Buget local
13	Amenajare parcare colectivă de tip Park&Ride	3.000.000	POR Centru 2021-2027 PNRR Buget local
14	Implementarea unui sistem de management al traficului	2.500.000	POR Centru 2021-2027 PNRR Buget local
15	Digitalizarea serviciilor administrației publice locale	7.000.000	PNRR Buget local

Sursa: UAT Orașul Luduș

2.7.1 Fișe sintetice ale proiectelor prioritare ale Orașului Luduș

Tabelul nr. 73. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 1

1.	Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului	Fonduri nerambursabile Buget local
2.	Titlul proiectului	Restaurarea și punerea în valoare a Castelului Banffy
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	30.000.000 POR Centru 2021-2027 PNRR Ministerul Culturii Buget local
5.	Descrierea proiectului - Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; c) Infrastructură locală de transport; d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie - termică sau electrică;

		<p>j) Aspecte de mediu; k) Activități culturale; <input checked="" type="checkbox"/> l) Activități sportive; m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice</p>
6.	Descrierea proiectului - Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	<p>DA <input checked="" type="checkbox"/> NU <input type="checkbox"/></p>
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice)	<p><u>Obiectiv general:</u> Stimularea atractivității turistice a Castelului Banffy, prin valorificarea durabilă a patrimoniului cultural (consolidarea, restaurarea și promovarea obiectivului de patrimoniu). <u>Obiective specifice:</u> a. Îmbunătățirea gradului de conservare și valorificare a Castelului Banffy; b. Reabilitarea clădirii Castelului Banffy;</p>
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	<p>Cultura ca factor de dezvoltare durabilă reafirmă importanța identității și a specificității locale și regionale, care implică nevoia de protejare a patrimoniului cultural și de conștientizare a valorii acestuia de către comunitate. Aceste obiective converg spre poziționarea culturii ca unul dintre pilonii dezvoltării durabile, alături de economie, domeniul social și problematica de mediu. Măsurile susțin contribuția culturii și patrimoniului cultural la vitalitatea teritorială, prin punerea în valoare a elementelor de identitate locală și regională și printr-o mai bună protejare a patrimoniului cultural.</p>
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	<p>Creșterea numărului de vizitatori înainte, respectiv după intervenția asupra obiectivului de patrimoniu care beneficiază de sprijin</p>
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	<p>Obiectiv de patrimoniu restaurat/ protejat/ conservat</p>
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	<p>Idee de proiect</p>
12.	Nivel de priorizare	<p>1) <input checked="" type="checkbox"/> 2) <input type="checkbox"/> 3) <input type="checkbox"/> 4) <input type="checkbox"/> 5) <input type="checkbox"/></p>

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 74. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 2

1.	Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului	Fonduri nerambursabile Buget local
2.	Titlul proiectului	Extindere, modernizare și dotare unități de învățământ preșcolar
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	15.000.000 lei POR Regiunea Centru 2021-2027 PNRR Buget local
5.	Descrierea proiectului - Domeniul vizat de proiect:	<ul style="list-style-type: none"> a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; <input checked="" type="checkbox"/> c) Infrastructură locală de transport; d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie - termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; k) Activități culturale; l) Activități sportive; m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului - Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA <input checked="" type="checkbox"/> NU <input type="checkbox"/>
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice	<p>Obiectiv general: Necesitatea îmbunătățirii stării infrastructurii educaționale prin extinderea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ preșcolar.</p> <p>Obiective specifice:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Extinderea unităților de învățământ preșcolar; b. Reabilitarea clădirilor unităților de învățământ preșcolar; c. Dotarea unităților cu aparatură și materiale didactice moderne.
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Educația reprezintă un domeniu cheie pentru dezvoltarea la nivel individual și social. Totodată, un sistem de educație bine finanțat și eficient poate asigura o situație în care toți cetățenii au același start în viață. Aceste obiective converg spre poziționarea educației ca unul dintre pilonii dezvoltării durabile. Cu toate acestea, sistemul de învățământ din România este subfinanțat, confruntându-se pe deasupra cu un deficit în cadrul personalului disponibil și cu condiții nefavorabile

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORAȘULUI LUDUȘ PENTRU PERIOADA 2021-2027

		ale unităților active. Astfel, măsurile susțin contribuția învățământului la vitalitatea teritorială, prin susținerea infrastructurii educaționale, asigurarea condițiilor necesare și nu în ultimul rând, prin valorificarea potențialului fiecărui cetățean.
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Asigurarea accesului la educație, precum și creșterea gradului de calitate al actului educațional.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Unități de învățământ preșcolar modernizate și dotate.
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de priorizare	1) <input checked="" type="checkbox"/> 2) <input type="checkbox"/> 3) <input type="checkbox"/> 4) <input type="checkbox"/> 5) <input type="checkbox"/>

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 75. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 3

1.	Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului	Fonduri nerambursabile Buget local
2.	Titlul proiectului	Modernizarea și dotarea Școlii Gimnaziale nr. 1
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	15.000.000 POR Regiunea Centru 2021-2027 PNRR Buget local
5.	Descrierea proiectului - Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; <input checked="" type="checkbox"/> c) Infrastructură locală de transport; d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie - termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; k) Activități culturale;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORĂȘULUI LUDUS PENTRU PERIOADA 2021-2027

		<p>l) Activități sportive; m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice</p>
6.	Descrierea proiectului - Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	<p>DA <input checked="" type="checkbox"/> NU <input type="checkbox"/></p>
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice)	<p><u>Obiectiv general:</u> Îmbunătățirea stării infrastructurii educaționale prin modernizarea și dotarea Școlii Gimnaziale nr. 1. <u>Obiective specifice:</u> a. Modernizarea și reabilitarea clădirii Școlii Gimnaziale nr. 1; b. Dotarea Școlii Gimnaziale nr. 1 cu aparatură și materiale didactice moderne.</p>
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	<p>Educația reprezintă un domeniu cheie pentru dezvoltarea la nivel individual și social. Totodată, un sistem de educație bine finanțat și eficient poate asigura o situație în care toți cetățenii au același start în viață. Aceste obiective converg spre poziționarea educației ca unul dintre pilonii dezvoltării durabile. Cu toate acestea, sistemul de învățământ din România este subfinanțat, confruntându-se pe deasupra cu un deficit în cadrul personalului disponibil și cu condiții nefavorabile ale unităților active. Astfel, măsurile susțin contribuția învățământului la vitalitatea teritorială, prin susținerea infrastructurii educaționale, asigurarea condițiilor necesare și nu în ultimul rând, prin valorificarea potențialului fiecărui cetățean.</p>
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	<p>Asigurarea accesului la educație, precum și creșterea gradului de calitate al actului educațional.</p>
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	<p>Unitate de învățământ modernizată și dotată.</p>
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	<p>Idee de proiect</p>
12.	Nivel de priorizare	<p>1) <input checked="" type="checkbox"/> 2) <input type="checkbox"/> 3) <input type="checkbox"/> 4) <input type="checkbox"/> 5) <input type="checkbox"/></p>

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 76. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 4

1.	Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului	Fonduri nerambursabile Buget local
2.	Titlul proiectului	Modernizarea, extinderea și echiparea Liceului Tehnologic nr. 1
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	15.000.000 POR Regiunea Centru 2021-2027 PNRR Buget local
5.	Descrierea proiectului - Domeniul vizat de proiect:	<ul style="list-style-type: none"> a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; <input checked="" type="checkbox"/> c) Infrastructură locală de transport; d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie - termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; k) Activități culturale; l) Activități sportive; m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitatea administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului - Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA <input checked="" type="checkbox"/> NU <input type="checkbox"/>
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice)	<p><u>Obiectiv general:</u> Îmbunătățirea stării infrastructurii educaționale prin modernizarea, extinderea și dotarea Liceului Tehnologic nr. 1.</p> <p><u>Obiective specifice:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> a. Modernizarea Liceului Tehnologic nr. 1; b. Extinderea Liceului Tehnologic nr. 1; c. Dotarea Liceului Tehnologic nr. 1 cu aparatură și materiale didactice moderne.
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Educația reprezintă un domeniu cheie pentru dezvoltarea la nivel individual și social. Totodată, un sistem de educație bine finanțat și eficient poate asigura o situație în care toți cetățenii au același start în viață. Aceste obiective converg spre poziționarea educației ca unul dintre pilonii dezvoltării durabile. Cu toate acestea, sistemul de învățământ din România este subfinanțat, confruntându-se pe deasupra cu un deficit în cadrul personalului disponibil și cu condiții nefavorabile ale unităților active. Astfel, măsurile susțin contribuția

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORAȘULUI LUDUȘ PENTRU PERIOADA 2021-2027

		învățământului la vitalitatea teritorială, prin susținerea infrastructurii educaționale, asigurarea condițiilor necesare și nu în ultimul rând, prin valorificarea potențialului fiecărui cetățean.
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Asigurarea accesului la educație, precum și creșterea gradului de calitate al actului educațional.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Unitate de învățământ modernizată și dotată.
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de priorizare	1) <input checked="" type="checkbox"/> 2) <input type="checkbox"/> 3) <input type="checkbox"/> 4) <input type="checkbox"/> 5) <input type="checkbox"/>

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 77. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 5

1.	Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului	Fonduri nerambursabile Buget local
2.	Titlul proiectului	Construire și dotare infrastructură de sănătate (spital)
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Sursa de finanțare	25.000.000 POR Regiunea Centru 2021-2027 POS 2021-2027 PODD 2021-2027 PNRR Buget local
5.	Descrierea proiectului - Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; <input checked="" type="checkbox"/> b) Educație și instruire; c) Infrastructură locală de transport; d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentație cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentație cu gaze; i) Alimentație cu energie - termică sau electrică; j) Aspecte de mediu;

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORĂȘULUI LUDUS PENTRU PERIOADA 2021-2027

		k) Activități culturale; l) Activități sportive; m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului - Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA <input checked="" type="checkbox"/> NU <input type="checkbox"/>
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice)	<u>Obiectiv general:</u> Dezvoltare infrastructurii sanitare prin construirea și dotarea unui spital. <u>Obiective specifice:</u> a. Construirea unui spital; b. Dotarea spitalului cu echipamentele și aparatura necesară.
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de prioritizare	1) <input checked="" type="checkbox"/> 2) <input type="checkbox"/> 3) <input type="checkbox"/> 4) <input type="checkbox"/> 5) <input type="checkbox"/>

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 78. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 6

1.	Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului	Fonduri nerambursabile Buget local
----	--	---------------------------------------

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORAȘULUI LUDUȘ PENTRU PERIOADA 2021-2027

2.	Titlul proiectului	Reabilitare imobil cu destinația centru de zi pentru persoane vârstnice
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	5.000.000 POR Regiunea Centru 2021-2027 POIDS 2021-2027 Buget local
5.	Descrierea proiectului - Domeniul vizat de proiect:	<ul style="list-style-type: none"> a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; c) Infrastructură locală de transport; d) Asistență socială; <input checked="" type="checkbox"/> e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie - termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; k) Activități culturale; l) Activități sportive; m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului - Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA <input checked="" type="checkbox"/> NU <input type="checkbox"/>
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice)	<p><u>Obiectiv general:</u> Dezvoltarea calității serviciilor sociale prin reabilitarea imobilului cu destinație centru de zi pentru persoanele vârstnice.</p> <p><u>Obiective specifice:</u> a. Reabilitarea imobilului cu destinație centru de zi pentru persoanele vârstnice; b. Creșterea capacității centrului.</p>
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	În domeniul sănătății și asistenței sociale se resimte atât la nivel local, cât și la nivel național, nevoia dezvoltării serviciilor medicale și sociale de asistență comunitară, destinate în principal grupurilor vulnerabile, expuse riscului de marginalizare și excluziune socială. Măsurile impuse contribuie la creșterea gradului de incluziune socială, oferind cetățenilor din categoriile vulnerabile oportunități de petrecere a timpului liber.
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Creșterea gradului de incluziune socială, precum și creșterea calității vieții cetățenilor.

10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Centru de zi pentru persoane vârstnice reabilitat.
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de priorizare	1) <input checked="" type="checkbox"/> 2) <input type="checkbox"/> 3) <input type="checkbox"/> 4) <input type="checkbox"/> 5) <input type="checkbox"/>

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 79. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 7

1.	Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului	Fonduri nerambursabile Buget local
2.	Titlul proiectului	Extindere, reabilitare și modernizare imobil cu destinația de centru multifuncțional
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	10.000.000 POR Regiunea Centru 2021-2027 POIDS 2021-2027 Buget local
5.	Descrierea proiectului - Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; c) Infrastructură locală de transport; d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie - termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; k) Activități culturale; <input checked="" type="checkbox"/> l) Activități sportive; m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului - Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA <input checked="" type="checkbox"/> NU <input type="checkbox"/>

7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice)	<u>Obiectiv general:</u> Creșterea calității vieții cetățenilor prin reabilitarea și modernizare imobil cu destinația de centru funcțional. <u>Obiective specifice:</u> a. Reabilitarea imobilului și modernizarea imobil cu destinația de centru funcțional
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Inexistența unor spații de petrecere a timpului liber, de socializare, organizare de evenimente și creștere a gradului de coeziunea socială a comunității.
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Creșterea gradului de incluziune socială, precum și creșterea calității vieții cetățenilor.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Centru multifuncțional reabilitat.
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de priorizare	1) <input checked="" type="checkbox"/> 2) <input type="checkbox"/> 3) <input type="checkbox"/> 4) <input type="checkbox"/> 5) <input type="checkbox"/>

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 80. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 8

1.	Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului	Fonduri nerambursabile Buget local
2.	Titlul proiectului	Revitalizare Brațul Mort al râului Mureș
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	2.000.000 POR Centru 2021-2027 PODD 2021-2027 PNRR Buget local
5.	Descrierea proiectului - Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; c) Infrastructură locală de transport; d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; <input checked="" type="checkbox"/>

		<p>f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie - termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; <input checked="" type="checkbox"/> k) Activități culturale; <input checked="" type="checkbox"/> l) Activități sportive; <input checked="" type="checkbox"/> m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice</p>
6.	Descrierea proiectului - Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	<p>DA <input checked="" type="checkbox"/> NU <input type="checkbox"/></p>
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice)	<p><u>Obiectiv general:</u> Urmărește revitalizarea Brațului Mort al râului Mureș prin amenajarea și înfrumusețarea spațiului public și prin modernizarea infrastructurii urbane. <u>Obiective specifice:</u> a. Reabilitarea/modernizarea Brațului Mort al râului Mureș</p>
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	<p>Orașul Luduș se confruntă cu probleme legate de degradarea spațiului construit, o calitate a vieții nu întotdeauna la standardele sau așteptările majorității cetățenilor și probleme legate de calitatea mediului. Acțiunile de regenerare urbană și dezvoltare urbană durabilă fac parte din strategia de dezvoltare a orașului și vor fi transpuse în realitate inclusiv prin rezultatele acestui proiect.</p>
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	<p>Beneficii substanțiale la nivelul comunității</p>
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	<p>Valorificarea potențialul de dezvoltare al comunităților</p>
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	<p>Idee de proiect</p>
12.	Nivel de priorizare	<p>6) <input checked="" type="checkbox"/> 7) <input type="checkbox"/> 8) <input type="checkbox"/> 9) <input type="checkbox"/> 10) <input type="checkbox"/></p>

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 81. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 9

1.	Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului	Fonduri nerambursabile Buget local
2.	Titlul proiectului	Regenerarea spațiilor publice
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	5.000.000 POR Regiunea Centru 2021-2027 AFM PNRR Buget local
5.	Descrierea proiectului - Domeniul vizat de proiect:	<ul style="list-style-type: none"> a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; c) Infrastructură locală de transport; d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie - termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; <input checked="" type="checkbox"/> k) Activități culturale; l) Activități sportive; <input checked="" type="checkbox"/> m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului - Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA <input checked="" type="checkbox"/> NU <input type="checkbox"/>
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice	<p><u>Obiectiv general:</u> Urmărește revitalizarea zonelor urbane aflate în dificultate prin amenajarea și înfrumusețarea spațiului public și prin modernizarea infrastructurii urbane.</p> <p><u>Obiective specifice:</u> a. Reabilitarea/modernizarea terenurilor publice</p>
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Orașul Luduș se confruntă cu probleme legate de degradarea spațiului construit, o calitate a vieții nu întotdeauna la standardele sau așteptările majorității cetățenilor și probleme legate de calitatea mediului. Acțiunile de regenerare urbană și dezvoltare urbană durabilă fac parte din strategia de dezvoltare a orașului și vor fi transpuse în realitate inclusiv prin rezultatele acestui proiect.

9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Beneficii substanțiale la nivelul comunității
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Valorificarea potențialul de dezvoltare al comunităților
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de priorizare	1) <input checked="" type="checkbox"/> 2) <input type="checkbox"/> 3) <input type="checkbox"/> 4) <input type="checkbox"/> 5) <input type="checkbox"/>

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 82. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 10

1.	Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului	Fonduri nerambursabile Buget local
2.	Titlul proiectului	Dezvoltarea rețelei de piste dedicate circulației bicicletelor
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	4.000.000 POR Regiunea Centru 2021-2027 AFM PNRR Buget local
5.	Descrierea proiectului - Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; c) Infrastructură locală de transport; <input checked="" type="checkbox"/> d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie - termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; <input checked="" type="checkbox"/> k) Activități culturale; l) Activități sportive; m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitatea administrativă a instituțiilor

		publice
6.	Descrierea proiectului - Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA <input checked="" type="checkbox"/> NU <input type="checkbox"/>
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice	<u>Obiectiv general:</u> Dezvoltarea infrastructurii de piste pentru biciclete, reducerea poluării și decongestionarea traficului, în conformitate cu Planurile de Mobilitate Urbană Durabilă ("PMUD") <u>Obiective specifice:</u> a. Crearea unor piste dedicate bicicletelor
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	UAT Orașul Luduș susține crearea unei infrastructuri de transport sustenabile prin modernizarea transportului public și găsirea unor metode care să ducă la decongestionarea traficului rutier la Orașului Luduș
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Beneficii substanțiale asupra mediului și sănătății publice, contribuind la îmbunătățirea calității aerului în oraș, precum și la îmbunătățirea siguranței, eficienței, accesibilității și mobilității transportului urban.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Nr. piste de biciclete
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de priorizare	1) <input checked="" type="checkbox"/> 2) <input type="checkbox"/> 3) <input type="checkbox"/> 4) <input type="checkbox"/> 5) <input type="checkbox"/>

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 83. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 11

1.	Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului	Fonduri nerambursabile Buget local
2.	Titlul proiectului	Sistem de închiriere biciclete (bike-sharing)
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORĂȘULUI LUDUS PENTRU PERIOADA 2021-2027

4.	Surse de finanțare	3.500.000 POR Regiunea Centru 2021-2027 AFM PNRR Buget local
5.	Descrierea proiectului - Domeniul vizat de proiect:	<ul style="list-style-type: none"> a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; c) Infrastructură locală de transport; <input checked="" type="checkbox"/> d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); Canalizare; g) Alimentare cu gaze; h) Alimentare cu energie - termică sau electrică; i) Aspecte de mediu; <input checked="" type="checkbox"/> j) Activități culturale; k) Activități sportive; l) Tehnologia informației și comunicării; m) Accesul pe piața muncii; n) Start-up/dezvoltare în afaceri; o) Capacitate administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului - Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA <input checked="" type="checkbox"/> NU <input type="checkbox"/>
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice	Realizarea unui sistem de bike-sharing la nivelul orașului, în scopul reducerii dependenței de transportul motorizat
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Inexistența unui sistem de bike-sharing care să ofere locuitorilor alternative la transportul motorizat
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Îmbunătățirea stării de sănătate a populației; Reducerea emisiilor de dioxid de carbon.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Număr de stații de biciclete; Număr de biciclete
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de prioritzare	<ul style="list-style-type: none"> 1) <input checked="" type="checkbox"/> 2) <input type="checkbox"/> 3) <input type="checkbox"/> 4) <input type="checkbox"/>

5) <input type="checkbox"/>

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 84. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 12

1.	Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului	Fonduri nerambursabile Buget local
2.	Titlul proiectului	Amenajare zonă cu prioritate pentru pietoni („shared space” - spații partajate)
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	5.000.000 lei POR Regiunea Centru 2021-2027 PNRR Buget local
5.	Descrierea proiectului - Domeniul vizat de proiect:	<ul style="list-style-type: none"> a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; c) Infrastructură locală de transport; <input checked="" type="checkbox"/> d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie - termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; <input checked="" type="checkbox"/> k) Activități culturale; l) Activități sportive; m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitatea administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului - Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA <input checked="" type="checkbox"/> NU <input type="checkbox"/>
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice)	<p><u>Obiectiv general:</u> Dezvoltarea infrastructurii prin amenajarea unei zone de tip „shared space”.</p> <p><u>Obiective specifice:</u> Creșterea gradului de coeziune a comunității.</p>
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Lipsa unei infrastructuri rutiere adecvate are efecte negative asupra economiei și participanților la trafic prin creșterea timpilor și costurilor de transport, prin creșterea consumului de carburant, precum și prin costuri legate de întreținerea și repararea mijloacelor de transport. Infrastructura existentă implică traversarea unor zone rezidențiale și pentru traficul de tranzit, care solicită intens sistemele rutiere existente și care duce la poluare sonoră și chimică în zonele

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A ORAȘULUI LUDUȘ PENTRU PERIOADA 2021-2027

		locuite tranzitate.
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Amenajarea unei zone de tip „shared space” va avea efecte pozitive privind: reducerea emisiilor de poluanți în aer în zona locuită, fluidizarea traficului din zonă, reducerea timpului și costurilor de transport, creșterea siguranței în trafic.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Amenajarea unei zone de tip „shared space”
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de priorizare	1) <input checked="" type="checkbox"/> 2) <input type="checkbox"/> 3) <input type="checkbox"/> 4) <input type="checkbox"/> 5) <input type="checkbox"/>

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 85. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 13

1.	Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului	Fonduri nerambursabile Buget local
2.	Titlul proiectului	Amenajare parcare colectivă de tip park&ride
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	3.000.000 POR Centru 2021-2027 PNRR Buget local
5.	Descrierea proiectului - Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; c) Infrastructură locală de transport; <input checked="" type="checkbox"/> d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie - termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; <input checked="" type="checkbox"/> k) Activități culturale; l) Activități sportive; m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri;

		p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului - Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA <input checked="" type="checkbox"/> NU <input type="checkbox"/>
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice)	<u>Obiectiv general:</u> Îmbunătățirea infrastructurii rutiere, reducerea poluării și decongestionarea traficului, în conformitate cu Planurile de Mobilitate Urbană Durabilă ("PMUD") <u>Obiective specifice:</u> a. Modernizare transport public județean prin amenajarea unei parcări park&ride
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	UAT Orașul Luduș susține crearea unei infrastructuri de transport sustenabile prin modernizarea transportului public și găsirea unor metode care să ducă la decongestionarea traficului rutier la Orașului Luduș
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Beneficii substanțiale asupra mediului și sănătății publice, contribuind la îmbunătățirea calității aerului în oraș, precum și la îmbunătățirea siguranței, eficienței, accesibilității și mobilității transportului urban.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Parcare tip Park&ride realizată
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de priorizare	1) <input checked="" type="checkbox"/> 2) <input type="checkbox"/> 3) <input type="checkbox"/> 4) <input type="checkbox"/> 5) <input type="checkbox"/>

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 86. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 14

1.	Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului	Fonduri nerambursabile Buget local
2.	Titlul proiectului	Implementarea unui sistem de management al traficului
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	2.500.000 POR Centru 2021-2027

		PNRR Buget local
5.	Descrierea proiectului - Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; c) Infrastructură locală de transport; <input checked="" type="checkbox"/> d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentare cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentare cu gaze; i) Alimentare cu energie - termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; k) Activități culturale; l) Activități sportive; m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului - Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA <input checked="" type="checkbox"/> NU <input type="checkbox"/>
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice)	<u>Obiectiv general:</u> Îmbunătățirea infrastructurii rutiere, reducerea poluării și decongestionarea traficului, în conformitate cu Planurile de Mobilitate Urbană Durabilă ("PMUD") <u>Obiective specifice:</u> a. Modernizare transport public județean prin instalarea de sisteme GPS pe mijloacele de transport în comun b. Realizarea unui model standard comun pentru stațiile de călători de pe traseele județene c. Realizarea unei aplicații integrate care să permită monitorizarea autoturismelor, sistem de e-ticketing, informare cu privire la timpii de deplasare
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	UAT Orașul Luduș susține crearea unei infrastructuri de transport sustenabile prin modernizarea transportului public și găsirea unor metode care să ducă la decongestionarea traficului rutier la Orașului Luduș
9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Beneficii substanțiale asupra mediului și sănătății publice, contribuind la îmbunătățirea calității aerului în oraș, precum și la îmbunătățirea siguranței, eficienței, accesibilității și mobilității transportului urban.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Sistem de management al traficului realizat
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect

12.	Nivel de priorizare	1) <input checked="" type="checkbox"/> 2) <input type="checkbox"/> 3) <input type="checkbox"/> 4) <input type="checkbox"/> 5) <input type="checkbox"/>
-----	---------------------	--

Sursa: Autorul

Tabelul nr. 87. Fișa sintetică a proiectului prioritar nr. 15

1.	Programul, axa prioritară/ obiectiv specific/ direcția de acțiune identificată pentru finanțarea proiectului	Fonduri nerambursabile Buget local
2.	Titlul proiectului	Digitalizarea serviciilor administrației publice
3.	Entitatea care propune proiectul (organizație, email)	UAT Orașul Luduș
4.	Surse de finanțare	7.000.000 PNRR Buget local
5.	Descrierea proiectului - Domeniul vizat de proiect:	a) Servicii medicale; b) Educație și instruire; c) Infrastructură locală de transport; d) Asistență socială; e) Servicii de salubritate; f) Alimentație cu apă (inclusiv calitatea apei); g) Canalizare; h) Alimentație cu gaze; i) Alimentație cu energie - termică sau electrică; j) Aspecte de mediu; k) Activități culturale; l) Activități sportive; m) Tehnologia informației și comunicării; n) Accesul pe piața muncii; o) Start-up/dezvoltare în afaceri; p) Capacitate administrativă a instituțiilor publice
6.	Descrierea proiectului - Proiectul propus reprezintă un proiect de infrastructură?	DA <input type="checkbox"/> NU <input checked="" type="checkbox"/>
7.	Obiectivele proiectului (recomandăm să se menționeze obiectivul general și obiectivele specifice)	<u>Obiectiv general:</u> Îmbunătățirea capacității administrative a Orașului Luduș <u>Obiective specifice:</u> a. Reducerea interacțiunii dintre cetățeni și personalul administrației publice; b. Creșterea vitezei și acurateții de furnizare a serviciilor publice.
8.	Justificarea proiectului: nevoi identificate	Necesitatea asigurării unor servicii de calitate pentru cetățeni

9.	Impactul estimat al proiectului regional (modificări socio-economice ca urmare a implementării proiectului);	Creșterea gradului de satisfacție a cetățenilor cu privire la serviciile publice asigurate de către Primărie.
10.	Realizări-cheie Rezultate estimate indicatori de realizare imediată, Indicatori de rezultat)	Număr de servicii digitalizate
11.	Stadiul actual: Evaluarea stadiului de maturitate al proiectului (studiile existente: studiu de fezabilitate, studii, studii de piață, studii urbane, etc.)	Idee de proiect
12.	Nivel de prioritizare	1) <input checked="" type="checkbox"/> 2) <input type="checkbox"/> 3) <input type="checkbox"/> 4) <input type="checkbox"/> 5) <input type="checkbox"/>

Sursa: Autorul

2.7.2. Surse de finanțare

Finanțările nerambursabile sunt destinate sprijinirii dezvoltării locale unde nu există resurse financiare suficiente accesibile în mod curent sau din domenii în care există în mod tradițional o nevoie de resurse financiare mai mare decât disponibilitățile (de exemplu, infrastructură activități cu caracter social etc).

Astfel pot fi acordate finanțări pentru infrastructură, educație, cultură, protecția mediului, cercetare, religie, sănătate, servicii sociale, cooperare internațională, drepturi civile și cetățenești, digitalizare, dezvoltare economică și socială etc.

Pentru finanțarea investițiilor propuse în cadrul acestei strategii, pentru perioada 2021-2027, identificăm următoarele tipuri de finanțări:

- Fonduri Structurale și de Coeziune care contribuie la realizarea celor trei obiective ale Politicii de Coeziune UE;
- Fonduri de la bugetele naționale;
- Alte finanțări nerambursabile care pot proveni de la o varietate de finanțatori (inclusiv de la Uniunea Europeană):
- Guvernul României;
- guvernele sau ambasadele unor state străine;
- instituții financiare internaționale (de ex.: BERD, Banca Mondială etc.);
- fundații sau alte organizații naționale sau internaționale;
- companii (de ex.: Microsoft, Coca-Cola etc.);
- bănci active în România.

Politica de coeziune va fi principal sursă de finanțare pentru exercițiul 2021-2027, aceasta finanțând investiții care contribuie la îndeplinirea celor 5 obiective principale stabilite pentru perioada 2021 - 2027, astfel:

- **Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii.
- **Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice.
- **Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale.
- **Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate.
- **Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Analizând obiectivele specifice ale Politicii de coeziune, observăm interesul crescut asupra digitalizării și promovării principiilor economiei circulare.

Plecând de la propunerea Comisiei din 2 mai 2018 privind următorul cadru financiar multianual pentru perioada 2021-2027, anexa D a Raportului de țară din 2019 privind România, inclusiv un bilanț aprofundat referitor la prevenirea și corectarea dezechilibrelor economice, prezintă punctele de vedere preliminare ale serviciilor Comisiei cu privire la domeniile de investiții prioritare și la condițiile-cadru pentru aplicarea eficace a politicii de coeziune în perioada 2021-2027. Aceste domenii de investiții prioritare au fost stabilite în contextul mai amplu al blocajelor în materie de investiții, al nevoilor de investiții și al disparităților regionale analizate în raport. Această anexă constituie baza unui dialog între România și serviciile Comisiei în vederea programării fondurilor politicii de coeziune (Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune și Fondul social european Plus).

Implementarea POR, în viitoarea perioadă de programare, se va face descentralizat, prin 8 programe regionale, gestionate la nivelul agențiilor de dezvoltare regională.

Coordonarea unitară a managementului acestui proces va fi asigurată de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației.

Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației nu va mai avea autoritatea de management pentru POR, din anul 2021. În schimb, ar urma să fie 8 autorități de management la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare. Practic, actualele Agenții de Dezvoltare Regională (ADR), care în prezent au doar rol de organism intermediar, cu numai câteva atribuții delegate de Ministerul Lucrărilor Publice, ar urma să devină autorități de management ele însele.

Aceste 8 noi autorități de management ale viitoarelor Programe Operaționale Regionale mai mici vor întocmi ghidurile solicitantului pentru diversele linii de finanțare pe care le vor deschide și vor decide prioritățile de investiții care vor fi bugetate.

Propunerea financiară a Cadrului Financiar Multianual de alocare pentru România, pentru perioada 2021 - 2027 este de 30,60 miliarde euro, în creștere cu 8% față de perioada 2014 - 2020, conform propunerii Comisiei Europene, distribuită la nivel de fond astfel:

- ➔ 57% către Fondul de Dezvoltare Regională (FEDR)
- ➔ 27% către Fondul Social European
- ➔ 15% către Fondul de Coeziune
- ➔ 1% către Cooperarea teritorială europeană (ETC)

În cadrul politicii de coeziune Ministerul Fondurilor Europene propune pentru perioada 2021 - 2027, nouă tipuri de programe, Programul Operațional Regional urmând a fi gestionat descentralizat la nivelul Agențiilor de Dezvoltare Regională din fiecare dintre cele 8 regiuni ale țării:

- Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)
- Programul Operațional Transport (POT)
- Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente

Finanțare (POCIDIF)

- Programul Operațional Sănătate (POS)
- Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)
- Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)
- Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ)
- Programele Operaționale Regionale - implementate la nivel de regiune (8 POR)
- Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT)

Programele de finanțare ale Companiei Naționale de Investiții

Compania Națională de Investiții S.A. (CNI) funcționează în baza Ordonanței nr.25/2001 privind înființarea Companiei Naționale de Investiții CNI S.A cu modificările și completările ulterioare.

Finanțator: Guvernul României

Program de finanțare: Programul național de construcții de interes public sau social
Obiectivul programului: Construirea, reabilitarea, modernizarea, dotarea și extinderea

unui obiectiv, finalizarea unui obiectiv demarat anterior de beneficiar.

Solicitanți eligibili: Autoritățile administrației publice centrale, autoritățile administrației publice locale, alte instituții publice și instituții de interes public și persoane juridice recunoscute ca fiind de utilitate publică în condițiile legii, alte entități ce funcționează în baza unor legi speciale, inclusiv persoane fizice și juridice în cazul Subprogramului „Lucrări în primă urgență”

Activități eligibile: Construirea, reabilitarea, modernizarea, dotarea și extinderea unui obiectiv, finalizarea unui obiectiv demarat anterior de beneficiar:

- Subprogramul „Săli de sport”
- Subprogramul „Bazine de înot”
- Subprogramul „Complexuri sportive”
- Subprogramul „Așezăminte culturale”
- Subprogramul „Unități și instituții de învățământ de stat”
- Subprogramul „Patinoare artificiale”
- Subprogramul „Unități sanitare”
- Subprogramul „Săli de cinema”
- Subprogramul „Lucrări în primă urgență”
- Subprogramul „Reabilitare blocuri de locuințe situate în localități din zone defavorizate”

- Subprogramul „Drumuri de interes local și drumuri de interes județean”
- Subprogramul „Fose septice, microstații de epurare și sisteme de alimentare cu apă”
- Subprogramul „Alte obiective de interes public sau social în domeniul construcțiilor”

Programele derulate de Administrația Fondului de Mediu

Administrația Fondului pentru Mediu este principala instituție care asigură suportul financiar pentru realizarea proiectelor și programelor pentru protecția mediului, constituită conform principiilor europene „poluatorul plătește” și „responsabilitatea producătorului”. Administrația Fondului pentru Mediu funcționează ca organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în coordonarea Ministerului Mediului.

Alternative de finanțare, altele decât fondurile structurale și de coeziune, în care autoritățile publice locale pot fi solicitanți eligibili sau parteneri

Granturile Spațiului Economic European și Norvegiene

Granturile Spațiului Economic European (SEE) și Norvegiene reprezintă contribuția Islandei, Principatului Liechtenstein și Regatului Norvegiei la reducerea disparităților economice și sociale în Spațiul Economic European și la consolidarea relațiilor bilaterale cu cele 15 state beneficiare din Estul și Sudul Europei și statele baltice.

Beneficiari eligibili: Organizațiile/entitățile din România sau din Statele Donatoare

2.8. Implementarea, monitorizarea și Evaluarea Strategiei de Dezvoltare Locală

2.8.1. Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală

Identificarea, selectarea și dezvoltarea proiectelor strategice de la nivelul Orașului Luduș (întocmirea fișelor de proiecte identificate, analiza și corelarea proiectelor identificate în raport cu obiectivele sectoriale și strategice, precum și cu dezvoltarea teritorială, impactul estimat al proiectelor) s-a realizat în vederea identificării celor mai bune soluții pentru atingerea obiectivelor și priorităților locale propuse. Strategia de Dezvoltare Locală reprezintă un document cu caracter normativ și prospectiv care cuprinde o analiză reală a orașului atât din punct de vedere al situației existente cât și din punct de vedere al oportunităților de dezvoltare. Identificarea oportunităților de dezvoltare trebuie urmată de acțiuni concrete pentru implementarea acțiunilor, dar și de monitorizarea implementării.

Implementarea efectivă a strategiei de dezvoltare depinde în mod fundamental de capacitatea administrației locale, de a atrage fondurile necesare pentru a finanța acțiunile selectate și de a gestiona fondurile de la bugetul local. Absorbția fondurilor disponibile depinde însă, alături de eligibilitatea acțiunilor, de capacitatea instituțională de a iniția proiecte și de a lucra în parteneriat pentru atingerea scopurilor strategice. Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală este un proces complex, care necesită un management și control adecvat, realizat de o structură organizatorică, un proces unitar de implementare și evaluare a rezultatelor obținute.

În vederea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală se vor parcurge următorii pași:

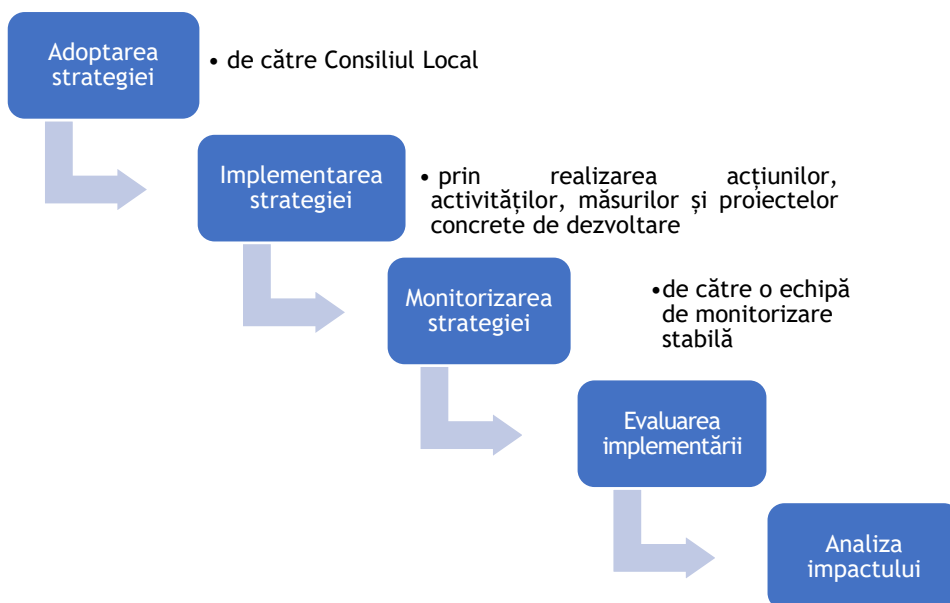


Figura nr. 31. Pașii de urmat pentru implementarea Strategiei

Sursa: Autorul

2.8.2. Monitorizarea Strategiei de Dezvoltare Locală

Monitorizarea este un instrument al planificării strategice și constă în evaluarea modalității și a modului în care sunt aplicate prioritățile de dezvoltare de la nivelul Strategiei prin intermediul proiectelor planificate, rezultatelor intermediare și finale obținute ca urmare a implementării acestora, precum și identificarea riscurilor care apar în implementarea Strategiei.

Scopul este de îmbunătățire a eficienței și ajustare a Strategiei, în cazul în care nu se ating obiectivele, prioritățile de dezvoltare și direcțiile de acțiune stabilite.

Monitorizarea evoluției implementării strategiei este în principiu o practică formală puțin cunoscută și asumată în mediul instituțional public. Monitorizarea strategiei va furniza informația necesară evaluării, iar pentru a putea monitoriza implementarea strategiei și pentru a aprecia performanțele ei în raport cu obiectivele stabilite, este necesară stabilirea unui set de indicatori.

Strategia va fi monitorizată prin intermediul unor rapoarte anuale întocmite de către comisia de monitorizare, care va evalua:

- stadiul în care se află diversele acțiuni programate în cadrul strategiei;
- revizuirea acțiunilor, acolo unde este cazul;
- timpul estimat până la îndeplinirea acțiunilor;
- alte aspecte.

Se vor monitoriza activitățile, rezultatele și resursele strategiei astfel:

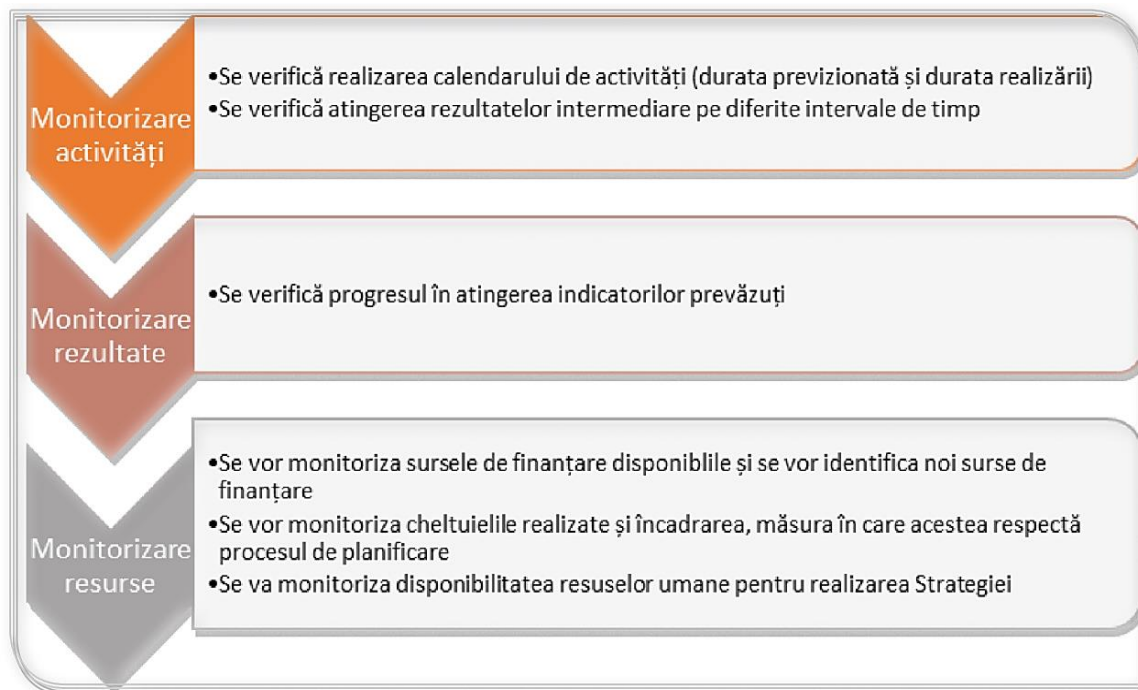


Figura nr. 32. Tipuri de monitorizare

Sursa: Autorul

Consiliul Local va trebui să aibă în vedere Strategia de Dezvoltare Locală atunci când se aprobă diferite documentații de urbanism sau alte documente strategice, astfel încât să se asigure o corelare între acestea.

2.8.3. Evaluarea strategiei și analiza impactului

Evaluarea este aprecierea activităților sau a rezultatelor implementării Strategiei, utilizând informațiile obținute pe parcursul monitorizării. Evaluarea face o analiză a modului de implementare a Strategiei și eficienței acesteia.

Evaluarea va fi realizată de către aceeași echipă care realizează și activitatea de monitorizarea Strategiei. Activitatea de evaluare se concretizează într-un raport de evaluare care va conține situația indicatorilor de evaluare.

În urma monitorizării și evaluării Strategiei se poate recomanda revizuirea acesteia conform noilor priorități identificate.

Evaluarea va fi realizată de către aceeași echipă care realizează și activitatea de monitorizarea Strategiei. Activitatea de evaluare se concretizează într-un raport de evaluare care va conține situația indicatorilor de evaluare. În urma monitorizării și evaluării Strategiei se poate recomanda revizuirea acesteia conform noilor priorități.

O evaluare a impactului strategiei se va face la sfârșitul perioadei de programare, respectiv în anul 2027, când se vor putea compara rezultatele înregistrate la sfârșitul perioadei față de perioada de bază, anul 2020. Evaluarea va aprecia, în egală măsură performanța - realizarea obiectivelor propuse și procesul - modul în care au fost atinse obiectivele strategice.

Abaterile constatate vor impune luarea unor măsuri de corecție agreeate de comun acord prin contractele de finanțare semnate între părți.

2.8.4. Indicatori ai implementării strategiei

Colectarea și prelucrarea informațiilor de încredere, cuantificate și actualizate regulat, agregate la nivelul indicatorilor de dezvoltare durabilă, va permite măsurarea performanțelor în atingerea obiectivelor stabilite prin prezenta strategie și raportarea corectă asupra rezultatelor.

Pentru realizarea evaluării corespunzătoare privind implementarea strategiei, se vor lua în considerare următorii indicatori de evaluare:

Direcția strategică nr. 1 Dezvoltare urbană durabilă

- Număr de kilometri de rulare pentru transportul public reabilitați;
- Număr de străzi reabilitate;
- Număr poduri construite/reabilitate;
- Număr de kilometri de perele vegetale verzi plantate;

- Număr de autobuze ecologice utilizate în transportul public;
- Număr stații de transport public amenajate;
- Număr de construcții destinate transportului public realizate;
- Număr de trasee pietonale realizate;
- Număr de spații publice accesibilizate pentru persoane cu dizabilități;
- Număr de măsuri de modernizare și organizare a traficului;
- Număr de campanii de educație rutieră organizate;
- Număr de spații verzi realizate/modernizate;
- Număr de pârauri regularizate;
- Număr de kilometri de sistem de supraveghere video realizați/modernizați;
- Număr de servicii publice digitalizate;
- Număr de soluții smart city implementate;
- Număr de imobile degradate refuncționalizate;
- Număr de spații destinate recreării și agrementului realizate;

Direcția strategică nr. 2 Dezvoltare economică și competitivitate

- Număr de măsuri din sfera economiei circulare promovate;
- Număr de acțiuni de sprijin antreprenorial implementate.

Direcția strategică nr. 3 Mediu, Energie, Schimbări Climatice

- Număr de clădiri rezidențiale eficientizate energetic;
- Număr de clădiri publice eficientizate energetic;
- Ponderea energiei asigurată din surse regenerabile în clădirile publice;
- Număr de kilometri de rețea de apă/canalizare reabilitați;
- Kilometri de rețele publice mutate în subteran;
- Număr de măsuri de management al deșeurilor implementate;
- Număr de centre de colectare selectivă a deșeurilor montate;
- Număr de activități de ecologizare a râurilor.

Direcția strategică nr. 4 Educație și formare profesională

- Număr de unități de învățământ modernizate/construite;
- Număr de structuri de tip after-school construite;

- Număr de creșe construite;
- Număr de cabinete școlare medicale modernizate;
- Număr de laboratoare școlare modernizate.

Direcția strategică nr. 5 Sănătate și incluziune socială

- Număr de unități de infrastructură de sănătate modernizate/construite;
- Număr de locuințe sociale construite;
- Număr de centre de zi construite;
- Număr de întreprinderi sociale înființate;
- Număr de facilități pentru incluziune socială implementate.

Direcția strategică nr. 6 Turism, patrimoniu cultural și culte

- Număr de facilități de petrecere a timpului liber realizate;
- Număr de facilități de agrement și petrecere a timpului liber realizate;
- Număr de clădiri culturale modernizate/construite;
- Număr de obiective de patrimoniu modernizate/reabilitate;
- Număr de locuri de joacă pentru copii amenajate;
- Număr de elemente ale infrastructurii turistice realizate.

Direcția strategică nr. 7 Capacitate administrativă

- Număr de angajați din administrația publică formați;
- Număr de servicii publice nou introduse;
- Număr de servicii publice digitalizate;
- Număr de schimburi de bună practică realizate.

Direcția strategică nr. 8 Agricultură locală

- Număr de platforme pentru depozitarea gunoierului de grajd construite;
- Număr de grupuri de producători sprijinite.

2.9. Consultare publică

În vederea elaborării prezentei Strategii au fost utilizate următoarele metode de cercetare/analiză:

- a) **ancheta sociologică bazată pe chestionar**, în vederea identificării principalelor elemente de analiză a mediului socio-economic existent în cadrul Orașului Luduș, precum și pentru evaluarea problemelor comunitare din perspectiva cetățenilor, a autorităților/instituțiilor și a tuturor actorilor locali relevanți, astfel încât să se poată stabili/elabora direcțiile de dezvoltare ale orașului în perioada 2021-2027;
- b) **analiza documentelor** în vederea identificării elementelor de structură organizatorică și a celor de organizare internă, precum și a rolului și a responsabilităților principalelor compartimente din cadrul Primăriei Orașului Luduș;
- c) **analiza de conținut**, utilizată în prelucrarea datelor cu caracter statistic din sfera economică și socială în vederea conturării situației existente în cadrul principalelor direcții de dezvoltare la nivelul Orașului Luduș;
- d) **consultări cu reprezentanții Primăriei Orașului Luduș.**

Pe baza rezultatelor obținute au fost diagnosticate principalele **probleme** și **nevoi** cu care se confruntă Orașul Luduș la nivel de comunitate locală, oferindu-se în capitolele anterioare propuneri de soluționare a acestora, dar și recomandări pentru asigurarea unei dezvoltări eficiente în perioada 2021-2027, în conformitate cu obiectivele naționale regionale și europene.

Implicarea actorilor locali publici și privați și societatea civilă furnizează unui real și util instrument de planificare în vederea dezvoltării durabile a orașului, aceștia fiind implicați în etapele realizării strategiei prin realizarea sondajelor de opinie și participare în cadrul dezbaterii publice on-line.

Pentru consultarea actorilor principali din comunitatea locală, s-au elaborat chestionare, ce au fost distribuite în formă fizică.

În conformitate cu prevederile Legii nr.52/2003, privind transparența decizională în administrația publică, cu modificările și completările ulterioare, s-a decis realizarea on-line a dezbaterii publice privind elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Orașului Luduș, ținând cont de starea de alertă națională generată de pandemia de Coronavirus COVID-19, precum și de măsurile necesare de întreprins pentru păstrarea sănătății populației.

În perioada 24 septembrie 2020 - 4 octombrie 2020, proiectul strategiei de dezvoltarea fost supus consultării publice. Dezbaterea publică s-a efectuat exclusiv on-line prin publicarea documentelor pe pagina Web a primăriei. Propuneri, sugestii și opinii cu valoare de recomandare s-au putut transmite prin următoarele modalități:

- ca mesaj în format electronic pe adresa de e-mail a Orașului Luduș;
- prin poștă pe adresa Primăriei orașului;
- la sediul Primăriei orașului.

Până la data de 04 octombrie 2020, nu au fost formulate și transmise sugestii sau

propuneri.

efectuat sondarea unui eșantion de 199 de persoane, rezidenți ai orașului precum și un număr de 45 agenți economici astfel:

Persoane fizice

Profilul persoanelor chestionate:

- Majoritatea persoanelor respondente sunt de etnie română (76,7%);
- 24,9% au vârsta cuprinsă între 46- 55 ani;
- 40,6% au studii liceale ;
- 24,4% au venituri nete peste 3000 lei/familie;
- 62,2% sunt angajați.

În ceea ce privește **infrastructura de transport**, datele colectate indică următoarele aspecte, relevante pentru determinarea nevoilor din cadrul comunității locale, a oportunităților și a măsurilor ce trebuie întreprinse în vederea creșterii calității vieții:

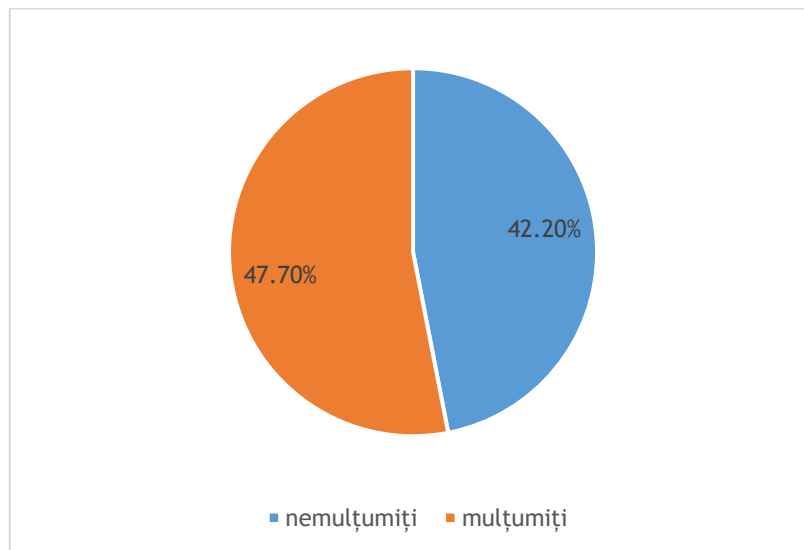


Figura nr. 33. Percepția respondenților asupra stării trotuarelor
Sursa: Autorul

Datele colectate în cadrul chestionarului reflectă faptul că 47,7% dintre respondenți se declară nemulțumiți de starea trotuarelor din oraș și localitățile aparținătoare, iar 40,2% se declară mulțumiți.

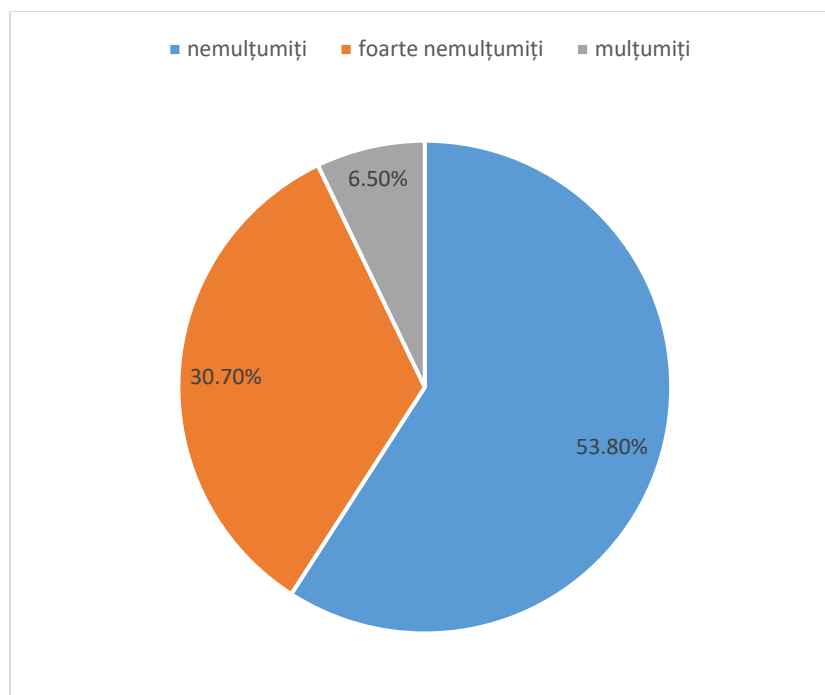


Figura nr. 34. Percepția respondenților asupra stării șanțurilor
Sursa: Autorul

Totodată, 53,8% din totalul respondenților se declară nemulțumiți de starea șanțurilor din oraș și localitățile aparținătoare, 30,7% se declară mulțumiți iar 6,5% foarte nemulțumiți. Prin urmare, percepția generală a respondenților asupra stării șanțurilor este una negativă, majoritatea respondenților declarându-se foarte nemulțumiți de acestea.

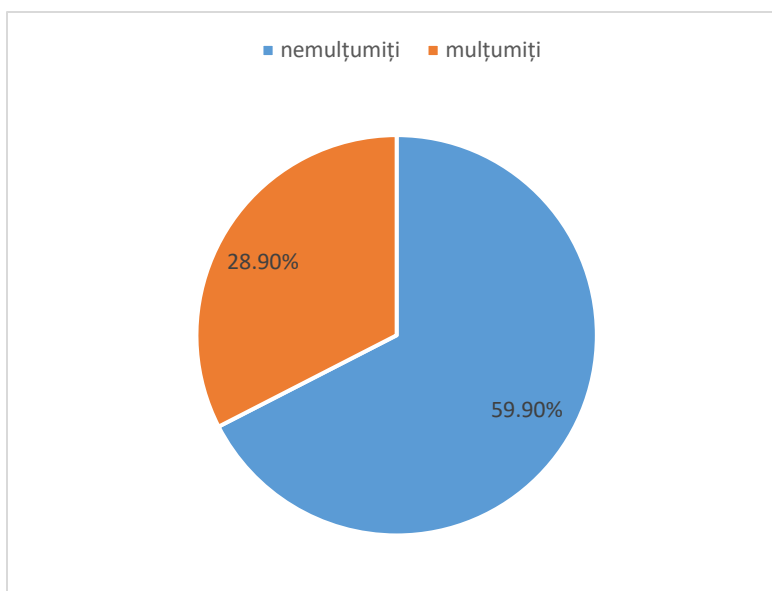


Figura nr. 35. Percepția locuitorilor asupra stării drumurilor
Sursa: Autorul

Datele colectate indică faptul că 59,9% din totalul respondenților sunt nemulțumiți de starea drumurilor din oraș în timp ce alți 28,9% sunt mulțumiți.

În concluzie, percepția generală asupra infrastructurii existente la nivelul Orașului Luduș este una negativă, doar 47,4% dintre localnici simțindu-se în siguranță pe străzile orașului. Datele colectate reflectă nevoia atragerii de investiții în ceea ce privește infrastructura rutieră. Mai mult, se remarcă nevoia modernizării infrastructurii, 65,9% dintre localnici considerând că ar fi utilă înființarea unor piste pentru biciclete în localitate.

Referitor la **infrastructura de utilități**:

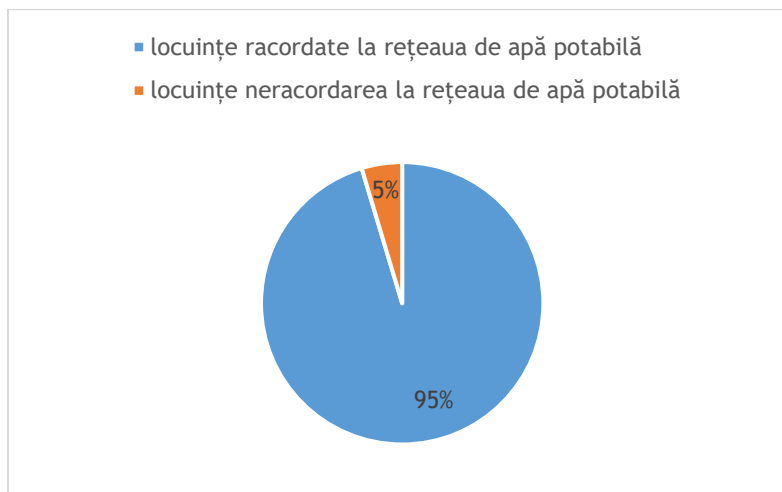


Figura nr. 36. Gradul de racordare al gospodăriilor la rețeaua de apă
Sursa: Autorul

Datele colectate în cadrul chestionarului reflectă faptul că din cei 194 de respondenți, 95,36%, sunt beneficiari ai rețelei de apă potabilă. Doar 4,64% dintre respondenții chestionarului au declarat faptul că nu beneficiază de apă potabilă în cadrul locuințelor. Astfel, se remarcă faptul că majoritatea gospodăriilor din cadrul categoriei chestionate sunt racordate la rețeaua de apă potabilă.

Concluzionând, datele colectate reflectă un grad ridicat de satisfacție al cetățenilor cu privire la infrastructura de utilități, 69,7% declarându-se mulțumiți de calitatea utilităților (apă potabilă și canalizare) din zona unde locuiesc.

Cu privire la sistemul **educațional**:

În ceea ce privește sistemul educațional, se remarcă faptul că 37,1% dintre respondenți nu cunosc situația școlilor și grădinițelor din Orașul Luduș. Doar 22,2% din populație consideră că sălile de curs din școli sunt bine dotate, iar pe de altă parte 24,7% dintre respondenți consideră că dotările sălilor de curs din școli și grădinițe sunt învechite.

Sistemul sanitar:

Referitor la sistemul sanitar, 53,8% din respondenți declară că numărul medicilor și al personalului sanitar din oraș nu este suficient, în timp ce 21% declară că numărul medicilor și al personalului sanitar din oraș este suficient. Totodată, 34,9% dintre aceștia declară că infrastructura sanitară din Orașul Luduș și din satele aparținătoare este slab dotată.

Asistență socială:

În cadrul chestionarului, 52,3% din respondenți declară că persoanele vârstnice dependente trebuie sprijinite cu prioritate.

Turism:

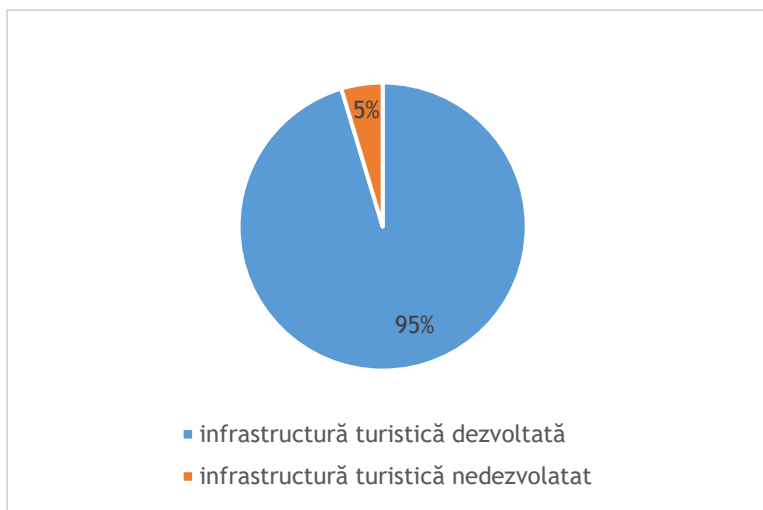


Figura nr. 37. Percepția locuitorilor asupra turismului local

Sursa: Autorul

Datele colectate în cadrul chestionarului turismul local nu este dezvoltat (95,4% dintre respondenți), iar 55,8% din respondenți sunt interesați să activeze în acest domeniu.

Agricultură și dezvoltare rurală

În ceea ce privește agricultura, datele relevă faptul că 57,9% din respondenți sunt de părere că activitățile în agricultură nu sunt sprijinite suficient, iar 61,7% nu practică agricultura. Totodată, din cele 195 de răspunsuri furnizate 74,4% nu fac parte dintr-un grup de producători.

Economie

La nivel economic se remarcă faptul că 72,4% din societatea civilă dorește dezvoltarea cu prioritate a sectorului de producție, urmat de sectorul de servicii cu 31,8%.

Administrație

În ceea ce privește administrația publică, conchidem faptul că 42,8% din respondenți sunt de părere că instituția Primarului are capacitate ridicată în ceea ce privește gestionarea proiectelor de dezvoltare, Mai mult, digitalizarea este considerată necesară în vederea dezvoltării comunității (65,8% dintre respondenți).

În opinia cetățenilor principalele probleme la nivel local sunt:

- Îmbătrânirea populației și migrația tinerilor;
- Poluarea aerului/solului/poluarea fonică;
- Modul de colectare al deșeurilor;

- Fenomenul de depopulare;
- Calitatea slabă a învățământului;
- Rata ridicată a șomajului;
- Infrastructura rutieră;
- Servicii de sănătate limitate.

Agenți economici

Profilul agenților economici chestionați:

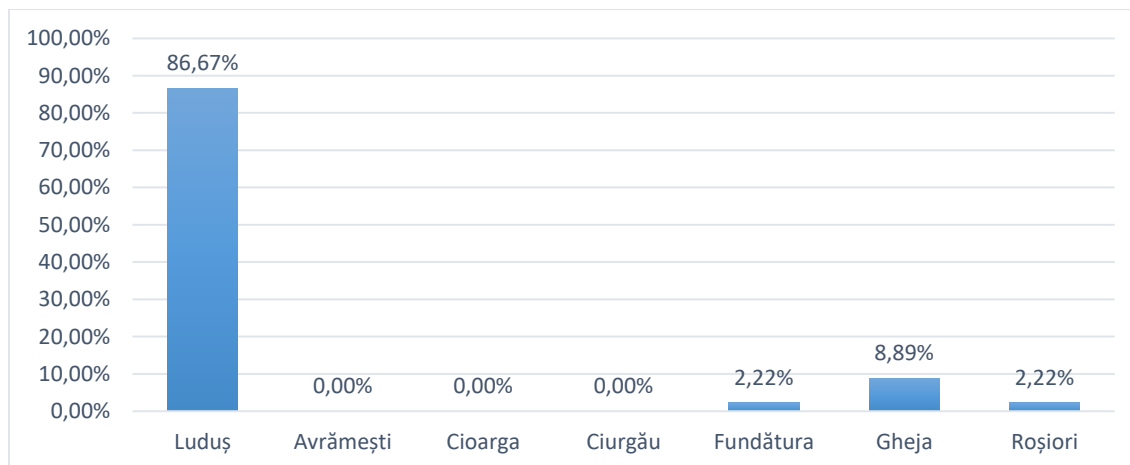


Figura nr. 38. Sediul social al agenților economici chestionați

Sursa: Autorul

Datele colectate în cadrul chestionarului reflectă faptul că 88,9% din respondenți dețin sediul social și 96,9% punctul de lucru în Luduș.

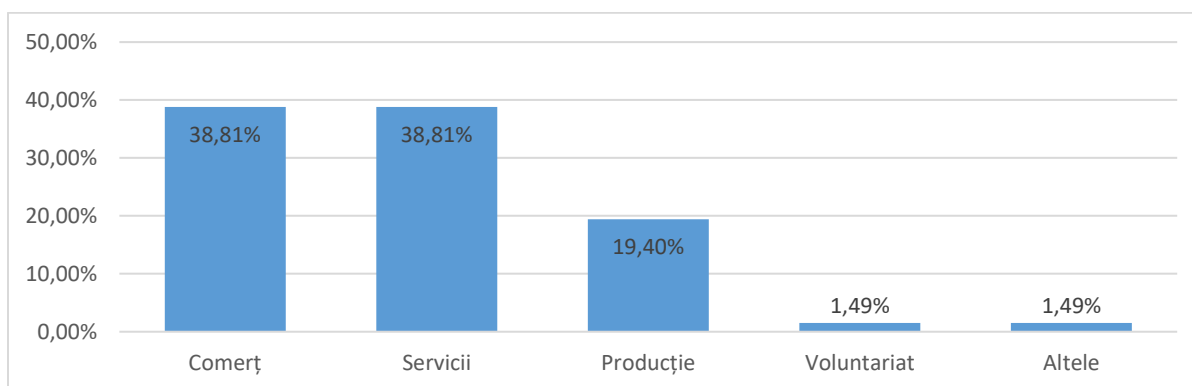


Figura nr. 39. Domeniile de activitate ale agenților economici din Cadrul chestionarului

Sursa: Autorul

Datele colectate în cadrul chestionarului reflectă faptul că 38,81% din respondenții chestionarului activează în sectorul serviciilor și 55,6% în comerț. Dintre domeniile menționate se mai remarcă și producția - 19,40% și voluntariatul 1,49%. Desfacerea produselor se realizează piața locală (72,7%). Principalele obstacole întâmpinate în dezvoltarea afacerilor sunt:

- Lipsa personalului calificat în zonă;

- Lipsa interesului pentru voluntariat;
- Lipsa resurselor financiare și relaționarea dificilă cu băncile;
- Acces greoi la fondurile europene datorită sistemului birocratic;
- Starea infrastructurii din zonă și alimentarea cu utilități.

În ceea ce privește dezvoltarea locală, majoritatea operatorilor economici sunt de părere că unitatea administrativ teritorială Luduș se înscrie într-un grad mediu de dezvoltare.

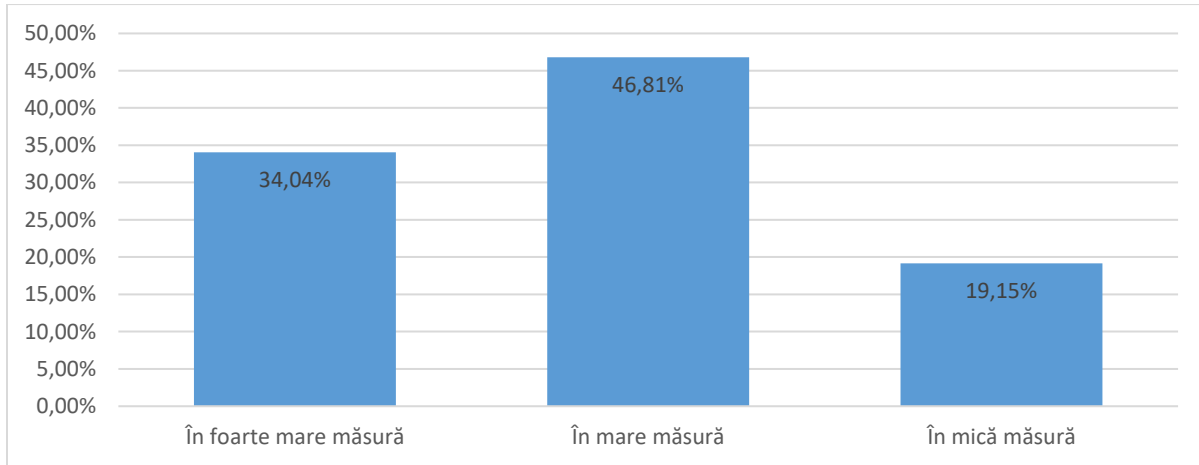


Figura nr. 40. Percepție respondenților cu privire la sprijinul acordat de către Primăria Luduș
Sursa: Autorul

Operatorii economici consideră că angajații primăriei îi sprijină în mare măsură în dezvoltarea problemelor zilnice. - 46,81%, doar 19,15% dintre aceștia declarând faptul că nu sunt sprijiniți de către autoritățile locale.

În opinia operatorilor economici principalele probleme la nivel local sunt:

- Fenomenul de îmbătrânire a populației/migrația tinerilor;
- Investiții publice sau private;
- Infrastructura rutieră deficitară;
- Probleme de mediu: poluarea aerului/solului/poluarea fonică;
- Depopularea zonei urbane.

Educația și sănătatea sunt principalele sectoare de activitate care ar trebui dezvoltate cuprioritate în Orașul Luduș.

2.10. Bibliografie

PAGINI WEB

- Enciclopedia liberă Wikipedia
- Recensământul populației și al locuințelor - an 2011
- Baze de date statistice - Tempo Online
- Cartografia școlară - Ministerul Educației și Cercetării Științifice
- <https://ludusonline.ro>

DOCUMENTE STRATEGICE:

- Strategia de dezvoltare locală a Orașului Luduș pentru perioada 2014-2020
- Alte documente
- Buletin de date și informații statistice - ADR Centru
- Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate din România
- Anuarul statistic al județului Mureș anul 2019
- Planul de mobilitate urbană durabilă al Orașului Luduș
- Raportul de activitate al Direcției pentru agricultură a județului Mureș
- Regulamentul de organizare și funcționare al aparatului de specialitate al primarului Orașului Luduș